DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 01.12.2026 kl. 09:30

Møtested: Bispedømmekontoret i Kristiansand

Arkivsak: 23/03635

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 90941717 eller e-post mt588@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste		
34/26	23/03635-1	Innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
35/26	23/03635-97	Protokoll Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026
Saker til behandling		
36/26	26/02848-1	Budsjett 2027 - Agder og Telemark bispedømmeråd
37/26	26/02455-2	Høring - Nye regler om ordning for Døvekirkene. Uttalelse fra Agder og Telemark bispedømmeråd
38/26	26/02880-1	Nytt valgoppgjør for prestenes representant (tidligere geistelig representant)
39/26	26/02095-4	Høringssvar høring vigslingsliturgier
40/26	26/02903-1	Samråd 2027
Orienteringssaker		
41/26	23/03959-56	Orienteringssaker 01.12.26

Kristiansand, 24.11.2026

Aslak Wegge
møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Møteprotokoll
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato:	07.09.2026 kl. 09:30
Møtested:	Bamble menighetshus
Arkivsak:	23/03635
Til stede:	Tore Thomassen (Nominasjonskomiteens liste), Erik Lunde (Nominasjonskomiteens liste), Terje Damman (Åpen folkekirke), Stine Beate Mondal Ljostad (Åpen folkekirke) (sak 23-31), Geir Jørgen Bekkevold (Åpen folkekirke), Kathrine Tallaksen Skjerdal, Stein Reinertsen,
Møtende varamedlemmer:	Martin Birkedal (Bønnelista) for Håkon Kolstad Varhaug
Forfall:	Andreas Holm (Frimodig kirke), Per Gunnar Pedersen Varaer forsøkt innkalt for begge, men ingen kunne møte
Andre:	
Protokollfører:	Aslak Wegge
Annet;	I tillegg til sakene på sakskartet fikk bispedømmerådet også besøk av Prost Trond Engnes og kirkeverge i Bamble Astrid Thomasberg. Rådet fikk en orientering om kirkens arbeid i Bamble, og i etterkant ble det en samtale om dette.

SAKSLISTE		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
23/26	Saksliste Agder og Telemark bispedømmeråd 07.09.2026	2
Godkjenning av protokoll		
24/26	Protokoll Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 02.06.2026 - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	3
Saker til behandling		
25/26	Økonomirapport pr. 31.07.26	3
26/26	Kirkevalg 2027 - Nedsetting av valgråd	4
27/26	Permisjonssøknad bispedømmerådet	5
28/26	Høring - regler om ordninger for samiske kategorialmenigheter	6

29/26	Høring - nye regler om åpenhet og saksbehandling i Dnk - uttalelse fra Agder og Telemark bispedømmeråd	7
30/26	Møteplaner i landets bispedømmeråd	8
31/26	Dnk - medlemsundersøkelse 2025	8
32/26	Orientering fra ungdomsrådet i Agder og Telemark 2025 og 2026	9
Orienteringssaker		
33/26		
Orienteringssaker 07.09.26		
10		

Sted, 08.09.2026

Aslak Wegge
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

23/26 Saksliste Agder og Telemark bispedømmeråd 07.09.2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	23/26

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Innkalling og saksliste ble godkjent

Godkjenning av protokoll

24/26 Protokoll Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 02.06.2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	24/26

Forslag til vedtak

Protokoll fra 2.6.2026 ble godkjent

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Protokoll fra 2.6.2026 ble godkjent

Saker til behandling

25/26 Økonomirapport pr. 31.07.26

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	25/26

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd tar regnskapsrapport pr. 31.07.26 til orientering

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd tar regnskapsrapport pr. 31.07.26 til orientering

26/26 Kirkevalg 2027 - Nedsetting av valgråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	26/26

Forslag til vedtak

1. Agder og Telemark bispedømmeråd vedtar å nedsette følgende valgråd for bispedømmerådsvalget 2027:

Faste medlemmer:
- Per Øistein Rogstad, kirkeverge, Kvinesdal
- Trond Engnes, prost i Bamble,
- Solveig Botnen Eide, pensjonist, Lillesand
- Alf Rose Sørgård, kirkeverge i Hjartdal
- Kandidat spurt, navn fremlegges i møte

Varamedlemmer:
- Jorunn Raddum, prost i Arendal
- Terje Damman, medlem av bispedømmerådet, Mandal

2. Valgrådet konstituerer seg selv.

3. Det innføres et honorar for medlemmer av valgrådet på kr. 750 pr. møte og kr. 1000 pr. møte for valgrådets leder. Reisekostnader for valgrådets medlemmer dekkes på vanlig måte.

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Manglende representant ble opplyst i møte;
Astrid Espegren, forsker, Kristiansand.

Forslag til nytt pkt 4.
- Bispedømmerådet vil be om at man ved neste valg setter sammen et valgråd som i større grad består av leke representanter

Votering

Ved votering ble forslag til vedtak, med forslag til tilleggspunkt, enstemmig vedtatt,

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

1. Agder og Telemark bispedømmeråd vedtar å nedsette følgende valgråd for bispedømmerådsvalget 2027:

Faste medlemmer:
- Per Øistein Rogstad, kirkeverge, Kvinesdal
- Trond Engnes, prost i Bamble
- Solveig Botnen Eide, pensjonist, Lillesand
- Alf Rose Sørgård, kirkeverge i Hjartdal
- Astrid Espegren, forsker, Kristiansand

Varamedlemmer:
- Jorunn Raddum, prost i Arendal
- Terje Damman, medlem bispedømmerådet, Mandal.

2. Valgrådet konstituerer seg selv.

3. Det innføres et honorar for medlemmer av valgrådet på kr. 750 pr. møte og kr. 1000 pr. møte for valgrådets leder. Reisekostnader for valgrådets medlemmer dekkes på vanlig måte.

4. Bispedømmerådet vil be om at man ved neste valg setter sammen et valgråd som i større grad består av leke representanter

27/26 Permisjonssøknad bispedømmerådet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	27/26

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd innvilger permisjon for Håkon Kolstad Varhaug, Bønnelista, resten av valgperioden.

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Ved votering ble forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd innvilger permisjon for Håkon Kolstad Varhaug, Bønnelista, resten av valgperioden.

28/26 Høring - regler om ordninger for samiske kategorialmenigheter

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	28/26

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd har følgende høringssvar til regler om ordninger for samiske kategorialmenigheter:

Har du/dere kommentarer til helheten i forslaget?
Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslaget til regelverk for samisk menighet i pite- og lulesamisk område, og til de forenklinger og omstruktureringer som er foreslått i reglene for Saemien åålmege. Agder og Telemark slutter seg til de begrunnelsene som ligger i Kirkerådets høringsnotat.

Agder og Telemark bispedømmeråd har følgende merknader til enkelte paragrafer:

Kommentar til §4: Tilsyn**:**
Agder og Telemark bispedømmeråd har følgende merknad: Sør-Hålogaland biskop fører tilsyn *med* Sáme tjoaggulvis …

Kommentar til §8: Formene for menighetsrådets virksomhet:
Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslaget slik det foreligger, men med følgende tilleggsforslag: Den særskilt valgte *pite*- og lulesamiske representanten …

Kommentar til §11: Tilsetting og arbeidsgiveransvar:
Et komma bør settes inn etter «én annen arbeidsgiverrepresentant».

Kommentar til §12: Mindre endringer:
Forslag til endringer legges frem *for …*

Kommentar til §13: Ikrafttredelse:
Forslag til ny §13 for Saemien åålmege bør gjennomgås noe for språkvask.

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Omforent forslag til vedtak fremsatt i møtet;

> Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslaget til regelverk for samisk menighet i pite- og lulesamisk område, og til de forenklinger og omstruktureringer som er foreslått i reglene for Saemien åålmege. Agder og Telemark slutter seg til de begrunnelsene som ligger i Kirkerådets høringsnotat.

Votering

Ved votering ble omforent forslag til vedtak enstemmig vedtatt

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

> Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslaget til regelverk for samisk menighet i pite- og lulesamisk område, og til de forenklinger og omstruktureringer som er foreslått i reglene for Saemien åålmege. Agder og Telemark slutter seg til de begrunnelsene som ligger i Kirkerådets høringsnotat.

29/26 Høring - nye regler om åpenhet og saksbehandling i Dnk - uttalelse fra Agder og Telemark bispedømmeråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	29/26

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslag til høringsuttalelse slik det fremkommer gjennom svarforslagene til hvert spørsmål i saksutredningen ovenfor.

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Forslag til nytt svar i spørsmål 4 fremsatt av Terje Damman;

- A&T bispedømmeråd mener det er viktig at prinsippet videreføres om at en kan få saken vurdert på nytt av en ny instans, dersom en får avslag på en innsynsbegjæring.

Votering

Det ble først votert over forslag til endring av svar i spørsmål 4.
Ved votering ble forslag til svar på spørsmål 4 i stiftsdirektørs forslag satt opp mot forslag til nytt svar fremsatt av Terje Damman.

Ved votering falt alternativt forslag til svar på spørsmål 4 fremsatt av Terje Damman med 4 stemmer mot 4 stemmer (med leders dobbeltstemme) for stiftsdirektørs forslag.

Øvrige forslag til svar i innstilling fra stiftsdirektør enstemmig vedtatt.

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til forslag til høringsuttalelse slik det fremkommer gjennom svarforslagene til hvert spørsmål i saksutredningen ovenfor.

Vedrørende spørsmål 4 var rådet delt på midten mellom stiftsdirektørs innstilling, og alternativt forslag fremsatt av Terje Damman. Dette må fremkomme av høringssvaret som sendes inn.

30/26 Møteplaner i landets bispedømmeråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	30/26

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering. Bispedømmerådet vil gjøre en ny vurdering av møtefrekvens når møteplan for 2028 skal legges.

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Saken tas til orientering. Bispedømmerådet vil gjøre en ny vurdering av møtefrekvens når møteplan for 2028 skal legges.

31/26 Dnk - medlemsundersøkelse 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	31/26

Forslag til vedtak

Rapport «Medlemsundersøkelse Dnk 2025» tas til orientering

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Rapport «Medlemsundersøkelse Dnk 2025» tas til orientering

32/26 Orientering fra ungdomsrådet i Agder og Telemark 2025 og 2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	32/26

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Leder i Ungdomsrådet orienterte om arbeidet i rådet. Deretter dialog om dette.

Bispedømmerådet hadde tidligere bedt ungdomsrådet om en tilbakemelding på saken «Er vi der når de unge spør?» som bispedømmerådet tidligere hadde behandlet. Det ble en samtale mellom ungdomsrådet og bispedømmerådet om dette. Ungdomsrådet var usikre på om svaret er å komme med motstemmer på nett, eller om det er andre metoder som treffer bedre. Hvem er det eventuelt man ønsker å nå; de som er kristne eller andre som er nysgjerrige. Noe av det viktigste er muligens å fortsatt tilby fysiske fellesskap?

Tematikken er også sak til UKM 2026.

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Saken tas til orientering

Orienteringssaker

33/26 Orienteringssaker 07.09.26

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	07.09.2026	33/26

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering

Møtebehandling i Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 07.09.2026:

Møtebehandling

Votering

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Saken tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	110	26/02848-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
36/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Budsjett 2027 – Agder og Telemark bispedømmeråd

Saksorientering

Tildeling 2027:
I forslaget til statsbudsjett for neste år er Den norske kirke gitt et rammetilskudd på kr 2 855 399 000.

Statsbudsjettet er ikke vedtatt, og det kan bli endringer på kirkebudsjettet ved statsbudsjettets behandling i Stortinget i desember. Endelig tildeling til bispedømmerådene kommer på nyåret.

Foreløpig budsjett bygger på foreløpig ramme fra Kirkerådet fra oktober.

Foreløpig tildeling til Agder og Telemark bispedømmeråd er kr 203 403 000 – fordelt som følger;

- kr 148 285 000 budsjettgruppe 1 - drift
- kr 55 118 000 budsjettgruppe 2 – tilskudd

Årets ramme til bispedømmene er lønns- og prisjustert med 3,59 %. En vektet andel av tilskudd til Pite/-Lulesamisk menighet er trukket fra alle bispedømmerådene. Til sammen 2 600 000 kr.

Budsjettekniske forutsetninger:
Felles økonomienhet har fastsatt noen budsjettekniske forutsetninger som er lagt til grunn i budsjettarbeidet for 2027, spesielt gjelder dette budsjettering av lønn og godtgjørelser. Dette er i hovedsak en videreføring av tidligere års forutsetninger.

- *Lønn til faste stillinger:*

For fast ansatte er det budsjettert med reell årslønn og stillingsprosent, med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift.

For vakante stillinger er det budsjettert med en fastsatt årslønn avhengig av stillingstype

(prost, sokneprest, kapellan/prostiprest, rådgiver), med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift. Dette gir budsjettmessig dekning for vikar i vakante stillinger.

- *Stiftspraksis:*

Budsjetteres ikke. Forventes at kandidatene trer inn i tjenester hvor det er vakanse eller sykdom.

- *NAV-refusjoner:*

Det budsjetteres ikke med NAV-refusjoner (sykepenger og foreldrepenger). Arbeidsgiverperioden er 16 dager. Maksgrense for NAV-refusjoner er 6G – fra 01.05.2026 tilsvarer det kr 837 294.

Når man mottar NAV-refusjoner, gir det et handlingsrom for å dekke opp med vikar, evt. inndekning av merforbruk gjennom året.

- *Tilleggslønn presteskapet:*

Gjelder tilleggslønn som følger av prestenes arbeidstidsavtale (tillegg for arbeidstid på ettermiddag, kveld, helge- og høytidsdager). Godtgjørelse for delt dagsverk blir fra 2025 godtgjort i ettertid ut fra reelt antall dager med delt dagsverk. Det budsjetteres på samme nivå som i 2026.

- *Beredskapsgodtgjørelse presteskapet:*

Gjelder godtgjørelser som følger av beredskapsavtalen for prestene, dvs. avtalt godtgjøring for vaktuke/-dager og for evt. utrykninger. Det budsjetteres på samme nivå som i 2026.

- *Presteboliger:*

For boliger i den nye boligordningen sender Allstad eller Dnk Eiendom faktura hver måned. De ansatte blir trukket for husleie. Når bolig evt. står ubrukt, vil det medføre en merkostnad.

Agder og Telemark har 4 boliger hos Dnk Eiendom der presten bor på gammel ordning. Presten blir trukket et lavere beløp enn leien bispedømmerådet blir fakturert for. Disse boligene gir en merkostnad på kr 256 000 i 2027. Dette er en mindre enn i 2026 (Oddernes).

- *Lønnsoppgjør 2027:*

Tildelingen til bispedømmene for 2027 er lønns- og prisjustert. I budsjettet settes det av midler til lønnsoppgjøret i 2027. Det forventes 4,0 % lønnsøkning.

I budsjettet for Agder og Telemark er det satt av kr 3 216 000 til å dekke lønnsøkningen for perioden mai til desember 2027. Beløpet inkluderer feriepenger og arbeidsgiveravgift. Grunnlag for utregning av lønnsoppgjøret er budsjettert lønn inkludert beredskap. Det er ikke gjort fratrekk i beregningsgrunnlaget for innsparingskrav på lønn.

Budsjettering av lønn og godtgjørelse:
Forslag til foreløpig budsjett 2027 er basert på nevnte forutsetninger og etter dialog med stiftsdirektør og personalsjef.

Det er blitt foretatt en gjennomgang av stillingshjemler/bemanning og vikarbehov utover full bemanning, samt erfaringstall/historikk/forventning når det gjelder tilleggslønn og beredskapsgodtgjørelser.

Tilleggslønn, beredskap og reiser må vurderes mot regnskapstallene for 2026. Evt. justeringer kan skje i endelig budsjett 2027.

Følgende årsverk er budsjettert for Agder og Telemark bispedømme:

Koststed	Netto budsjetterte årsverk 2024	Netto budsjetterte årsverk 2025	Netto budsjetterte årsverk 2026	Generelt innsparings-krav 2026	Budsjetterte årsverk 2027	Finansiert eksternt	Netto budsjetterte årsverk 2027	Endring antall stillinger 2026-2027	Generelt innsparings-krav 2027
Bispedømmekontoret	14,55	13,05	10,05	0,50	9,80	0	9,80	-0,25	0,30
Kristiansand domprosti	21,25	20,85	21,75	0,30	22,80	0,85	21,95	0,20	0,50
Lister og Mandal prosti	19,15	20,15	19,85	0,25	19,30	0,45	18,85	-1,00	0,45
Otredal prosti	7,50	7,00	6,50	0,10	6,50		6,50	0,00	0,15
Vest-Nedenes prosti	8,60	8,60	8,60	0,10	8,60		8,60	0,00	0,20
Arendal prosti	14,00	12,00	12,00	0,15	13,00		13,00	1,00	0,30
Aust-Nedenes prosti	7,50	7,10	7,10	0,10	7,60	0,5	7,10	0,00	0,20
Bamble prosti	9,00	9,00	9,00	0,15	9,00		9,00	0,00	0,25
Skien prosti	21,00	20,00	20,00	0,25	20,00		20,00	0,00	0,50
Øvre Telemark prosti	19,00	19,00	19,00	0,25	19,50	0,5	19,00	0,00	0,45
TOTALT	141,55	136,75	133,85	2,15	136,10	2,3	133,80	-0,05	3,30

Studentprester og fengselsprestene er inkludert i antall ansatte i prostiene.

Det er budsjettert med 133,8 årsverk. Det er 0,05 lavere enn i 2026.
Bispedømmeadministrasjonen er redusert med 0,25 årsverk i 2027 og det er økning på 0,2 presteårsverk.

En fengselspreststilling er flyttet fra Lister og Mandal prosti til Arendal prosti.

I 3 av prostiene er bemanningen noe høyere enn vedtatt, og de har et krav om innsparing på mellom 30 og 100 % stilling.

For å få budsjettet i balanse, er det budsjettert med en innsparing på 0,3 årsverk i administrasjonen og 3 årsverk i prostiene. Innsparingen i prostiene er fordelt forholdsmessig etter størrelsen på prostiene. Se siste kolonne i tabellen over.

I 2026 var tilsvarende innsparing for presteskapet 2,15 stillinger.

I tillegg er det lagt inn et generelt innsparingskrav på kr 810 000 som ikke er fordelt på koststed.

«Ung kirke»
Det ble i 2026 opprettet et nytt årsverk i Kristiansand Domprosti som følge av etablering av «Ung kirke». Stillingen videreføres i 2027, men det er usikkert om Kirkerådet tildeler ekstra midler til Agder og Telemark bispedømme i 2027. Prestestillingen i «Ung kirke» blir finansiert av tidligere restmidler fra tilskudd eller eventuelt tilskudd fra Kirkerådet.

Budsjettering av drifts- og reisekostnader:
Forslag til foreløpig budsjett for drifts- og reisekostnader for 2027 er i hovedsak basert på en videreføring av forrige års budsjetterte aktiviteter (erfaringstall/historikk).

Etablerte aktiviteter som arbeidsveiledning (ABV), etter- og videreutdanning (REU), drift av ulike råd/utvalg, fagdager (for diakoner, kateketer, trosopplærere og kirkemusikere) og administrativ hjelp til prostene har budsjettmessig dekning på samme nivå som tidligere.

Kommentarer til enkelte kontogrupper:

- *Kto.gruppe 53xx – Annen oppgavepliktig godtgjørelse:*

  Gruppen inneholder kostnader til honorar bispedømmerådets medlemmer, brendselsrefusjon, telefongodtgjørelse og tjenestedrakt.

- *Kto.gruppe 679x – Tjenester og flytting:*
  Gruppen inneholder flytting, arbeidsveiledning, organisasjonsutvikling og kompetanseutvikling

- *Konto 6797 – Adm bistand proster*

Kontoen inneholder tilskudd til administrativ hjelp for proster

- *Kto.gruppe 68xx – Møter, kurs og seminarer:*

  Gruppen inneholder kostnader til arrangementer/møter for kirkefagfeltene, presteskapet og administrasjonen (f.eks. prostemøter, BDR-møter, ABV, arrangementer kirkefag, div møter som REVU, Kontaktmøte og RAMU).

- *Kto.gruppe 71xx – Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm:*

  Gruppen inneholder reiser for prester, biskop og ansatte i administrasjonen.

Budsjettgruppe 1 – Drift:

Agder og Telemark bispedømmeråd
Budsjettgruppe 1 - 2027

	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Regnskap 10.2026	Budsjett 2027
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-446 500	-609 000	-743 120	-674 000
34xx - Tilskudd og gaveinntekter	-49 000	-39 000	-14 546	-15 000
3xxx - Andre inntekter	-6 000	-41 000	-7 866	-36 000
Sum inntekter	**-501 500**	**-689 000**	**-765 532**	**-725 000**
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd		750 000	750 000	
Sum tilskudd mv	**0**	**750 000**	**750 000**	**0**
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	111 085 291	113 960 106	92 388 228	118 378 054
5006 - Beredskap	2 067 000	2 248 000	1 645 593	2 248 000
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	3 837 339	3 280 000	2 827 716	3 280 000
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	157 269	113 032	7 185 968	0
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	463 651	483 166	354 798	426 900
540x - Arbeidsgiveravgift	15 957 551	16 236 470	13 412 817	16 906 910
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger			-7 827 812	
599x - Refusjon lønnskostnader	-2 770 000	-2 295 000	-3 101 658	-3 110 000
59xx - Andre personalkostnader	353 900	364 900	179 536	369 900
Sum Lønn og godtgjørelser	**131 152 000**	**134 390 674**	**107 065 186**	**138 499 764**
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	2 481 428	2 641 328	2 094 619	2 686 236
64xx - Leie maskiner, inventar mm	95 000	45 000	49 511	50 000
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	120 000	120 000	69 860	120 000
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	25 000	25 000	13 824	20 000
679x - Tjenester og flytting	798 000	735 000	664 144	565 000
6797 - Adm. bistand proster	1 630 000	1 686 500	1 118 500	1 747 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	280 071	262 498	257 980	277 000
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	1 241 000	1 281 000	611 711	1 304 000
69xx - Telefon, porto mv	1 000	1 000	2 444	1 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	**6 671 500**	**6 797 326**	**4 882 593**	**6 770 236**
71xx - Bilgodgjørelse, diett, reiser mm	3 799 000	3 641 000	3 329 437	3 740 000
73xx - Reklamekostnad og representasjon			8 454	
74xx - Medlemskontingent og gaver			17 018	
77xx - Annen kostnad			2 196	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	**3 799 000**	**3 641 000**	**3 357 105**	**3 740 000**
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv				
Sum Finanskostnader og overføringer	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTALT	**141 121 000**	**144 890 000**	**115 289 352**	**148 285 000**

Budsjettgruppe 2 - Tilskudd:
Kirkerådet vedtok i 2025 nye retningslinjer for tilskuddsforvaltning. Fra 2026 skal bispedømmerådet tildele midler til aktivitet og følge opp at aktivitet skapes.

Årets tildeling av tilskudd budsjettgruppe 2 er fratrukket 3,4 % for vigslingstilskudd som utbetales fra Kirkerådet.

Foreløpig tildelingen til Agder og Telemark bispedømme for 2027 er kr 55 118 000.

Bispedømmerådet har anledning til å avsette inntil 1 % av tilskuddet til utgifter til årlige samlinger for alle vigslede i kirkelige fellesråd, og inntil 2 % av tilskuddet til strategiske satsinger, før tilskuddet fordeles på fellesrådene i bispedømmet.

Tilskuddsmidler til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk viderefordeles i tråd med tidligere avtaler, vedtak og nye nasjonale retningslinjer.

Videre budsjettarbeid:
Budsjettet vil bli oppdatert med eventuelle endringer bispedømmerådet vedtar i møtet i desember.

Eventuelle endringer i tildeling fra Kirkerådet vil også kreve oppdateringer i budsjettet. Endelig budsjett for 2027 skal leses inn i systemet før rapportering pr. 31.03.2027.

Kirkerådet vil også fordele egne midler knyttet til kostander ved kirkevalget/opplæring i etterkant av dette. Disse midlene er ikke inne i budsjettet som nå behandles.

Oppsummert
Driften i 2026 synes å stabilisere seg innenfor den driftsramme som er gitt. Dette er et godt utgangspunkt for budsjettering i 2027. Overskriften er stabilt men stramt.

Foreløpige tall for økonomien i 2026 ligger an til et mindreforbruk på drift rundt +/-1 mill. Det gjør at det ansees forsvarlig å legge inn noe økt generell innsparing i 2027. Dette både på grunn av avsatt buffer og erfaring fra drift i 2026.

Budsjettet representerer en videreføring av dagens aktiviteter, samtidig som den tydelige satsningen på «Ung kirke» i Kristiansand videreføres. Bispedømmets kostnader til dette er ca 1,2 mill årlig. Denne er også i 2027 finansiert av tidligere avsatte restmidler – gitt at det ikke kommer en egen bevilgning fra Kirkerådet senere på året, slik det gjorde i 2026. Dette i tråd med tidligere bispedømmerådsvedtak.

Budsjettforslaget er drøftet i kontaktmøtet med de ansatte i møte 19.11.26, sak 22/26. Det kom ingen innvendinger eller alternative innspill fra de tillitsvalgte i kontaktmøtet.

Forslag til vedtak
1. Forslag til budsjett for 2027 vedtas med en netto totalramme på kr. 203 403 000.- herav driftsbudsjett på kr. 148 285 000.-

2. Tilskuddsmidler til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk viderefordeles i tråd med tidligere avtaler, vedtak og nye nasjonale retningslinjer som følge av omlegging av tilskuddsforvaltningen.

3. Det legges til grunn videreføring av bruk av vakansestyring ved bruk av vikar, og innfasing av faste stillinger i hjemler som menighetsprestestillinger som enda ikke er i mål, jfr. bispedømmerådets sak 22/24.

4. Møtehonorar for bispedømmerådets medlemmer følger de nasjonale satsene. I tillegg godtgjøres rådets leder, med kr. 3000.- pr. mnd. For eventuelt tapt arbeidsfortjeneste eller andre utgiftsdekninger, følges Kirkerådets vedtatte satser.

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	002	26/02455-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
37/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Høring - Nye regler om ordning for Døvekirkene. Uttalelse fra Agder og Telemark bispedømmeråd

Vedlegg:
Høring - Nye regler om ordning for Døvekirken
Høringsnotat - Regler om ordning for Døvekirken
Regelutkast - Regler om ordning for Døvekirken

Saksorientering
Kirkerådet har sendt på høring forslag til nye regler for Døvekirken. Høringsfristen er satt til 15. desember 2026.

Det inviteres i høringen til å komme med innspill på seks ulike spørsmål, evt deler av disse dersom man ikke har synspunkter på alt. Man kan også komme med andre innspill om man har det.

Spørsmålene
Stiftsdirektør har ikke nok detaljkunnskap til å gi konkrete forslag/synspunkter på alle spørsmålene. Samtidig er det selvsagt opp til rådet å komme med ytterligere synspunkter i høringen.

Men angjeldende spørsmål 1 som går på fremtidig organisering av Døvekirkens virksomhet virker det fornuftig å benytte anledningen til å få på plass en enhetlig ledelse, siden hele finansieringen kommer fra rDnk, og dermed gå for modell 3 som arbeidsgivermodell, dvs at rDnk v Oslo bispedømme er arbeidsgiver for alle ansatte.

Forslag til vedtak
1. Agder og Telemark bispedømmeråd tenker det er positivt med en helhetlig gjennomgang av regelverket knyttet til Døvekirke.
2. Agder og Telemark bispedømmeråd vil avgrense sine innspill til punktet som gjelder arbeidsgiverorganisering. Med bakgrunn i at hele finansieringen kommer fra rDnk vil man støtte alternativ 3.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

Agder og Telemark bispedømmeråd
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

Dato: 08.10.2026 Vår ref: 26/01651-3 Deres ref:

Høring - Nye regler om ordning for Døvekirken

I det vedlagte høringsnotatet har Kirkerådet utarbeidet et forslag til nye regler om ordning for Døvekirken. I møte 16. september 2026 gjorde Kirkerådet følgende vedtak i sak KR 61/26:

> *Kirkerådet sender høringsnotatet på høring med de endringer som fremkom i møtet.*
>
> *Det gjennomføres samtidig et høringsmøte med Døvekirken for å avklare eventuelle arbeidsrettslige spørsmål og ivareta medbestemmelsen.*

Saken sendes på høring med tanke på endelig behandling i Kirkemøtet i 2027.

Bakgrunn for høringen
Døvekirken har siden 2020 gjennomført et forsøk med enhetlig ledelse av de ansatte i Døvekirken, med døveprosten som daglig leder av Døvekirkenes fellesråd/Døves kirkeråd. Prosjektet er formelt avsluttet, men endringene er foreløpig videreført. Døvekirken har i sin sluttrapport om forsøksprosjektet bedt om endringer i regelverket som kan gjøre ordningen permanent.

En innarbeiding av de endringene som Døvekirken har bedt om, gir også en anledning til å revidere reglene om Døvekirken. Disse er i dag delt i to regelverk som delvis overlapper hverandre, og de foreslås derfor innarbeidet i ett sett med regler.

Høringsinstanser og høringsmøte
Høringen er sendt til Døvekirkens fellesråd /Døves kirkeråd, menighetsrådene i Døvekirken, døveprosten, bispedømmerådene, Oslo biskop og Bispemøtet. Alle som ønsker det kan svare på høringen, som er offentlig tilgjengelig på www.kirken.no.

Kirkerådet vil ta kontakt med Døvekirken for å avtale tidspunkt og innhold i et høringsmøte.

Høringsfristen er satt til 15.desember 2026

Høringsspørsmål

Postadresse: Oslo gate 40 0192 OSLO
E-post: post.kirkeradet@kirken.no Web: Org.nr.:818066872
Telefon: Telefaks:
Saksbehandler Gunnar Rønnestad

Alle kommentarer, innspill og forslag er velkomne. For å gjøre arbeidet med høringen lettere har vi satt opp noen spørsmål som dere kan svare på. Det er ikke nødvendig å svare på alle, og dere har også anledning til å komme med kommentarer og forslag som ikke er omfattet av spørsmålene.

1. Hvilken arbeidsgivermodell bør velges for de ansatte i Døvekirken?
   Modell 1: Fortsatt delt arbeidsgiveransvar
   Modell 2: Døvekirkens fellesråd som arbeidsgiver for alle
   Modell 3: Oslo bispedømmeråd som arbeidsgiver for alle

   Hvilke hensyn er avgjørende for vurderingene?

2. Hvordan bør ansvaret for daglig ledelse og arbeidsgiverfunksjoner fordeles mellom Døvekirkens fellesråd, Oslo bispedømmeråd, døveprosten og fellesrådets daglige leder (kirkevergen)?

3. Har dere kommentarer eller forslag knyttet til paragrafene i forslaget?

4. Er det noen av de foreslåtte reglene som bør endres for å ivareta Døvekirken som organisasjon?

5. Er det regler i forslaget som kan gjøre saksbehandlingen og arbeidet vanskeligere i Døvekirkens rådsorganer?

6. Er det andre temaer eller områder enn de som er tatt med i forslaget som bør reguleres?

Med vennlig hilsen

Jan Rune Fagermoen
Avdelingsdirektør

Gunnar Rønnestad
eniorrådgiver, juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Regler om ordning for Døvekirken - Høringsnotat
Regler om ordning for Døvekirken - Regelutkast

,

Mottakere:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjørgvin bispedømeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Kongsgårdsgata 1a,Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Dronningens gate 18	8006 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Bispemøtet	Oslo gate 40	0192 OSLO
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Døveprosten	Fagerborg gt. 12	0360 OSLO
Oslo biskop	Postboks 9307 Grønland	0135 Oslo
Døves kirkeråd	Fagerborggt. 12	0360 OSLO
Døves menighetsråd Bergen	Postboks 2305 Hansaparken	5867 BERGEN
Døves menighetsråd i Oslo og på Østlandet	Fagerborggt. 12	0360 Oslo
Døves menighetsråd Sandefjord	Fagerborggt. 12	0360 OSLO
Døves menighetsråd Stavanger	Sandeidgt. 10	4012 STAVANGER
Døves menighetsråd Tromsø	Jadevegen 10	9022 KROKELVDALEN
Døves menighetsråd Trondheim	Klostergata 60	7030 TRONDHEIM
Døves menighetsråd Ålesund	Borgundvn. 124	6007 ÅLESUND

Nye regler om ordning for Døvekirken

1. Bakgrunn

Det døvekirkelige arbeidet i Norge har dype røtter. Ved kongelig resolusjon 18. mars 1893 ble den første stillingen som prest for døves menighet etablert, og besatt av pioneren i arbeidet for døve, Conrad Svendsen. Med stort talent for organisering ledet han arbeidet med å utvikle et landsdekkende tilbud for døve. Det ble etter hvert opprettet flere døveprestdistrikter, med døvepresten i Oslo som hovedprest. Kirkeordningsloven fra 1953 § 4 åpnet opp for at det skulle være et eget menighetsråd for døvemenighetene som var knyttet til døvekirkene.

I Stortingsmelding 40 1980 *Om stat og kirk*e uttalte departementet:

> Det er i dag uklart hvilken rettsstilling døvemenighetene har, og det finnes ingen sentrale bestemmelser som regulerer menighetenes økonomi eller virksomhet for øvrig. En forutsetning for et intensivert arbeid blant de døve er at det her gis klargjørende bestemmelser. Siktemålet bør være å gi døvemenighetene den samme rettslige stilling som soknene.

NOU 1989:7 *Om den lokale kirkes ordning* omtalte også det kirkelige tilbudet for døve, og uttrykte at døvemenighetene befant seg i en særstilling som kategorialmenigheter. De var da organisert i fire døvedistrikter med egne kirker og egen geistlig betjening. De seks døveprestene, samt en kateket, ble ledet av en hovedprest, fra 1996 med betegnelsen døveprost.

Utredningen pekte på at døvemenighetens rettsstilling var uklar, og at det ikke fantes egne bestemmelser som regulerte deres økonomi eller virksomhet for øvrig.

Kirkedepartementets rådgivende komite for den geistlige betjening av døve tok saken opp, og etter en forutgående utredning fra departementet, ble forskrift om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten fastsatt ved kongelig resolusjon 17. april 1998. Forslaget til forskrift ble behandlet av Kirkemøtet i 1997 (KM 16/97). Forskriften regulerer den kirkelige organiseringen av døves menigheter og døvekirkene. I hvert døvedistrikt skal det være en døvekirke og til denne kirken skal det være knyttet en menighet med et eget menighetsråd. Døvekirkenes fellesråd gis dessuten fullmakt til å oppnevne menighetsutvalg for områder som ikke sokner naturlig til en døvekirke. Organiseringen av prestetjenesten er lagt under Oslo bispedømme. Høsten 1999 sendte departementet på høring forslag til endring i forskriften, som gav en bredere omtale av døvemenighetenes virksomhet og deres status. Departementet uttalte i høringsbrevet: «Forskriften tar sikte på, så langt det er mulig, å likestille døvemenigheter med de ordinære sokn i Den norske kirke, og å organisere døvepresttjenesten slik at døve gis samme adgang til kirkelige tjenester som hørende». I dette lå også at menighetene ble å regne som egne rettssubjekter. Dette ble bekreftet i et brev fra departementet 8. mars 2000, hvor det heter:

> Endringene baserer seg på at den enkelte døvemenighet er å anse som et eget rettssubjekt, i den forstand at Døves menighetsråd på vegne av menigheten kan inngå privatrettslige avtaler, anlegge og motta søksmål, stifte gjeld og være hjemmelshaver til fast eiendom. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at Kirkeloven (sic) ikke beskytter en døvemenighet mot å bli slått konkurs.

Forskriften gav også Kirkemøtet myndighet til å gi nærmere regler om sammensetning av og valg til døvekirkelige organer, en oppgave som Kirkemøtet 1999 delegerte til Kirkerådet. *Regler om sammensetning av og valg til døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet* ble deretter fastsatt av Kirkerådet ved forskrift 16. februar 2001. Denne forskriften var en utdyping av, og delvis overlappende med, forskriften fra departementet.

I 2013 ble myndigheten som var fastsatt i kirkeloven, til å fastsette særskilt ordning for døvemenigheter og andre kategorialmenigheter, delegert til Kirkemøtet. Forskriften ble deretter vedtatt på ny av Kirkemøtet i 2015 (KM 13/15) med noen mindre endringer, først og fremst overføring av myndighet til kirkelige organer og at inndelingen i døvedistrikter utgikk. Kirkemøtet har vedtatt regelverket på nytt i 2021 (sak KM 20/21) og 2024 (sak KM 17/24) på grunn av nytt hjemmelsgrunnlag, uten at reglene ble innholdsmessig endret.

Dagens situasjon er dermed at det finnes to regelverk for den døvekirkelige virksomheten, ett regelverk fastsatt av departementet og senere vedtatt på ny av Kirkemøtet, og ett sett regler fastsatt av Kirkerådet i 2001.

1.1 Særlig om døvekirkene

En særlig problemstilling er knyttet til eierformen til døvekirkene. Det er uklart hvilken eierform de ulike døvekirkene opprinnelig har hatt. Døvemenighetene var opprinnelig organisert som foreninger som på ulike måter sto som eier av døvekirkene.

I forbindelse med arbeidet med en forskrift for døvemenighetene ble også spørsmålet om ansvar for driften av døvekirkene berørt. Departementets rådgivende komite foreslo at det ble opprettet en stiftelse som skulle stå ansvarlig for driften og forvalte de statlige driftsmidlene. Dette ble senere nedfelt i forskriften, hvor det i § 5 heter: «Døvekirkene drives etter vedtekter godkjent av Kirkerådet. Vedtektene kan ikke være strid med bestemmelsene i dette regelverk.» Det er imidlertid lite som tyder på at en slik organisering av eierforholdet ble gjennomført. Kirkerådet har ikke klart å finne vedtekter for noen av døvekirkene. Kirkerådet legger til grunn at alle døvekirkene i dag er eid av sine respektive døvemenigheter. Døvekirken i Oslo er organisert som et aksjeselskap som er heleid av menigheten

2. Dagens organisering

Døvekirken har i dag åtte døvemenigheter[1] med til sammen 50 ansatte, fordelt på 27,25 årsverk. Av disse er det 17 stillinger, fordelt på 8,2 årsverk som er ansatt av fellesrådet, vesentlig administrative stillinger og medliturger. Fagstillingene, som utgjør ca. 19 årsverk fordelt på 23 stillinger, er alle ansatt av bispedømmerådet. Det er døveprosten, 11 døveprester, 10 trosopplærere (hvorav en er nasjonal koordinator) og én diakon.

Fem av døvemenighetene har egne døvekirker, en er samlokalisert med en soknekirke og de øvrige har leieavtaler med lokale soknekirker.

Ordningen med to arbeidsgivere på lokalt plan ligner på det som er normalordningen i Den norske kirke, der prestene i all hovedsak er ansatt i rettssubjektet Den norske kirke mens øvrige medarbeidere er ansatt i soknet ved kirkelig fellesråd. Det er imidlertid også to viktige forskjeller fra denne normalordningen. For det første er en langt større andel av de lønnede medarbeiderne i Døvekirken ansatt i det nasjonale rettssubjektet ved bispedømmerådet. Det innebærer at døveprosten etter dagens ordning er nærmeste overordnende for flertallet av de ansatte. For det andre har Døvekirken, i motsetning til soknene, bare én finansieringskilde. En viktig årsak til at Den norske kirke lokalt har to arbeidsgivere er at hoveddelen av finansieringen av stillinger kommer fra kommunen. Døvekirken finansieres derimot i sin helhet av Den norske kirke via Oslo bispedømmeråd.

3. Forsøk med ny organisering av Døvekirken

Døvekirkenes fellesråd og døveprosten sendte 8. juni 2018 en søknad til Kirkerådet om å sette i gang et avtalebasert forsøk med enhetlig ledelse i døvekirken. Formålet var, ifølge søknaden, å prøve ut en ordning med én arbeidsgiverlinje og å samordne økonomifunksjoner. Søknaden ble begrunnet med vedtaket i kirkemøtesak KM 11/17 Forsøk med alternativ arbeidsgiverorganisering etter virksomhetsoverdragelsen.

Søknaden ønsket å prøve ut en ordning med døveprosten som daglig leder for Døvekirkenes fellesråd, og nærmeste overordnede for alle ansatte i Døvekirken. Kirkevergen ble foreslått som administrativ leder og nærmeste medarbeider til døveprosten. Døvepresten knyttet til den enkelte døvemenighet var tiltenkt å være daglig leder for døves menighetsråd i tillegg til å være medlem av menighetsrådet. De daglige lederne der skulle være menighetsforvaltere og ha det administrative ansvaret.

Døvekirkenes fellesråd (DKFR) hadde på dette tidspunktet ikke hjemmel for å utføre et slikt forsøk, men Kirkerådet vedtok i 2019 en sak om endring av Regler om døvekirkelige døvemenigheter og døvepresttjenesten. Denne endringen ble vedtatt av Kirkemøtet og fikk følgende ordlyd

[1] Døvekirken > Menighetene

> «Kirkerådet kan godkjenne avtale om forsøk som avviker fra bestemmelsene i forskriften.
>
> Forsøksordningen skal ikke inngås med mer enn fem års varighet.»

Etter at regelendringene var vedtatt, ble det utarbeidet utkast til en avtale mellom Døvekirkenes fellesråd og Oslo bispedømmeråd, som ble behandlet i bispedømmerådet og fellesrådet i desember 2019, og deretter oversendt Kirkerådet.

Kjernen i avtalen var at alle ansatte i døvekirken skulle stå under en felles ledelse, og at DKFR/Døves kirkeråd skulle utgjøre det sentrale styringsorganet i døvekirken, med døveprosten som både daglig leder for fellesrådet og medlem av rådet. Forsøksprosjektet innebar dermed også at døveprosten ble personalleder for alle ansatte. Kirkevergen ble nestleder i staben, med tittelen administrasjonsdirektør. Forsøket innebar også at døvepresten («soknepresten») i den enkelte døvemenighet som en normalordning skulle være daglig leder for menighetsrådets virksomhet og lokal stabsleder. Denne rollen innebar ikke personalansvar. Administrativ leder i menigheten skulle bistå daglig leder. I det endelige utkastet til avtalen ble det lagt opp til en prosedyre der det skulle nedsettes en partssammensatt gruppe som skulle bestemme hvem i staben som skulle tilbys oppgaven som daglig leder i menigheten, men det er uklart om utpekingen av daglig leder skjedde på denne måten.

Avtalen omfattet videre nærmere beskrivelse av sammensetningen av styringsorganet, som blant annet ble supplert med økt arbeidstakerrepresentasjon. Videre var det tatt stilling til sekretariatsfunksjon, lokal ledelse, oppgaver som overføres fra menighetene til Døvekirkenes fellesråd, arbeidsgiveransvar, medbestemmelse og medvirkning samt økonomi. Det ble ikke lagt opp til at noen av de ansatte formelt skulle skifte arbeidsgiver, men at trosopplærere, kateket og prostesaksbehandler i henhold til avtalen skulle tilsettes av fellesorganet. Medbestemmelse og medvirkning var allerede i stor grad felles for arbeidsgiverlinjene. Det ble også lagt opp til å arbeide videre med sikte på en enhetlig økonomi.

Etter at Kirkerådet hadde mottatt søknaden, ble den også sendt til KA for vurdering, og KA hadde flere prinsipielle innvendinger knyttet til kirkedemokratisk forankring, asymmetri i struktur og ressurser mellom partene og noen arbeidsrettslige spørsmål. Særlig var KA kritisk til ordningen med daglig ledelse for døveprosten og døve-prestene. Her savnes en nærmere begrunnelse og det ble pekt på det problematiske med dobbeltrollen som samtidig medlemskap i de aktuelle styreorganene innebærer.

Innvendingene ble behandlet og delvis imøtegått av Oslo bispedømmeråd, i brev til Kirkerådet.

Kirkerådet behandlet deretter saken i møte 4.-5- juni 2020, og gjorde følgende vedtak:

1. Kirkerådet godkjenner avtale mellom Oslo bispedømmeråd og Døvekirkenes fellesråd om forsøk med enhetlig ledelse i døvekirken, jf. vedtak i Oslo bispedømmeråd 9. desember 2019 sak 96/19 og vedtak i Døvekirkenes fellesråd i møte 16.-17. desember 2019 sak 31/19.
2. Døvekirkenes fellesråd skal fortsatt ha denne betegnelsen under forsøket. Alternativt må navn for det sentrale styringsorganet vurderes nærmere og legges frem for Kirkerådet til godkjenning.
3. Videre oppfølging av forsøket skal i tråd med avtalen skje i samarbeid med Oslo bispedømmeråd/Oslo biskop og Døvekirkenes fellesråd.
4. Forsøket varer tre år fra det iverksettes.
5. Det skal gjennomføres midtveisevaluering og sluttevaluering av forsøket. I forbindelse med evalueringen skal det rettes særlig oppmerksomhet mot rollen som daglig leder, og det må også foretas en gjennomgang av arbeidstakernes rettigheter. (KR 47/20)

Avtalen ble deretter noe endret, hvor deler av Kirkerådets vedtak ble innlemmet i teksten. Dette var under pandemien, og det har ikke latt seg gjøre å finne et signert eksemplar, men Kirkerådet legger til grunn at den versjonen som er arkivert hos bispedømmerådet er den endelige avtalen.

En vesentlig del av prosjektet, sett fra Døvekirkens side, var å la DKFR få en tydeligere posisjon som et nasjonalt organ for det døvekirkelige arbeidet. DKFR har i utgangspunktet et noe utvidet mandat i forhold til vanlige fellesråd, ved at oppdraget også innebærer å «ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i døvemenighetene». Rådet har også som medlem en representant for de ansatte i tillegg til døveprosten. I søknaden var dette berørt ved at man også ønsket å kalle organet «Døves kirkeråd». Denne betegnelsen ble i første omgang avvist av Kirkerådet, men etter en fornyet søknad, ble navnet godkjent i 2021 (KR 113/21). I begrunnelsen for vedtaket anførte Kirkerådet bl.a. at Døvekirken har en landsomfattende virksomhet som skal etterstrebe å gi døve over hele landet et fullverdig kirkelig tilbud. Kirkerådet understreket imidlertid at navneendringen ikke skulle medføre endringer når det gjaldt Døvekirkens status eller forholdet til andre kirkelige organer.

Prosjektet hadde formell oppstart 1. desember 2020, men på grunn av pandemien og skifte av døveprost, fikk det en noe trang fødsel. Ny døveprost tiltrådte i mai 2022. Etter planen skulle det gjennomføres en midtveisevaluering i løpet av 2022, men dette lot seg ikke gjennomføre innenfor den rammen. Det viste seg også at såpass omfattende endringer i organisasjonen tar tid og krever mange avklaringer underveis. Det ble derfor nødvendig å utvide prosjektperioden fra de opprinnelige tre årene som først var planlagt. En midtveisevaluering ble foretatt i desember 2023, og denne evalueringen ligger i stor grad til grunn for sluttrapporten fra prosjektet, som ble levert 9. januar 2026.

I sluttrapporten blir etablering av en samordning av arbeidsgiverne for å opprette en enhetlig arbeidsgiverlinje presentert som hovedhensikten med prøveprosjektet. En slik samordning krever også en samordnet ledelse. Evalueringen viste at den største

gruppen av dem som svarte, opplevde endringen som positiv. De øvrige merket ingen stor forskjell eller svarte at det oppsto noen uklarheter. Dette var særlig knyttet til den nye rollen som kombinert døveprest/soknepresten og daglig leder og til avklaring av rolleforståelsen mellom døveprest og administrasjonsmedarbeider.

I sluttrapporten heter det: «I forsøksperioden har soknepresten fungert som daglig leder i menighetene, basert på prinsippet om best faglig kvalifisert og personlig egnet kandidat.» Midtveisvalueringen viste videre at et flertall av respondentene opplevde kombinasjonen døveprest og daglig leder som en styrke for menighetsrådet, men at det noen steder var en viss usikkerhet når det gjaldt fordelingen av administrative oppgaver. Sluttrapporten tolker dette som behov for en tydeligere rolleavklaring, og ettersom spørreundersøkelsen ble gjort nokså tidlig i forsøket, er senere tilbakemelding at rollefordelingen nå er mer avklart.

Samordningen bidro til at DKFRs/Døves kirkeråds administrasjon under forsøket i noe større grad fungerte som et «hovedkontor» for det døvekirkelige arbeidet, og organisasjonen kom nærmere en felles organisasjonsstruktur ved at døveprosten og kirkevergen ble satt inn i en rapporteringslinje.

Når det gjelder tilsettinger, har endringer i personalreglementet ført til at intensjonen i forsøket langt på vei er oppfylt selv om det ikke skjer helt slik det ble skissert på forhånd.

Intensjonen om én tildeling til Døvekirken er foreløpig ikke gjennomført.

Sluttrapporten konkluderer med at forsøksordningen har vist at enhetlig ledelse gir økt helhet, tydeligere struktur og bedre forutsigbarhet. Døvekirken vurderer det derfor som viktig og riktig at ordningen videreføres permanent. Rapporten foreslår derfor at det settes i gang et arbeid med et oppdatert regelverk, særlig med tanke på avklaring av ansvar og økonomisk struktur. Rapporten peker også på det særskilte ansvaret Døvekirken har for å ivareta en språklig og kulturell minoritet.

3.1 Kirkerådets vurdering

Som det fremgår av sluttrapporten, har forsøksperioden vært noe preget av at det har tatt tid for en ny ordning å få satt seg. Deler av forsøket ser heller ikke ut til å ha blitt gjennomført slik det er beskrevet i avtalen mellom DKFR og Oslo bispedømmeråd. Det gjelder særlig prosessen med å velge daglig leder i de lokale døvemenighetene og delegeringen av tilsettingsansvar for ansatte i rDnk til fellesrådet/Døves kirkeråd. Man har heller ikke kommet videre med samordningen av økonomitilskuddet, noe som mest skyldes utenforliggende forhold.

I sluttrapporten er spørsmålet om enhetlig ledelse det som har vært fokusert. Døveprosten har vært daglig leder også for de medarbeiderne som er ansatt av DKFR/Døves kirkeråd, og har slik sett handlet på vegne av fellesrådet. Hovedgrepet, at det har vært én felles stab under samme ledelse både nasjonalt og lokalt, ser ut til å ha fungert etter hensikten, og har fått relativt gode tilbakemeldinger i evalueringen. Sluttrapporten peker likevel på at det noen steder trengs en tydeligere fordeling av

oppgaver og ansvar mellom døvepresten og administrativ leder. Døvekirken gir i sluttrapporten uttrykk for at det døvekirkelige arbeidet vil tjene på å videreføre endringene i ledelsesformer og arbeidsgiveroppgaver som er gjort i forsøket.

Døvekirken har også hatt et sterkt engasjement for å endre tittelen på Døvekirkenes fellesråd til Døves kirkeråd. Utover å gjøre Døves kirkeråd (sammen med døveprosten) til organ for utøvelse av enhetlig ledelse, gir ikke rapporten svar på i hvor stor grad betegnelsen Døves kirkeråd har vært utnyttet på andre måter, men tilbakemeldingene fra Døvekirken er at funksjonen som nasjonalt hovedkontor er styrket. Kirkerådet er likevel usikker på om denne betegnelsen er den best egnede for organet. Dette vil bli utdypet nedenfor.

Hovedkonklusjonen i sluttrapporten fra Døvekirken er at man ønsker å videreføre de endringene som følger av forsøket, og ønsker at det i forlengelsen av forsøket skjer en oppdatering av regelverk for Døvekirken. Kirkerådets vurdering er at de endringene som følger av forsøket i hovedsak er positive, og vil legge til rette for de nødvendige regelendringene som kan åpne for slike endringer. Samtidig er Kirkerådet innstilt på å gi en større fleksibilitet i regelverket, slik at Døvekirken selv får større selvstendighet til å drive virksomheten.

4. Samordning og revisjon av regelverket

Som det fremgår over, er Døvekirken i dag regulert gjennom to ulike regelverk som delvis overlapper hverandre. Det ene ble opprinnelig fastsatt av departementet, som en forskrift som regulerte døvepresttjenesten. Myndigheten til å fastsette denne forskriften ble senere overført til Kirkemøtet, som vedtok den på nytt i 2015. Det andre regelverket, som er en utdyping av regler for døvekirkelige organer, ble fastsatt av Kirkerådet på delegering fra Kirkemøtet.

Kirkerådet mener det er uhensiktsmessig å videreføre en slik todeling av reglene for Døvekirken, og foreslår derfor at de to regelsettene samordnes til ett enhetlig regelverk. Dagens regler vil materielt sett bli ivaretatt i forslaget.

I tillegg foreslår Kirkerådet noen materielle endringer i forhold til dagens regler. Forslagene bygger på erfaringer med forsøksprosjektet og på dialog med Døvekirken. Endringsforslagene kan deles inn i følgende områder:

1. Arbeidsgivermyndighet og enhetlig ledelse i Døvekirken
2. Status for Døvekirkenes fellesmøte
3. Status for Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd

4.1 Enhetlig ledelse og felles arbeidsgiver

Forsøksprosjektet med enhetlig ledelse i Døvekirken er basert på en avtale mellom de rettssubjektene som har ansatte medarbeidere. Dette er i tråd med vedtaket i KM 10/22 om kirkelig organisering. Erfaringene fra prosjektet er at dette grepet har skapt forenkling og tydeligere organisasjonsstruktur. Signalet fra Døvekirken er at de

ønsker å gjøre ordningen med enhetlig ledelse permanent, og at regelverket endres for å oppnå dette. Kirkerådet støtter denne intensjonen, og foreslår å legge til rette for det gjennom endring av reglene for Døvekirken. Hvis ordningen med enhetlig ledelse skal gjøres permanent, foreslår Kirkerådet videre at denne organiseringen kan tas et skritt videre, ved at alle ansatte i Døvekirken får samme arbeidsgiver.

4.1.1 Modeller for én felles arbeidsgiver for alle ansatte

Modell 1:
Dagens delte arbeidsgiverordning kan videreføres slik at Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd er arbeidsgiver og tilsettingsmyndighet for én gruppe ansatte, og Oslo bispedømmeråd er arbeidsgiver og tilsettingsmyndighet for en annen ansattgruppe. Denne modellen gir ikke én felles arbeidsgiver, men enhetlig ledelse kan avtales mellom de to arbeidsgiverne, slik som det er gjort i forsøket.

Modell 2:
Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd kan være arbeidsgiver og tilsettingsmyndighet for alle ansatte i døvekirken. Ledelse vil måtte forankres i Døvekirkens fellesråds/Døves kirkeråds arbeidsgiveransvar.

I denne modellen kan fellesrådets daglige leder (kirkevergen) være nærmeste overordnede for døveprestene og de øvrige ansatte i menighetene. Døveprestene kan alternativt ivareta den daglige arbeidsledelsen av de øvrige ansatte i menigheten på vegne av kirkevergen. Det kan også avtales at døveprosten utfører nærmere bestemte arbeidsgiveroppgaver på vegne av kirkevergen.

Modell 3:
I denne modellen har Oslo bispedømmeråd arbeidsgiveransvaret og tilsettingsmyndigheten for alle ansatte i Døvekirken. Stabsledelsen forankres dermed i bispedømmerådets arbeidsgiveransvar, og døveprosten utøver arbeidsgiverfunksjonen overfor de ansatte på bispedømmerådets vegne.

Døvekirken, i motsetning til soknene, får hele sin finansiering via det nasjonale rettssubjektet, og det er dermed ingen økonomiske hindringer for en slik modell. Døveprosten blir dermed nærmeste overordnede for alle ansatte, på samme måte som i rammen av forsøket, men uten at dette må skje gjennom et delegert ansvar for dem som er ansatt av Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd. Kirkerådet mener en slik endring dermed vil være en klar forenkling.

4.1.2 Virksomhetsoverdragelse, informasjon og medbestemmelse

Modell 2 og modell 3 innebærer at en gruppe arbeidstakere må overføres fra en arbeidsgiver til en annen. En slik overføring vil være en virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven § 16-1. Ved en virksomhetsoverdragelse overføres tidligere arbeidsgivers rettigheter og plikter i arbeidsforholdet til den nye arbeidsgiveren, jf. arbeidsmiljøloven § 16-2 første ledd.

Tidligere og ny arbeidsgiver skal så tidlig som mulig informere de tillitsvalgte om virksomhetsoverdragelsen og drøfte den med dem, jf. arbeidsmiljøloven § 16-5. De berørte arbeidstakerne skal også informeres så tidlig som mulig, jf. § 16-6. Kravene til informasjon og drøfting etter arbeidsmiljøloven §§ 16-5 og 16-6 inngår i arbeidstakernes medvirkning og medbestemmelse ved en virksomhetsoverdragelse.

Medbestemmelsen ivaretas særlig gjennom arbeidsgivers plikt til å informere og drøfte overdragelsen med de tillitsvalgte etter § 16-5, mens § 16-6 sikrer den enkelte berørte arbeidstaker rett til informasjon. I tillegg kommer arbeidstakers rettigheter etter gjeldende hovedavtale og tariffavtaler.

4.1.3 Daglig ledelse i menighetsråd og Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd

I forsøksperioden har døveprostens funksjon som arbeidsgiverrepresentant og stabsleder (daglig leder) for de ansatte vært kombinert med funksjonen som daglig leder for Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd. Dette er en mulig, men ikke nødvendig kobling. Biskopen er i dag leder av prestetjenesten uten å være daglig leder for bispedømmerådet. Kirkerådet foreslår at reglene overlater til Døvekirken selv å vurdere hvilken modell som er mest hensiktsmessig i fortsettelsen.

Det samme gjelder daglig ledelse i døvemenighetene. Det kan være gode grunner til å la døvepresten ha den kombinerte funksjonen som stabsleder i menigheten med rollen som daglig leder for menighetsrådet, men Kirkerådet foreslår at reglene gir rom for flere løsninger. Det er også i tråd med intensjonen i forsøket, slik det blir presentert i samarbeidsavtalen.

4.2 Døvekirkenes fellesmøte

Dagens regelverk har en ordning der døves menighetsråd samles årlig til et felles møte for behandling av saker av felles kirkelig karakter. I tillegg til menighetsrådsmedlemmene består møtet av inntil tre representanter fra hvert menighetsutvalg, Oslo biskop eller den biskopen oppnevner, en representant oppnevnt av Kirkerådet og en representant for de ansatte i henholdsvis det nasjonale rettssubjektet og i fellesrådet.

Fellesmøtet er en god anledning for Døvekirken til å samles for å drøfte saker av felles interesse og peke ut en retning for det døvekirkelige arbeidet på nasjonalt plan. Samtidig er et årlig møte ressurskrevende å organisere og gjennomføre. Administrasjonen i fellesrådet bruker en god del ressurser på å forberede møtet, og gjennomføringen har vesentlige budsjettmessige konsekvenser. Kirkerådet foreslår derfor at reglene endres slik at Døvekirken ikke er pålagt å gjennomføre en slik årlig samling, men at fellesrådet selv kan ta stilling til om fellesmøtet skal innkalles. Kirkerådet foreslår også å åpne for at fellesmøtet kan gjennomføres digitalt, som fjernmøte.

Etter dagens ordning er en av fellesmøtets oppgaver å velge representanter til Døvekirkenes fellesråd. Dette foregår etter en prosedyre der DKFR året før valget

oppnevner en nominasjonskomite, som setter opp en prioritert liste på grunnlag av forslag om tre personer fra hvert av menighetsrådene. Det er i tillegg mulig å stille benkeforslag på fellesmøtet. Møtet velger deretter en representant og en vararepresentant fra hver menighet i separate valg.

Kirkerådet finner denne prosedyren unødvendig omstendelig, og i tillegg legger den opp til at det alltid vil være (minst) en person som vrakes. Tilbakemeldingen fra Døvekirken er at fellesmøtet i praksis alltid velger de kandidatene som menighetsrådene foreslår, og at reglene dermed langt på vei legger opp til en skinnprosess. Kirkerådet foreslår derfor at de valgte representantene til Døvekirkenes fellesråd pekes ut på samme måte som representanter til kirkelig fellesråd, ved at hvert enkelt menighetsråd velger sin representant og vararepresentant. Døvekirkenes fellesmøte vil da ikke ha noen rolle i sammensetningen av rådet.

4.3 Døvekirkens fellesråd/Døves kirkeråd

En vesentlig målsetting for Døvekirkens forsøksprosjekt har vært en strategisk styrking av Døvekirkenes fellesråd som nasjonalt organ for det døvekirkelige arbeidet. En del av denne satsingen har også vært ønsket om å bruke betegnelsen Døves kirkeråd.

I gjeldende regelverk har Døvekirkenes fellesråd en posisjon som langt på vei er lik den kirkelig fellesråd har innenfor den alminnelige soknestrukturen. DKFR skal fremme samarbeid mellom de enkelte menighetsråd og i forhold til andre organer og instanser i kirken. Rådet har ansvar for opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett, og har arbeidsgiveransvaret for disse. Rådet fremmer også forslag til det samlede tilskuddet til det døvekirkelige arbeidet.

DKFR skiller seg også på noen punkter fra vanlige fellesråd. Det ligger i mandatet at Døvekirkenes fellesråd «skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i døvemenighetene», og har dermed et innholdsmessig helhetsansvar for det døvekirkelige arbeidet. Dette går mer i retning av mandatet til bispedømmerådene og Kirkerådet. Videre er sammensetningen av rådet litt annerledes. I tillegg til en representant fra hvert menighetsråd og en felles representant for menighetsutvalgene, består rådet også av en representant valgt av og blant de ansatte i Døvekirken.

I praksis inntar DKFR og dets administrasjon i stor grad en rolle som hovedkontor for det døvekirkelige arbeidet. Det ivaretar en rekke administrative oppgaver, herunder forvaltningen av døvekirkene (som ikke er nevnt i reglene), utarbeidelse av felles materiell etc., og har generelt en koordinerende funksjon for Døvekirken. DKFR vedtar også ulike nasjonale planer for det døvekirkelige arbeidet.

Forsøksprosjektet innebar enkelte endringer i fellesrådets sammensetning og rolle. Antall representanter for de ansatte ble økt fra en til to og det ble presisert at disse skulle være fra henholdsvis de som var ansatt av bispedømmerådet og de som var ansatt av fellesrådet. Etter ny behandling i Kirkerådet, ble også betegnelsen på organet Døves kirkeråd.

Kirkerådet har merket seg at den rollen Døvekirkenes fellesråd reelt sett har i dag, og som er forsterket under forsøksperioden, langt på vei har karakter av å være et nasjonalt organ for det døvekirkelige arbeidet. Mandatet overlapper menighetsrådets, ved at det skal vekke og nære det kristelige livet i døvemenighetene, og fellesrådet skal både fremme samarbeid menighetene imellom og være bindeledd til andre organer og instanser.

Spørsmålet er så hvilken betegnelse som er mest dekkende for et slikt organ. Dagens navn, Døve*kirkenes* fellesråd peker mot et organ som har et bredere sikte enn å være et fellesorgan for menighetsrådene. De opprinnelige ordningene har vært at den enkelte døvekirke var basis for døveprestens virksomhet i det som tidligere var døvedistriktet. Til denne kirken knyttet det seg også en menighet med et menighetsråd. I områder (innenfor distriktene) der det ikke var enn kirke ble det i stedet opprettet menighetsutvalg, noe som har vært fellesrådets oppgave. Denne organiseringen trekker i retning av å betrakte fellesrådet for døvekirkene som et organ for den helhetlige døvekirkelige virksomheten, både døveprestenes og de menighetsrådene (og menighetsutvalgene) som var knyttet til kirkene.

I senere tid er det antagelig riktig å si at menighetsrådene har fått en mer fremtredende rolle i styringen av det døvekirkelige arbeidet. Det er i tråd med den generelle utviklingen i Den norske kirke, hvor demokratiske organer i kirken har fått en viktigere rolle som kirkelige styringsorganer. Døvekirkenes fellesråd har dermed gradvis inntatt en rolle som ligner mer på et kirkelig fellesråd for geografiske sokn.

Prøveprosjektet har ønsket å løfte fellesrådets posisjon som fellesorgan, i første rekke gjennom enhetlig ledelse av alle ansatte, men også ved å bruke betegnelsen Døves kirkeråd. Kirkerådet er enig i at dette navnet understreker organets nasjonale oppgaver og betydning, men er samtidig opptatt av at det kan gi assosiasjoner til et overordnet organ. Sluttrapporten fra prosjektet, konstaterer at navnet Døves kirkeråd «peker på dette organet som et overordnet organ for Døvekirkens virksomhet». Et slikt utsagn er i beste fall upresist. Døvekirkenes fellesråd har ikke noen overordnet myndighet i forhold til andre døvekirkelige organer, men fremstår i første rekke som et fellesorgan for døvemenighetene. Sammensetningen av organet har i praksis også størst likheter med et kirkelig fellesråd. Kirkerådet er derfor usikker på om navnet Døves kirkeråd det mest dekkende navnet både i forhold til rådets oppgaver og i forhold til andre organer i kirken. Det mest nærliggende organet å sammenligne med er Samisk kirkeråd, som er valgt og sammensatt på en annen måte og som bygger sitt mandat på samenes status som urfolk. Hvis «kirkeråd» også skal tas i bruk som navn på organer for nasjonale minoriteter, er det en terminologi som får konsekvenser utover den døvekirkelige sammenhengen. Kirkerådet er foreløpig ikke beredt til en slik utvidet bruk av begrepet.

Et alternativt navn på fellesrådet kan være *Døvekirkens fellesråd*. Betegnelsen «Døvekirken» er etter hvert innarbeidet som en uoffisiell helhetsbetegnelse for det døvekirkelige arbeidet og er gjennomgående brukt i dokumentet her, selv om det ikke finnes nedfelt i noe regelverk som omhandler den døvekirkelige virksomheten.

Kirkerådet foreslår å innføre Døvekirken som en offisiell betegnelse, og at Døvekirkens fellesråd dermed kan betegne det nasjonale fellesorganet. Kirkebegrepet blir da endret fra å beskrive de konkrete døvekirke(bygg)ene til å beskrive Døvekirken som organisasjon og virksomhet. Fordi fellesrådet ikke vil ha noen overordnet myndighet over det enkelte døvekirkelige menighetsråd, men har store likheter med andre fellesråd, er også fellesrådsbetegnelsen egnet. Kirkerådet foreslår derfor Døvekirkens fellesråd som et nytt navn, men vil be høringsinstansene kommentere hvilket navn som er mest passende.

En vesentlig del av prøveprosjektet var at døveprosten skulle være daglig leder av DKFR/Døves kirkeråd. En vesentlig begrunnelse for dette var ansvaret for enhetlig ledelse av de ansatte. Dersom det blir en endring i arbeidsgivertilknytning, slik at det ikke bare blir enhetlig ledelse, men også samme arbeidsgiver, vil fellesrådet ikke på samme måten bli en part i daglig ledelse av de ansatte. Det er likevel mulig å tenke seg at fellesrådet får delegert arbeidsgiveroppgaver fra bispedømmerådet, og dermed kan fungere som arbeidsgiverorgan for alle ansatte. På den andre siden vil det også være mindre krevende at en annen har ansvar for daglig ledelse av fellesrådet, slik dette ansvaret også er delt mellom biskop og stiftsdirektør på bispedømmenivå.

En innvending mot ordningen med døveprosten som daglig leder har vært at døveprosten sitter som medlem av fellesrådet og døvepresten i menighetsrådet, og at det kan gi uklare linjer mellom det valgte rådet og forvaltningen. Denne innvendingen svekkes for fellesrådets del ved at døveprosten uansett sitter med lederansvar for de ansatte. Erfaringene fra forsøksordningen er gode, og en samordning av ledelsen gir potensielt en administrativ styrking av Døvekirken. Når det gjelder menighetsrådene, åpner kirkeordningen § 11 også generelt for at soknepresten kan være daglig leder, og en slik ordning er gjennomført enkelte steder. Kirkeordningen § 42 åpner også for at prest og prost kan forberede saker for organ der de selv er medlem.

En annen innvending er at ledelsesoppgavene tar mye tid og fokus fra andre sider av proste- og prestetjenesten. Dette vil antagelig være forskjellig ut fra personlige anlegg og preferanser, særlig med hensyn til døveprestene. Døvekirken legger imidlertid godt til rette for administrativ støtte for å minke byrden av lederoppgavene. Kirkerådet mener likevel at ordningen bør være fleksibel, slik at det kan åpnes for at en annen enn døveprosten og døvepresten kan ivareta oppgaven som daglig leder for henholdsvis fellesrådet og menighetsrådet.

5. Forslag til regler

Som nevnt over, er dagens regler for Døvekirken av historiske grunner delt i to regelverk. Forslaget til nye regler har slått sammen disse, men uten å gjøre andre endringer enn de som følger av det som er beskrevet tidligere. Det er også gjort noen språklige forenklinger. I kommentarene til de enkelte paragrafene vil det i første rekke være endringene som er kommentert.

Til § 1
Kirkerådet foreslår her at *Døvekirken* blir innført som en offisiell samlebetegnelse på den kirkelige betjening av døve. Ettersom «døvekirke» i formell døvekirkelig sammenheng til nå har betydd kirkebygget, innebærer denne endringen en innføring av kirkebegrepet i betydningen organisasjon.

Kirkerådet foreslår også at det i reglene oppgis et formål med virksomheten. I forslaget blir de døve identifisert som en nasjonal minoritet basert på språk og kulturell egenart.

Til § 2
Tilsynet med Døvekirken ligger hos Oslo biskop. Forslaget understreker tydeligere enn før at grunnenheten i den døvekirkelige virksomhet er døvemenighetene.

Til § 3
Døvemenighetene er kategorialmenigheter, og bestemmelsen angir hvem som faller innenfor kategoriene som gir rett til medlemskap. Hvis det oppstår tvil om noen oppfyller kriteriene, avgjøres dette av menighetsrådet i vedkommende døvemenighet. Avgjørelsen kan påklages til biskopen.

Døvemenighetene har ikke status som sokn, men de er likevel geografisk inndelt. Hvilken døvemenighet man hører inn under er derfor i utgangspunktet bestemt av bostedsadresse. Døvekirkens fellesråd kan likevel tillate at et medlem kan registreres i en annen menighet enn der vedkommende bor.

Til § 4
På samme måte som for soknemenigheter, skal døves menighet ha et døves menighetsråd. Tidligere knyttet reglene menighetsrådet til en konkret døvekirke, men forslaget til nye regler har ikke den samme koblingen. I dag seks av døvemenighetene et eget kirkelokale, men to har gjort faste avtaler om bruk av et lokalt kirkebygg. Kirkerådet legger til grunn at ved godkjenning av eventuelle nye menigheter, må menigheten ha tilgang til et kirkerom, enten ved eierskap eller en fast leieavtale.

Betegnelsen «døves menighetsråd» brukes for å skille rådet fra vanlige menighetsråd. En alternativ betegnelse kunne være «døvemenighetsråd», men Kirkerådet foreslår å beholde den innarbeidede formen, med kortform «menighetsråd».

Døves menighetsråd er så langt det passer underlagt samme regelverk som soknenes menighetsråd. Dersom menighetsrådet vil opprette stillinger som er lønnet over menighetsrådets budsjett, skal dette godkjennes av fellesrådet/bispedømmerådet.

Forslaget til regler legger en føring om at døvepresten er daglig leder for menighetsrådets virksomhet (i tillegg til å være arbeidsleder for de øvrige ansatte, jf. § 12). Det åpnes likevel for at menighetsrådet velger en annen i staben til å ha funksjonen som daglig leder. Dette må i så fall avtales mellom døveprosten og menighetsrådet.

Til § 5
Et flertall av medlemmene i menighetsrådet skal oppfylle minst ett av kriteriene om å være enten døv, sterkt tunghørt, døvblind, tegnspråklig eller døvblitt. Kriteriet om å være tegnspråklig er lagt til i forslaget. Nominasjonskomiteen må ta hensyn til dette ved oppsett av kandidatliste til valget.

Til § 6
Dersom det oppstår behov for å organisere døvekirkelig virksomhet i et område der det ikke er en døvekirke eller en fast avtale om å leie lokaler til kirke, kan fellesrådet oppnevne et menighetsutvalg, jf. § 9.

Til § 8
Navnet på det nasjonale organet for Døvekirken vil bli et spørsmål i høringen, men Kirkerådet foreslår Døvekirkens fellesråd.

Kirkeordningen § 16 om formene for fellesrådets virksomhet gjelder også for Døvekirkens fellesråd.

Sammensetningen av fellesrådet er i dag regulert i bestemmelsene om døvekirkenes fellesmøte, som etter dagens regler velger fellesrådet. Kirkerådet foreslår at Døvekirkens fellesråd velges på samme måte som andre kirkelige fellesråd, ved at hver døvemenighet velger en representant med vararepresentant til fellesrådet, i tillegg til døveprosten og en representant oppnevnt av biskopen. Sistnevnte tilsvarer langt på vei kommunens representant i kirkelige fellesråd. I motsetning til i andre fellesråd har Døvekirkenes fellesråd et i dag medlem valgt av og blant de ansatte. Kirkerådet foreslår foreløpig å beholde denne ordningen, men vil lytte til innspill i høringen.

Til § 9
Forslaget til bestemmelser om fellesrådets oppgaver tar utgangspunkt i dagens bestemmelser, men har justert disse noe i tråd med det som er dagens praksis i Døvekirken og forslaget om overgang til én arbeidsgiver for alle ansatte.

Døvekirkens fellesråd har et bredere ansvar enn et kirkelig fellesråd i en kommune. Dette er først og fremst knyttet til mandatet om at fellesrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i døvemenighetene. Dette gir et helhetsansvar for feltet som sammenfaller med bispedømmerådets ansvar for hele bispedømmet, og det gir anledning til å vedta helhetlige planer og prioriteringer. Reglene gir imidlertid ikke fellesrådet en posisjon som er overordnet det enkelte døves menighetsråd, slik at helhetlige initiativ må skje i samråd med menighetsrådene.

Kirkerådet foreslår videre å ta inn i reglene forvaltning av driftsmidlene som Døvekirken mottar, blant annet at fellesrådet har ansvar for drift og vedlikehold av døvekirkene der disse er eid av menigheten, samt anskaffelse og drift av preste- og menighetskontor og hjelpemidler til konfirmantundervisningen. Dette er i samsvar med dagens praksis i Døvekirken.

Fellesrådet har også mandat til å oppnevne menighetsutvalg, og må da også avgrense området som sorterer under menighetsutvalget innenfor den lokale døvemenigheten. Opprettelse av menighetsutvalg må i dag betraktes som en overgangsordning på vei mot egen døvemenighet, og en slik bør søkes opprettet så snart det er egnede kirkelokaler tilgjengelig på fast basis. Det er per i dag (2026) ingen menighetsutvalg i Døvekirken.

Fellesrådet har ansvar for å fremme forslag om samlet tilskudd til døvekirkelig arbeid og for å fremme et budsjett for den delen av tilskuddet rådet har til rådighet.

Daglig leder for fellesrådet er i utgangspunktet døveprosten, men Døvekirkens fellesråd kan bestemme at en annen ansatt i fellesrådet skal ha funksjonen som daglig leder, og avtale det med Oslo bispedømmeråd.

Til § 10
Døvekirkenes fellesmøte skal i dag etter reglene innkalles en gang i året. Kirkerådet foreslår at navnet endres til Døvekirkens fellesmøte og at det blir opp til fellesrådet å bestemme hvor ofte fellesmøtet skal samles. Årlige møter vil fortsatt være utgangspunktet, men det vil være mulig å møtes sjeldnere, og det åpnes for at møtene kan holdes som fjernmøter. Kirkerådet legger til grunn at en bestemmelse om frekvens skjer i samråd med fellesmøtet selv.

Forslaget til nye regler er ellers i tråd med dagens, med unntak av at fellesmøtet ikke lenger får oppgaven med å velge representantene til fellesrådet.

Til § 11
Døvekirkenes rettslige status har ikke tidligere vært omtalt i regelverket. I dag er det bare en bestemmelse der det heter at døvekirkene drives av vedtekter godkjent av Kirkerådet. Kirkerådet er ikke kjent med at det per i dag finnes noen slike vedtekter, men legger til grunn at døvekirkene er eid av døvemenighetene.

Kirkerettslig status for de ulike døvekirkene er ikke endelig avklart innen saken sendes ut på høring, og Kirkerådet vil om nødvendig komme tilbake med et mer utfyllende forslag om bestemmelser for kirkebyggene.

Til § 12
Døveprosten er i dag nærmeste overordnede for de øvrige medarbeiderne i Døvekirken som er ansatt i rettssubjektet Den norske kirke. Som nevnt over, foreslår Kirkerådet at alle Døvekirkens medarbeidere som er omfattet av tilskudd fra det nasjonale rettssubjektet også skal være ansatt der. Døveprosten blir dermed leder med personalansvar for alle disse. Døveprestene i hver døvemenighet foreslås som før, som arbeidsleder for de øvrige ansatte, men uten personalansvar.

Til § 13
Som en følge av ovennevnte, foreslår Kirkerådet Oslo bispedømmeråd som tilsettingsmyndighet for alle ansatte i Døvekirken. Det innebærer at regler for tilsetting følger personalreglement for Den norske kirke. For stillinger som ligger til

den enkelte døvemenighet foreslår Kirkerådet at de tilsettes etter samme prosedyre som prester i menighetstjeneste. Det innebærer at menighetsrådet er involvert gjennom hele tilsettingsprosessen. Administrativt ansatte i fellesrådet kan tilsettes etter sammen mønster som ansatte ved bispekontoret.

Til § 14
Denne bestemmelsen om forholdet til bostedssoknet viderefører § 11 i *Regler om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten* med samme innhold.

Til § 15
Denne bestemmelsen om forsøk viderefører § 12 i *Regler om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten*. Setningen om at forsøket skal evalueres ved avslutningen er ny.

Til § 16
Denne bestemmelsen om mindre endringer viderefører § 13 i *Regler om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten*.

Til § 17
Denne bestemmelsen om ikrafttredelse viderefører § 14 i *Regler om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten*. Etter gjeldende regler trer reglene i kraft straks, mens det etter forslaget er Kirkerådet som bestemmer tidspunktet for ikrafttredelsen.

Regler om ordning for Døvekirken - høringsutkast

§ 1. Formål og organisering

Den norske kirkes betjening av døve benevnes som Døvekirken og har som formål å ivareta de døve som en språklig og kulturell minoritet.

Døvekirken er organisert i døvemenigheter med utstrekning og navn fastsatt av Kirkerådet.

§ 2. Tilsyn

Oslo biskop fører tilsyn med døvemenighetenes virksomhet, herunder prestene og øvrige tilsatte, i samsvar med bestemmelser gitt i tjenesteordning for biskoper. Tilsynet skal utøves i samråd med biskopen i det bispedømmet som den aktuelle døvemenigheten geografisk hører til.

§ 3. Medlemskap og stemmerett i døvemenighet

Medlemmer av Den norske kirke som er døve, sterkt tunghørte, døvblinde, døvblitte og deres familier og tegnspråklige med tilknytning til det døvekirkelige arbeidet, blir medlemmer av den døvemenigheten de hører til ved å la seg registrere i et medlemsregister som føres av Døvekirkens fellesråd. Menighetsrådet i den aktuelle døvemenigheten avgjør i tvilstilfelle om en person oppfyller vilkårene for å bli registrert. I spesielle tilfeller kan et medlem søke Døvekirkens fellesråd om å bli registrert i en annen døvemenighet enn der vedkommende er bosatt, dersom medlemmet har sterkere mener å ha tilhørighet til denne. Vedtak etter denne paragraf kan påklages til biskopen.

Medlem av en døvemenighet som har kirkelig stemmerett, har stemmerett ved valg av døves menighetsråd.

Medlem av en døvemenighet som har kirkelig stemmerett, har stemmerett i menighetsmøtet i den døvemenigheten vedkommende hører til.

§ 4 Døves menighetsråd

For hver døvemenighet skal det velges et døves menighetsråd. Kirkeordningens bestemmelser i §§ 9 til 14 om menighetsrådet og menighetsmøtet gjelder så langt de passer. Tilsvarende gjelder for gudstjenestebøkenes bestemmelser om menighetsrådenes avgjørelsesmyndighet og for regler for bruk av kirkene.

Menighetsrådet treffer avgjørelser og opptrer på vegne av døvemenigheten når det ikke er fastsatt i eller i medhold av disse reglene at myndigheten er lagt til et annet organ.

Opprettelse av stillinger som går over menighetens budsjett skal godkjennes av Bispedømmerådet.

Døvepresten er daglig leder for virksomheten i døves menighetsråd med mindre annet er avtalt.

§ 5 Valg og sammensetning av menighetsrådet
Bestemmelsene i kirkeordningen § 9 og kirkevalgreglene gjelder så langt de passer.

Døve, sterkt tunghørte, døvblinde, og døvblitte, samt tegnspråklige skal være i flertall i menighetsrådet.

§ 6 Formene for menighetsrådets virksomhet
Bestemmelsene i kirkeordningen § 11 og regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet gjelder så langt de passer.

Døvekirkens fellesråd kan i samråd med menighetsrådet oppnevne menighetsutvalg for områder som ikke hører naturlig til en døvekirke.

§ 7 Menighetsmøtet
Bestemmelsene i kirkeordningen § 13 og regler om formene for menighetsmøtets virksomhet gjelder så langt de passer.

§ 8 Døvekirkens fellesråd (Døves kirkeråd)
Bestemmelsene i kirkeordningen § 16 gjelder så langt de passer.

Døvekirkens fellesråd består av døveprosten, en representant for hver døvemenighet valgt av det enkelte menighetsråd, en felles representant for menighetsutvalgene valgt av menighetsutvalgene i fellesskap, en representant valgt av og blant de ansatte i Døvekirken og en representant oppnevnt av Oslo biskop.

Representantene velges sammen med et tilsvarende antall vararepresentanter for fire år.

Biskopen har rett til å ta del i fellesrådsmøter, men uten stemmerett. Fellesrådet kan innkalle andre til å ta del i forhandlingene, men uten stemmerett.

§ 9 Fellesrådets oppgaver
Døvekirkens fellesråd skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i døvemenighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og være bindeledd til andre organer og instanser i Den norske kirke.

Døvekirkens fellesråd har ansvar for drift og vedlikehold av døvekirkene der disse er eid av vedkommende menighet og for anskaffelse og drift av egnede gudstjenestelokaler for de menighetene som ikke eier egne døvekirker. Fellesrådet har ansvar for anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor og for anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til dåps- og konfirmasjonsopplæring.

Døvekirkens fellesråd avgir for øvrig uttalelse når Kirkerådet eller annen kirkelig myndighet ber om det, eller når fellesrådet av eget tiltak ønsker å uttale seg.

Døvekirkens fellesråd kan i samråd med døves menighetsråd oppnevne egne menighetsutvalg for områder som ikke sokner naturlig til en døvekirke. Fellesrådet vedtar sammensetning, regler for oppnevning/valg, hvilke oppgaver slike menighetsutvalg skal ha, hvilke områder de skal dekke mv.

Døvekirkens fellesråd forvalter tilskuddet fra Den norske kirke og legger fram budsjettforslag for bispedømmerådet

Døveprosten er daglig leder for fellesrådets virksomhet med mindre noe annet er bestemt.

§ 10 Døvekirkens fellesmøte
Døves menighetsråd samles årlig, eller når Døvekirkens fellesråd bestemmer det, til et felles møte. Fellesmøtet kalles for øvrig sammen dersom minst 1/3 av menighetsrådene krever det.

Døvekirkens fellesmøte behandler aktuelle saker av felles kirkelig karakter. Fellesmøtet gir uttalelse når Kirkerådet eller annen kirkelig myndighet ber om det, eller når fellesmøtet av eget tiltak ønsker å uttale seg.

I tillegg til menighetsrådsmedlemmene består Døvekirkens fellesmøte av inntil tre representanter fra hvert menighetsutvalg, Oslo biskop eller den biskopen oppnevner i sitt sted, en representant oppnevnt av Kirkerådet og døveprosten.

Møtet kan holdes som fjernmøte.

Døvekirkens fellesråd sender innkalling og saksliste til medlemmene senest 3 uker før møtet. Saksdokumenter bør så langt det er mulig følge med innkallingen. Fellesrådet forbereder de sakene som skal behandles av fellesmøtet.

§ 11 Døvekirker
Hver døvemenighet skal ha en døvekirke eller en fast avtale om bruk av egnede gudstjenestelokaler som kan tjene som døvekirke.

(Kapittel fire i kirkeordningen gjelder tilsvarende for døvekirkene)

§ 12 Tilsatte i Døvekirken
Døveprosten er nærmeste overordnede for døveprestene og øvrige tilsatte. Døvepresten er arbeidsleder for de øvrige tilsatte i menigheten. Døvepresttjenesten og annen vigslet tjeneste omfattes av bestemmelsene i de respektive tjenesteordningene, så langt de passer.

§ 13. Tilsettingsregler
Oslo bispedømmeråd er tilsettingsmyndighet for døveprost, prester og annet personell som er knyttet til den kirkelige betjening av døve. For tilsetting gjelder personalreglement for Den norske kirke så langt det passer. Ved tilsetting av døveprost skal Døvekirkens fellesråd gis anledning til å uttale seg.

§ 14. Forholdet mellom døvemenigheten og (bosteds)soknet
Disse reglene innebærer ingen begrensninger i de rettigheter og plikter døve har som medlemmer av Den norske kirke i det sokn der de er bosatt.

§ 15. Forsøk
Kirkerådet kan godkjenne avtale om forsøk som avviker fra bestemmelsene i disse reglene. Forsøksordninger skal ikke vare utover fem år, og forsøket skal evalueres ved avslutningen.

§ 16. Mindre endringer
Kirkerådet får fullmakt til å foreta mindre endringer i regelverket.

§ 17. Ikrafttredelse
Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Geir Myre	402	26/02880-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
38/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Nytt valgoppgjør for prestenes representant (tidligere geistlig representant)

Vedlegg:
Stemmesedler prest

Saksorientering

Som geistliges representant (I gjeldende valgregler fra 2026, prestenes representant) til bispedømmerådet ved valget i 2023 ble Kathrine Tallaksen Skjerdal valgt inn i bispedømmerådet. Nils Terje ble 1. vara og Lars Ivar Waarum Bratsberg 2. vara. Det ble ikke foretatt noen kåring av rekkefølge på de to gjenværende kandidatene Anne Marie Nystein og Hilde Gunn Sletten.

Nils Terje Andersen fikk mellom valget og ikrafttredelse av nytt råd, ny jobb i Bymisjonen, og gikk da ut. Senere har han fått jobb som domprost i domprostiet, og dermed i perioder fungerende biskop, derfor går han også ut som ikke lenger valgbar.

Fra 01.01.27 starter Kathrine Tallaksen Skjerdal som kirkefagsjef og er heller ikke lenger valgbar. Det innebærer at Lars Ivar Bratsberg, som fra nyttår er den eneste igjen på listen, ikke har vararepresentant. Det var derfor behov for et nytt valgoppgjør.

Kirkerådet har oversendt digital versjon av stemmesedlene, slik at vi kunne gjennomføre nytt valgoppgjør. Valgoppgjøret er gjort ved hjelp av Copilot som resonerer slik: (Lenker underveis til regnearket er fjernet for å gjøre dokumentet mer lesbart)

Nytt valgoppgjør

Instruksjon til CoPilot for utregning:
Bruk følgende regneark Stemmesedler Prest.xlsx. Det skal gjøres et nytt valgoppgjør fordi de to øverste kandidatene, Nils Terje og Kathrine ikke lenger er valgbare. De to første kandidaten er ikke lenger stemmeberettiget og deres resultat overføres derfor

til de resterende kandidatene. Hver rad fra og med rad to i regnearket utgjør en stemmeseddel. Bruk standard valgtall (antall stemmer).

Forutsetninger

- Antall stemmesedler: 99.
- Nils Terje Andersen, f.1970, Sokneprest, Vågsbygd menighet og Kathrine Tallaksen Skjerdal, f.1977, Sokneprest, Høvåg menighet tas ut av valgoppgjøret.
- Stemmesedler som hadde disse kandidatene som høyeste preferanse overføres til neste rangerte valgbare kandidat.
- Standard valgtall (Droop-kvote ved valg av én representant): 50 stemmer, beregnet på grunnlag av 99 avgitte stemmesedler.

Opprinnelige førsteprioriteter

Kandidat	Førsteprioriteter
Nils Terje Andersen, f.1970, Sokneprest, Vågsbygd menighet	37
Kathrine Tallaksen Skjerdal, f.1977, Sokneprest, Høvåg menighet	36
Lars Ivar Waarum Bratsberg, f.1991, Sokneprest, Porsgrunn menighet	12
Anne Marie Nystein, f.1965, Sokneprest, Notodden menighet	8
Hilde Gunn Sletten, f.1960, Sokneprest, Lindesnes menighet	6

Overføring av stemmer

Stemmer fra Nils Terje Andersen

37 stemmesedler hadde Nils Terje Andersen, f.1970, Sokneprest, Vågsbygd menighet som førstevalg. Disse fordeler seg slik etter overføring:

Mottaker	Antall
Lars Ivar Waarum Bratsberg, f.1991, Sokneprest, Porsgrunn menighet	13
Hilde Gunn Sletten, f.1960, Sokneprest, Lindesnes menighet	7
Anne Marie Nystein, f.1965, Sokneprest, Notodden menighet	2
Uttømte stemmesedler	15

Stemmer fra Kathrine Tallaksen Skjerdal

36 stemmesedler hadde Kathrine Tallaksen Skjerdal, f.1977, Sokneprest, Høvåg menighet som førstevalg. Disse fordeler seg slik etter overføring:

Mottaker	Antall
Lars Ivar Waarum Bratsberg, f.1991, Sokneprest, Porsgrunn menighet	30
Hilde Gunn Sletten, f.1960, Sokneprest, Lindesnes menighet	3
Anne Marie Nystein, f.1965, Sokneprest, Notodden menighet	1
Uttømte stemmesedler	2

Endelig opptelling
De gjenværende kandidatenes egne førsteprioriteter legges til de overførte stemmene:

Kandidat	Egne førsteprioriteter	Overførte stemmer	Sum
Lars Ivar Waarum Bratsberg, f.1991, Sokneprest, Porsgrunn menighet	12	43	**55**
Hilde Gunn Sletten, f.1960, Sokneprest, Lindesnes menighet	6	10	**16**
Anne Marie Nystein, f.1965, Sokneprest, Notodden menighet	8	3	**11**

Uttømte stemmesedler: **17**.

Konklusjon
Valgtallet er 50 stemmer. Lars Ivar Waarum Bratsberg, f.1991, Sokneprest, Porsgrunn menighet oppnår 55 stemmer etter overføringene og overstiger dermed valgtallet. Han er derfor valgt som prestenes representant i det korrigerte valgoppgjøret.

Rekkefølge blir da som følger;
1. Lars Ivar Waarum Bratsberg (fast)
2. Hilde Gunn Sletten (1. vara)
3. Anne Marie Nystein (2. vara)

Forslag til vedtak
Agder og Telemark bispedømmeråd godkjenner nytt valgoppgjør for geistlig representant gjeldende fra 01.01.27;
1. Lars Ivar Waarum Bratsberg (fast)
2. Hilde Gunn Sletten (1. vara)
3. Anne Marie Nystein (2. vara)

Nils Terje And	Lars Ivar Waar	Anne Marie Ny	Kathrine Tallak	Hilde Gunn Sletten, f.1960, Sokneprest, Lindesnes menighet
		1		2
2	1	3		
		1		
1	2	3	4	5
	1		2	
3	1	5	2	4
3	2		1	4
2	3		1	
3	5	4	1	2
3	2		1	
5	2	4	1	3
	2		1	
2	3	4	1	5
2	3	5	1	4
2	5	3	4	1
2	3		1	
		2		1
		1		
1				
	2		1	
2	3	5	1	4
1	2	5	3	4
5	1	2	3	4
	2		1	
3	2	5	1	4
2	3		1	
	2		1	
1				
		1	3	2
1	2		3	
2	3		1	
1	3		2	
1			3	2
	2	1		
1				2
1				2
	2		1	
1				
2	3		1	
			1	
1				
1	4	2	5	3
1	2			
1	3		2	
2	3	5	1	4
1				
2	4	1	5	3
1	2		3	
1	2			
1				
1	2			
1				
1	3	4		2
1				
1	3	4	2	5
1			2	
1			2	
	1		2	
1	4		2	3
2	1			
1				
1	2	3	4	5
1	2		3	
5	4	2	3	1
3	1		2	
	1		2	
1	4	3	5	2
			2	1
		1		2
3		1	2	
	2		1	
5	4	2	3	1
3	1	4	2	5
				1
3	2	5	1	4
	2		1	3
4	2	3	1	5
1			2	
3	2		1	
1		2		
1			2	
	2		1	
2	3		1	
1				
1				
3	2	5	1	4
1	2			
2		3	1	
2			1	3
			1	
	2		1	
	2		1	
	2		1	
2	4	5	1	3
	2		1	
1				2
2	1			
2	1			
2	1	5	3	4

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mia Markussen	602	26/02095-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
39/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Høringssvar - Høring om vigslingsliturgier i Den norske kirke

Vedlegg:
Høringsnotat om ordninger for vigsling til tjeneste
Høringsnotat om ordninger for vigsling av kirkebygg
Høringsnotat om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen
Alminnelige bestemmelser, vigsling til tjeneste, bokmål og nynorsk
Vigsling til tjeneste bokmål og nynorsk
Vigsling av biskop, bokmål og nynorsk
Innsettelse til vigslet tjeneste, bokmål og nynorsk
Fremstilling med forbønn, bokmål og nynorsk
Alminnelige bestemmelser, vigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk
Vigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk
Grunnsteinsnedleggelse, bokmål og nynorsk
Avvigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk
1750702_1_1
Forslag til høringssvar fra Agder og Telemark bispedømmeråd

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkerådet har sendt på høring forslag til revisjon av gjeldende vigslingsliturgier i Den norske kirke. Det er tre ordninger som er berørt: Ordning for vigsling til tjeneste, ordninger for vigsling av kirkebygg, og liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen. Høringsfristen er satt til 30. november, men vi har fått utsatt frist til 1. desember.

Høringen omfatter både reviderte liturgier og forslag til endringer i de alminnelige bestemmelsene for ordningene. Dagens vigslingsliturgier ble utformet før gudstjenestereformen og innføringen av *Ordning for hovedgudstjeneste*. Det er derfor behov for å harmonisere liturgiene med gjeldende regler.

Ordning for vigsling til tjeneste er i stor grad en oppdatering av gjeldende bestemmelser i tråd med dagens praksis, samt noen språklige endringer.

Ordning for vigsling av kirkebygg innebærer en betydelig endring, da liturgien for avvigsling av kirkebygg er et nytt forslag.

Liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen er en sak som har vært forespeilet i punkt 78 i Alminnelige bestemmelser for hovedgudstjeneste fra 2020. Der står det *«på sikt vil bestemmelsene også erstatte punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke (1992).*

Høringen gjennomføres digitalt, og høringsinstansene bes besvare spørsmålene gjennom et elektronisk skjema. Skjemaet består av over 100 spørsmål fordelt på to hovedtemaer: vigslingsliturgier for prest, kateket, kantor, diakon og biskop, samt vigsling og avvigsling av kirkebygg.

Spørsmålene er i hovedsak utformet som ja/nei-spørsmål. Det gis anledning til å begrunne eller kommentere svaret i et fritekstfelt før eventuelle oppfølgingsspørsmål vises. Ved negativt svar faller de tilhørende oppfølgingsspørsmålene bort.

Drøfting

Høringsinstansene inviteres til å uttale seg om hele eller deler av høringsforslaget. Sakens dokumentomfang er betydelig. De foreslåtte endringene består i hovedsak av språklige, redaksjonelle og strukturelle revisjoner av gjeldende liturgier. Med unntak av forslaget til liturgi for avvigsling av kirkebygg inneholder høringen få nye ordninger. Endringene gjelder i stor grad modernisering av språk og tilpasninger til *Ordning for hovedgudstjenesten*. Forslaget til oppfølging av liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen, er i prinsippet kun opprydding og tilpasning av gamle ordninger til dagens status.

Forslaget til svar på de enkelte høringsspørsmålene fremgår i vedlegget *«Forslag til høringssvar fra Agder og Telemark bispedømmeråd».* Administrasjonen mener i hovedsak dette er svært gode forslag, og støtter Kirkerådets høringsforslag med noen få unntak.

Konklusjon

Høringsspørsmålene er gjennomgått og vurdert i det vedlagte forslaget til høringssvar. Stiftsdirektøren anbefaler at bispedømmerådet slutter seg til de foreslåtte svarene og vedtar høringssvaret slik det foreligger.

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd vedtar sitt høringssvar i tråd med anbefalingene i saksorienteringen, og det vedlagte forslaget til høringssvar i dokumentet *«Forslag til høringssvar fra Agder og Telemark bispedømmeråd».*

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Agder og Telemark bispedømmeråd
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

Dato: 02.09.2026 Vår ref: 26/01902-1 Deres ref:

Høring om vigslingsliturgier i Den norske kirke

Kirkerådet sender med dette på høring forslag til revisjon av vigslingsliturgiene i Den norske kirke.

Høringen omfatter vigsling til tjeneste (prest, diakon, kateket og kantor), av biskop og av kirkebygg, samt alminnelige bestemmelser for disse ordningene. I tillegg inkluderer høringen liturgiske ordninger som er tilknyttet hovedordningene. Dette gjelder ordninger for innsettelse av kirkelige medarbeidere, fremstilling med forbønn, grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirkebygg.

Høringsinstansene bes særlig uttale seg om hovedordningene, men er velkommen til å si noe om alle ordningene som sendes på høring. De fleste av ordningene som sendes på høring er revisjon av eksisterende ordninger. Unntaket er ordningen for avvigsling av kirkebygg.

I tillegg inkluderer høringen et forslag til oppfølging av liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen.

Det er tre høringsnotat i denne høringen. Høringsnotatene beskriver de ulike ordningene og hva høringsspørsmålene fokuserer på. De tre høringsnotatene er:

- Høringsnotat om ordninger for vigsling til tjeneste
- Høringsnotat om ordninger for vigsling av kirkebygg
- Høringsnotat om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen.

Høringsfrist er **30. november 2026**. Høringen er også lagt ut på nettsiden Høringer – Den norske kirke. Høringen besvares digitalt og lenke finnes på høringssiden og ved å bruke denne lenken.

Alle som ønsker er velkommen til å svare på høringen.

Med vennlig hilsen

Ole Edvard Wold-Reitan
direktør

Gunnhild Nordgaard Hermstad
rådgiver gudstjenesteliv og liturgi

Postadresse:
Oslo gate 40
0192 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Gunnhild Nordgaard Hermstad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Høringsnotat om ordninger for vigsling til tjeneste
Høringsnotat om ordninger for vigsling av kirkebygg
Høringsnotat om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen
Alminnelige bestemmelser, vigsling til tjeneste, bokmål og nynorsk
Vigsling til tjeneste bokmål og nynorsk
Vigsling av biskop, bokmål og nynorsk
Innsettelse til vigslet tjeneste, bokmål og nynorsk
Fremstilling med forbønn, bokmål og nynorsk
Alminnelige bestemmelser, vigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk
Vigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk
Grunnsteinsnedleggelse, bokmål og nynorsk
Avvigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk

,

Mottakere:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjørgvin bispedømeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Kongsgårdsgata 1a,Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Dronningens gate 18	8006 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Hamar biskop	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros biskop	Kongsgårdsgata 1a,Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
SPIR - Profesjonsforbundet for prester, diakoner, kateketer og pedagoger	Postboks 437 Sentrum	0103 OSLO
Oslo biskop	Postboks 9307 Grønland	0135 Oslo
Bjørgvin biskop	Postboks 1960	5817 BERGEN
Nord-Hålogaland biskop	Postboks 790	9258 TROMSØ
Universitetet i Oslo - Det teologiske fakultet	Postboks 1023 Blindern	0315 OSLO
KUN - Kirkelig Utdanningssenter nord – VID Tromsø	Breivika	9037 TROMSØ
VID Misjonshøgskolen	Postboks 184 Vinderen	0319 OSLO
NLA Høgskolen	Postboks 74 Sandviken	5812 BERGEN
Møre biskop	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Agder og Telemark biskop	Postboks 208	4662

		KRISTIANSAND S
Stavanger biskop	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Tunsberg biskop	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Borg biskop	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Sør-Hålogaland biskop	Dronningens gate 18	8006 BODØ
Preses i Den norske kirke		
TeoLOgene		
Norges musikkhøgskole		
VID vitenskapelige høgskole, Fakultet for teologi, diakoni og lederskap		
NLA Musikkavdelingen		
Universitetet i Stavanger - Fakultet for utøvende kunstfag		4036 STAVANGER
MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn		
Creo		

Høringsspørsmål, vigslingsliturgier

Forslag til høringssvar fra Agder og Telemark bispedømmeråd gjengitt i rød skrift

Del I: Vigsling til tjeneste

1. Vil høringsinstansen uttale seg om forslaget til Ordning for vigsling til tjeneste? JA
2. Støtter høringsinstansen at ordningen «Vigsling til fast kirkelig tjeneste» tas ut av bruk? JA

Del 1A: Alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste

1. Har høringsinstansen andre kommentarer til Alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste? NEI

Del 1B: Vigsling til tjeneste (prest, diakon, kateket og kantor)

1. Har høringsinstansen kommentarer til forslaget til Ordning for vigsling til tjeneste? NEI
2. Har høringsinstansen kommentarer til generalrubrikkene for Ordning for vigsling til tjeneste? NEI
3. Støtter høringsinstansen å legge vigslingen til tjeneste på dåpens plass? JA
4. Hvordan vurderer høringsinstansen strukturen i den nye begynnelsen av vigslingen (ledd 7, 8 og 9 i forslaget)? GOD
5. Har høringsinstansen en kommentar til ledd 7 | Bønn til innledning? NEI
6. Har høringsinstansen en kommentar til ledd 8 | Trosbekjennelse CREDO? NEI
7. Har høringsinstansen en kommentar til ledd 9 | Fremstilling? NEI
    - 7.1. Gjelder kommentaren fremstilling av vigslingskandidat prest?
    - 7.2. Gjelder kommentaren fremstilling av vigslingskandidat diakon?
    - 7.3. Gjelder kommentaren fremstilling av vigslingskandidat kateket?
    - 7.4. Gjelder kommentaren fremstilling av vigslingskandidat kantor?
    - 7.5. Gjelder kommentaren fremstilling av tjenestene samlet?
8. Har høringsinstansen kommentar til forslaget om å åpne opp for å velge en annen epiklesesalme enn de to som står i dagens ordning? NEI
9. Har høringsinstansen kommentar til utvalget av skriftlesninger i ledd 11? NEI
    - 9.1. Gjelder kommentaren skriftlesningene for prestetjenesten?
    - 9.2. Gjelder kommentaren skriftlesningene for diakontjenesten?
    - 9.3. Gjelder kommentaren skriftlesningene for katekettjenesten?
    - 9.4. Gjelder kommentaren skriftlesningene for kantortjenesten?
    - 9.5. Gjelder kommentaren skriftlesningene for tjenestene samlet?
10. Har høringsinstansen kommentar til formaningene i ledd 14? JA
    - 10.1. Har høringsinstansen kommentarer til formaningen for prest? Formaningen om *«at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter»* står bare i høringsforslaget til prester og kantorer, ikke i liturgien for vigsling av diakoner og kateketer. Alle tjenestene har dermed ikke denne formaningen, slik det kommer frem av høringsforslaget. Dette burde være en formaning som gjaldt alle, både prester, diakoner, kateketer og kantorer.
    - 10.2. Har høringsinstansen kommentarer til formaningen for diakon? Se kommentar punkt 10.1.
    - 10.3. Har høringsinstansen kommentarer til formaningen for kateket? Se kommentar punkt 10.1.
    - 10.4. Har høringsinstansen kommentarer til formaningen for kantor? Se kommentar punkt 10.1.
    - 10.5. Har høringsinstansen andre kommentarer til formaningene? Se kommentar punkt 10.1.

11. Støtter høringsinstansen forslaget i ordningen om å bekrefte løftet med håndslag? JA
12. Har høringsinstansen andre kommentarer til løftesavleggelsen i ledd 14? NEI
13. Støtter høringsinstansen forslagets åpning for flere bønnesalmer i ledd 15? JA
14. Støtter høringsinstansen at det i ledd 15 er én felles bønn for alle vigslede tjenester (med unntak av tjenestebeskrivelsen)? JA
15. Har høringsinstansen noen kommentar til Vigslingsbønnen i ledd 15? JA Formuleringen «Vi tar imot NN fra deg» fungerer dårlig. Den bør omformuleres, eller fjernes fra forbønnen. Om man tar imot noe, er det noen som gir noen vekk. Gud gir ikke vekk de som vigsles, tvert om vil vi i vigslingen be om at Gud gir denne personen mer av Guds nærvær og nåde, slik at tjenesten kan utføres best mulig. Kirken tar ikke imot noen, tvert om er den som vigsles en person som allerede er i kirken, men nå går inn i en særlig tjeneste. Dette takker vi, helt riktig, for i neste setning. Setningen om at vi tar imot preger hele forbønnen og gjør at den «kommer skeivt ut fra start». Setningen bør fjernes. For øvrig er forbønnen god.
16. Har høringsinstansen noen kommentar til ledd 16 | Erklæring? NEI
17. Har høringsinstansen noen kommentar til ledd 17 | Påminnelse om menighetens ansvar? NEI
18. Har høringsinstansen noen kommentar til vigslingsgudstjenestens fortsettelse? NEI
19. Har høringsinstansen andre kommentarer til forslaget til Ordning for vigsling til tjeneste? NEI

Del 1C: Vigsling av biskop

1. Har høringsinstansen til forslaget til Ordning for vigsling av biskop? NEI
2. Har høringsinstansen kommentarer til generalrubrikkene i Ordning for vigsling av biskop? NEI
3. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 7 | Bønn til innledning? NEI
4. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 8 | Fremstilling? NEI
5. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 11 | Formaning og løfte? NEI
6. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 12 | Håndspåleggelse og bønn? NEI
7. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 13 | Erklæring? NEI
8. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 14 | Trosbekjennelse CREDO? NEI
9. Har høringsinstansen andre kommentarer til forslaget til Ordning for vigsling til biskop? NEI

Del 1D: Innsettelse og fremstilling

1. Har høringsinstansen kommentarer til forslagene til Innsettelse til vigslet tjeneste og Fremstilling med forbønn? NEI
2. Støtter høringsinstansen at forslagets «Innsettelse til vigslet tjeneste» erstatter ordningene «Innsettelse av prest og prost», og «Innsettelse av øvrige vigslede menighetsarbeidere»? JA
3. Har høringsinstansen kommentarer til punkt 1 og 3 i generalrubrikkene for Innsettelse til vigslet tjeneste? NEI
4. Støtter høringsinstansen kommentarer til grepet om å legge hilsenen fra den som leder innsettelsen til ledd 3 i Hovedgudstjenesten og la dette utgå som eget ledd i ordningen? JA
5. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 1 | Fremstilling? NEI
6. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 2 | Bønn? NEI
7. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 3 | Salme? NEI
8. Har høringsinstansen andre kommentarer til ordningen Innsettelse til vigslet tjeneste? NEI
9. Har høringsinstansen kommentarer til ordningen Fremstilling med forbønn? NEI

Del II: Vigsling av kirkebygg

1. Har høringsinstansen kommentarer til forslaget til ordningene for vigsling av kirkebygg? NEI

Del 2A: Alminnelige bestemmelser for vigsling av kirkebygg

1. Har høringsinstansen kommentarer til Alminnelige bestemmelser for vigsling av kirkebygg? NEI
2. Støtter høringsinstansen at ordningen «Vigsling av lokale til kirkelig bruk» erstattes av punkt 13 i Alminnelige bestemmelser? JA
3. Anser høringsinstansen at problemstillingen om flerbruksbygg er tilstrekkelig ivaretatt i punkt 13 i Alminnelige bestemmelser? JA
4. Støtter høringsinstansen at ordningen «Gjenåpning av kirke» erstattes av nytt punkt 14 i Alminnelige bestemmelser? JA
5. Støtter høringsinstansen at ordningen «Kirkejubileum» erstattes av nytt punkt 15 i Alminnelige bestemmelser? JA
6. Støtter høringsinstansen at ordningen «Nytt orgel» er tilstrekkelig ivaretatt i ordningens ledd 8 og punkt 14 i Alminnelige bestemmelser? JA
7. Har høringsinstansen andre kommentarer til Alminnelige bestemmelser for vigsling av kirkebygg? NEI

Del 2B: Vigsling av kirkebygg

1. Har høringsinstansen kommentarer til forslaget til Ordning for vigsling av kirkebygg? NEI
2. Har høringsinstansen kommentarer til endringen med muligheten for å benytte kirkerommet i større grad i vigslingen av kirkebygg? NEI
3. Har høringsinstansen kommentarer til generalrubrikkene til Ordning for vigsling av kirkebygg? NEI
4. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 2 | Inngangssalme? NEI
5. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 3 | Hilsen? NEI
6. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 4 | Samlingsbønn? NEI
7. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 5 | Lovsang GLORIA? NEI
8. Har høringsinstansen kommentarer til strukturen i ledd 8 | Lesning og bønn? NEI
8.1. Har høringsinstansen kommentarer til biskopens innledende bønn? NEI
8.2. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn for klokkene? NEI
8.3. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn ved inngangsdøren? NEI
8.4. ar høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn i skipet? NEI
8.5. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn ved prekestolen? NEI
8.6. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn ved altret? NEI
8.7. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn ved orgel eller annet fast instrument? NEI
8.8. Har høringsinstansen kommentarer til lesning og bønn ved døpefont? NEI
8.9. Har høringsinstansen kommentarer til biskopens avsluttende bønn? NEI
9. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 9 | Hallelujaomkved og evangelielesning? NEI
10. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 10 | Preken? NEI
11. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 23 | Slutningsord? NEI
12. Har høringsinstansen kommentarer til ledd 24 | Postludium/utgangsprosesjon? NEI
13. Har høringsinstansen andre kommentarer til forslaget til Ordning for vigsling av kirkebygg? NEI

Del 2C: Grunnsteinsnedleggelse

1. Har høringsinstansen kommentarer til forslaget til Grunnsteinsnedleggelse? NEI
2. Har høringsinstansen kommentarer til generalrubrikkene for Grunnsteinsnedleggelse? NEI

3. Har høringsinstansen kommentarer til bønnen i ledd 4 | Bønn og skriftlesning? NEI
4. Har høringsinstansen kommentarer til innledningen til skriftlesningen i ledd 4 | Bønn og skriftlesning? NEI
5. Har høringsinstansen kommentarer til skriftlesningene i ledd 4 | Bønn og skriftlesning? NEI
6. Har høringsinstansen kommentarer til flyttingen av ledd 5 | Tale? NEI
7. Har høringsinstansen kommentarer til at dagens ledd 12 | Avslutning er tatt ut? NEI
8. Har høringsinstansen andre kommentarer til forslaget til Grunnsteinsnedleggelse? NEI

Del 2D: Avvigsling av kirkebygg

1. Har høringsinstansen kommentarer til ordningen Avvigsling av kirkebygg? NEI
2. Støtter høringsinstansen at Den norske kirke får en ordning for avvigsling av kirkebygg? JA
3. Har høringsinstansen kommentarer til første punkt i ordningen? NEI
4. Har høringsinstansen kommentarer til andre punkt i ordningen (inngang)? NEI
5. Har høringsinstansen kommentarer til tredje punkt i ordningen (samlingsbønn)? NEI
6. Har høringsinstansen kommentarer til fjerde punkt i ordningen (takkebønn)? NEI
7. Har høringsinstansen kommentarer til femte punkt i ordningen (erklæring)? NEI
8. Har høringsinstansen kommentarer til sjette punkt i ordningen (utgang)? NEI
9. Har høringsinstansen andre kommentarer til forslaget til Ordning for avvigsling av kirkebygg? NEI

Del III: Liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen

1. Har høringsinstansen kommentarer om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen? JA
2. Støtter høringsinstansen at de foreslåtte ordningene i punkt 1 på side 9 i høringsdokumentet tas ut av bruk? JA
3. Støtter høringsinstansen at de foreslåtte ordningene i punkt 2 på side 9 i høringsdokumentet videreføres? JA
4. Støtter høringsinstansen andre kommentarer til liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen?

Julaften: De fleste steder feires gudstjeneste julaften etter en annen ordning enn menighetens hovedgudstjeneste, samtidig som den regnes som en hovedgudstjeneste. Det anbefales at dette klargjøres, enten gjennom en ny ordning for julaften eller med ressursmateriell.

Skolegudstjeneste: Det støttes at det utvikles materiell til denne, men den må ivareta en stor fleksibilitet.

Sørgegudstjeneste: Det støttes at denne ordningen videreføres og oppdateres.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Notat

Vår dato
05.08.2026

Vår referanse
26/01902-1

Vår saksbehandler
Gunnhild Nordgaard Hermstad

Høringsnotat om ordninger for vigsling til tjeneste

Innledning

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om vigslingsliturgier for kirkelig tjeneste og kirkebygg (KR 32/18, BM 24/18). Vedtaket fra Bispemøtet i 2018 presiserte at vigslingsliturgiene skulle utarbeides i nært samarbeid med Bispemøtet. Nemnd for gudstjenesteliv har nå utarbeidet et forslag i samarbeid med Bispemøtet, og Kirkerådet har vedtatt å sende dette forslaget på høring (KR 31/26, jf. Regler for saksbehandling i liturgisaker § 1 og 4).

I dette notatet presenteres forslaget til reviderte alminnelige bestemmelser, samt ordninger for vigsling til prest, diakon, kateket og kantor, og vigsling av biskop. Dette er Den norske kirkes hovedordninger for vigsling av personer.

Til slutt i dokumentet følger en kort presentasjon av forslag til ordningene for innsettelse og forbønn. Disse ordningene er tilknyttet hovedordningene for vigsling og høringsinstansene oppfordres til å uttale seg om disse dersom det er mulighet og interesse for det.

Innhold

Høringsnotat om ordninger for vigsling til tjeneste 1
Innledning 1
Innhold 2
Overordnet om vigslingsliturgier 3
Alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste 3
Vigsling til tjenestene prest diakon, kateket og kantor 5
Generalrubrikker 5
Samling 5
Vigsling 5
Ledd 7 | Bønn til innledning 6
Ledd 8 | Trosbekjennelse CREDO 6
Ledd 9 | Fremstilling 6
Ledd 10, 11 og 12 | Epiklesesalme og Skriftlesning 15
Ledd 13 | Vigslingstale 15
Ledd 14 | Formaning og løfte 15
Løftet 15
Ledd 15 | Håndspåleggelse og bønn 19
Ledd 16 | Erklæring 25
Ledd 17 | Påminnelse om menighetens ansvar 25
Vigslingsgudstjenestenes fortsettelse 25
Vigsling av biskop 26
Generalrubrikker 26
Samling 26
Ledd 7 | Bønn til innledning 26
Vigsling 27
Ledd 8 | Fremstilling 27
Ledd 9 | Skriftlesning 28
Ledd 10 | Vigslingstale 28
Ledd 11 | Formaning og løfte 28
Ledd 12 | Håndspåleggelse og bønn 29
Ledd 13 | Erklæring 29
Ledd 14 | Trosbekjennelse CREDO 31
Vigslingsgudstjenestens fortsettelse 31
Overordnet om innsettelse og fremstilling 32
Innsettelse til vigslet tjeneste 33
Generalrubrikkene 33
Plassering i gudstjenesten 33

Ledelse av innsettelsen 33
Salmer 33
Innsettelsen 33
Fremstilling 33
Tale 33
Bønn 33
Salme 34
Fremstilling med forbønn 35
Videre saksbehandling 35

Overordnet om vigslingsliturgier

I Den norske kirke vigsles det til tjenestene prest, diakon, kateket og kantor. Ordningene for vigsling til tjeneste og av biskop, er utformet for å reflektere og formidle kirkens teologiske forståelse av tjenestene. Gjennom liturgien uttrykkes at den vigslede ikke handler på egne vegne, men på vegne av kirken og etter Guds kall. Dette utgangspunktet setter den vigslede tjenesten inn i en større sammenheng som en del av Kristi kropp på jord (1. Kor 12; Ef 4,11-13).

Samtidig er liturgiene også juridiske dokumenter innenfor kirkeretten. De fastsetter de formelle rammene for vigslingen og de forpliktelser og rettigheter som følger med. Ved å følge disse liturgiene sikrer kirken at vigslingen skjer i tråd med kirkens regler og retningslinjer.

Liturgiene gir også veiledning i hvordan kirken skal forholde seg til sine vigslede medarbeidere. Dette inkluderer retningslinjer for hvordan vigslingen skal gjennomføres, samt hvordan vigslede medarbeidere skal støttes og følges opp i sin tjeneste. Dette er viktig for å sikre at de vigslede får nødvendig støtte og veiledning i sitt arbeid.

Vigslingsliturgiene er på denne måten et uttrykk for kirkens lære og praksis. De bidrar til å forme forståelsen av hva det vil si å tjene i kirken og gir en ramme for hvordan denne tjenesten skal utføres.

Alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste

De alminnelige bestemmelsene for vigsling til tjeneste gjelder for vigsling til tjeneste som prest, diakon, kateket, kantor og biskop, samt for innsettelse og fremstilling med forbønn. Forslaget som sendes på høring er i hovedsak en oppdatering av gjeldende bestemmelser i tråd med dagens praksis.

Oppdateringen innebærer i hovedsak språklige endringer som å bruke «hovedgudstjenestene» istedenfor «høymesse», innføringen av Preses-betegnelsen, og kjønnsinkluderende omtale av Norges regent, slik at fremtidig regent kan være en dronning.

Ut over dette er praksis knyttet til annet regelverk og avtaler justert, slik som for eksempel godkjenning av nattverdutdelere, deltakelse fra Porvoo-fellesskapet og andre økumeniske avtaler, og

ordningen med stiftskapellaner. Bestemmelsene knyttet til vigsling til fast kirkelig tjeneste er tatt ut fordi ordningen ikke lenger er i bruk og foreslås ikke videreført (BM 7/23).

Vigsling til tjenestene prest diakon, kateket og kantor

Ordningen for vigsling til tjeneste omfatter vigsling av prest, diakon, kateket og kantor. Den norske kirke har allerede ordninger for vigsling til disse tjenestene, men de forholder seg til en eldre gudstjenesteordning og har behov for språklig oppdatering (KR 32/18, BM 24/18).

Den språklige oppdateringen gjelder både bønnespråket og beskrivelsene av de ulike tjenestene. Dette har vært særlig prekært for diakontjenesten som ikke har vært oppdatert i tråd med Den norske kirkes definisjon av diakoni[1]. De ulike ordningene er også blitt til på ulike tidspunkter, og det har vært ønskelig med ordninger som i større grad er mulig å kombinere (BM 7/23).

Bispemøtet vedtok i 2010 at det ikke er noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon og at begrepet «vigsling» skulle brukes til alle tjenester (BM 3/10). I februar 2023 bekreftet Bispemøtet at denne forståelsen skulle ligge til grunn for revisjonen av vigslingsliturgiene, og forslaget som nå foreligger bruker konsekvent begrepene «vigsling» og «vigslingskandidat».

De foreslåtte ordningene er tilpasset nåværende Ordning for hovedgudstjenesten, språklig oppdaterte både i bønnespråk og omtalen av de ulike tjenestene. Ordningene er også foreløpig satt opp i ett og samme dokument. Dette er for at det skal være enkelt å se hva som er likt og ulikt for de ulike tjenestene i høringen. Når ordningene er vedtatt, vil de bli publisert hver for seg, men det skal være enkelt å kombinere ulike ordninger når det vigsles til ulike tjenester i samme gudstjeneste.

Generalrubrikker

Generalrubrikkene beskriver overordnede forhold ved vigslingsgudstjenesten (punkt 1 og 6) og angir grunnleggende valg for gjennomføringen av gudstjenesten, som for eksempel hvilken og hvordan epiklesesalmen synges i forbindelse med tekstlesningene (punkt 5), og forholdet mellom vigslingsgudstjenesten og Ordning for hovedgudstjenesten (punkt 4 og 7-12).

Samling

Forslaget til Ordning for vigsling til tjeneste legger opp til at biskopen leder gudstjenesten fra start av. Samlingsdelen følger i stor grad Ordning for hovedgudstjenesten. Den største forskjellen er at det ikke er noen egen samlingsbønn. Når vigslingen er lagt til dåpens plass (se nedenfor), blir det mange bønner og en stor «vekt» tidlig i gudstjenesten. Det er derfor vurdert slik at samlingsdelen med fordel kan forenkles, og det foreslås at samlingsbønnen strykes.

Vigsling

Forslaget legger opp til at vigslingen skjer på dåpens plass i gudstjenesten. Dette er både for å tilpasse ordningen til dagens gudstjenesteordning, og fordi en slik plassering tydeliggjør sammenhengen mellom dåpen og vigslingen. Dette gjenspeiles også i strukturen og teksten i forslaget.

Det meste av forslaget består av denne vigslingsdelen, og den blir derfor gått igjennom ledd for ledd.

[1] Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for diakoner § 2: «Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.»

Ledd 7 | Bønn til innledning

Dagens ordning for vigsling til tjeneste starter med fremstilling og innledende bønn. Når vigslingen legges til dåpens plass i gudstjenesten, skjer den på stedet hvor vi i dagens gudstjenesteordning ber «Dagens bønn»[2].

Forslaget legger opp til at denne innledende bønnen følger strukturen i Dagens bønn, at den er felles for alle tjenester og at den innholdsmessig peker frem imot vigslingshandlingen istedenfor den aktuelle søndagens særpreg. Referansen til Ef 4,12 fra fremstillingen i dagens vigslingsliturgier er tatt inn i denne innledende bønnen. Bønnen bes av biskopen.

Endringene vises i synopsen under beskrivelsen av ledd 9 Fremstilling.

Ledd 8 | Trosbekjennelse CREDO

For å ivareta sammenhengen mellom alle døptes kall, enheten med Kristus og kallet til de særskilte kirkelige tjenestene, har forslaget til nye vigslingsordninger lagt trosbekjennelsen til starten av vigslingen.

Endringene vises i synopsen under beskrivelsen av ledd 9 Fremstilling.

Ledd 9 | Fremstilling

Hovedelementene i dagens fremstilling er videreført i forslaget til ny ordning, men som nevnt over er sammenhengen med dåpen tydeliggjort i et eget ledd (8), og henvisningen til Ef 4,12 er tatt inn i den innledende bønnen.

Beskrivelsen av de ulike tjenestene innledes med den paulinske nådehilsenen og en henvisning til 1. Kor 12. Deretter omtales tjenestes særpreg og hva denne tjenesten særskilt skal være i kirken. Til slutt blir det formidlet hva som skal skje i vigslingen.

Nedenfor følger en synopse av ledd 7-9 under ett. Synopsen viser endringene på bokmål.

	Dagens ordning	**Forslaget på høring**
Prest		**7 | Bønn til innledning**
		B vendt mot menigheten | La oss alle be.
		B vendt mot alteret | Evige Gud,
		du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
		Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.
		Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde

[2] Dersom det ikke er dåp. Ved dåp er det først dåp og deretter «Dagens bønn».

		ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen.
		8 |*Trosbekjennelse CREDO
		B vendt mot menigheten | I dag får kirken en ny medarbeider. (Navnet nevnes) er kalt til tjeneste som prest i/ved (tjenestestedet nevnes).
		I dåpen ble vi forent med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og alle døpte er kalt til å forkynne Guds storverk. La oss sammen bekjenne troen som lød ved vår dåp:
		Apostolicum
	1 | Fremstilling	**9 | Fremstilling**
	En av kirkens prester eller stedets prost, eventuelt lederen i menighetsrådet, ved lesepulten	Lederen i menighetsrådet, eventuelt en av kirkens prester eller prosten, ved lesepulten. Vigslingskandidaten(e) reiser seg når navnet nevnes.
	Kjære menighet.	ML | Kjære menighet.
	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.
	En ny arbeider i vår kirke fremstilles for oss i dag. Kandidat i teologien (navnet nevnes) er kalt til tjeneste som ... i/ved (tjenestestedet nevnes).	
	Ordinanden reiser seg når navnet nevnes.	
	I dåpen ble vi innlemmet i Guds folk, og vi ble alle vigslet til å være tjenere for Gud.	
	For Skriften vitner om at hele Guds folk er et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som er Guds eiendom, for at vi skal forkynne hans storverk, han som kalte oss fra mørket til sitt underfulle lys.	Som kirke er vi Kristi kropp og kalt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tro og tjeneste.
	Gud har også innsatt en særskilt tjeneste med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene, for at vi skal få del i den frelsende tro og bli bevart i troen. Og han har gitt sin kirke i oppdrag å kalle mennesker til å gå inn i denne tjeneste.	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører hyrdetjenesten med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene. Denne særskilte tjenesten er innstiftet for at vi skal komme til tro og leve i nåden i Jesus Kristus.

	I dag skal denne medarbeider på apostolisk vis under håndspåleggelse og bønn vigsles til prest, med ansvar for den offentlige forvaltning av Ord og sakrament i menig hetens forsamling.	I dag vil vi på apostolisk vis med håndspåleggelse og bønn, vigsle (Navnet nevnes) til tjenesten som prest.
		Vigslingskandidaten(e) setter seg.
	2 | Bønn til innledning	
	B vendt mot menigheten | La oss be.	
	B vendt mot alteret | Herre Jesus Kristus,	
	du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige, så de kan utføre sin tjeneste og ditt legeme kan bygges opp.	
	Vi takker deg for din store miskunn og priser ditt hellige navn, fordi du ikke har sett på vår synd og utroskap, men nådig har latt oss beholde ditt ord og dine sakramenter inntil den ne dag.	
	Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke denne din tjener, som i dag vigsles til prestetjeneste i kirken.	
	Gjør ham og alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av Guds hemmeligheter.	
	La denne hellige handling bli til ære for ditt navn, til Guds rikes fremme og til velsignelse for denne din tjener, så din menighet kan bygges opp på deg, den eneste sanne grunnvoll.	
	M | Amen.	
Diakon		**7 | Bønn til innledning**
		B vendt mot menigheten | La oss alle be.
		B vendt mot alteret | Evige Gud,
		du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
		Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.
		Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde

		ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen.
		8 |*Trosbekjennelse CREDO
		B vendt mot menigheten | I dag får kirken en ny medarbeider. (Navnet nevnes) er kalt til tjeneste som diakon i/ved (tjenestestedet nevnes).
		I dåpen ble vi forent med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og alle døpte er kalt til å forkynne Guds storverk. La oss sammen bekjenne troen som lød ved vår dåp:
		Apostolicum
	1 | Fremstilling	**9 | Fremstilling**
	En av kirkens prester eller stedets prost, eventuelt lederen i menighetsrådet, ved lesepulten	Lederen i menighetsrådet, eventuelt en av kirkens prester eller prosten, ved lesepulten. Vigslingskandidaten(e) reiser seg når navnet nevnes.
	Kjære menighet.	ML | Kjære menighet.
	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.
	En ny arbeider i vår kirke fremstilles for oss i dag. (Tittel etter utdannelse og navn) er kalt til tjeneste som diakon i/ved (tjenestestedet nevnes).	
	Den som skal vigsles, reiser seg når navnet nevnes.	
	I dåpen ble vi innlemmet i Guds folk, og vi ble alle vigslet til å være tjenere for Gud.	
	For Skriften vitner om at hele Guds folk er et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som er Guds eiendom, for at vi skal forkynne hans storverk, han som kalte oss fra mørket til sitt underfulle lys.	Som kirke er vi Kristi kropp og kalt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tro og tjeneste.
	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin menighet, hører også omsorgstjenesten, så Kristi kjærlighet kan bli synlig blant oss.	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører omsorgstjenesten. Ved denne tjenesten blir Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte synlig i handling.

	I dag skal denne medarbeider på apostolisk vis under håndspåleggelse og bønn vigsles til diakon, med ansvar for å legge til rette menighetens omsorg for mennesker i nød.	I dag vil vi på apostolisk vis med håndspåleggelse og bønn, vigsle (Navnet nevnes) til tjenesten som diakon
		Vigslingskandidaten(e) setter seg.
	2 | Bønn til innledning	
	B vendt mot menigheten | La oss vende oss til Gud i bønn.	
	B vendt mot alteret | Herre Jesus Kristus, du har gitt din kirke nådegaver til å helbrede og kalt oss alle til å ha omsorg for hverandre, vi som er dine lemmer, og som ved Ånden er føyd sammen til ett lege me. Vi takker deg for din store miskunn og priser ditt hellige navn, fordi du ikke har sett på vår synd og utroskap, men nådig har latt oss beholde ditt ord og dine sakramenter inntil denne dag.	
	M | Herre, hør vår bønn.	
	B | Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke *denne din tjener*, som i dag vigsles til diakontjeneste i kirken. Gjør ham og alle din kirkes tjenere til tro forvaltere av Guds hemmeligheter.	
	M | Herre, hør vår bønn.	
	B | La denne hellige handling bli til ære for ditt navn, til Guds rikes fremme og til velsignelse for *denne din tjener*, så din menighet kan bygges opp på deg, den eneste sanne grunnvoll.	
	M | Herre, hør vår bønn. Amen.	
Kateket		**7 | Bønn til innledning**
		B vendt mot menigheten | La oss alle be.
		B vendt mot alteret | Evige Gud,
		du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
		Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.

		Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde
		ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen.
		8 |*Trosbekjennelse CREDO
		B vendt mot menigheten | I dag får kirken en ny medarbeider. (Navnet nevnes) er kalt til tjeneste som kateket i/ved (tjenestestedet nevnes).
		I dåpen ble vi forent med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og alle døpte er kalt til å forkynne Guds storverk. La oss sammen bekjenne troen som lød ved vår dåp:
		Apostolicum
	1 | Fremstilling	**9 | Fremstilling**
	En av kirkens prester eller stedets prost, eventuelt lederen i menighetsrådet, ved lesepulten	Lederen i menighetsrådet, eventuelt en av kirkens prester eller prosten, ved lesepulten. Vigslingskandidaten(e) reiser seg når navnet nevnes.
	Kjære menighet.	ML | Kjære menighet.
	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.
	En ny arbeider i vår kirke fremstilles for oss i dag. (Tittel etter utdannelse og navn) er kalt til tjeneste som kateket i/ved (tjenestestedet nevnes).	
	Den som skal vigsles, reiser seg når navnet nevnes.	
	I dåpen ble vi innlemmet i Guds folk, og vi ble alle vigslet til å være tjenere for Gud.	
	For Skriften vitner om at hele Guds folk er et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som er Guds eiendom, for at vi skal forkynne hans storverk, han som kalte oss fra mørket til sitt underfulle lys.	Som kirke er vi Kristi kropp og kalt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tro og tjeneste.
	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin menighet, hører også tjenesten med å undervise i den kristne tro, så vi kan vokse i troen og grunnfestes i sannheten.	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å undervise i den kristne tro, så vi kan vokse i troen og grunnfestes i kjærlighet og sannhet.

	I dag skal denne medarbeider på apostolisk vis under håndspåleggelse og bønn vigsles til kateket, med ansvar for menighetens undervisningstjeneste.	I dag vil vi på apostolisk vis med håndspåleggelse og bønn, vigsle (Navnet nevnes) til tjenesten som kateket.
		Vigslingskandidaten(e) setter seg.
	2 | Bønn til innledning	
	B vendt mot menigheten | La oss vende oss til Gud i bønn.	
	B vendt mot alteret | Herre Jesus Kristus, du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige, så de kan utføre sin tjeneste, og ditt legeme kan bygges opp. Vi takker deg for din store miskunn og priser ditt hellige navn, fordi du ikke har sett på vår synd og utroskap, men nådig har latt oss beholde ditt ord og dine sakramenter inntil denne dag.	
	M | Herre, hør vår bønn.	
	B | Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke *denne din tjener*, som i dag vigsles til kateket-tjeneste i kirken. Gjør *ham* og alle din kirkes tjenere til tro forvaltere av Guds hemmeligheter.	
	M | Herre, hør vår bønn.	
	B | La denne hellige handling bli til ære for ditt navn, til Guds rikes fremme og til velsignelse for *denne din tjener*, så din menighet kan bygges opp på deg, den eneste sanne grunnvoll.	
	M | Herre, hør vår bønn. Amen.	
Kantor		**7 | Bønn til innledning**
		B vendt mot menigheten | La oss alle be.
		B vendt mot alteret | Evige Gud,
		du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
		Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil opplyse og veilede, trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.

		Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde
		ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen.
		8 |*Trosbekjennelse CREDO
		B vendt mot menigheten | I dag får kirken en ny medarbeider. (Navnet nevnes) er kalt til tjeneste som kantor i/ved (tjenestestedet nevnes).
		I dåpen ble vi forent med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og alle døpte er kalt til å forkynne Guds storverk. La oss sammen bekjenne troen som lød ved vår dåp:
		Apostolicum
	3 | Inngangsord med fremstilling	**9 | Fremstilling**
	En av kirkens prester, eventuelt lederen i menighetsrådet, ved lesepulten	Lederen i menighetsrådet, eventuelt en av kirkens prester eller prosten, ved lesepulten. Vigslingskandidaten(e) reiser seg når navnet nevnes.
	Kjære menighet.	ML | Kjære menighet.
	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far og Herren Jesus Kristus.	Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.
	En *ny arbeider* i vår kirke fremstilles for oss i dag. (Tittel etter utdannelse og navn) er kalt til tjeneste som kantor i/ ved (Tjenestestedet nevnes).	
	Den som skal vigsles, reiser seg når navnet nevnes.	
	I dåpen ble vi innlemmet i Guds folk, og vi ble alle vigslet til å være tjenere for Gud.	
	For Skriften vitner om at hele Guds folk er et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som er Guds eiendom, for at vi skal forkynne hans stor verk, han som kalte oss fra mørket til sitt underfulle lys.	Som kirke er vi Kristi kropp og kalt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tro og tjeneste.

	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin menig het, hører også tjenesten med å bære fram lovprisnings offeret, så Guds navn kan bli opphøyet og hans herlighet fylle jorden.	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å lede menighetens lovprisning, så Guds navn blir opphøyet og Guds herlighet fyller jorden.
	Under håndspåleggelse og bønn vil vi i dag kalle og vigsle (Navnet nevnes) til kantor og leder av sangen og musikken i Herrens hus, til Guds ære og Kristi legemes oppbyggelse.	I dag vil vi på apostolisk vis med håndspåleggelse og bønn, vigsle (Navnet nevnes) til tjenesten som kantor.
		Vigslingskandidaten(e) setter seg.
	4 | Bønn	
	B vendt mot menigheten | La oss vende oss til Gud i bønn.	
	B vendt mot alteret | Evige, allmektige Gud, ved din trone priser de himmelske hærskarer ditt hellige navn. Vi takker deg for at vi sam men med dem får istemme din prisgjennom salmer, hym ner og åndelige sanger, og at vi får bære fram for deg glede og sorg, klage og lovsang.	
	Deg være ære i evighet.	
	B | Treenige Gud, vi takker deg for at du har latt ditt evangelium lyde også her hos oss. Fyll dette hus med din herlighet, og hellige ditt folk, så sangen og musikken kan lyde fulltonende til din ære. Gi oss å tjene deg med glede og bære fram din pris i jublende sang.	
	Herre, hør vår bønn.	
	B | Gode Gud, la den hellige handling vi skal utføre i dag, bli til ære for ditt navn, til Guds rikes fremme og til velsignelse for denne din tjener, så din menighet kan byg ges på Kristus, den eneste sanne grunnvoll.	
	Herre, hør vår bønn. Amen.	

Ledd 10, 11 og 12 | Epiklesesalme og Skriftlesning

Dagens ordning legger opp til to alternative epiklesesalmer og innledninger til disse. I epiklesesalmen påkalles Den hellige ånd. Forslaget viderefører begge alternativene, men legger til en tredje mulighet hvor det åpnes for å velge en annen salme med samme liturgiske funksjon, epiklese.

Skriftlesningene fra dagens ordninger for prest, diakon og kateket er videreført. Det er gjort følgende endringer i skriftlesningene:

- Matteus 28,18-20 er felles for alle tjenester i forslaget og for kantortjenesten erstatter denne lesningen av Lukas 24,50-53.
- Diakon- og kateketvigslingen har hatt tre lesninger. Forslaget legger opp til fire lesninger for alle tjenester. For diakon er Matt 22,35-40 (det dobbelte kjærlighetsbud) lagt til. For kateket er Kol 2,6-7 lagt til.

Forslaget gir ikke nærmere bestemmelser for hvordan det eventuelt velges mellom tekster når det vigsles til flere tjenester i samme gudstjeneste, men punkt 6 i generalrubrikkene gjør det klart at det er åpent for å ta ut noen tekstlesninger i slike tilfeller.

Ledd 13 | Vigslingstale

I rubrikkene er det tydeliggjort at biskopen er den som vigsler (jf. Porvoo-avtalen).

Ledd 14 | Formaning og løfte

Formaningene til hver av de fire tjenestene innledes likt, før tjenestene beskrives hver for seg. Det er det første punktet i hver tjeneste som beskriver den enkelte tjenestens særlige preg.

Kantortjenesten beskrives i første punkt som å «lede menighetens sang og lovprisning til Guds ære og oppbyggelse for menigheten». Dette har vært ett av de punktene hvor det i fagnemnden har vært mye diskusjon. Det er særlig uttrykket fra dagens liturgi om «salmer, hymner og åndelige sanger» som er blitt vurdert. Selv om uttrykket brukes i Bibelen (Ef 5,19) og har en tradisjonell fortolkning, oppfatter mange at uttrykket er vanskelig å fortolke i dag. Nemnd for gudstjenesteliv har vært opptatt av at kantorer også jobber med musikk som ikke har ord, men som er viktig i mange kirkelige sammenhenger. Uttrykket «musikk» er åpent for tolkning i enda større grad enn «salmer, hymner og åndelige sanger». Å legge «musikk» til i det eksisterende uttrykket ble imidlertid krevende fordi både hymner og åndelige sanger er musikk. Uttrykket «sang og musikk» ble oppfattet som stivnet, og nemnda mente derfor at det fungerer dårlig i en sammenheng som her. Forslagets formulering om å «lede menighetens sang og lovprisning» kommer fra Bispemøtet.

Nedenfor følger en synopse over dagens ordning og forslaget.

Løftet

Etter formaningene gir vigslingskandidaten sitt løfte til biskopen og bekrefter dette med et håndslag. Nemnd for gudstjenesteliv foreslo å ta ut håndslaget. Sammen med Folkekirken i Danmark er Den norske kirke én av to kirker som fortsatt bruker håndslaget i forbindelse med vigslingen. Andre kirker som ligger nært Den norske kirke liturgisk, slik som den svenske, finske og anglikanske kirken, forstår vigslingen som en kirkelig handling og har ikke med det (i utgangspunktet) borgerlige håndslaget. Nemnd for gudstjenesteliv foreslo å ta ut håndslaget og heller fremheve påleggelsen av stolaen

isteden. På den måten ville det liturgiske høydepunktet knyttes til den vigsledes liturgiske drakt og funksjon, fremfor håndslaget.

Bispemøtet mente imidlertid at håndslaget fungerer godt og er et liturgisk høydepunkt i ordningen. Det er lang tradisjon for å inngå offentlige avtaler med håndslag, og biskopene ønsket derfor å beholde håndslaget i ordningen, og forslaget har derfor med håndslaget. Høringsinstansene oppfordres særlig til å uttale seg om håndslagets funksjon i vigslingen.

	Dagens ordning	**Forslaget på høring**
Prest	**6 | Formaning og løfteavleggelse**	**14 | Formaning og løfte**
	B | Du har hørt Guds ord om tjenesten, dens krav og dens løfter, hvor rik den er på herlighet, og hvor nødvendig den er for Guds kirke på jorden.	B vendt mot vigslingskandidaten | Du har hørt Guds ord om tjenesten, dens krav og dens løfter, hvor rik den er og hvor nødvendig for Guds kirke på jorden.
	Når Herren nå betror deg preste tjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg	B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg prestetjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg
	– at *du* forkynner Guds ord klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift, og som vår kirke vitner om det i sin be kjennelse, og forvalter de hellige sakramenter etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden,	- at du som hyrde forkynner evangeliet klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse, og forvalter de hellige sakramenter etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden.
	– at *du* i sjelesorg og skriftemål drar omsorg for hvert enkelt menneske og bærer dem fram for Gud i bønn og påkallelse med takk,	- at du ber for menneskene i menigheten, og i sjelesorg og skriftemål møter hver enkelt med omsorg.
	– at *du* trofast veileder og formaner til sann omvendelse, levende tro på Kristus og et hellig liv i kjærlighet til Gud og nesten,	- at du veileder, underviser og oppmuntrer til tro på Kristus og et liv i kjærlighet til Gud og din neste.
	– at *du* også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.	- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.
	B spør hver enkelt ordinand | (Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?	B vendt mot vigslingskandidaten | NN, lover du for Guds åsyn og i denne menighetens nærvær, at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?
	Ordinanden |Ja.	Vigslingskandidaten | Ja
	B | Så gi meg hånden på det.	B | Så gi meg hånden på det.

	Ordinanden bekrefter sitt løfte med håndslag til biskopen.	Vigslingskandidaten bekrefter sitt løfte ved å ta biskopen i hånden.
Diakon	**6 | Formaning og løfteavleggelse**	**14 | Formaning og løfte**
	B | Når Herren nå betror *deg* tjenesten som diakon, pålegger og formaner jeg *deg*	B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg diakontjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg
	– at *du* i vitnesbyrd og sjelesorg legger fram Guds ord klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift, og som vår kirke vitner om det i sin bekjennelse,	- at du leder menighetens diakontjeneste og formidler Guds kjærlighet i omsorg for skaperverket og din neste.
	– at *du* viser omsorg for nestens liv og velferd, arbeider for å bedre de svakes kår, og bærer dem fram for Gud i bønn og påkallelse med takk,	- at du legger frem evangeliet i ord og handling, og bringer kirkens vitnesbyrd til verden.
	– at *du* også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.	- at du ber for menneskene i menigheten, og i samtale og sjelesorg møter hver enkelt med omsorg.
	B spør hver enkelt som skal vigsles | (Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?	B vendt mot vigslingskandidaten | NN, lover du for Guds åsyn og i denne menighetens nærvær, at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?
	Den som skal vigsles |Ja.	Vigslingskandidaten | Ja
	B | Så gi meg hånden på det.	B | Så gi meg hånden på det.
	Den som skal vigsles, bekrefter sitt løfte med håndslag til biskopen.	Vigslingskandidaten bekrefter sitt løfte ved å ta biskopen i hånden.
Kateket	**6 | Formaning og løfteavleggelse**	**14 | Formaning og løfte**
	B | Når Herren nå betror *deg* tjenesten som kateket, pålegger og formaner jeg *deg*	B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg katekettjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg
	– at *du* i *din* forkynnelse og undervisning legger fram Guds ord klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift, og som vår kirke vitner om det i sin bekjennelse,	- at du leder menighetens undervisningstjeneste, og selv underviser i den kristne tro.
	– at *du* lærer og rettleder menighetens lemmer og alle søkende, så de kan lære Gud å kjenne og få kunnskap om hans vilje, og at *du* bærer dem fram for Gud i bønn og påkallelse med takk,	- at du legger frem evangeliet i undervisning og forkynnelse som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse.

	– at *du* også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.	- at du ber for og veileder menigheten og alle søkende, så de kan lære Gud å kjenne og leve og vokse i tro, håp og kjærlighet.
	B spør hver enkelt som skal vigsles | (Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?	B vendt mot vigslingskandidaten | NN, lover du for Guds åsyn og i denne menighetens nærvær, at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?
	Den som skal vigsles |Ja.	Vigslingskandidaten | Ja
	B | Så gi meg hånden på det.	B | Så gi meg hånden på det.
	Den som skal vigsles, bekrefter sitt løfte med håndslag til biskopen.	Vigslingskandidaten bekrefter sitt løfte ved å ta biskopen i hånden.
Kantor	**9 | Formaning og løfteavleggelse**	**14 | Formaning og løfte**
	B | Når Herren nå betror *deg* tjenesten som kantor, pålegger og formaner jeg *deg*	B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg kantortjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg
	– at *du* leder sangen og musikken i Guds hus, slik at menigheten i ånd og sannhet kan bære fram sitt lovprisningsoffer til Herren,	- at du leder menighetens sang og lovprisning til Guds ære og oppbyggelse for menigheten.
	– at *du* gjennom salmer, hymner og åndelige sanger lar Guds ord lyde klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift, og som vår kirke vitner om det i sin bekjennelse,	- at du gjennom musikken lar evangeliet lyde, som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse.
	– at *du* også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.	- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.
	B spør hver enkelt som skal vigsles | (Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?	B vendt mot vigslingskandidaten | NN, lover du for Guds åsyn og i denne menighetens nærvær, at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?
	Ka | Ja.	Vigslingskandidaten | Ja
	B | Så gi meg hånden på det.	B | Så gi meg hånden på det.
	Den som skal vigsles, bekrefter sitt løfte med håndslag til den som vigsler.	Vigslingskandidaten bekrefter sitt løfte ved å ta biskopen i hånden.

Ledd 15 | Håndspåleggelse og bønn

I dagens ordning ligger Luthersalmen «Nå ber vi Gud, Den Hellig Ånd» (N13 513) inne som fast bønnesalme. I tråd med Bispemøtets vedtak er denne salmen tatt ut fra ordningen (BM 7/23). Det er fortsatt mulig å bruke salmen, men forslaget åpner også for andre bønnesalmer og det er derfor ikke angitt hvilken bønnesalme som anvendes på dette punktet.

En synopse over dagens vigslingsbønn og vigslingsbønnen i forslaget følger nedenfor.

	Dagens ordning	**Forslaget på høring**
Prest	**7 | Håndspåleggelse og bønn**	**15 | Håndspåleggelse og bønn**
	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi *deg* til Gud, og be om at han ved sin Ånd må hellige og utruste *deg* til tjenesten.	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi på apostolisk vis overgi deg/dere til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg/dere til tjenesten.
	Ordinanden kneler.	Vigslingskandidaten(e) kneler.
	Biskopen og de som assisterer, legger hånden på ordinandens hode. Når det er flere ordinander, flytter biskopen hånden fra den ene ordinand til den andre under de to følgende bønnene.	Når det er én vigslingskandidat holder biskopen og forbederne hånden på hodet eller skuldrene til vigslingskandidaten under hele vigslingsbønnen.
		Når det er flere vigslingskandidater, legger biskopen hånden på vigslingskandidatens hode der navnet nevnes første gang. Etter menighetens «Amen» flytter biskopen hånden til den neste vigslingskandidatens hode og gjentar vigslingsbønnen fra og med «Vi takker for NN …».
		Vigslingsbønn
	B | Barmhjertige Gud, himmelske Far,	B | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
	du har ved din Sønn Jesus Kristus sagt at høsten er stor, men arbeiderne få, og at vi skal be de høstens Herre, sende ut arbeidere for å høste inn din grøde.	du som skaper og opprettholder alt liv, gjennom din kirke på jorden kaller du til alle tider tjenere for evangeliet om Jesus Kristus, så mennesker kan komme til tro og kirken fornyes.
	Hør da vår bønn for ham som i dag blir vigslet til prestetjenesten.	Vi tar imot NN fra deg.
		Vi takker for ___ som i dag blir vigslet til tjeneste som prest.
		Takk for at du har gått med ___ på veien frem mot denne dagen, og for de gaver du har utrustet ___ med.

	Styrk ham i troen og dyktiggjør ham til den gjerning som blir ham betrodd.	
	Send *ham* din Ånd med tjenestens gaver, så *han* kan bli *en rett arbeider* i din høst.	Vi ber deg: Send NN Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
	Gi *ham* å utføre sin tjeneste med frimodighet og troskap, å rettlede, trøste og refse med mildhet og visdom, og i alle ting vise seg som *en god forvalter* over din mangfoldige nåde.	Gi styrke i troen på Jesus Kristus, og frimodighet og glede i tjenesten.
	Vær med ham i motgang og prøvelser,	Gi tålmodighet og vær med i motgang og prøvelser.
	og gjør ham tålmodig og ydmyk av hjertet, så din kraft må kjennes i hans svakhet.	
	Gi at *hans* gjerning må bære frukt etter din vilje.	
	Og når arbeidsdagen er, til ende, la ham komme inn til gleden hos deg og få del i arven med alle de hellige.	Bevar ___ i din nærhet gjennom alle dager, og la ___ i sin gjerning vokse og modnes i tro, håp og kjærlighet.
		Gjør ___ til et redskap for din fred.
		Evige Gud, du som virker i vår svakhet, la NN leve i kraften fra Jesu Kristi oppstandelse.
		Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd, lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen
Diakon	**7 | Håndspåleggelse og bønn**	**15 | Håndspåleggelse og bønn**
	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi *deg* til Gud, og be om at han ved sin Ånd må hellige og utruste *deg* til tjenesten.	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi på apostolisk vis overgi deg/dere til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg/dere til tjenesten.
	Den som skal vigsles, kneler.	Vigslingskandidaten(e) kneler.
		Når det er én vigslingskandidat holder biskopen og forbederne hånden på hodet eller skuldrene til vigslingskandidaten under hele vigslingsbønnen.

	Biskopen og de som assisterer, legger hånden på hodet til den som skal vigsles. Når det er flere som vigsles, flytter biskopen hånden fra den ene til den andre under de to følgende bønnene.	Når det er flere vigslingskandidater, legger biskopen hånden på vigslingskandidatens hode der navnet nevnes første gang. Etter menighetens «Amen» flytter biskopen hånden til den neste vigslingskandidatens hode og gjentar vigslingsbønnen fra og med «Vi takker for NN …».
		Vigslingsbønn
	B | Barmhjertige Gud, himmelske Far,	B | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
	du har ved din Sønn Jesus Kristus sagt at høsten er stor, men arbeiderne få, og at vi skal be de høstens Herre, sende ut arbeidere for å høste inn din grøde.	du som skaper og opprettholder alt liv, gjennom din kirke på jorden kaller du til alle tider tjenere for evangeliet om Jesus Kristus, så mennesker kan komme til tro og kirken fornyes.
	Hør da vår bønn for ham som i dag blir vigslet til diakontjenesten.	Vi tar imot NN fra deg.
		Vi takker for __ som i dag blir vigslet til tjeneste som diakon.
		Takk for at du har gått med __ på veien frem mot denne dagen, og for de gaver du har utrustet __ med.
	Styrk ham i troen og dyktiggjør ham til den gjerning som blir ham betrodd.	
	Send *ham* din Ånd med tjenestens gaver, så *han* kan bli *en rett arbeider* i din høst.	Vi ber deg: Send NN Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
	Gi *ham* å utføre sin tjeneste med frimodighet og troskap, og i alle ting vise seg som *en god forvalter* over din mangfoldige nåde.	Gi styrke i troen på Jesus Kristus, og frimodighet og glede i tjenesten.
	Vær med ham i motgang og prøvelser,	Gi tålmodighet og vær med i motgang og prøvelser.
	og gjør ham tålmodig og ydmyk av hjertet, så din kraft må kjennes i hans svakhet.	
	Gi at *hans* gjerning må bære frukt etter din vilje.	
	Og når arbeidsdagen er til ende, la ham komme inn til gleden hos deg og få del i arven med alle de hellige.	Bevar __ i din nærhet gjennom alle dager, og la __ i sin gjerning vokse og modnes i tro, håp og kjærlighet.
		Gjør __ til et redskap for din fred.

		Evige Gud, du som virker i vår svakhet, la NN leve i kraften fra Jesu Kristi oppstandelse.
		Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd, lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen
Kateket	**7 | Håndspåleggelse og bønn**	**15 | Håndspåleggelse og bønn**
	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi *deg* til Gud, og be om at han ved sin Ånd må hellige og utruste *deg* til tjenesten.	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi på apostolisk vis overgi deg/dere til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg/dere til tjenesten.
	Den som skal vigsles, kneler.	Vigslingskandidaten(e) kneler.
		Når det er én vigslingskandidat holder biskopen og forbederne hånden på hodet eller skuldrene til vigslingskandidaten under hele vigslingsbønnen.
	Biskopen og de som assisterer, legger hånden på hodet til den som skal vigsles. Når det er flere som vigsles, flytter biskopen hånden fra den ene til den andre under de to følgende bønnene.	Når det er flere vigslingskandidater, legger biskopen hånden på vigslingskandidatens hode der navnet nevnes første gang. Etter menighetens «Amen» flytter biskopen hånden til den neste vigslingskandidatens hode og gjentar vigslingsbønnen fra og med «Vi takker for NN …».
		Vigslingsbønn
	B | Barmhjertige Gud, himmelske Far,	B | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
	du har ved din Sønn Jesus Kristus sagt at høsten er stor, men arbeiderne få, og at vi skal be deg, høstens Herre, sende ut arbeidere for å høste inn din grøde.	du som skaper og opprettholder alt liv, gjennom din kirke på jorden kaller du til alle tider tjenere for evangeliet om Jesus Kristus, så mennesker kan komme til tro og kirken fornyes.
	Hør da vår bønn for ham som i dag blir vigslet til kateket-tjenesten.	Vi tar imot NN fra deg.
		Vi takker for ___ som i dag blir vigslet til tjeneste som kateket.
		Takk for at du har gått med ___ på veien frem mot denne dagen, og for de gaver du har utrustet ___ med.
	Styrk ham i troen og dyktiggjør ham til den gjerning som blir ham betrodd.	

	Send *ham* din Ånd med tjenestens gaver, så *han* kan bli *en rett arbeider* i din høst.	Vi ber deg: Send NN Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
	Gi *ham* å utføre sin tjeneste med frimodighet og troskap, og i alle ting vise seg som *en god forvalter* over din mangfoldige nåde.	Gi styrke i troen på Jesus Kristus, og frimodighet og glede i tjenesten.
	Vær med ham i motgang og prøvelser,	Gi tålmodighet og vær med i motgang og prøvelser.
	og gjør ham tålmodig og ydmyk av hjertet, så din kraft må kjennes i hans svakhet.	
	Gi at hans gjerning må bære frukt etter din vilje.	
	Og når arbeidsdagen er til ende, la *ham* komme inn til gleden hos deg og få del i arven med alle de hellige.	Bevar ___ i din nærhet gjennom alle dager, og la ___ i sin gjerning vokse og modnes i tro, håp og kjærlighet.
		Gjør ___ til et redskap for din fred.
		Evige Gud, du som virker i vår svakhet, la NN leve i kraften fra Jesu Kristi oppstandelse.
		Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd, lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen
Kantor	**10 | Håndspåleggelse og bønn**	**15 | Håndspåleggelse og bønn**
	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi *deg* til Gud og beom at han ved sin Ånd må hellige og utruste *deg* til tjenesten.	B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi på apostolisk vis overgi deg/dere til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg/dere til tjenesten.
	Den som skal vigsles, kneler.	Vigslingskandidaten(e) kneler.
		Når det er én vigslingskandidat holder biskopen og forbederne hånden på hodet eller skuldrene til vigslingskandidaten under hele vigslingsbønnen.
	Biskopen og de som assisterer, legger hånden på hodet til den som skal vigsles. Når det er flere som vigsles, flytter biskopen hånden fra den ene til den andre under den følgende bønnen.	Når det er flere vigslingskandidater, legger biskopen hånden på vigslingskandidatens hode der navnet nevnes første gang. Etter menighetens «Amen» flytter biskopen hånden til den neste vigslingskandidatens hode og gjentar vigslingsbønnen fra og med «Vi takker for NN …».
		Vigslingsbønn

	B | Barmhjertige Gud, himmelske Far,	B | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
	du har ved din Sønn Jesus Kristus sagt at høsten er stor, men arbeiderne få, og at vi skal be deg, høstens Herre, sende ut arbeidere for å høste inn din grøde.	du som skaper og opprettholder alt liv, gjennom din kirke på jorden kaller du til alle tider tjenere for evangeliet om Jesus Kristus, så mennesker kan komme til tro og kirken fornyes.
	Hør da vår bønn for henne som i dag blir vigslet til kantortjenesten.	Vi tar imot NN fra deg.
		Vi takker for ___ som i dag blir vigslet til tjeneste som kantor.
		Takk for at du har gått med ___ på veien frem mot denne dagen, og for de gaver du har utrustet ___ med.
	Styrk *henne* i troen og dyktiggjør *henne* til den gjerning som blir henne betrodd.	
	Send henne din Ånd med tjenestens gaver, så hun kan bli en rett arbeider i din høst.	Vi ber deg: Send NN Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
	Gi *henne* å utføre sin tjeneste med frimodighet og troskap, som for Herren og ikke for mennesker, og i alle ting vise seg som *en god forvalter* over din mangfoldige nåde.	Gi styrke i troen på Jesus Kristus, og frimodighet og glede i tjenesten.
	Vær med *henne* i motgang og prøvelser,	Gi tålmodighet og vær med i motgang og prøvelser.
	og gjør *henne tålmodig og ydmyk* av hjertet, så din kraft må kjennes i *hennes* svakhet.	
	Gi at hennes gjerning må bære frukt etter din vilje.	
	Og når arbeidsdagen er til ende, la henne komme inn til gleden hos deg og få del i arven med alle de hellige.	Bevar ___ i din nærhet gjennom alle dager, og la ___ i sin gjerning vokse og modnes i tro, håp og kjærlighet.
		Gjør ___ til et redskap for din fred.
		Evige Gud, du som virker i vår svakhet, la NN leve i kraften fra Jesu Kristi oppstandelse.

		Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd, lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
		M | Amen

Ledd 16 | Erklæring

Dette leddet er i hovedsak beholdt, men det er tatt inn formuleringen «Så erklærer jeg …» for å tydeliggjøre hva det er som skjer. Det er også lagt til noen rubrikker i tråd med dagens praksis. Dette gjelder blant annet akklamasjon.

Ledd 17 | Påminnelse om menighetens ansvar

Dette punktet er ganske likt dagens ordning, men istedenfor at vigslingskandidaten er overgitt til Gud formuleres den første setningen som et aktivt valg om å gå inn i tjeneste. Avslutningen om «forsoningens tjeneste» finnes i dag i ordningene for vigsling til prest, diakon og kateket. Forslaget er at dette brukes for alle tjenester, også kantortjenesten.

Vigslingsgudstjenestenes fortsettelse

Etter vigslingen angir rubrikkene at vigslingsgudstjenesten fortsetter med evangelielesningen. Siden vigslingsliturgien er på dåpens plass, betyr dette at Dagens bønn utgår. Denne anses i praksis å være erstattet av den innledende bønnen i vigslingen (se over). Siden det allerede er lest fire tekster, utgår lesetekstene denne dagen, og Ordets del fortsetter med ledd 12 | Evangelium.

Som utsendelsesord benytter biskopen Johannes 15,16. Dette er likt som dagens ordninger.

Vigsling av biskop

Ordningen for vigsling av biskop har i saksbehandlingen fulgt ordningene for vigsling til tjeneste. Slik igangsettingsvedtakene fra 2018 presiserer, har også denne ordningen vært revidert i nært samarbeid med Bispemøtet. I og med at vigslingsliturgien av biskop definerer biskopens særlige oppdrag og ansvar, har Bispemøtet viet særlig oppmerksomhet til denne ordningen og også sett den i sammenheng med saken om biskopens tilsyn.

I det følgende blir forslaget til ordning gjennomgått med hovedvekt på de endringene som er gjort fra dagens ordning.

Generalrubrikker

Generalrubrikkene angir, slik som for vigsling til tjeneste, overordnede forhold ved vigslingsgudstjenesten. For vigsling av biskop, er dette at Preses er ansvarlig for vigslingsgudstjenesten (punkt 1) og andre praktiske forhold (punkt 2-8).

Samling

Forslaget til Ordning for vigsling av biskop legger opp til at Preses leder vigslingsgudstjenesten fra start av. Samlingsdelen er i stor grad lik Vigsling til tjeneste, men den innledende bønnen er her lagt til samlingsdelen.

Ledd 7 | Bønn til innledning

Den innledende bønnen er en omskriving av bønnen som i dagens ordning ligger til fremstillingen. Den foreslåtte bønnen er tilpasset forslagets plassering som i hovedsak tilsvarer Dagens bønn.

Dagens ordning	Forslaget på høring
La oss be.	P vendt mot menigheten | La oss alle be
Evige Gud,	P vendt mot alteret | Evige Gud,
du som kan bruke svake og syndige mennesker i din tjeneste, vi takker deg fordi du kalte apostlene og grunnla din kirke på jorden.	du som kalte apostlene og grunnla din kirke på jorden.
Vi ber deg at du vil velsigne vår nye biskop ved din Ånd, som gir kraft, kjærlighet og sindighet.	
Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre.	Vi ber: Gi oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår kirke på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre
	som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.
	M | Amen

Vigsling

Forslaget har beholdt vigslingen av biskop tidlig i gudstjenesten, på det som i dagens gudstjenesteordning tilsvarer dåpens plass.

Ledd 8 | Fremstilling

I tråd med Bispemøtets anbefaling er fremstillingen utvidet slik at den tydeligere sier noe om hva bispetjenesten innebærer. I dagens ordning avsluttes fremstillingen med en bønn. I forslaget er denne bønnen i hovedsak flyttet frem til den innledende bønnen i ledd 7. Det er imidlertid beholdt en oppfordring om å be for biskopen som avslutning på fremstilling.

Dagens ordning	Forslaget på høring
7 | Fremstilling	**8 | Fremstilling**
Leder eller nestleder i bispedømmerådet (en lek person), ved lesepulten	Leder eller nestleder i bispedømmerådet, ved lesepulten
	Biskopen som skal vigsles står.
Guds ord påminner oss om at vi skal vise dem anerkjennelse som arbeider blant oss oger våre forstandere i Herren.	
Vi skal be for dem og sette dem overmåte høyt på grunn av den gjeming de har.	
En ny tilsynsmann i vår kirke fremstilles for oss i dag.	
(Navnet nevnes) er kalt til biskop i (tjenestestedet nevnes) bispedømme.	ML | (Navnet nevnes) er kalt til biskop i (tjenestestedet nevnes) bispedømme, i Den norske kirke.
Han skal i dag vigsles til tjenesten.	I dag vigsles ___ til denne tjenesten.
	Kirken er Kristi kropp og forkynner evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling.
	Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene.
	Blant dem som er kalt til denne prestetjenesten, kaller vår kirke noen til å ha tilsyn med menigheten, og lede bispedømmet og fremme kirkens vitnesbyrd i verden.
	Biskopen skal se til at evangeliet forkynnes etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, og at sakramentene forvaltes rett.

	Biskopen skal fremme og bevare enheten i Guds kirke, rettlede og oppmuntre menighetene, tilsatte og frivillige i bispedømmet.
La oss ta imot ham i kjærlighet og bære ham fram for Gud i våre bønner.	La oss ta imot (Navnet nevnes) i kjærlighet og bære __ fram for Gud i våre bønner.

Ledd 9 | Skriftlesning

Det er ikke gjort noen endringer på dette punktet.

Ledd 10 | Vigslingstale

Det er presisert at Preses holder talen.

Ledd 11 | Formaning og løfte

Innledningen til og punktene i formaningen er oppdatert språklig og i tråd med biskopens tjeneste. Det er ikke gjort endringer i løftesavleggelsen. Håndslaget er også beholdt i den foreslåtte ordningen.

Dagens ordning	Forslaget på høring
10 | Formaning og løfteavleggelse	**11 | Formaning og løfte**
12	Etter talen går biskopen som skal vigsles, fram til alterringen.
	Forbederne går frem.
B | Du har hørt Guds ord om tilsynstjenesten, om dens krav og dens løfter og hvor viktig den er for Guds kirke på jorden. Når Herren fremdeles* betror deg tjenesten med Ord og sakrament, og nå setter deg til å utføre en biskops gjerning, krever han av deg at du skal være sindig og årvåken i ditt kall.	P | Du har hørt Guds ord om tilsynstjenesten, hva den krever og hva den gir, og hvor viktig den er for Guds kirke på jorden. I din tjeneste med Ord og sakrament, setter Herren deg nå til å utføre en biskops gjerning. Til dette kreves det av deg at du er sindig og årvåken i ditt kall.
*Ordet fremdeles utelates når den som skal vigsles, ikke før har vært prest.	
- Du skal rekke Herrens menighet Ordets brød og gi vel akt på deg selv og hele den hjord som er deg betrodd.	- Du skal utøve din tjeneste som biskop, ved å forkynne evangeliet klart og rent og forvalte sakramentene etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden.
- Du skal ta vare på den apostoliske lære etter vår kirkes bekjennelse, og rettlede og oppmuntre Herrens tjenere i menigheten.	- I din tilsynstjeneste skal du ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse.
- Du skal utføre din tjeneste med troskap, og sammen med dine medtjenere legge vinn på å fremme og bevare enheten i Guds kirke, til pris og ære for hans hellige navn.	- Som hyrde skal du med klokskap, og sammen med dine medtjenere, fremme og bevare enheten i Guds kirke.

	- Du skal gi akt på deg selv og rettlede og oppmuntre menighetene og medarbeiderne i det bispedømmet som er deg betrodd.
(Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?	(Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?
Biskopen | Ja.	Biskopen | Ja.
B | Så gi meg hånden på det.	P | Så gi meg hånden på det.
Biskopen bekrefter sitt løfte med håndslag.	Biskopen bekrefter sitt løfte med håndslag.

Ledd 12 | Håndspåleggelse og bønn

I rubrikkene er det presisert at Preses er Preses i Bispemøtet, og det er lagt til at «senest avgåtte biskop i bispedømmet» deltar i forbønnshandlingen. Formuleringen er valgt for å tydeliggjøre at det er snakk om biskop emeritus i det aktuelle bispedømmet. Fordi det også kan være flere emeritus i samme bispedømme, er det presisert at det er den seneste biskopen det er snakk om.

Vigslingsbønnen er formulert og utviklet i samspill med vigslingsbønnen for vigsling til tjeneste. En synopse av vigslingsbønnen i dagens ordning og i forslaget følger nedenfor, i omtalen av ledd 13 | Erklæring.

Etter vigslingsbønnen beskriver forslaget at forbederne kneler ved alterringen og Preses ved alteret mens det fremføres en epiklesesalme. Dette punktet er utarbeidet blant annet med utgangspunkt i ordningen for bispevigsling i Svenske kyrkan og erfaringer derifra. Bispevigslene skjer i bispedømmenes domkirke og er en god anledning for å benytte seg av ulike liturgiske uttrykk. Etter korsangen reiser alle medvirkende seg og Preses legger bispekorset om den nye biskopens hals.

Ledd 13 | Erklæring

Erklæringen er utvidet med henvisningen til at vigslingshandling skjer med håndspåleggelse og bønn, og at dette skjer på apostolisk vis. Erklæringen avsluttes med oppfordringen om å være hyrde for Guds menighet fra Apostlenes gjerninger.

I likhet med ordningen for vigsling til tjeneste er akklamasjon lagt inn i ordningen.

Dagens ordning	Forslaget på høring
11 | Håndspåleggelse og bønn	**12 | Håndspåleggelse og bønn**
B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi deg til Gud, og be om at han ved sin Ånd må hellige og utruste *deg* til tjenesten.	P | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi deg til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg til tjenesten.
Biskopen kneler.	Biskopen kneler.

Forrettende biskop-og de som assisterer, legger hånden på biskopens hode.	Preses i Bispemøtet, senest avgåtte biskop i bispedømmet og forbedere legger hånden på biskopens hode.
	Vigslingsbønn
B | Allmektige Gud, vår Herre Jesu Kristi Far,	P | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
se i nåde til denne tjener og sign ham til hans gjerning.	vi takker deg for din tjener (Navnet nevnes) som er kalt til biskop i vår kirke.
Gi ham din Hellige Ånd, så han utfører sin tjeneste slik at din kirke bygges opp og ditt hellige navn blir æret.	Vi ber deg: Send __ Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
Styrk ham til å holde fast ved ditt ord og rett forkynne Jesu Kristi evangelium.	Gi (Navnet nevnes) å forkynne evangeliet om Jesus Kristus med troskap, til frelse og frihet for alle mennesker.
Gi ham i tale og i ferd å være et forbilde for dem som tror på deg.	
Fyll ham med våken kjærlighet, så han med troskap fører tilsyn med menighetene og dem som gjør tjeneste der.	
Hjelp *ham* til å vise klokskap når han gir trøst og råd, når *han* lærer, oppmuntrer og taler til rette, så det hellige eva gelium må bli bevart klart og rent hos oss og din kirkes en het bli fremmet blant oss ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre.	
	Gi __ å fremme og bevare kirkens enhet, slik den er gitt oss i Jesus Kristus.
	Bevar __ i din nærhet gjennom alle dager.
	Gi glede i tjenesten.
	Gjør __ til redskap for din fred.
	Vi ber: Må __ sammen med alle de hellige bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden, ja, kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap. Ef. 3, 18-19
	Velsign (Navnet nevnes) i bispegjerningen, så din kirke bygges opp til ære for ditt navn.
	Gud, vi ber.

Biskopen og de som assisterer | Amen.	Alle | Amen.
	Forbederne kneler ved alterringen.
	Biskopen kneler ved alteret.
	Korsang
	Korsang, for eksempel Veni Sancte Spiritus, eller en annen epiklesesalme.
	Når korsangen er ferdig, reiser alle medvirkende seg.
	Preses i Bispemøtet legger bispekorset om den nye biskopens hals.
	13 | Erklæring
B | Så erklærer jeg at du er rett kalt biskop i vår kirke, med den myndighet og det ansvar som hører til ditt hellige kall, etter Guds ord og vår kirkes ordninger.	P vendt mot den nye biskopen | På apostolisk vis, med håndspåleggelse og bønn, er du i dag vigslet til biskop i vår kirke. Derfor erklærer jeg at du er rett kalt biskop, med den myndighet og det ansvar som hører til ditt hellige kall.
	Vær hyrde for Guds menighet! Apg 20,28
	Akklamasjon.
	Forbederne går til sine plasser.
Forrettende biskop legger bispekorset om den nye biskopens hals.	Preses i Bispemøtet setter seg.
Forrettende biskop og de som assisterer, går til sine plasser. Den nye biskopen går til alteret.	Den nye biskopen går for alteret

Ledd 14 | Trosbekjennelse CREDO

Som i dagens ordning er det første den nye biskopen gjør å lede trosbekjennelsen. Dette er i tråd både med biskopens tilsynsrolle, hyrdefunksjon og enheten biskopen skal fremme.

Vigslingsgudstjenestens fortsettelse

Slik som ved vigsling til tjeneste, fortsetter også denne ordningen med evangelielesning. Dette er i tråd med dagens ordning for vigsling av biskop, men oppdatert for å passe til ny gudstjenesteordning.

Overordnet om innsettelse og fremstilling

Igangsettingen av liturgisak for ordningene for innsettelse og fremstilling presiserte at disse ordningene skulle saksbehandles etter kapittel tre i Regler for saksbehandling i liturgisaker (KR 13/25, BM 21/25), § 7). Liturgisaker som behandles etter kapittel tre trenger ikke sendes på høring, § 10. Kirkerådet har vedtatt å likevel sende ordningene på høring fordi de henger tett sammen med ordningene for vigsling til tjeneste.

Det har vært noen grunnprinsipper i arbeidet med ordningene for innsettelse og forbønn. Disse prinsippene har vært sammenfallende med prinsippene for arbeidet med vigslingsliturgiene og har vært at de reviderte ordningene skal være:

- tilpasset den nye ordningen for hovedgudstjenesten.
- i tråd med Bispemøtets vedtak om forståelsen av tjenestene (BM 3/10).
- preget av et oppdatert og godt bønnespråk.

Ordningene for innsettelse og forbønn som presenteres i denne høringen erstatter følgende av dagens liturgier:

- Innsettelse av prest og prost
- Innsettelse av øvrige vigslede menighetsarbeidere
- Fremstilling med forbønn

I det følgende blir ordningene som foreslås gjennomgått mer i detalj.

Innsettelse til vigslet tjeneste

Forslaget er at det er én felles ordning for innsettelse til vigslet tjeneste som gjelder alle tjenestene det vigsles til, med unntak av biskop.

Generalrubrikkene

Plassering i gudstjenesten

Dagens ordninger varierer med hensyn til hvor i gudstjenesten innsettelsen skjer. Forslaget som foreligger, er at alle tjenester innsettes på samme sted i gudstjenesten.

Ledelse av innsettelsen

Når det ikke er en prost som innsettes, kan prosten «eller den biskopen bemyndiger» forestå innsettelsen. Dette åpner for at f.eks. sokneprest kan innsette andre vigslede medarbeidere og er i tråd med alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste. Den som forestår innsettelsen, leder også gudstjenesten frem til dette punktet.

Salmer

Når innsettelsen plasseres såpass tidlig i gudstjenesten, legges det ikke opp til en egen «innsettelsessalme».

Dagens ordning for innsettelse av øvrige vigslede medarbeidere har en salme etter forbønnen. I forslaget er denne salmen videreført for alle vigslede medarbeidere slik at forbønnen avsluttes med en salme. Rubrikkene i ordningen foreslår at denne salmen kan være en bønnesalme, en salme fra salmebokens kapitler «Vigsling til tjeneste», eller «Kjærlighet og tjeneste», eller en kirkeårsrelatert salme.

Innsettelsen

Fremstilling

Det er ikke gjort endringer i dette leddet.

Tale

Forslaget legger opp til at innsettelsen skal ha en stram regi som gjør at gudstjenesten ikke punkteres av innsettelsen. I forslaget er derfor leddet «Tale» ikke et selvstendig ledd. Fordi forslaget angir at den som forestår innsettelsen leder gudstjenesten fra start, hilser vedkommende menigheten som ledd 3 i Hovedgudstjenesten. På denne bakgrunn foreslås det at den innledende hilsenen brukes til å introdusere innsettelsen som skal skje og hilse den som skal innsettes velkommen. Dette er tydeliggjort i generalrubrikkenes punkt 2.

Bønn

I arbeidet med forslaget er det vurdert om de ulike vigslede tjenestene skal ha hver sin bønn eller én bønn som er felles. Fordi kallsbrevet beskriver det spesifikke ved tjenesten tilstrekkelig, anses det ikke som nødvendig å gjenta i bønnen. I situasjoner hvor flere ansatte innsettes i samme gudstjeneste er det også dramaturgiske hensyn som tilsier at det er fint å bruke én felles bønn.

Innledningen

Forslaget legger opp til at det er takk og bønn som er hovedsaken i denne bønnen. Istedenfor beskrivelsen av mennesket som uverdige, er det derfor innledningsvis tatt inn henvisningen til Efeserne 4,11-12 fra innledningsbønnen i vigslingsliturgien.

Hoveddel

Denne bønnen er ganske lik den som opprinnelig ligger i ordningen for Innsettelse av øvrige vigslede medarbeidere. Denne er i sin tur svært lik bønnen for innsettelse av prest og prost, med unntak av en setning om det tjenestespesifikke. Nedenfor er en synopse som viser endringene i bønnen.

Dagens ordning for prest/prost	**Dagens ordning for øvrige medarbeidere**	**Forslaget på høring**
4 | Bønn	**4 | Bønn**	**2 | Bønn**
Den som innsettes, kneler på alterringen.	Den som innsettes, kneler på alterringen.	Den som innsettes, kneler på alterringen.
Den som foretar innsettelsen, fra alteret, vendt mot menigheten	Den som foretar innsettelsen, ved alteret, vendt mot menigheten	Den som foretar innsettelsen, fra alteret, vendt mot menigheten
La oss be om Guds velsignelse over vår nye medarbeider.	La oss be om Guds velsignelse over vår nye medarbeider.	La oss be om Guds velsignelse over vår nye medarbeider.
Vendt mot alteret	Vendt mot alteret	Vendt mot alteret eller med hånden på hodet til den som innsettes.
Evige Gud,	Evige Gud,	Evige Gud,
du som kan bruke svake og syndige mennesker i din tjeneste,	du som kan bruke svake og syndige mennesker i din tjeneste,	
vi takker deg fordi du kalte apostlene og grunnla din kirke på jorden.	vi takker deg fordi du kaller oss til å arbeide i din vingård, alt etter den nådegave du gir.	du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
		Vi takker deg for at (navnet nevnes) er kalt til tjeneste i vår menighet.
Vi ber deg, velsign (navnet nevnes) ved din Ånd,	Vi ber deg, velsign (navnet nevnes) ved din Ånd,	Vi ber deg, velsign ___ ved din Ånd,
så han forkynner ditt ord klart og rent og forvalter de hellige sakramenter med troskap.	så han kan gjøre sin tjeneste med troskap.	så ___ kan gjøre sitt arbeid med frimodighet og glede.
Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre.	Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre.	Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre.
A | Amen.	A | Amen.	A | Amen.

Avslutning

Her er det ikke gjort noen endringer.

Salme

Dette punktet er oppdatert slik at det passer med forslaget til plassering av den reviderte ordningen.

Fremstilling med forbønn

Ordningen for fremstilling med forbønn består kun av rubrikker og er svært fri. Forslaget til revidert ordning viderefører den store fleksibiliteten i hvem som kan fremstilles og hvordan det gjøres.

Det reviderte forslaget til ordningens rubrikker omfatter følgende tema:

- Hvem som skal fremstilles for menigheten
- Hvem som leder fremstillingen
- Når fremstillingen skal skje og hva den skal inneholde
- Hva forbønnen skal inneholde

Videre saksbehandling

Liturgisaker følger regler for saksbehandling i liturgisaker. Etter høringen får Kirkerådet ordningene for vigsling til tjeneste og vigsling av biskop tilbake før behandling i Bispemøtet, og Kirkerådet sender dem etter dette til behandling i Kirkemøtet. Det legges opp til at Kirkemøtet vedtar ordningene i 2028. Ordningene for innsettelse og forbønn vedtas i Kirkerådet.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Notat

Vår dato
05.08.2026

Vår referanse
26/01902-1

Vår saksbehandler
Gunnhild Nordgaard Hermstad

Høringsnotat om ordninger for vigsling av kirkebygg

Innledning

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om vigslingsliturgier for kirkelig tjeneste og kirkebygg (KR 32/18, BM 24/18). Vedtaket fra Bispemøtet i 2018 presiserte at vigslingsliturgiene skulle utarbeides i nært samarbeid med Bispemøtet. Nemnd for gudstjenesteliv har nå utarbeidet et forslag i samarbeid med Bispemøtet, og Kirkerådet har vedtatt å sende forslaget på høring (KR 33/26, jf. Regler for saksbehandling i liturgisaker § 1 og 4).

I dette notatet presenteres først overordnede perspektiver som er drøftet i arbeidet med forslaget som sendes på høring. Deretter beskrives forslaget. I notatet presenteres forslag til reviderte alminnelige bestemmelser, samt ordning for vigsling av kirkebygg. Samlet utgjør disse Den norske kirkes hovedordninger for vigsling av kirkebygg.

Til slutt i dokumentet følger en kortere behandling av forslag til ordningene for grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirke. Disse ordningene følger kapittel tre i saksbehandling av liturgisaker og skal vedtas av Kirkerådet. Ordningene er en del av høringen fordi de er tilknyttet hovedordningen. Høringsinstansene oppfordres til å uttale seg også om disse dersom det er mulighet og interesse for det.

Innhold

Høringsnotat om ordninger for vigsling av kirkebygg 1
Innledning 1
Overordnet om vigsling av kirkebygg 3
Hvorfor vigsle kirkebygg 3
Samiske perspektiver 3
Forholdet til kirkens inventar 4
Andre liturgiske ordninger knyttet til vigsling av kirkebygg 4
Ordninger som er innarbeidet i vigsling av kirkebygg 4
1. Vigsling av lokale til kirkelig bruk 4
2. Gjenåpning av kirke 4
3. Kirkejubileum 4
4. Nytt orgel 4
Vigsling av kirkegård 4
Grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirkebygg 4
Alminnelige bestemmelser 5
Vigsling av kirkebygg 6
Generalrubrikkene 6
Samling 6
Ledd 2 | Inngangssalme 6
Ledd 3 | Hilsen 6
Ledd 4 | Samlingsbønn 6
Ledd 7 | Lovsang GLORIA 6
Vigsling ved lesning og bønn 6
Evangelium 7
Ledd 9 | Hallelujaomkved og evangelielesning 7
Ledd 10 | Preken 7
Sendelse 7
Ledd 23 | Slutningsord 7
Ledd 24 | Postludium/Utgangsprosesjon 7
Grunnsteinsnedleggelse 8
Generalrubrikker 8
Ledd 4 | Bønn og skriftlesning 8
Ledd 5 | Tale 8
Ledd 12 | Avslutning 8
Avvigsling av kirkebygg 9
Første punkt 9
Andre punkt 9
Tredje punkt 9

Fjerde punkt 9
Femte punkt 9
Sjette punkt 9
Videre saksbehandling 10

Overordnet om vigsling av kirkebygg

Liturgiene for vigsling er nært knyttet til kirkelig regelverk, både når det gjelder vigsling til tjeneste og vigsling av kirkebygg. Når Ordningen for vigsling av kirkebygg vedtas av Kirkemøtet får den status som regler. Når ordningen brukes og et bygg vigsles, trer ytterligere regler i kraft, blant annet Regler for bruk av kirkene, Regler om liturgisk inventar og utstyr og Regler for bruk av kirkens klokker.

Vigslingsliturgiene er ikke bare seremonielle, men de er også uttrykk for kirkens lære og praksis. De bidrar blant annet til å forme forståelsen av hva som skiller kirkebygg fra andre bygg og hvordan Den norske kirke forstår hellige steder.

Hvorfor vigsle kirkebygg

I utredningsarbeidet er det drøftet flere grunnleggende forståelser av hvem og hva kirkebygget er til for, og hvorfor et bygg i det hele tatt skal vigsles. Et sentralt spørsmål har vært hvordan kirkerommet konstitueres som hellig. Det er en utfordring for valg av ord og handlinger at rommet vigsles ved å omtales og tas i bruk, samtidig som ordene og handlingene bygger på en inkarnatorisk teologi som hevder at Gud allerede er til stede i kirkerommet, like naturlig som et barn i mors liv eller i en krybbe – og at vigsling slik sett er unødvendig.

En viktig grunn til å foreta vigsling er å bestemme kirkebyggets formål og funksjon for de menneskene som kommer dit. Mennesker oppsøker kirkebygget i alle livets ulike situasjoner. I disse situasjonene skal mennesker som kommer til kirken få møte forkynnelsen om den treenige Guds handling for og nærvær hos oss. Kirkebygget er stedet hvor evangeliet forkynnes klart og rent og sakramentene forvaltes rett. I kirkebygget møtes mennesker for å synge og lovprise Gud, og bære fram sine bønner og klager.

I kirkebygget får mennesker både hvile og høre kallet til tjeneste for Gud i verden. Salme 36,8-10 rommer denne dobbeltheten. Uttrykkene i denne bibelteksten er en del av kirkens bønnetradisjon og salmetradisjon. De fremhever at Guds «hus» er et trygt rom hvor mennesker får del i Guds omsorg, kjærlighet og vern, samtidig som det å være i huset gir del i Guds livgivende kilde og lys. Kirkebygget er til både for Gud og mennesker.

Dette perspektivet på hva vigsling av kirkebygg, er uttrykt i alminnelige bestemmelser, punkt 5.

Samiske perspektiver

I det meste av tiden Nemnd for gudstjenesteliv utredet Ordning for kirkebygg var ennå ikke samisk liturginemnd opprettet. En rådgiver fra Samisk kirkeråd deltok imidlertid i arbeidet og Nemnd for gudstjenesteliv har hatt en samisk representant. Etter at Samisk Liturginemnd ble oppnevnt, ble

forslaget oversendt og uttalelsen fra nemnda ble innarbeidet i forslaget og oversendelsen til Bispemøtet.

Forholdet til kirkens inventar

Flere hensyn taler for at en vigsling av kirkebygg løfter frem ulike steder i kirkerommet som konkrete uttrykk for kirkerommets formål og karakter. I utredningsarbeidet er det vektlagt at det er mulig og ønskelig med mer konkretisering i Den norske kirkes liturgier, og vigslingen av kirkebygg er en naturlig og tydelig anledning til å gjøre det. I det fremlagte forslaget skjer dette blant annet ved at bønner blir bedt på ulike steder i rommet og ved forskjellig inventar.

Andre liturgiske ordninger knyttet til vigsling av kirkebygg

I arbeidet med vigslingsliturgiene ble det også klart at det er behov for å revidere tilhørende ordninger, i dette tilfellet ordningene for Grunnsteinsnedleggelse, Vigsling av lokale til kirkelig bruk, Gjenåpning av kirke, Kirkejubileum, Nytt orgel og Vigsling av kirkegård. Bispemøtet og Kirkerådet vedtok derfor liturgisak for disse ordningene (KR 13/25, BM 21/25). Liturgisaken følger kapittel 3 i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Ordninger som er innarbeidet i vigsling av kirkebygg

Flere av de aktuelle ordningene er foreslått ikke videreført som egne ordninger, men innarbeidet i de alminnelige bestemmelsene for vigsling av kirkebygg og i selve ordningen. De ulike ordningene det gjelder er kommentert senere i notatet, men her følger en oppsummering:

1. Vigsling av lokale til kirkelig bruk
   Ordningen for vigsling av lokale til kirkelig bruk er i dag en egen ordning utformet som en rubrikk. I forslaget er dagens ordning dekket av punkt 13 i Alminnelige bestemmelser.
2. Gjenåpning av kirke
   Ordningen for gjenåpning av kirke har også karakter av rubrikker og er nå en del av punkt 14 i Alminnelige bestemmelser.
3. Kirkejubileum
   Ordningen for kirkejubileum er i dag rubrikker og gjenfinnes i punkt 15 i Alminnelige bestemmelser.
4. Nytt orgel
   Ordningen for nytt orgel består i hovedsak av tekstlesning og bønn. I forslaget er dette tatt inn i ordningens ledd 8. Punkt 14 i Alminnelige bestemmelser åpner også for bruk av relevante deler av ordningen f.eks. når nytt instrument tas i bruk.

Vigsling av kirkegård

Ordningen for vigsling av kirkegård inngår i arbeidet med revisjon av gravferdsliturgien og er derfor ikke en del av denne høringen.

Grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirkebygg

I tillegg til disse ordningene som er innarbeidet i Vigsling av kirkebygg og Vigsling av kirkegård, finnes det i dag en ordning for grunnsteinsnedleggelse. Denne ordningen foreslås videreført som egen ordning og presenteres nedenfor.

Kirkerådet og Bispemøtet har også vedtatt at det skal utarbeides en ordning for avvigsling av kirkebygg (BM 7/23, KR 13/25). Nemnd for gudstjenesteliv la dette først inn som et punkt i Alminnelige bestemmelser, men Bispemøtet fastholdt at avvigslingen burde være en egen ordning (BM 47/24). Denne høringen omfatter derfor også en egen ordning for avvigsling av kirkebygg.

Både Grunnsteinsnedleggelse og Avvigsling av kirkebygg er mindre liturgiske ordninger og følger kapittel 3 i Regler for saksbehandling i liturgisaker. Ordningene er utredet av Nemnd for gudstjenesteliv, behandlet i Bispemøtet (BM 47/24, BM 6/26) og Kirkerådet har vedtatt at de følger høringen for Vigsling av kirkebygg og alminnelige bestemmelser (KR 34/26). Nedenfor blir det redegjort for endringer og innhold i ordningene.

Alminnelige bestemmelser

Alminnelige bestemmelser for vigsling av kirkebygg er i hovedsak oppdatert, men det er også lagt til noen punkt. Punktene som er lagt til, relaterer til det som i dag er egne liturgiske ordninger, men som i hovedsak består av rubrikker. Forsalget er at disse liturgiske ordningene innarbeides i Alminnelige bestemmelser.

Endringene fra dagens rubrikker er følgende:

- I punkt 1 er det, etter innspill fra Samisk liturginemnd, lagt til en setning om at det i samiske områder og i tråd med lokal tradisjon, kan åpnes for særlige praksiser.
- I punkt 3 forslås det å ta ut henvisningen til at gjeldende mynt skal legges i skrinet som legges ned ved grunnsteinsnedleggelsen. Endringen er forslått fordi Norges bank har gitt tilbakemelding til Kirkerådets sekretariat om at de ikke lenger har en slik pakning tilgjengelig
- I punkt 5 er ordet «reservert» byttet ut med «innviet», slik at det nå står at kirkerommet er «innviet for bruk i menighetens liturgiske liv».
- Punkt 7 er oppdatert slik at omtalen om forbønnsleddet i gudstjenesten er i tråd med ordningen for hovedgudstjenesten.
- I punkt 9 og 10 er «menighet» byttet ut med «sokn».
- Punkt 12 er forenklet.

Ut over de endringene som er beskrevet over, er det lagt til ett punkt (13) om flerbruksbygg. Dette er på bakgrunn av en tendens der kirkerom bygges som en del av større bygg. Punktet erstatter også dagens ordning for vigsling av lokale til kirkelig bruk.

Punkt 14 og 15 er en innarbeiding av to ordninger som i dag er selvstendige. Ordningene er Gjenåpning av kirke (nytt punkt 14) og Kirkejubileum (nytt punkt 15). Begge ordningene består også i dag kun av rubrikker.

Til slutt er det lagt til et punkt som handler om avvigsling av kirkebygg. Den norske kirke har i dag ikke noen ordning for avvigsling av kirkebygg, men Kirkerådet og Bispemøtet har bedt om at dette utarbeides. Det foreligger derfor nå forslag til en ordning for avvigsling. Forutsatt at ordningen vedtas omtales den også i de alminnelige bestemmelsene (nytt punkt 16).

Vigsling av kirkebygg

Sammenlignet med dagens ordning, er forslaget til ordning for vigsling av kirkebygg betydelig endret. Forslaget bygger på formen i dagens hovedgudstjeneste. Det er lagt vekt på at ordningen skal være fleksibel, si noe om hva det innebærer å vigsle kirkebygg, og bestå av en helhetlig komposisjon med en teologi om kirkebygget.

I tillegg til at revisjonen har tatt utgangspunkt i Hovedgudstjenesten som form, er den store endringen fra dagens ordning at lesningen i gudstjenesten kan skje fra ulike steder i kirkerommet. Slik gir forslaget større mulighet for deltakelse, og man benytter kirkerommet i større grad for å belyse rommets symbolikk.

Generalrubrikkene

Ordningens generalrubrikker beskriver overordnede sider ved vigslingsgudstjenesten og noen av de grunnleggende valgene som tas i forberedelsen av gudstjenesten.

Samling

Vigslingsgudstjenestens samlingsdel avviker i noen grad fra Ordning for hovedgudstjenesten.

Ledd 2 | Inngangssalme

Rubrikken i dette leddet angir at prosesjonen går inn under inngangssalmen eller bibelsk salme med passende menighetsomkved, og at det kan kimes med alle klokker imens.

Ledd 3 | Hilsen

Rubrikkene angir her at hilsenen holdes fra lesepult eller annet egnet sted. På denne måten åpnes det for at rommet som skal vigsles tas i bruk på en måte som er tilpasset bygget. Inngangsordene fortsetter med en allusjon til Jesaja 6,3b og Sanctus, før en setning som beskriver det som skjer i gudstjenesten.

Ledd 4 | Samlingsbønn

Vigslingsgudstjenesten har en egen samlingsbønn som blant annet anvender språk og teologi fra Johannes 1,14 og Salme 36,8-10.

Ledd 7 | Lovsang GLORIA

Rubrikkene angir at Gloria skal være en del av vigslingsgudstjenesten, også når kirkebygg vigsles i fastetiden, samt at den helst brukes i fullstendig form.

Vigsling ved lesning og bønn

Denne delen av forslaget til vigslingsliturgi er det mest særpregede for vigslingsgudstjenesten. Delen innrammes av at biskopen ber en innledende og avsluttende bønn. Mellom disse bønnene synges eller fremføres det en salme eller annen musikk, og det blir lest et bibelvers og bedt en bønn.

Generalrubrikkenes punkt 5-7 angir overordnede aspekt ved vigslingsdelen, slik som at det kan variere hvilke steder eller ting som tas med, men at alter, døpefont og prekestol alltid skal være med (punkt 5). Hva slags salme eller musikk som fremføres, tilpasses lokale forhold og f.eks. eventuell nyskrevet musikk (punkt 6).

Hvor tekstene og bønnen leses fra, tilpasses også det enkelte rom og lokale forhold (ref. punkt 7 og rubrikkene under ledd 8). At lesningen finner sted ved ulike steder i kirkerommet, gir dynamikk i lesningene og tar hele kirkerommet i bruk. Samtidig fremheves også kirkerommets symbolikk når de enkelte elementene får fokus.

Dagens ordning for nytt orgel består i hovedsak av tekstlesning og bønn. I forslaget er dette innarbeidet i ledd 8, og ordningen anses dermed som innarbeidet i vigslingen av kirkebygg. Det utarbeides ikke noen egen ny ordning for nytt orgel, men punkt 14 i Alminnelige bestemmelser tydeliggjør at relevante deler av ordningen kan anvendes når nytt instrument tas i bruk.

Evangelium

Ledd 9 | Hallelujaomkved og evangelielesning

Det er lest flere bibeltekster under selve vigslingen, og gudstjenesten fortsetter derfor med lesning av evangeliet etter ledd 8.

Ledd 10 | Preken

Biskopen preker i vigslingsgudstjenesten. Forslaget legger opp til musikk etter prekenen og oppfordrer til å synliggjøre eventuelt nytt instrument.

Vigslingsgudstjenesten fortsetter etter musikken i tråd med lokal grunnordning frem til ledd 23 Slutningsord

Sendelse

Ledd 23 | Slutningsord

Som slutningsord erklærer biskopen at kirken er tatt i bruk og ved Guds ord og bønn vigslet og hellighet. Deretter følger en trinitarisk hilsen og utgangsord.

Ledd 24 | Postludium/Utgangsprosesjon

Forslaget legger opp til at gudstjenesten avslutter med en utgangsprosesjon med liturger og medvirkende. Det legges ikke opp til at de andre tilstedeværende skal gå ut i prosesjonen.

Grunnsteinsnedleggelse

Alminnelige bestemmelser angir overordnede sider ved grunnsteinsnedleggelse i punkt 2-4. De fleste punktene i ordningen er ikke berørt av revisjonen. I det følgende kommenteres kun leddene som er endret.

Generalrubrikker

Den første av generalrubrikkene er ikke endret. Den angir at ordningen er svært fleksibel og tilpasses lokale forhold.

Den andre generalrubrikken i ordningen er identisk med punkt to i Alminnelige bestemmelser for kirkebygg. Her angis hvem som forretter grunnsteinsnedleggelsen og hvem som innbys.

Ledd 4 | Bønn og skriftlesning

I dette leddet er det lagt til en bønn som sier noe om stedet hvor kirken skal bygges, arbeidet med å reise kirkebygget, fellesskapet i kirken og Jesus som den ene sanne grunnvoll (1. Kor 3,11).

Etter bønnen følger en innledning til skriftlesningen. Som i dagens ordning angir rubrikkene at en benytter «denne eller en lignende innledning». Det reviderte forslaget til innledningsord har snudd om på motivene i dagens ordning og starter nå med å si noe om det kristne fellesskapet, før beskrivelsen av bygningen. Når det kristne fellesskapet beskrives, anvendes bilder fra 1. Kor 12 om kirken som Kristi kropp.

For å tydeliggjøre at ikke alle tekstene skal leses, er de markert med bokstavene A-D. Det er ikke lagt til noen lesninger, men to av de gammeltestamentlige alternativene er tatt ut.

Ledd 5 | Tale

I dagens ordning er talen lagt etter en salme og like før grunnsteinsnedleggelsen. I forslaget er talen flyttet frem og kommer mellom skriftlesningen og trosbekjennelsen.

Ledd 12 | Avslutning

Dagens ordning har lagt inn en mulig avslutning etter velsignelsen og salmen. Dette er tatt ut i forslaget.

Avvigsling av kirkebygg

Ordningen for avvigsling omtales i Alminnelige bestemmelser som punkt 16.

Avvigslingsgudstjenesten er først og fremst en feiring av og takk for det som er skjedd i kirkebygget. Samtidig skal avslutningen av gudstjenesten markere at kirkelig bruk av rommet avsluttes. Selve ordningen for avvigsling av kirkebygg består av seks generalrubrikker. I det følgende presenteres disse punktene.

Første punkt

I dette punktet gjøres det klart at avvigslingen ikke er knyttet til ett spesielt punkt i gudstjenesten, men skjer ved gudstjenesten som helhet. Det angis hvem som forretter gudstjenesten og at den følger Ordning for hovedgudstjeneste så langt det er hensiktsmessig. Formuleringen «så langt det er hensiktsmessig» skal ivareta behovet for tilpasning til lokale og aktuelle forhold.

Andre punkt

Her beskrives inngangsprosesjonen. Det åpnes for at ringes med alle klokkene, slik som ved vigsling av kirkebygg.

Tredje punkt

Ved en avvigslingsgudstjeneste skal samlingsbønnen fra dette punktet anvendes. Slik som samlingsbønnen ved vigslingsgudstjenesten, har også samlingsbønnen ved avvigslingen flere motiver fra Salme 36. Dette er med på å vise sammenhengen mellom de to kirkelige handlingene.

Fjerde punkt

Som nevnt over, er takk en vesentlig del av avvigslingsgudstjeneste. Punkt fire inneholder derfor en takkebønn som bes på egnet sted i gudstjenesten.

Femte punkt

Ved gudstjenesten avslutning, i ledd 26 Utsendelse, følger en stadfestelse av at kirkebygget ikke lenger er innviet til kirkelig bruk. Denne erklæringen får den utformingen som er angitt i ordningens femte punkt.

Sjette punkt

Det siste punktet i ordningen angir hvordan utgangsprosesjonen og utbæring av ulike gjenstander markerer at kirken tas ut av kirkelig bruk. I denne liturgiske ordningen er det som bæres ut primært symbolsk og ikke uttømmende for hva som blir værende eller ikke værende i rommet. Hva som blir værende i kirkerommet etter at det tas ut av bruk, må reguleres i andre forskrifter og regler i kirkeordningen.

Videre saksbehandling

Liturgisaker følger regler for saksbehandling i liturgisaker. Etter høringen får Kirkerådet Alminnelige bestemmelser og ordningen for vigsling av kirkebygg tilbake før behandling i Bispemøtet. Kirkerådet sender dem etter dette til behandling i Kirkemøtet. Det legges opp til at Kirkemøtet vedtar ordningene i 2028. Ordningene for grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirkebygg vedtas i Kirkerådet.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Notat

Vår dato
05.08.2026

Vår referanse
26/01902-1

Vår saksbehandler
Gunnhild Nordgaard Hermstad

Høringsnotat om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen

Innledning

I forlengelsen av gudstjenestereformen er det gjort en gjennomgang av gudstjenesteordningene i Den norske kirke. Dette er en konsekvens av at punkt 78 alminnelige bestemmelser for Ordning for hovedgudstjenesten fastslår at punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke (Verbum 1992) på sikt skal erstattes.

Kirkerådet og Bispemøtet vedtok i 2025 liturgisak for de av gudstjenestene i Gudstjenestebokens punkt III og IV som ikke har fått nye vedtak, samt ordningene for Konfirmantjubileum og Omsorg for døende (KR 13/25, BM 21/25). Liturgisaken følger kapittel to i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Nemnd for gudstjenesteliv har gått igjennom de aktuelle ordningene og uttalt seg om dem (NFG 22/25), før Bispemøtet behandlet saken (BM 20/25) og Kirkerådet vedtok å sende saken til høring (KR 35/26).

Innhold

Høringsnotat om liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen 1
Innledning 1
Ordningene høringen omfatter 2
Gjennomgang av ordningene 3
Ordninger som består av rubrikker 3
Høringens anbefaling 3
Ordninger som er mer utfyllende 4
Julaften 4
Julenatt 5
Skriftemålsgudstjeneste 5
Enkeltskrifte 6
Forbønnsgudstjeneste 6
Nattverdgudstjeneste utenom høymessen 6
Tidebønner: Morgensang, aftensang og kveldsbønn 7
Omsorg for døende 7
Sørgegudstjeneste 8
Oppsummering 9
Videre saksbehandling 9

Ordningene høringen omfatter

Ordningene som er omfattet av denne høringen ligger på kirken.no/liturgi og er oppdatert med ny ordlyd i Gloria, trosbekjennelsen (nynorsk), Fadervår og Bibel 2024. De aktuelle ordningene er:

Gudstjenestebokens punkt III Andre gudstjenester bestemt av kirkeåret[1]:

- Adventstiden
- Julaften
- Julenatt
- Nyttårsaften
- Fastegudstjeneste
- Påskedag
- Pinseaften
- 1. mai
- 17. mai
- Sankthans (Jonsok)
- Olavsdagen (Olsok)
- Høsttakkefest

Gudstjenestebokens punkt IV Andre gudstjenester uavhengig av kirkeåret:

- Skriftemålsgudstjeneste
- Forbønnsgudstjeneste
- Nattverdgudstjeneste utenom høymessen
- Morgensang
- Aftensang
- Kveldsbønn
- Skolegudstjeneste
- Vandregudstjeneste
- Temagudstjeneste
- Musikkgudstjeneste m.m.

Fra Kirkelige handlinger punkt III Konfirmasjon

- Konfirmantjubileum

Fra Kirkelige handlinger punkt VI Tjeneste på institusjon og hjem

- Omsorg for døende

To andre ordninger er også aktualisert i arbeidet med denne saken det er:

- Ordning for Sørgegudstjeneste vedtatt av Kirkemøtet i 1991.
- Ordning for enkeltskriftemål

[1] Ordningene for skjærtorsdag, langfredag og påskenatt inngår ikke i oversikten fordi disse ordningene fikk nye vedtak i Kirkemøtet 2022 (KM 5/22).

Gjennomgang av ordningene

Etter at Nemnd for gudstjenesteliv og Bispemøtet har gjennomgått ordningene, har Kirkerådet vedtatt en høring på forslaget om å videreføre noen ordninger mens de øvrige ordningene tas ut av bruk. De ordningene som videreføres kan revideres på sikt.

I det følgende gis nærmere redegjørelse for de enkelte ordningene og om de anbefales tatt ut av bruk eller videreført.

Ordninger som består av rubrikker

Flertallet av ordningene som denne høringen omfatter, består av en eller flere rubrikker som sier noe om mulig innretting på gudstjenesten.

Dette gjelder ordningene for følgende gudstjenester:

- Adventstiden
- Nyttårsaften
- Fastegudstjeneste
- Påskedag
- Pinseaften
- 1. mai
- 17. mai
- Sankthans (Jonsok)
- Olavsdagen (Olsok)
- Høsttakkefest
- Skolegudstjeneste
- Vandregudstjeneste
- Temagudstjeneste
- Musikkgudstjeneste m.m.
- Konfirmantjubileum

Denne første gruppen av ordninger består altså kun av rubrikker. Rubrikkene angir noe om valg i gudstjenesten. De fleste av rubrikkene i disse ordningene gjengir valgfrie alternativer eller anbefalinger.

Høringens anbefaling

Av disse ordningene foreslås det kun å videreføre ordningen for skolegudstjeneste. Dette er i tråd med Bispemøtets anbefaling. Kirkerådet opplever også henvendelser fra prester og undervisningsansatte som etterspør ordningen og anser det derfor som hensiktsmessig å videreføre den. De andre ordningene som er omtalt over, foreslås tatt ut av bruk.

Ordninger som er mer utfyllende

Et mindretall av ordningene i denne saken består av mer enn bare rubrikker. Omfanget av ordningene varierer, men de det er snakk om er:

- Julaften
- Julenatt (prefasjon)
- Skriftemålsgudstjeneste
- Enkeltskrifte
- Forbønnsgudstjeneste
- Nattverdgudstjeneste utenom høymessen
- Morgensang
- Aftensang
- Kveldsbønn
- Omsorg for døende
- Sørgegudstjeneste

I det følgende presenteres disse ordningene, og det gis en vurdering og anbefaling av hver av ordningene.

Julaften

Beskrivelse av ordningen

Den første rubrikken i denne ordningen angir at gudstjenesten på julaften kan følge ordningen Familiegudstjeneste eller egen ordning for dagen. Ordningen Familiegudstjeneste er ikke lenger i bruk i Den norske kirke i og med innføringen av Ordning for Hovedgudstjenesten (2011/2019).

Den andre rubrikken og liturgien som følger, forholder seg ikke til ordningen for hovedgudstjeneste (jf. kollektbønn og plasseringen av trosbekjennelsen) og språket i eksempel på forbønn er ikke oppdatert.

I forbindelse med den nye ordningen for hovedgudstjenesten ble det også skrevet en ny Dagens bønn til julaften (KM 11/14).

Ordningen slik den er presentert på kirken.no/liturgi er ellers oppdatert med ny ordlyd i Gloria, trosbekjennelsen (nynorsk) og Fadervår.

Vurdering

Det er flere ting i ordningen som tydelig er utdatert, og det kan argumenteres for at Ordning for hovedgudstjenesten, sammen med Dagens bønn og tekstrekkene i praksis gir tilstrekkelig mulighet til å tilpasse gudstjenesten julaften. Samtidig er ordningen for julaften en fleksibel ordning som viser at gudstjenesten julaften kan feires ganske annerledes enn menighetens hovedgudstjeneste.

Ved en senere anledning kan det vurderes om det skal igangsettes en liturgisak etter kapittel tre for å lage en ny ordning for julaften, eller om Nemnd for gudstjenesteliv skal utarbeide ressursmateriell som angir mer om hvordan gudstjenesten slik den nå står skal feires.

Anbefaling

Ordningen videreføres.

Julenatt

Beskrivelse av ordningen

Ordningen for julenatt består av en rubrikk som anbefaler fullstendig Gloria og en prefasjon. Prefasjonen er nesten identisk med prefasjonen som på dette tidspunktet gjaldt for tiden fra juledag til og med søndag før faste. Forskjellen er:

Julenatt:	«… han som i denne hellige natt ble menneske …»
Fra juledag av:	«… han som for vår skyld ble menneske …»

I forbindelse med den nye ordningen for hovedgudstjenesten ble prefasjonen som tidligere gjaldt fra juledag av bestemt til å gjelde for «Jul og Maria budskapsdag» (KM 5/19).

Vurdering

Ordningen for julenatt er en helt minimalistisk ordning. Det kan diskuteres om prefasjonen for dagen allerede er erstattet ved den nye gudstjenesteordningen. Anbefalingen om fullstendig Gloria er allerede valgfri.

Anbefaling

Ordningen tas ut av bruk.

Skriftemålsgudstjeneste

Beskrivelse av ordningen

Denne gudstjenesteordningen er en helhetlig ordning. Skriftemålsgudstjenesten kan også kombineres med andre ordninger. I slike tilfeller anbefaler rubrikkene at de fire leddene inngangssalme, inngangshilsen, ordet om binde- og løsemakten, samt syndstilgivelse/absolusjon tas med.

Vurdering

Ordningen med skriftemål har langt tradisjon. Selv om skrifte ikke er et sakrament i den lutherske tradisjonen, har det likevel hatt en fremtredende posisjon i luthersk teologi og liturgisk praksis. I deler av Den norske kirke har skriftemålsgudstjeneste stått sterkt i generasjoner, og feires fortsatt jevnlig. De senere årene er skriftemålet også aktualisert i deler av kirken som ikke før har praktisert dette like mye, jamfør seminar på Teologidagene i 2024 og diskusjoner omkring utarbeidelsen av Ordning for askeonsdag.

Nemnd for gudstjenesteliv har diskutert skriftemålsgudstjenesten. Nemnda mener at det kunne vært fint å jobbe mer med ordningen slik at flere kan få glede av en oppdatert liturgi. Kirken ville slik fått mulighet til å arbeide med språk og teologi omkring skrifte. Samtidig har nemnda presisert at flere av de som benytter dagens ordning kan ønske å fortsette med ordningen slik den nå er, og at ordningen for skriftemålsgudstjeneste er ganske fleksibel (NFG 15/24).

Anbefaling

Ordningen videreføres.

Enkeltskrifte

Beskrivelse av ordningen

Denne ordningen er publisert både i Gudstjenebokens del II – Kirkelige handlinger og den finnes i en litt annen versjon i Bønneboken godkjent av Kirkerådet som liturgisk forsøkssak (KR 29/02) og utgitt på Verbum i 2002 (s 232-234). En annen, litt annerledes versjon igjen, er trykket som en del av tillegget i Norsk salmebok 2013 (s 1316-1317).

Skriftet består av en innledning, syndsbekjennelse, ordet om binde- og løsemakten, syndstilgivelse/absolusjon, Fadervår og velsignelse.

Vurdering

Ordningen for enkeltskriftemål finnes allerede i ulike versjoner og kan derfor gi inntrykk av å allerede ha status som ressursmateriell. Dette gjelder særlig forholdet mellom versjonene i Bønneboken, vedtatt av Kirkerådet i 2002 og versjonen i Norsk Salmebok fra 2013. Det kan være et poeng å tydeliggjøre hvilken versjon som skal gjelde for Den norske kirke.

Anbefaling

Ordningen videreføres, og den nyeste ordningen publiseres på kirken.no/liturgi.

Forbønnsgudstjeneste

Beskrivelse av ordningen

Ordningen for forbønnsgudstjeneste følger Den norske kirkes gudstjenesteordning slik den var før Ordning for hovedgudstjenesten, men med en utvidet forbønnsdel.

Vurdering

Denne ordningen forholder seg til utdaterte liturgier, og alternativene til forbønner er ivaretatt i dagens Ordning for hovedgudstjeneste.

Anbefaling

Ordningen tas ut av bruk.

Nattverdgudstjeneste utenom høymessen

Beskrivelse av ordningen

Denne ordningen er et oppsett over en enkel gudstjeneste etter Den norske kirkes gudstjenesteordning slik den var før Ordning for hovedgudstjenesten, men med tre ulike nattverdbønner (alternativ I, II.1 og II.2).

Vurdering

I Ordning for hovedgudstjenesten er antallet mulige nattverdbønner økt betraktelig fra Gudstjenestebokens alternativer. Nattverdbønn G er hentet fra denne liturgien (Alternativ II.1). Kirkerådet vedtok våren 2026 nye nattverdbønn til bruk utenom hovedgudstjenesten (KR 40/26). Den nye nattverdbønnen vil, sammen med de ulike nattverdbønnene i hovedgudstjenesten, erstatte behovet dagens ordning dekker.

Anbefaling

Ordningen tas ut av bruk.

Tidebønner: Morgensang, aftensang og kveldsbønn

Beskrivelse av ordningene

Tidebønnene for morgensang, aftensang og kveldsbønn er publisert på kirken.no/liturgi i sin vedtatte form fra Gudstjeneboken fra 1992.

Bønnene finnes også i en litt annen versjon i Bønneboken godkjent av Kirkerådet som liturgisk forsøkssak (KR 29/02) og utgitt på Verbum i 2002 (s 188-202). En annen, litt annerledes versjon igjen, er trykket som en del av tillegget i Norsk salmebok 2013 (s 1295-1305).

Vurdering

Tidebønnene foreligger i ulike versjoner og kan derfor gi inntrykk av å allerede ha status som ressursmateriell. Dette gjelder særlig forholdet mellom versjonene i Bønneboken, vedtatt av Kirkerådet i 2002, og versjonen i Norsk Salmebok fra 2013.

Flere av medlemmene i Nemnd for gudstjenesteliv kunne ønske at tidebønnsmaterialet var mer omfattende. Dette arbeidet har vært initiert tidligere. Slik situasjonen er nå, er det flere ulike tidebønnsressurser. Det ville være et stort arbeid å også lage en mer omfattende ordning for Den norske kirke, f.eks. med Bibelske salmer. Dette arbeidet foreslås ikke prioritert

Anbefaling

Ordningen videreføres og den nyeste ordningen publiseres på kirken.no/liturgi.

Omsorg for døende

Beskrivelse av ordningen

Ordningen med omsorg for døende presiserer i første rubrikk at det «er ingen 'ordning', men forskjellige ledd og momenter plassert etter hverandre i en viss saklig-kronologisk rekkefølge».

Liturgien er i bruk i flere sammenhenger og ble aktualisert av blant annet Tinn kirkelige fellesråd i 2022 (se lenke nedenfor). Initiativtakerne i Tinn utarbeidet ressursmateriell omkring liturgien. Dette ressursmateriellet er tilgjengelig både på kirkens nettside og på Ressursbanken. På kirkens nettside er informasjonen rettet mot de som henvender seg til kirken, mens informasjonen på Ressursbanken retter seg mot ansatte og frivillige.

Vurdering

Denne liturgien er i bruk i dag, og Nemnd for gudstjenesteliv erfarer at dette er en viktig ordning for mange.

Den innledende rubrikken er tydelig på at dette ikke skal forstås som en fastlagt ordning. Rubrikken kan leses som at den gjenspeiler det som etter dagens regler ville bli omtalt som ressursmateriell. Det kan også leses som en ordning med svært stor valgfrihet og fleksibilitet.

Anbefaling

Ordningen videreføres.

Sørgegudstjeneste

Beskrivelse av ordningen

Ordningen for sørgegudstjeneste ble vedtatt av Kirkemøtet i 1991 som et tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke. Ordningens første rubrikk tydeliggjør at ordningen «skal primært være til bruk ved katastrofer og store ulykker med tap av menneskeliv». Rubrikkens punkt to angir at denne gudstjenesteordningen er veiledende og at «Hvilke ledd som skal brukes, avpasses etter anledning. Bønnene kan utformes med henblikk på den gitte situasjonen». Ordningen inneholder blant annet klagebønn, navneopplesning og lystenning.

Vurdering

Sørgegudstjenester blir avholdt i kirker rundt omkring i landet når det skjer alvorlige hendelser. Hendelsene kan være av nasjonal, regional eller lokal karakter. Det er uvisst i hvilken grad ordningen for sørgegudstjeneste følges nøye, men det er ikke uvanlig med klagebønn, opplesing av navn og lystenning. I de senere årene er også flere sørgegudstjenester blitt overført av NRK (f.eks. etter jordskredet i Gjerdrum).

I krisesituasjoner kan det være en fordel å ha noe utarbeidet materiale å støtte seg på. Ordningen for sørgegudstjeneste ser ut til å ha fungert på denne måten frem til nå, og det kan være behov for en slik ordning også fremover.

Ordningen har karakter av å være fleksibel jf. ordningens andre rubrikk. Nemnd for gudstjenesteliv ser behov for å oppdatere ordningen. Fleksibilitet vil være en vesentlig forutsetning ved en eventuell revisjon av ordningen.

Ordningen kan eventuelt revideres senere etter kapittel tre i Regler for saksbehandling i liturgisaker. Dette kan bli aktuelt i forlengelsen av den pågående revideringen av gravferdsliturgien.

Anbefaling

Ordningen videreføres.

Oppsummering

På bakgrunn av det utredningsarbeidet som Nemnd for gudstjenesteliv har gjort og Bispemøtets behandling av de overnevnte ordningene, ber Kirkerådet om høringsinstansenes tilbakemelding på følgende forslag:

1. I forlengelsen av gudstjenestereformen i Den norske kirke, anbefaler Kirkerådet at følgende liturgiske ordninger i punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke utgår:

    - Adventstiden
    - Julenatt
    - Nyttårsaften
    - Fastegudstjeneste
    - Påskedag
    - Pinseaften
    - 1. mai
    - 17. mai
    - Sankthans (Jonsok)
    - Olavsdagen (Olsok)
    - Høsttakkefest
    - Forbønnsgudstjeneste
    - Nattverdgudstjeneste utenom høymessen
    - Vandregudstjeneste
    - Temagudstjeneste
    - Musikkgudstjeneste m.m.
    - Konfirmantjubileum

2. Samtidig anbefaler Kirkerådet at følgende liturgiske ordninger i punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke videreføres som liturgiske ordninger:

    - Skolegudstjeneste
    - Julaften
    - Skriftemålsgudstjeneste
    - Enkeltskrifte
    - Tidebønner: Morgensang, Aftensang, Kveldsbønn
    - Omsorg for døende
    - Sørgegudstjeneste

Videre saksbehandling

Liturgisaker følger regler for saksbehandling i liturgisaker. Etter høringen får Kirkerådet saken tilbake før behandling i Bispemøtet, og Kirkerådet sender dem etter dette til behandling i Kirkemøtet. Det legges opp til at Kirkemøtet gjør vedtak i denne saken i 2028.

DEN NORSKE KIRKE

Alminnelige bestemmelser

Vigsling til prest, diakon, kateket og kantor

1. Vigsling forrettes av biskopen i det bispedømme hvor vedkommende er tilsatt. Med vedkommende biskops samtykke kan vigsling til prestetjeneste forrettes av en annen biskop.

2. Vigslingen skjer i domkirken eller i den kirken som biskopen finner hensiktsmessig.

3. I god tid i forveien skal biskopen ha en samtale med den som skal vigsles.

4. Senest søndag før vigslingshandlingen gjøres det kjent for menigheten at en slik handling skal finne sted, og den tas med i menighetens forbønn.

5. Handlingen legges fortrinnsvis til en søndag.

6. Biskopen avgjør hvem som skal forrette altertjenesten og hvem som skal preke. Biskopen utpeker også medliturger til vigslingen.

7. Liturgisk farge er rød.

Vigsling av biskop

8. Kirkens biskoper vigsles av Preses i Bispemøtet.

9. Vigslingen finner sted i vedkommende bispedømmes domkirke på den søndag som Preses i Bispemøtet fastsetter.

10. Til vigslingsgudstjenesten innbys Norges regent. For øvrig innbys kirkelige og offentlige myndigheter, representanter for bispedømmerådet og menighetsrådene, for prestene og prostene og for andre tjenestegrupper i vedkommende bispedømme, og en biskop fra hver av de nordiske søsterkirker, samt en biskop fra Porvoo-fellesskapet og eventuelt representanter fra andre kirker som Den norske kirke har økumeniske avtaler med.

11. Preses i Bispemøtet utpeker dem som skal assistere ved ledd 8 og 11 i gudstjenesten. En av de medvirkende i ledd 11 skal være en biskop fra Porvoo-fellesskapet.

12. Hvis den utnevnte biskop ikke tidligere er vigslet til prest, må dette skje før denne handling utføres.

Innsettelse av vigslede prester, diakoner, kateketer og kantorer

13. Alle som er vigslet til kirkelig tjeneste, innsettes i tjenesten.

14. Prosten innsettes av biskopen. Innsettelsen til de andre vigslede tjenestene foretas av prosten, eller den biskopen bemyndiger.

15. Innsettelsen finner vanligvis sted i hovedgudstjenesten, fortrinnsvis i hovedkirken eller der vedkommende særlig skal ha sin tjeneste. Institusjonsprester innsettes ved en gudstjeneste i institusjonens kapell eller et annet egnet lokale.

Fremstilling med forbønn

16. Den som ved sin ansettelse mottar kirkelig tjenestebrev og ikke er vigslet, og alle som velges til kirkelige råd og tillitsverv i lokalmenigheten, kan fremstilles for menigheten.

    Personer med andre tjenester kan fremstilles etter avtale med vedkommende sokneprest.

17. Fremstillingen skjer vanligvis ved menighetens prest eller lederen i menighetsrådet, i en hovedgudstjeneste i den kirke som passer best for anledningen.

18. Hvis vedkommende ikke har mottatt kirkelig tjenestebrev, bør den som fremstilles og presten/lederen i menighetsrådet i forveien bli enige om ordlyden på det som skal leses opp.

Allmenne føresegner

Vigsling til prest, diakon, kateket og kantor

1. Biskopen i det bispedømet der vedkomande er tilsett, forrettar vigslinga. Med samtykke frå denne biskopen kan ein annan biskop stå for vigslingshandlinga.

2. Vigslinga vert lagt til domkyrkja eller den kyrkja som biskopen finn formålstenleg.

3. I god tid i førevegen skal biskopen ha ein samtale med den som skal vigslast.

4. Seinast sundagen føreåt skal vigslingshandlinga kunngjerast for kyrkjelyden, og ho skal takast med i forbøna.

5. Vigslinga skal helst leggjast til ein sundag.

6. Biskopen avgjer kven som skal gjera altarteneste og kven som skal preike. Biskopen peikar ut medliturgar til vigslinga.

7. Liturgisk farge er raud.

Vigsling av biskop

8. Biskopane i kyrkja vert vigsla av Preses i Bispemøtet.

9. Vigslinga vert lagd til domkyrkja i vedkomande bispedøme på den sundagen Preses i Bispemøtet fastset.

10. Til vigslingsgudstenesta vert den norske regenten innbeden. Elles bed ein inn kyrkjelege og offentlege styresmakter, representantar for bispedømerådet og sokneråda, for prestane og prostane og andre tenestegrupper i vedkomande bispedøme, og ein biskop frå kvar av dei nordiske systerkyrkjene, ein biskop frå Porvoo-fellesskapet og eventuelt representantar frå andre kyrkjer som Den norske kyrkja har økumeniske avtalar med.

11. Preses i Bispemøtet peikar ut dei som skal assistera ved ledda 8 og 11 i gudstenesta. Ein av dei medverkande i ledd 11 skal vere ein biskop frå Porvoo-fellesskapet.

12. Dersom den utnemnde biskopen ikkje tidlegare er vigsla til prest, må det gjerast før denne handlinga kan utførast.

Innsetjing av vigsla prestar, diakonar, kateketar og kantorar

13. Alle som er vigsla til kyrkjeleg teneste, skal innsetjast i tenesta.

14. Prosten vert innsett av biskopen. Alle dei andre vigsla vert innsette av prosten eller den biskopen set til det.

15. Innsetjinga vert til vanleg lagd til ei hovudgudsteneste, helst i hovudkyrkja eller der vedkomande skal ha tenesta si. Institusjonsprestar vert innsette ved ei gudsteneste i kapellet institusjonen har, eller i eit anna høveleg lokale.

Framstilling med forbøn

16. Dei som tek imot tenestebrev når dei vert tilsette, og ikkje er vigsla, og alle som vert valde til kyrkjelege råd og ombod i soknet, kan framstillast for kyrkjelyden.

    Personar med andre tenester kan framstillast etter avtale med soknepresten.

17. Det er til vanleg presten i kyrkjelyden eller leiaren i soknerådet som leier framstillinga, i ei hovudgudsteneste i den kyrkja som høver best.

18. Dersom den som skal framstillast, ikkje har motteke eit kyrkjeleg tenestebrev, skal vedkomande og presten/leiaren i soknerådet på førehand verta samde om ordlyden i det som skal lesast opp.

DEN NORSKE KIRKE

Ordning for vigsling til tjeneste

1. Biskopen tillyser og er ansvarlig for vigslingsgudstjenesten. Biskopen er hovedliturg og leder vigslingsgudstjenesten fra starten av.

2. Et stjernetegn (*) er satt til ledd der menigheten som hovedregel står.

3. Når det er ringt sammen, går prosesjonen inn i kirken under preludiet. Det kan ringes med alle klokker eller kimes under prosesjonen.

4. Til inngang brukes åpningsordene som starter med "I Faderens og Sønnens ...".

5. Ordningen foreslår at vigslingsgudstjenestens epiklesesalme deles opp i to og synges som ledd 10 | **Epiklesesalme I** og ledd 12 | **Epiklesesalme II**. Salmen kan deles opp slik at det synges noen vers mellom tekstlesningene. Det er også mulig å synge én epiklesesalme i hvert av de to leddene.

   Som epiklesesalme er N13 512 "Kom, Hellig ånd med skapermakt" og 224 «Kom, Hellige Ånd, Herre Gud» foreslått. En annen epiklesesalme kan f.eks. være N13 515 "Ånd over ånder, kom ned fra det høye".

6. Dersom det vigsles til flere tjenester samtidig, gjør biskopen et utvalg av de tjenestespesifikke tekstene i ledd 11 | **Skriftlesning**.

7. Etter ledd 17 | **Påminnelse om menighetens medansvar** fortsetter vigslingsgudstjenesten etter ordning for hovedgudstjenesten fra og med ledd 12 | **Evangelium**.

8. Hovedgudstjenestens Ledd 14 | **Trosbekjennelse CREDO** kan falle bort, slik som ved dåp i hovedgudstjenesten. Dersom ledd 14 ikke faller bort, brukes Nicenum.

9. Som forbønn i hovedgudstjenestens ledd 18 | **Forbønn for kirken og verden** kan Fredslitaniet (N13 982) brukes.

10. Det feires nattverd i vigslingsgudstjenesten.

11. Biskopen lyser velsignelsen og har utsendelsen.

12. Leddene 26 | **Utsendelse** og 27 | **Postludium/Utgangsprosesjon** gis den formen som står i Ordning for Vigsling til tjeneste.

13. Før handlingen plasseres vigslingskandidaten(e)s stola(er) lett tilgjengelig nær alterringen.

I. Samling

1 | Forberedelse

Klokkeringing

Kort informasjon om dagens gudstjeneste kan gis ved medliturg eller liturg

Kort stillhet

Tre klokkeslag

2 | *Inngangssalme

Inngangsprosesjon

3 | *Hilsen

4 | Syndsbekjennelse

5 | Bønnerop KYRIE

6 | Lovsang GLORIA

Leddet synges helst i fullstendig form.

II. Vigsling

7 | Bønn til innledning

B vendt mot menigheten | La oss alle be.

B vendt mot alteret | Evige Gud,
du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere
for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.
Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil
opplyse og veilede, trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.
Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde
ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre,
som med deg og Den hellige ånd lever og råder,
én sann Gud fra evighet til evighet.

M | Amen.

8 | *Trosbekjennelse CREDO

B vendt mot menigheten | I dag får kirken en ny medarbeider. *(Navnet nevnes)* er kalt til tjeneste som *prest/diakon/kateket/kantor* i/ved *(tjenestestedet nevnes)***.**

I dåpen ble vi forent med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og alle døpte er kalt til å forkynne Guds storverk. La oss sammen bekjenne troen som lød ved vår dåp:

Apostolicum

9 | Fremstilling

Lederen i menighetsrådet, eventuelt en av kirkens prester eller prosten, ved lesepulten.
Vigslingskandidaten(e) reiser seg når navnet nevnes.

ML | Kjære menighet. Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus. Som kirke er vi Kristi kropp og kalt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tro og tjeneste.

> PRESTETJENESTE
> Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører hyrdetjenesten med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene. Denne særskilte tjenesten er innstiftet for at vi skal komme til tro og leve i nåden i Jesus Kristus.
>
> DIAKONTJENESTE
> Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører omsorgstjenesten. Ved denne tjenesten blir Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte synlig i handling.
>
> KATEKETTJENESTE
> Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å undervise i den kristne tro, så vi kan vokse i troen og grunnfestes i kjærlighet og sannhet
>
> KANTORTJENESTE
> Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å lede menighetens lovprisning, så Guds navn blir opphøyet og Guds herlighet fyller jorden.

I dag vil vi på apostolisk vis med håndspåleggelse og bønn, vigsle (Navnet nevnes) til tjenesten som *prest/diakon/kateket/kantor*.

Vigslingskandidaten(e) setter seg.

10 | Epiklesesalme I

Tekstlesere, biskop og vigslingskandidaten(e) finner sine plasser ved lesepulten/i koret under salmen. Dersom det her velges en salme med flere vers, kan noen av versene synges mellom tekstlesningene og/eller som ledd 12 **Epiklesesalme II**.

Enten **A**

B vendt mot alteret | Send ut din Ånd, o Herre, og det skapes deg tjenere.

Menigheten synger hele, eller deler av salmen.

1. **Kom, Hellig Ånd med skapermakt,**
   opprett hva synd har ødelagt,
   og glede i hvert hjerte giv
   som du har født til evig liv!

2. **En trøsters store navn du har,**
   Guds gave god og dyrebar,
   for sjelen syk en salve mild,
   en livets brønn, en hellig ild!

3. **Du visdoms, råds og styrkes Ånd,**
   du kraft av Herrens høyre hånd,
   du lysets bærer, Ordets tolk
   for alle tungemål og folk,

4. **ditt lys opptenn i vår forstand,**
   i hjertet kjærlighetens brann,
   til vanmakt vår og usseldom
   med hellig hjertestyrke kom!

Eller **B**

B vendt mot alteret | Kom, Hellig Ånd, Herre Gud,

M | **gyd dine nådegaver ut,**
i sjel og hjerte oss dem send
og kjærlighetens ild opptenn!
O Herre, ved din glød så klar
til troen inn du samlet har
ett folk av alle folkeslag.
De priser deg ved natt og dag
Halleluja, halleluja.

Eller **C**

Annen epikletisk salme, f.eks. N13 515 «Ånd over ånder, kom ned fra det høye».

11 | Skriftlesning

Bibeltekstene leses fra lesepulten.
Menigheten sitter under tekstlesningene.

B vendt mot menigheten | La oss høre hva Guds ord vitner om tjenesten:

Første lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i evangeliet etter Matteus:

Jesus trådte fram og talte til dem: «Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» MATT 28,18-20

PRESTETJENESTEN

Andre lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i evangeliet etter Johannes:

Da kom Jesus; han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» Og da han hadde sagt det, viste han dem sine hender og sin side. Disiplene ble glade da de så Herren. Igjen sa [Jesus] til dem: «Fred være med dere! Som Far har sendt meg, sender jeg dere.» Så åndet han på dem og sa: «Ta imot Den hellige ånd. Dersom dere tilgir noen syndene deres, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder syndene for noen, er de fastholdt.» JOH 20,19B-23

Tredje lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' andre brev til korinterne:

Den som er i Kristus, er en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til! Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste. For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han betrodde budskapet om forsoningen til oss. Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er Gud selv som formaner gjennom oss. Vi ber dere på Kristi vegne: La dere forsone med Gud! 2. KOR 5,17-20

Fjerde lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Peters første brev:

De eldste blant dere ber jeg inntrengende, jeg som selv er en eldste og et vitne om Kristi lidelser og har del i herligheten som skal åpenbares: Vær hyrder for den Guds flokk som dere har hos dere! Ha tilsyn med den, ikke av tvang, men av fri vilje, slik Gud vil, og ikke for vinnings skyld, men av hjertet. Gjør dere ikke til herrer over dem som Gud har gitt dere ansvar for, men vær et forbilde

for flokken. Når den øverste hyrden åpenbarer seg, skal dere få herlighetens seierskrans som aldri visner. 1 PETER 5,1-4

DIAKONTJENESTEN

Andre lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i evangeliet etter Matteus:

Jesus sa: «Så skal kongen si til dem på sin høyre side: 'Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt. For jeg var sulten, og dere ga meg mat; jeg var tørst, og dere ga meg drikke; jeg var fremmed, og dere tok imot meg; jeg var naken, og dere kledde meg; jeg var syk, og dere så til meg; jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.' Da skal de rettferdige svare: 'Herre, når så vi deg sulten og ga deg mat, eller tørst og ga deg drikke? Når så vi deg fremmed og tok imot deg, eller naken og kledde deg? Når så vi deg syk eller i fengsel og kom til deg?' Og kongen skal svare dem: 'Sannelig, jeg sier dere: Det dere gjorde mot et av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg.'» MATT 25,34-40

Tredje lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' andre brev til korinterne:

Den som er i Kristus, er en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til! Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste. For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han betrodde budskapet om forsoningen til oss. Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er Gud selv som formaner gjennom oss. Vi ber dere på Kristi vegne: La dere forsone med Gud! 2. KOR 5,17-20

Fjerde lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i evangeliet etter Matteus:

Og en av dem, [en lovkyndig,] spurte for å sette [Jesus] på prøve: «Mester, hvilket bud er det største i loven?» Han svarte: «'Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand.' Dette er det største og første budet. Men det andre er like stort: 'Du skal elske din neste som deg selv.' På disse to budene hviler hele loven og profetene.» MATT 22,35-40

KATEKETTJENESTEN

Andre lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' andre brev til Timoteus:

Du skal holde fast på det du har lært og er blitt overbevist om. Du vet jo hvem du har lært det av. Helt fra du var et lite barn, har du kjent de hellige skriftene, de som kan gi deg visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus. Hvert skrift er

innblåst av Gud og nyttig til opplæring, tilrettevisning, veiledning og oppdragelse i rettferd, så det mennesket som tilhører Gud, kan være fullt utrustet til all god gjerning. 2 TIM 3,14-17

Tredje lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' andre brev til korinterne:

Den som er i Kristus, er en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til! Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste. For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han betrodde budskapet om forsoningen til oss. Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er Gud selv som formaner gjennom oss. Vi ber dere på Kristi vegne: La dere forsone med Gud! 2. KOR 5,17-20

Fjerde lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' brev til kolosserne:

Dere har tatt imot Kristus Jesus som Herre. Lev da i ham, vær rotfestet i ham og bygd på ham! Hold fast ved den tro dere er opplært i, med overstrømmende takk til Gud! KOL 2,6-7

KANTORTJENESTEN

Andre lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' brev til kolosserne:

La Kristi ord få rikelig rom hos dere! Undervis og rettled hverandre med all visdom, syng salmer, hymner og åndelige sanger til Gud av et takknemlig hjerte. Og alt dere gjør, i ord og gjerning, skal dere gjøre i Herren Jesu navn, med takk til Gud, vår Far, ved ham. KOL 3,16-17

Tredje lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i brevet til Hebreerne:

Her på jorden har vi ingen by som består, men vi lengter etter den som skal komme. La oss ved Kristus stadig bære fram for Gud vårt lovprisning som et offer, det vil si frukten av lepper som bekjenner hans navn. Men glem ikke å gjøre godt og dele med andre; for slike offer er til glede for Gud. HEBR 13,14-16

Fjerde lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Salmenes bok:

Halleluja! Det er godt å spille for vår Gud,
det er herlig, det er rett å synge lovsang.
Herren bygger Jerusalem
og samler Israels spredte folk.

Han leger dem som har et knust hjerte,
og forbinder sårene deres.

Han vet hvor mange stjernene er, og gir alle navn.
Vår Herre er stor og rik på kraft,
hans forstand er uten grenser.
Herren holder de hjelpeløse oppe,
men bøyer de urettferdige til jorden.

Syng lovsang for Herren,
spill på lyre for vår Gud. SALME 147,1-7

12 | Epiklesesalme II

Mens salmen synges, setter tekstleserne seg.
Her kan en velge å fortsette med vers fra Epiklesesalme I eller synge en annen epiklesesalme.

5. **Vår fiende, jag ham langt på flukt,**
gi fred og troens fagre frukt,
og la oss alle, store, små,
i sjeleomsorg hos deg stå!

6. **Gjør oss med Gud, vår Fader, kjent,**
med Sønnen som fra ham er sendt,
med deg som fra dem begge går,
og hjelp at vi i troen står!

7. **Vær lovet, Gud, vår Fader god,**
Guds Sønn som opp av døde stod,
og Trøsteren som kom her ned:
Vær lovet i all evighet!

13 | Vigslingstale

Biskopen holder en kort tale over en høvelig tekst.
Etter talen går vigslingskandidaten frem og stiller seg foran alterringen.
Forbederne reiser seg.

14 | Formaning og løfte

B vendt mot vigslingskandidaten | Du har hørt Guds ord om tjenesten, dens krav og dens løfter, hvor rik den er og hvor nødvendig for Guds kirke på jorden.

PRESTETJENESTEN

B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg prestetjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg

- at du som hyrde forkynner evangeliet klart og rent, som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse, og forvalter de hellige sakramenter etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden.
- at du ber for menneskene i menigheten, og i sjelesorg og skriftemål møter hver enkelt med omsorg.
- at du veileder, underviser og oppmuntrer til tro på Kristus og et liv i kjærlighet til Gud og din neste.
- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.

DIAKONTJENESTEN

B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg diakontjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg

- at du leder menighetens diakontjeneste og formidler Guds kjærlighet i omsorg for skaperverket og din neste.
- at du legger frem evangeliet i ord og handling, og bringer kirkens vitnesbyrd til verden.
- at du ber for menneskene i menigheten, og i samtale og sjelesorg møter hver enkelt med omsorg.
- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.

KATEKETTJENESTEN

B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg katekettjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg

- at du leder menighetens undervisningstjeneste, og selv underviser i den kristne tro.
- at du legger frem evangeliet i undervisning og forkynnelse som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse.
- at du ber for og veileder menigheten og alle søkende, så de kan lære Gud å kjenne og leve og vokse i tro, håp og kjærlighet.

- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.

KANTORTJENESTEN

B vendt mot vigslingskandidaten | Når Herren nå betror deg kantortjenesten i vår kirke, pålegger og formaner jeg deg

- at du leder menighetens sang og lovprisning til Guds ære og oppbyggelse for menigheten.
- at du gjennom musikken lar evangeliet lyde, som det er gitt oss i Den hellige skrift og som vår kirke vitner om i sin bekjennelse.
- at du også selv av hjertet legger vinn på å leve etter Guds ord, og i studium og bønn fordyper deg i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter.

B vendt mot vigslingskandidaten | NN, lover du for Guds åsyn og i denne menighetens nærvær, at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?

Vigslingskandidaten | Ja

B | Så gi meg hånden på det.

Vigslingskandidaten bekrefter sitt løfte ved å ta biskopen i hånden.

15 | Håndspåleggelse og bønn

B | Under håndspåleggelse og bønn vil vi på apostolisk vis overgi *deg/dere* til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste *deg/dere* til tjenesten.

Vigslingskandidaten(e) kneler.

Når det er én vigslingskandidat holder biskopen og forbederne hånden på hodet eller skuldrene til vigslingskandidaten under hele vigslingsbønnen.

Når det er flere vigslingskandidater, legger biskopen hånden på vigslingskandidatens hode der navnet nevnes første gang. Etter menighetens «Amen» flytter biskopen hånden til den neste vigslingskandidatens hode og gjentar vigslingsbønnen fra og med «Vi takker for NN …».

Vigslingsbønn

B | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd, du som skaper og opprettholder alt liv, gjennom din kirke på jorden kaller du til alle tider tjenere for evangeliet om Jesus Kristus, så mennesker kan komme til tro og kirken fornyes.

Vi tar imot NN fra deg.
Vi takker for __ som i dag blir vigslet til tjeneste som *prest/diakon/kateket/kantor*.
Takk for at du har gått med __ på veien frem mot denne dagen, og for de gaver du har utrustet __ med.

Vi ber deg: Send NN Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.
Gi styrke i troen på Jesus Kristus, og frimodighet og glede i tjenesten.
Gi tålmodighet og vær med i motgang og prøvelser.
Bevar ___ i din nærhet gjennom alle dager,
og la ___ i sin gjerning vokse og modnes i tro, håp og kjærlighet.
Gjør ___ til et redskap for din fred.

Evige Gud, du som virker i vår svakhet,
la NN leve i kraften fra Jesu Kristi oppstandelse.

Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd, lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

M | **Amen**

Fadervår

Bønnesalme

Biskopen og forbederne kneler, mens bønnen avsluttes med at menigheten synger en bønnesalme.

Etter bønnesalmen reiser biskopen seg, like ens den/de vigslede og forbederne.

16 | Erklæring

B vendt mot den/de som er vigslet | Så erklærer jeg at *du/dere* er rett kalt og vigslet til *prest/diakon/kateket/kantor* i vår kirke, med den myndighet og det ansvar som hører til ditt hellige kall.

Stolaen legges på den/de vigsledes skuldrer.
De(n) vigslede snur seg mot menigheten. Akklamasjon.

Den/de vigslede og forbederne, går til sine plasser.

17 | Påminnelse om menighetens ansvar

B vendt mot menigheten | Kjære menighet.

[Navnet nevnes] har lovet å gå inn i tjenesten som *prest/diakon/kateket/kantor* i vår kirke.

La oss ta imot ___ i kjærlighet,
fortsatt bære ___ fram for Gud i våre bønner
og stå sammen med ___ i forsoningens tjeneste.

Vigslingsgudstjenesten fortsetter etter Ordning for hovedgudstjeneste fra og med ledd 12 | **Evangelium**.

Biskopen lyser velsignelsen i ledd 25 | **Velsignelse**.
Ledd 26 | **Utsendelse** og 27 | **Postludium/Utgangsprosesjon** gis følgende form:

26 | *Utsendelse

B vendt mot menigheten | Kristus sier: Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere og satt dere til å gå ut og bære frukt, en frukt som varer. JOH 15,16

27 | *Postludium/Utgangsprosesjon

Under postludiet går prosesjonen ut av kirken.

Ordning for vigsling til teneste

1. Biskopen tillyser og er ansvarleg for vigslingsgudstenesta. Biskopen er hovedliturg og leier vigslingsgudstenesta frå starten av.

2. Eit stjerneteikn (*) er sett til ledd der kyrkjelyden som hovudregel står.

3. Når det er ringt saman, går prosesjonen inn i kyrkja under preludiet. Til prosesjonen kan det ringjast med alle klokkene eller det kan kimast.

4. Til inngang i gudstenesta nyttar ein opningsorda som tek til med "I namnet åt Faderen og Sonen ..."

5. Det er i ordninga foreslått at epiklesesalmen vert delt i to og sungen som ledd 10 | **Epiklesesalme I** og ledd 12 | **Epiklesesalme II**. Ein kan dele salmen slik at ein syng nokre vers mellom kvar tekstlesing. Det er òg mogleg å synge éin epiklesesalme i kvart av dei to ledda.

   N13 512 "Kom, Ande med di skaparmakt" og 224 «Kom, Heilag Ande, Kristi tolk» er foreslått i ordninga. Ein kan og velje ein annan epiklesesalme som til dømes N13 515 "Ånd over ånder, kom ned fra det høye".

6. Dersom ein vigslar til fleire tenester i same vigslingsgudsteneste, gjer biskopen eit utval av dei tekstane i ledd 11 | **Skriftlesing** som er særskilde for tenestene.

7. Etter ledd 17 | **Påminning om ansvaret kyrkjelyden har**, held vigslingsgudstenesta fram etter ordning for hovudgudstenesta frå og med ledd 12 | **Evangelium**.

8. Ledd 14 | **Truvedkjenninga CREDO** kan utelatast, slik som ved dåp i hovudgudstenesta. Om ledd 14 ikkje blir utelate, brukar ein Nicenum.

9. Som forbøn i ledd 18 | **Forbøn for kyrkja og verda** kan ein bruke Fredslitaniet (N13 982).

10. Det vert feira nattverd i vigslingsgudstenesta.

11. Biskopen lyser velsigninga og har utsendelsen.

12. Ledda 26 | **Utsending** og 27 | **Postludium/Utgangsprosesjon** får den forma som står i Ordning for vigsling til teneste.

13. Før handlinga tek til, legg ein stolaen(e) til vigslingskandidaten(ane) lett tilgjengeleg nær altarringen.

I. Samling

1 | Førebuing

Klokkeringing

Medliturg eller liturg kan gje kort informasjon om gudstenesta i dag ved

Kort stille stund

Tre klokkeslag

2 | *Inngangssalme

Inngangsprosesjon

3 | *Helsing

4 | Syndsvedkjenning

5 | Bønerop KYRIE

6 | Lovsong GLORIA

Leddet vert helst sunge i fullstendig form.

II. Vigsling

7 | Bøn til innleiing

B vend mot kyrkjelyden | Lat oss alle be.

B vend mot altaret | Evige Gud,
du har gjeve kyrkja apostlar, profetar, evangelistar, hyrdingar og lærarar
slik at dei heilage kan bli utrusta til teneste og Kristi kropp vert bygd opp.
Vi bed deg om at du ved din Heilage Ande vil
opplysa og rettleia, trøysta og styrkja ___ som i dag vert vigsla til teneste i kyrkja.
Gjer alle tenarar av ditt ord til tru hushaldarar over din nåde
ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre,
som med deg og Den heilage ande lever og råder,
éin sann Gud frå æve til æve.

K | Amen.

8 | *Truvedkjenning Credo

B vend mot kyrkjelyden | I dag får kyrkja ein ny medarbeidar. *(Namnet vert nemnt)* er kalla til teneste som *prest/diakon/kateket/ kantor* i/ved *(tenestestaden vert nemnt)*.

I dåpen vart vi sameina med den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus, og alle døypte er kalla til å forkynna Guds storverk. Lat oss saman vedkjenna trua, som lydde ved vår dåp:

Apostolicum

9 | Framstilling

Leiaren i soknerådet, eventuelt ein av kyrkja sine prestar eller prosten, ved lesepulten.
Vigslingskandidaten(ane) reiser seg når namnet vert nemnt.

ML | Kjære kyrkjelyd. Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Far og Herren Jesus Kristus. Som kyrkje er vi Kristi kropp og kalla til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling, til tru og teneste.

> PRESTETENESTA
> Til det kall og dei nådegåver Gud har gjeve si kyrkje, høyrer hyrdetenesta med å forkynna evangeliet og forvalta sakramenta. Denne særskilde tenesta er innstifta for at vi skal koma til tru og leva i nåden i Jesus Kristus.
>
> DIAKONTENESTA
> Til det kall og dei nådegåver Gud har gjeve si kyrkje, høyrer omsorgstenesta. Ved denne tenesta vert Guds kjærleik til alle menneske og alt det skapte synleg i handling.
>
> KATEKETTENESTA
> Til det kall og dei nådegåver Gud har gjeve si kyrkje, høyrer tenesta med å undervisa i den kristne trua, så vi kan veksa i trua og stå grunnfeste i kjærleik og sanning.
>
> KANTORTENESTA
> Til det kall og dei nådegåver Gud har gjeve si kyrkje, høyrer tenesta med å leia kyrkjelyden si lovprising, så Guds namn vert opphøgd og Guds herlegdom fyller jorda.

I dag vil vi på apostolisk vis med handspålegging og bøn, vigsla (Namnet vert nemnt) til tenesta som *prest/diakon/kateket/kantor*.

Vigslingskandidaten(ane) set seg.

10 | Epiklesesalme I

Tekstlesarar, biskop og vigslingskandidatane finn plassane sine ved lesepulten/i koret.
Om ein vel ein salme med fleire vers, kan ein synge nokre vers mellom tekstlesingane og/eller som ledd 12 **Epiklesesalme II.**

Anten **A**

B vend mot altaret | Send ut din Ande, Herre, så du skaper deg tenarar.

Kyrkjelyden syng heile eller deler av salmen.

1. **Kom, Ande med di skaparmakt,**
   og reis det synd har øydelagt,
   og fred og fryd i nåde giv
   kvart hjarta du har vakt til liv!

2. **Kom du, den sanne trøystarmann,**
   du gåve frå Guds eiga hand,
   du livsens brunn og kjærleiks vell,
   du salve mild og himmeleld!

3. **Du sjufelt rike gåver ber,**
   du krafta av Guds høgre er
   og tyder grant hans lovnadsord
   på modersmålet rundt om jord!

4. **Kveik ljoset ditt i vår forstand**
   og i vårt hjarta kjærleiks brann,
   til vanmakt vår og vesaldom
   med heilag hjartestyrking kom!

Eller **B**

B vend mot altaret | Kom, Heilag Ande, Kristi tolk,

M | **fyll hjarta hjå ditt kristenfolk!**
Lat oss din eld i hugen få,
så vi av kjærleik brenne må!
Dei skilde tunger einar du,
og samlar i din same tru
all verdens mange folkeslag.
Dei syng di ære natt og dag.
Halleluja, halleluja!

Eller **C**

Ein annan epikletisk salme f.eks. N13 515 "Ånd over ånder, kom ned fra det høye"

11 | Skriftlesing

Tekstane vert lesne frå lesepulten.
Kyrkjelyden sit under lesingane.

B vend mot kyrkjelyden | Lat oss høyra kva Guds ord vitnar om tenesta:

Første lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i evangeliet etter Matteus:

Jesus steig fram og tala til dei: «Eg har fått all makt i himmelen og på jorda. Gå difor og gjer alle folkeslag til læresveinar: Døyp dei til namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande og lær dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står.» MATT 28,18-20

PRESTETENESTA

Andre lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i evangeliet etter Johannes:

Då kom Jesus; han stod midt imellom dei og sa: «Fred vere med dykk!» Då han hadde sagt det, viste han dei hendene sine og sida si. Læresveinane vart glade då dei såg Herren. Igjen sa [Jesus] til dei: «Fred vere med dykk! Som Far har sendt meg, sender eg dykk.» Med desse orda anda han på dei og sa: «Ta imot Den heilage ande! Tilgjev de nokon syndene deira, er dei tilgjevne. Held de syndene fast for nokon, er dei fasthaldne.» JOH 20,19B-23

Tredje lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' andre brev til korintarane:

Om nokon er i Kristus, er han ein ny skapning. Det gamle er borte, sjå, noko nytt har vorte til! Men alt dette er av Gud, han som ved Kristus forsona oss med seg og gav oss forsoningstenesta. Det var Gud som i Kristus forsona verda med seg, så han ikkje tilreknar dei misgjerningane deira, og han tiltrudde oss ordet om forsoninga. Så er vi no sendebod for Kristus, og det er Gud sjølv som formanar gjennom oss: Vi bed på Kristi vegner, lat dykk forsona med Gud! 2 KOR 5,17-20

Fjerde lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Peters fyrste brev:

Dei eldste mellom dykk legg eg dette på hjartet, eg som sjølv er ein eldste og eit vitne om Kristi lidingar og har del i den herlegdomen som skal openberrast: Ver hyrdingar for den Guds flokk som er hos dykk! Ha tilsyn med flokken, ikkje av tvang, men av fri vilje, så som Gud vil, ikkje for vinning skuld, men av hjartet. Gjer dykk ikkje til herrar over dei som Gud har gjeve dykk ansvar for,

men ver eit føredøme for flokken. Og når den høgste hyrdingen openberrar seg, skal de få den uvisnelege sigerskransen. 1 PETER 5,1-4

DIAKONTENESTA

Andre lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i evangeliet etter Matteus:

Jesus sa: «Så skal kongen seia til dei på høgre sida: 'Kom hit, de som er velsigna av Far min, og ta i arv det riket som er gjort i stand til dykk frå verda vart grunnlagd. For eg var svolten, og de gav meg mat; eg var tørst, og de gav meg drikke; eg var framand, og de tok imot meg; eg var naken, og de kledde meg; eg var sjuk, og de såg til meg; eg var i fengsel, og de vitja meg.' Då skal dei rettferdige svara: 'Herre, når såg vi deg svolten og gav deg mat, eller tørst og gav deg drikke? Når såg vi deg framand og tok imot deg, eller naken og kledde deg? Og når såg vi deg sjuk eller i fengsel og vitja deg?' Men kongen skal svara dei: 'Sanneleg, eg seier dykk: Alt de gjorde mot eit av desse minste syskena mine, det gjorde de mot meg.'» MATT 25,34-40

Tredje lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' andre brev til korintarane:

Om nokon er i Kristus, er han ein ny skapning. Det gamle er borte, sjå, noko nytt har vorte til! Men alt dette er av Gud, han som ved Kristus forsona oss med seg og gav oss forsoningstenesta. Det var Gud som i Kristus forsona verda med seg, så han ikkje tilreknar dei misgjerningane deira, og han tiltrudde oss ordet om forsoninga. Så er vi no sendebod for Kristus, og det er Gud sjølv som formanar gjennom oss: Vi bed på Kristi vegner, lat dykk forsona med Gud! 2 KOR 5,17-20

Fjerde lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i evangeliet etter Matteus:

Og ein av dei, [ein lovkunnig,] ville setja [Jesus] på prøve og spurde: «Meister, kva bod er det største i lova?» Han svara: «'Du skal elska Herren din Gud av heile ditt hjarte og av heile di sjel og av alt ditt vit.' Dette er det største og første bodet. Men det andre er like stort: 'Du skal elska nesten din som deg sjølv.' På desse to boda kviler heile lova og profetane.» MATT 22, 35-40

KATEKETTENESTA

Andre lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' andre brev til Timoteus:

~~Men~~ Hald fast på det du har lært og er overtydd om; du veit kven du har lært det av. Og heilt frå du var eit lite barn, har du kjent dei heilage skriftene, som kan gje deg visdom til frelse ved trua på Kristus Jesus. Kvart skrift er innanda

av Gud og til nytte i opplæring, formaning, rettleiing og oppseding i rettferd, så det mennesket som høyrer Gud til, kan bli fullt utrusta til all god gjerning. 2 Tim 3,14-17

Tredje lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' andre brev til korintarane:

Om nokon er i Kristus, er han ein ny skapning. Det gamle er borte, sjå, noko nytt har vorte til! Men alt dette er av Gud, han som ved Kristus forsona oss med seg og gav oss forsoningstenesta. Det var Gud som i Kristus forsona verda med seg, så han ikkje tilreknar dei misgjerningane deira, og han tiltrudde oss ordet om forsoninga. Så er vi no sendebod for Kristus, og det er Gud sjølv som formanar gjennom oss: Vi bed på Kristi vegner, lat dykk forsona med Gud! 2 Kor 5,17-20

Fjerde lesing

ML vend mot kyrkjelyden |Det står skrive i Paulus' brev til kolossarane:

Når de har teke imot Kristus Jesus som Herre, så lev då i han, rotfeste i han og oppbygde på han! Stå faste i den trua de er opplærte i, og lat dykkar takk fløyma! Kol 2:6-7

KANTORTENESTA

Andre lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' brev til kolossarane:

Lat Kristi ord få rikeleg rom hos dykk, så de med visdom kan undervisa og rettleia kvarandre, med salmar, hymner og åndelege songar. Syng for Gud med takk i hjarta! Og alt de gjer, i ord og gjerning, skal de gjera i Herren Jesu namn og ved han takka Gud, vår Far. Kol 3,16-17

Tredje lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Brevet til hebrearane:

Her på jorda har vi ingen by som varer; vi lengtar etter den som skal koma. Lat oss då ved han alltid bera fram for Gud vår lovprising som offer, det vil seia frukta av lepper som vedkjenner hans namn. Men gløym ikkje å gjera godt og dela med andre. For slike offer er til glede for Gud.. Hebr 13,14-16

Fjerde lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Salmane:

Halleluja! Det er godt å spela for vår Gud,
det er herleg, det er rett å syngja lovsong.
Herren byggjer Jerusalem
og samlar Israels spreidde folk.

Han lækjer dei som har eit sundbrote hjarte,
og bind om såra deira.

Han veit kor mange stjernene er,
og gjev alle namn.
Vår Herre er stor og rik på kraft,
hans forstand er utan grenser.
Herren held dei hjelpelause oppe,
men bøyer dei urettferdige til jorda.

Syng lovsong for Herren,
spel på lyre for vår Gud. SALME 147,1-7

12 | Epiklesesalme II

Medan kyrkjelyden syng set tekstlesarane seg.
Her kan ein syngje vidare på Epiklesesalme I eller syngje ein annan epiklesesalme.

5. **Vår sjelefiend frå oss driv,**
og lys din fred om alt vårt liv,
og ver vår førar og vår vakt
i all vår strid mot mørkheims makt!

6. **Lys opp for oss, så klårt vi må**
Gud Fader og Guds Son få sjå,
og deg som frå dei båe er,
i hjartans tru få evig kjær!

7. **Ver lova, Gud, vår Fader god,**
Guds Son som opp frå døde stod,
og Trøystaren, Guds Ande blid,
høglova ver til evig tid!

13 | Vigslingstale

Biskopen held ein kort tale over ein høveleg tekst.
Etter talen går vigslingskandidaten fram og stiller seg framfor altarringen.
Forbedarane reiser seg.

14 | Formaning og lovnad

B vend mot vigslingskandidaten | Du har høyrt Guds ord om tenesta, kva ho krev, og kva ho gjev, kor rik ho er og kor naudsynt for Guds kyrkje på jorda.

PRESTETENESTA

B vend mot vigslingskandidaten | Når Herren no tiltrur deg prestetenesta i vår kyrkje, pålegg og formanar eg deg

- at du som hyrde forkynner evangeliet klårt og reint, som det er oss gjeve i Den heilage skrifta, og som vår kyrkje vitnar om i vedkjenninga si, og forvaltar dei heilage sakramenta etter den skipnad Kristus sette, og den ordning vår kyrkje har
- at du ber for menneska i kyrkjelyden og i sjelesorg og skriftemål viser omsorg for kvar einskilt.
- at du rettleier, underviser og oppmodar til tru på Kristus og eit liv i kjærleik til Gud og nesten
- at du sjølv òg av hjarta legg vinn på å leva etter Guds ord, og i studium og bøn fordjupar deg i dei heilage skriftene og sanningane i den kristne trua.

DIAKONTENESTA

B vend mot vigslingskandidaten | Når Herren no tiltrur deg diakontenesta i vår kyrkje, pålegg og formanar eg deg

- at du leier diakontenesta i kyrkjelyden og formidlar Guds kjærleik i omsorg for skaparverket og nesten din
- at du legg fram evangeliet i ord og handling, og ber vitnemålet om kyrkja til verda.
- at du ber for menneske i kyrkjelyden og i samtale og sjelesorg møter kvart einskilt med omsorg
- at du sjølv òg av hjarta legg vinn på å leva etter Guds ord, og i studium og bøn fordjupar deg i dei heilage skriftene og sanningane i den kristne trua.

KATEKETTENESTA

B vend mot vigslingskandidaten | Når Herren no tiltrur deg katekettenesta i vår kyrkje, pålegg og formanar eg deg

- at du leier undervisningstenesta i kyrkjelyden og sjølv underviser i den kristne trua
- at du legg fram evangeliet i undervising og forkynning, som det er oss gjeve i Den heilage skrifta, og som vår kyrkje vitnar om i vedkjenninga si.
- at du ber for og rettleier kyrkjelyden og alle søkjande, så dei kan læra Gud å kjenna og leva og veksa i tru, von og kjærleik

- at du sjølv òg av hjarta legg vinn på å leva etter Guds ord, og i studium og bøn fordjupar deg i dei heilage skriftene og sanningane i den kristne trua.

KANTORTENESTA

B vend mot vigslingskandidaten | Når Herren no tiltrur deg kantortenesta i vår kyrkje, pålegg og formanar eg deg

- at du leier songen og lovprisinga i kyrkjelyden til ære for Gud og til beste for kyrkjelyden
- at du gjennom musikken let evangeliet lyda, som det er oss gjeve i Den heilage skrifta, og som vår kyrkje vitnar om i vedkjenninga si.
- at du sjølv òg av hjarta legg vinn på å leva etter Guds ord, og i studium og bøn fordjupar deg i dei heilage skriftene og sanningane i den kristne trua.

B vend mot vigslingskandidaten | NN, lovar du for Guds åsyn og framfor denne kyrkjelyden at du vil gjera dette med truskap, ved den nåde Gud sjølv vil gje deg?

Vigslingskandidaten | Ja

B | Så gjev meg handa på det.

Vigslingskandidaten stadfester lovnaden ved å ta biskopen i handa.

15 | Handspålegging og bøn

B | Når vi no legg hendene på *deg/dykk* og bed, vil vi på apostolisk vis overgje deg/dykk til Gud og be om at Den heilage ande må helga og utrusta *deg/dykk* til tenesta.

Vigslingskandidaten(ane) kneler.

Når det er éin vigslingskandidat, legg biskopen og forbedarane handa på hovudet eller skuldrene til vigslingskandidaten.

Når det er fleire vigslingskandidatar, legg biskopen handa på hovudet til vigslingskandidaten når namnet vert nemnt fyrste gong. Etter at kyrkjelyden har sagt «Amen» flyttar biskopen handa til den neste vigslingskandidaten sitt hovud og tek oppatt vigslingsbøna frå og med «Vi takkar for NN …».

Vigslingsbøn

B | Treeinige Gud, Fader, Som og Heilag Ande, du som skaper og held oppe alt liv, gjennom di kyrkje på jorda kallar du til alle tider tenarar for evangeliet om Jesus Kristus, så menneske kan kome til tru og kyrkja verta fornya.

Får deg tek vi imot NN.
Vi takkar for ___ som i dag vert vigsla til teneste som *prest/diakon/kateket/kantor*.
Takk for at du har gått med ___ på vegen frem mot denne dagen, og for gåvene du har utrusta ___ med.

Vi bed deg: Send NN Anden som gjev kraft, kjærleik og visdom.
Gjev styrke i trua på Jesus Kristus, og frimod og glede i tenesta.
Kom med tolmod, og ver med i motgang og prøvingar
Hald __ nær hjå deg gjennom alle dagar,
lat __ i si gjerning veksa og mognast i tru, von og kjærleik.
Gjer ____ til ein reiskap for din fred.

Evige Gud, du som verkar i vår veikskap,
lat NN leva i krafta frå Jesu Kristi oppstode.

Ved Son din Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den heilage ande lever og råder, ein sann Gud frå æve til æve.

K | **Amen**

Fadervår

Bønesalme

Biskopen og forbedarane kneler, og bøna vert avslutta med at kyrkjelyden syng ein bønesalme.

Deretter reiser biskopen seg, like eins den/dei vigsla og forbedarane.

16 | Kunngjering

B vend mot den/dei som er vigsla | Så kunngjer eg at *du/de* er rett kalla og vigsla til *prest/diakon/kateket/kantor* i vår kyrkje med det mynde og ansvar som høyrer ditt heilage kall til.

Stolaen vert lagd på skuldrene til den/dei vigsla.
Den/dei vigsla snur seg mot kyrkjelyden. Akklamasjon.

Den/dei vigsla og forbedarane, går til plassane sine.

17 | Påminning om ansvaret kyrkjelyden har

B vend mot kyrkjelyden | Kjære kyrkjelyd.

[Namnet vert nemnt] har lova å gå inn i tenesta som *prest/diakon/kateket/kantor* i vår kyrkje.

Lat oss ta imot __ i kjærleik,
framleis bera __ fram for Gud i bønene våre
og stå saman med __ i forsoningstenesta.

Vigslingsgudstenesta held fram etter Ordning for Hovudgudsteneste frå og med ledd 12 | **Evangelium.**

Biskopen lyser velsigninga i ledd 25 | **Velsigning**.
Ledda 26 | **Utsending** og 27 | **Postludium/Utgangsprosesjon** får denne forma:

26 | *Utsending

B vend mot kyrkjelyden | Kristus seier: De har ikkje valt ut meg, men eg har valt ut dykk og sett dykk til å gå ut og bera frukt, ei frukt som varer. JOH 15,16

27 | *Postludium/Utgangsprosesjon

Under postludiet går prosesjonen ut av kyrkja.

DEN NORSKE KIRKE

Ordning for vigsling av biskop

1. Preses i Bispemøtet tillyser og er ansvarlig for vigslingsgudstjenesten. Preses leder gudstjenesten fra starten av. Den nyvigslede biskopen leder gudstjenesten etter vigslingen.

2. Et stjernetegn (*) er satt til ledd der menigheten som hovedregel står.

3. Informasjon om vigslingsingsgudstjenesten gir i god tid før gudstjenestens start.

4. Når det er ringt sammen, går prosesjonen inn i kirken under preludium eller forspill til inngangssalmen. Det kan ringes med alle klokker under prosesjonen.

5. Etter ledd 14 | **Trosbekjennelse CREDO** fortsetter vigslingsgudstjenesten etter Ordning for hovedgudstjenesten fra og med ledd 12 | **Evangelium.**

6. Hovedgudstjenestens Ledd 14 | **Trosbekjennelse CREDO** utelates.

7. Det feires nattverd i vigslingsgudstjenesten. Den nyvigslede biskopen forretter nattverdsfeiringen.

8. Liturgisk farge er rød. Medvirkende biskoper, inkludert den som blir vigslet, bærer korkåper.

I. Samling

1 | Forberedelse

Klokkeringing

Kort stillhet

Tre klokkeslag

2 | *Inngangssalme

Inngangsprosesjon.

3 | *Hilsen

4 | Syndsbekjennelse

5 | Bønnerop KYRIE

6 | Lovsang GLORIA

Leddet synges helst i fullstendig form.

7 | Bønn til innledning

P vendt mot menigheten | La oss alle be

P vendt mot alteret | Evige Gud,
du som kalte apostlene og grunnla din kirke på jorden.
Vi ber: Gi oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner,
så vi sammen kan bygge vår kirke
på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus, vår Herre
som med deg og Den hellige ånd lever og råder,
én sann Gud fra evighet til evighet.

M | Amen

II. Vigsling

8 | Fremstilling

Leder eller nestleder i bispedømmerådet, ved lesepulten
Biskopen som skal vigsles står.

ML | *(Navnet nevnes)* er kalt til biskop i *(tjenestestedet nevnes)* bispedømme, i Den norske kirke. I dag vigsles ___ til denne tjenesten.

Kirken er Kristi kropp og forkynner evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling.

Til det kall og de nådegaver Gud har gitt sin kirke, hører tjenesten med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene. Blant dem som er kalt til denne prestetjenesten, kaller vår kirke noen til å ha tilsyn med menigheten, og lede bispedømmet og fremme kirkens vitnesbyrd i verden.

Biskopen skal se til at evangeliet forkynnes etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, og at sakramentene forvaltes rett.

Biskopen skal fremme og bevare enheten i Guds kirke, rettlede og oppmuntre menighetene, tilsatte og frivillige i bispedømmet.

La oss ta imot *(Navnet nevnes)* i kjærlighet og bære __ fram for Gud i våre bønner.

9 | Skriftlesning

Bibeltekstene leses fra lesepulten.
Menigheten sitter under tekstlesningene.
Etter hver av lesningene synges det fra N13 512 "Kom, Hellig Ånd med skapermakt".

P vendt mot menigheten | La oss høre hva Guds ord vitner om tilsynstjenesten.

Første lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i evangeliet etter Matteus:

Jesus trådte fram og talte til dem: «Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» MATT 28,18-20

Salme

1. **Kom, Hellig Ånd med skapermakt,**
   opprett hva synd har ødelagt,
   og glede i hvert hjerte giv
   som du har født til evig liv!

2. **En trøsters store navn du har,**
Guds gave god og dyrebar,
for sjelen syk en salve mild,
en livets brønn, en hellig ild!

Andre lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' første brev til menigheten i Korint:

Jeg kunngjør for dere, søsken, det evangelium jeg forkynte dere, det dere også tok imot, det dere også står på. Gjennom det blir dere også frelst, når dere holder fast på ordet slik jeg forkynte det, ellers blir det forgjeves at dere kom til tro. For først og fremst overga jeg til dere det jeg selv har tatt imot,

at Kristus døde for våre synder etter skriftene,
at han ble begravet,
at han ble reist opp den tredje dagen etter skriftene,
og at han viste seg for Kefas og deretter for de tolv.

Deretter viste han seg for mer enn fem hundre søsken på én gang. Av dem lever de fleste ennå, men noen er sovnet inn. Deretter viste han seg for Jakob, deretter for alle apostlene. Aller sist viste han seg for meg, jeg som bare er et ufullbåret foster. For jeg er den minste av apostlene, jeg er ikke verdig til å kalles apostel, for jeg har forfulgt Guds kirke. Men ved Guds nåde er jeg det jeg er, og hans nåde mot meg har ikke vært bortkastet. For jeg har arbeidet mer enn noen av dem, det vil si ikke jeg, men Guds nåde som er med meg. Men enten det er jeg eller de andre – dette forkynner vi, og dette har dere tatt imot i tro. 1. KOR 15,1-11

Salme

3. **Du visdoms, råds og styrkes Ånd,**
du kraft av Herrens høyre hånd,
du lysets bærer, Ordets tolk
for alle tungemål og folk,

4. **ditt lys opptenn i vår forstand,**
i hjertet kjærlighetens brann,
til vanmakt vår og usseldom
med hellig hjertestyrke kom!

Tredje lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Paulus' brev til Titus:

En tilsynsmann er Guds forvalter, og det må ikke være noe å utsette på ham. Han må ikke være egenrådig, bråsint, drikkfeldig, voldelig eller ute etter skammelig vinning. Han skal være gjestfri, godhjertet, forstandig, rettskaffen, gudfryktig og herre over seg selv. Han må holde seg til det troverdige ord som samsvarer med læren, slik at han duger både til å veilede i den sunne lære og til å vise til rette dem som sier imot. TIT 1,7-9

Salme

5. **Vår fiende, jag ham langt på flukt,**
gi fred og troens fagre frukt,
og la oss alle, store, små,
i sjeleomsorg hos deg stå!

6. **Gjør oss med Gud, vår Fader, kjent,**
med Sønnen som fra ham er sendt,
med deg som fra dem begge går,
og hjelp at vi i troen står!

Fjerde lesning

ML vendt mot menigheten | Det står skrevet i Peters første brev:

De eldste blant dere ber jeg inntrengende, jeg som selv er en eldste og et vitne om Kristi lidelser og har del i herligheten som skal åpenbares: Vær hyrder for den Guds flokk som dere har hos dere! Ha tilsyn med den, ikke av tvang, men av fri vilje, slik Gud vil, og ikke for vinnings skyld, men av hjertet. Gjør dere ikke til herrer over dem som Gud har gitt dere ansvar for, men vær et forbilde for flokken. Når den øverste hyrden åpenbarer seg, skal dere få herlighetens seierskrans som aldri visner. 1. PETER 5,1-4

Salme

7. **Vær lovet, Gud, vår Fader god,**
Guds Sønn som opp av døde stod,
og Trøsteren som kom her ned:
Vær lovet i all evighet!

10 | Vigslingstale

Preses i Bispemøtet holder en kort tale over en høvelig tekst.

11 | Formaning og løfte

Etter talen går biskopen som skal vigsles, fram til alterringen.
Forbederne går frem.

P | Du har hørt Guds ord om tilsynstjenesten, hva den krever og hva den gir, og hvor viktig den er for Guds kirke på jorden. I din tjeneste med Ord og sakrament, setter Herren deg nå til å utføre en biskops gjerning. Til dette kreves det av deg at du er sindig og årvåken i ditt kall.

- Du skal utøve din tjeneste som biskop, ved å forkynne evangeliet klart og rent og forvalte sakramentene etter Kristi innstiftelse og vår kirkes orden.

- I din tilsynstjeneste skal du ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse.

- Som hyrde skal du med klokskap, og sammen med dine medtjenere, fremme og bevare enheten i Guds kirke.

- Du skal gi akt på deg selv og rettlede og oppmuntre menighetene og medarbeiderne i det bispedømmet som er deg betrodd.

(Navnet nevnes), lover du for Guds åsyn og i denne menighets nærvær at du vil gjøre dette med troskap, ved den nåde Gud vil gi deg?

Biskopen | Ja.

P | Så gi meg hånden på det.

Biskopen bekrefter sitt løfte med håndslag.

12 | Håndspåleggelse og bønn

P | Under håndspåleggelse og bønn vil vi overgi deg til Gud, og be om at Den hellige ånd må hellige og utruste deg til tjenesten.

Biskopen kneler.

Preses i Bispemøtet, senest avgåtte biskop i bispedømmet og forbedere legger hånden på biskopens hode.

Vigslingsbønn

P | Treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd,
vi takker deg for din tjener *(Navnet nevnes)* som er kalt til biskop i vår kirke.

Vi ber deg: Send __ Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom.

Gi *(Navnet nevnes)* å forkynne evangeliet om Jesus Kristus med troskap, til frelse og frihet for alle mennesker.
Gi __ å fremme og bevare kirkens enhet, slik den er gitt oss i Jesus Kristus.

Bevar __ i din nærhet gjennom alle dager.
Gi glede i tjenesten.
Gjør __ til redskap for din fred.

Vi ber: Må __ sammen med alle de hellige bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden, ja, kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap. Ef. 3, 18-19

Velsign *(Navnet nevnes)* i bispegjerningen, så din kirke bygges opp til ære for ditt navn.

Gud, vi ber.

Alle | **Amen**.

Forbederne kneler ved alterringen.
Biskopen kneler ved alteret.

Korsang

Korsang, for eksempel Veni Sancte Spiritus, eller en annen epiklesesalme.

Når korsangen er ferdig, reiser alle medvirkende seg.
Preses i Bispemøtet legger bispekorset om den nye biskopens hals.

13 | Erklæring

P vendt mot den nye biskopen | På apostolisk vis, med håndspåleggelse og bønn, er du i dag vigslet til biskop i vår kirke. Derfor erklærer jeg at du er rett kalt biskop, med den myndighet og det ansvar som hører til ditt hellige kall.

Vær hyrde for Guds menighet! Apg 20,28

Akklamasjon.

Forbederne går til sine plasser.
Preses i Bispemøtet setter seg.
Den nye biskopen går for alteret

14 | *Trosbekjennelse CREDO

Den nye biskopen vendt mot menigheten | La oss sammen bekjenne vår hellige tro:

Nicenum

Vigslingsgudstjenesten fortsetter etter Ordning for hovedgudstjeneste fra og med ledd 12 | **Evangelium**.

Ordning for vigsling av biskop

1. Preses i Bispemøtet tillyser og er ansvarleg for vigslingsgudstenesta. Preses leier vigslingsgudstenesta frå starten av. Den nyvigsla biskopen leier gudstenesta etter vigslinga.

2. Eit stjerneteikn (*) er sett til ledd der kyrkjelyden som hovudregel står.

3. Det vert informert om vigslingsgudstenesta i god tid før ho tek til.

4. Når det er ringt saman, går prosesjonen inn i kyrkja under preludiet eller forspelet til inngangssalmen. Til prosesjonen kan ringast med alle klokkene.

5. Etter ledd 14 | **Truvedkjenning CREDO**, held vigslingsgudstenesta fram etter ordning for hovudgudstenesta frå og med ledd 12 | **Evangelium**.

6. Hovudgudstenesta sitt ledd 14 | **Truvedkjenning CREDO** utelatast.

7. Det vert feira nattverd i vigslingsgudstenesta. Den nyvigsla biskopen forrettar nattverdfeiringa.

8. Liturgisk farger er raud. Medverkande biskopar, inkludert den som vert vigsla, ber korkåpe.

I. Samling

1 | Førebuing

Klokkeringing

Kort stille stund

Tre klokkeslag

2 | *Inngangssalme

Inngangsprosesjon.

3 | *Helsing

4 | Syndsvedkjenning

5 | Bønerop KYRIE

6 | Lovsong GLORIA

Leddet vert helst sunge i fullstendig form.

7 | Bøn til innleiing

P vend mot kyrkjelyden | Lat oss alle be.

P vend mot altaret | Evige Gud,
du som kalla apostlane og grunnla di kyrkje på jorda.
Vi bed: Gje oss alle å tena deg med nådegåvene og evnene våre,
så vi saman kan byggja kyrkja vår
på den eine sanne grunnvollen, Jesus Kristus, vår Herre
som med deg og Den heilage ande lever og råder,
éin sann Gud frå æve til æve.

K | Amen.

II. Vigsling

8 | Framstilling

Leiaren eller nestleiaren i bispedømerådet, ved lesepulten
Biskopen som skal vigslast står.

ML | *(Namnet vert nemnt)* er kalla til biskop i *(tenestestaden vert nemnt)* bispedøme, i Den norske kyrkja. I dag vert ___ vigsla til denne tenesta.

Kyrkja er Kristi kropp og forkynner evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling.

Til det kall og dei nådegåver Gud har gjeve si kyrkje, høyrer tenesta med å forkynna evangeliet og forvalta sakramenta. Blant dei som er kalla til denne prestetenesta, kallar kyrkja vår nokre til å ha tilsyn med kyrkjelydane, leie bispedømet og fremme kyrkja sitt vitnesbyrd i verda.

Biskopen skal sjå til at evangeliet vert forkynt etter Guds ord og kyrkja si vedkjenning, og at sakramenta vert forvalta rett.

Biskopen skal fremja og verna einskapen i Guds kyrkje, rettleia og oppmuntra kyrkjelydane, tilsette og frivillige i bispedømet.

Lat oss ta imot *(Namnet vert nemnt)* i kjærleik og bere __ fram for Gud i bønene våre.

9 | Skriftlesing

Tekstane vert lesne frå lesepulten.
Kyrkjelyden sit under lesingane.
Etter kvar av lesingane syng ein frå N13 512 "Kom, Ande med di skaparmakt"

P vend mot kyrkjelyden | Lat oss høyra kva Guds ord vitnar om tilsynstenesta:

Fyrste lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i evangeliet etter Matteus:

Jesus steig fram og tala til dei: «Eg har fått all makt i himmelen og på jorda. Gå difor og gjer alle folkeslag til læresveinar: Døyp dei til namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande og lær dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står.» MATT 28,18-20

Salme

1 | Kom, Ande med di skaparmakt,
og reis det synd har øydelagt,
og fred og fryd i nåde giv
kvart hjarta du har vakt til liv!

2 | **Kom du, den sanne trøystarmann,**
du gåve frå Guds eiga hand,
du livsens brunn og kjærleiks vell,
du salve mild og himmeleld!

Andre lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus sitt fyrste brev til kyrkjelyden i Korint:

Eg kunngjer dykk, sysken, det evangeliet som eg forkynte dykk, som de òg tok imot, som de òg står støe i. Ved det blir de frelste, så sant de held fast på ordet slik eg forkynte det for dykk; elles blir det til inga nytte at de kom til trua. For først og fremst overgav eg til dykk det som eg sjølv hadde motteke,

> at Kristus døydde for syndene våre, som skriftene har sagt,
> at han vart gravlagd,
> at han vart reist opp tredje dagen, som skriftene har sagt,
> og at han synte seg for Kefas og deretter for dei tolv.

Så synte han seg for meir enn fem hundre sysken på ein gong. Dei fleste av dei lever enno, men nokre har sovna inn. Sidan synte han seg for Jakob, så for alle apostlane. Og aller sist synte han seg òg for meg, eg som berre er eit ufullbore foster. For eg er den minste av apostlane; eg er ikkje verdig til å kallast apostel, for eg har forfølgt Guds kyrkje. Men av Guds nåde er eg det eg er, og hans nåde mot meg har ikkje vore bortkasta. For eg har arbeidd meir enn dei alle, det vil seia, ikkje eg, men Guds nåde som er med meg. Anten det no er eg eller dei andre – dette forkynner vi, og dette har de teke imot i tru. 1. Kor 15,1-11

Salme

3 | **Du sjufelt rike gåver ber,**
du krafta av Guds høgre er
og tyder grant hans lovnadsord
på modersmålet rundt om jord!

4 | **Kveik ljoset ditt i vår forstand**
og i vårt hjarta kjærleiks brann,
til vanmakt vår og vesaldom
med heilag hjartestyrking kom!

Tredje lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Paulus' brev til Titus:

Ein tilsynsmann er Guds hushaldar, og det må ikkje vera noko å seia på han. Han må ikkje vera eigenrådig, bråsint, drikkfeldig eller hardhendt og ikkje ute etter skammeleg vinning. 8 Men han skal vera gjestfri og ha kjærleik til det gode, vera forstandig og rettferdig, ha ærefrykt for Gud og ha herredøme over seg sjølv. 9 Han må halda seg til det truverdige ordet i samsvar med læra, så han er skikka til både å rettleia etter den sunne læra og å visa at dei som talar imot, tek feil. TIT 1,7-9

Salme

5 | **Vår sjelefiend frå oss driv,**
og lys din fred om alt vårt liv,
og ver vår førar og vår vakt
i all vår strid mot mørkheims makt!

6 | **Lys opp for oss, så klårt vi må**
Gud Fader og Guds Son få sjå,
og deg som frå dei båe er,
i hjartans tru få evig kjær!

Fjerde lesing

ML vend mot kyrkjelyden | Det står skrive i Peters fyrste brev:

Dei eldste mellom dykk legg eg dette på hjartet, eg som sjølv er ein eldste og eit vitne om Kristi lidingar og har del i den herlegdomen som skal openberrast: Ver hyrdingar for den Guds flokk som er hos dykk! Ha tilsyn med flokken, ikkje av tvang, men av fri vilje, så som Gud vil, ikkje for vinning skuld, men av hjartet. Gjer dykk ikkje til herrar over dei som Gud har gjeve dykk ansvar for, men ver eit føredøme for flokken. Og når den høgste hyrdingen openberrar seg, skal de få den uvisnelege sigerskransen. 1. PET 5,1-4

Salme

7 | **Ver lova, Gud, vår Fader god,**
Guds Son som opp frå døde stod,
og Trøystaren, Guds Ande blid,
høglova ver til evig tid!

10 | Vigslingstale

Preses i Bispemøtet held ein kort tale over ein høveleg tekst.

11 | Formaning og lovnad

Etter talen går biskopen som skal vigslast, fram til altarringen.
Forbedarane går fram.

P | Du har høyrt Guds ord om tilsynstenesta, kva ho krev og kva ho gjev, og kor viktig ho er for Guds kyrkje på jorda. I din teneste med Ord og sakrament, set Herren deg no til å tenesta som biskop. Til dette vert det kravd av deg at du er visleg og vaken i ditt kall.

- Du skal gjera tenesta di som biskop ved å forkynna evangeliet klårt og reint og forvalta sakramenta etter den skipnad Kristus sette og den ordning vår kyrkje har.

- I di tilsynsteneste skal du ta vare på den apostoliske læra etter Guds ord og vedkjenninga i vår kyrkje.

- Som hyrding skal du med klokskap, og saman med dine medtenarar, fremja og verna einskapen i Guds kyrkje.

- Du skal gje akt på deg sjølv og rettleia og oppmuntra kyrkjelydane og medarbeidarane i det bispedømet som er tiltrudd deg.

(Namnet vert nemnt), lovar du for Guds åsyn og framfor denne kyrkjelyden, at du vil gjera dette med truskap, ved den nåde Gud vil gje deg?

Biskopen | Ja.

P | Så gjev meg handa på det.

Biskopen stadfester lovnaden med handslag.

12 | Handspålegging og bøn

P | Når vi no legg hendene på deg og bed, vil vi overgje deg til Gud og be om at Den heilage ande må helga og rusta deg til tenesta.

Biskopen kneler.
Preses i Bispemøtet, seinast avgåtte biskop i bispedømet og forbedarane legg handa på hovudet til biskopen.

Vigslingsbøn

P | Treeinge Gud, Fader, som og Heilag Ande,
vi takkar deg for din tenar *(Namnet vert nemnt)* som er kalla til biskop i vår kyrkje.

Vi bed deg: Send __ Anden som gjev kraft, kjærleik og visdom.

Gi *(Namnet vert nemnt)* å forkynna evangeliet om Jesus Kristus med truskap, til frelse og fridom for alle menneske.
Hjelp __ til å fremme og ta vare på einskapen i kyrkja, slik den er gitt oss i Jesus Kristus.

Hald ____ nær hjå deg gjennom alle dagar.
Gi glede i tenesta.
Gjer __ til ein reiskap for din fred.

Vi ber: Må __ saman med alle dei heilage få styrke til å fatte breidd og lengd, høgd og djupn, ja, kjenna Kristi kjærleik, som er større enn nokon kan forstå. Ef 3, 18-19

Velsign *(Namnet vert nemnt)* i bispegjerninga, så di kyrkje vert oppbygd til ære for ditt namn.

Gud, vi ber.

Alle | Amen.

Forbedarane kneler ved altarringen.
Biskopen kneler ved altaret.

Korsong
Korsong, til dømes Veni Sancte Spiritus, eller ein anna epiklesesalme.

Etter korsongen reiser alle dei som har medverka seg.
Preses i Bispemøtet legg bispekrossen kring halsen på den nye biskopen.

13 | Kunngjering

P vend mot den nye biskopen | På apostolisk vis, med handspålegging og bøn, er du i dag vigsla til biskop i vår kyrkje. Derfor gjer kunngjer at du er rett kalla biskop, med det mynde og det ansvar som høyrer til ditt heilage kall.

Ver hyrding for Guds forsamling! APG 20,28

Akklamasjon

Forbedarane går til plassane sine.
Preses i Bispemøtet sett seg.
Den nye biskopen går til altaret.

14 | *Truvedkjenning Credo

Den nye biskopen vend mot kyrkjelyden | Lat oss saman vedkjennast vår heilage tru:

Nicenum

Vigslingsgudstenesta held fram etter Ordning for Hovudgudsteneste frå og med ledd 12 | **Evangelium.**

DEN NORSKE KIRKE

Innsettelse til vigslet tjeneste

1. Innsettelse til vigslet tjeneste følger Ordning for hovedgudstjeneste til og med ledd 4 | **Samlingsbønn**. Under inngangssalmen kan det ordnes prosesjon.

2. Når en prost innsettes, leder biskopen gudstjenesten til og med innsettelsen. Når andre vigslede innsettes, leder prosten eller den biskopen bemyndiger, gudstjenesten til og med innsettelsen.

   Den som leder gudstjenesten fra start, hilser menigheten og den som skal innsettes under gudstjenestens ledd 3 | **Hilsen**

   Etter innsettelsen leder den nyinnsatte prost eller prest gudstjenestefeiringen. Andre vigslede tar del på den måten den aktuelle situasjonen legger opp til.

3. Salmen i ordningens ledd 3 kan gjerne være en bønnesalme, en salme hentet fra salmebokens kapittel av salmer for «Vigsling til tjeneste», «Kjærlighet og tjeneste» eller være tilpasset kirkeåret.

1 | Fremstilling

Den som skal innsettes, går til lesepulten sammen med et medlem av menighetsrådet, som leser kallsbrevet/tjenestebrevet.

Etter fremstillingen går begge til sine plasser i koret.

2 | Bønn

Den som innsettes, kneler på alterringen.

Den som foretar innsettelsen, fra alteret, vendt mot menigheten
La oss be om Guds velsignelse over vår nye medarbeider.

Vendt mot alteret eller med hånden på hodet til den som innsettes.

Evige Gud,
du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere
for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.

Vi takker deg for at (navnet nevnes) er kalt til tjeneste i vår menighet.
Vi ber deg, velsign __ ved din Ånd,
så __ kan gjøre sitt arbeid med frimodighet og glede.

Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner,
så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll,
Jesus Kristus, vår Herre.

A | **Amen**.

3 | Salme

Alle går til sine plasser.

Hovedgudstjenesten fortsetter med ledd 5 | **Syndsbekjennelse** eller 6 | **Bønnerop KYRIE**, avhengig av lokal grunnordning.

Innsetjing til vigsla teneste

1. Innsetjing til vigsla teneste følgjer Ordning for Hovudgudsteneste til og med ledd 4 | **Samlingsbøn.** Til inngangssalmen kan det skipast til prosesjon.

2. Når ein prost vert innsett, leier biskopen gudstenesta fram til og med innsetjinga. Når andre vigsla vert innsett, leier prosten eller den biskopen set til det, gudstenesta fram til og med innsetjinga.

   Den som leier gudstenesta frå start, helsar kyrkjelyden og den som vert innsett under ledd 3 | **Helsing**.

   Etter innsetjinga leier den nyinnsette prosten eller presten gudstjenestefeiringa. Andre vigsla tek del på den måten den aktuelle situasjonen legg opp til.

3. Salmen i ledd 3 kan vere ein bønesalme, henta frå salmebokas kapittel om «Vigsling til teneste», «Kjærleik og teneste» eller ein salme som høver kyrkjeåret.

1 | Framstilling

Den som skal innsetjast, går til lesepulten saman med eit medlem av soknerådet, som les kallsbrevet/ tenestebrevet.

Etter dette går begge til plassane sine i koret.

2 | Bøn

Den som vert innsett, kneler på altarringen.

Den som står for innsetjinga, går til altaret og seier, vend mot kyrkjelyden
Lat oss be om Guds signing over den nye medarbeidaren vår.

Vend mot altaret eller med handa på hovudet til den som vert innsett.

Evige Gud,
du har gjeve kyrkja apostlar, profetar, evangelistar, hyrdingar og lærarar
slik at dei heilage kan bli utrusta til teneste og Kristi kropp vert bygd opp.

Vi takkar deg for at (namnet vert nemnt) er kalt til teneste i kyrkjelyden vår.
Vi bed deg, velsign __ med din Ande,
så __ kan gjera sitt arbeid med frimod og glede.

Hjelp oss alle å tena deg med nådegåvene og evnene som du har gjeve oss, så vi saman kan byggja kyrkjelyden på den eine sanne grunnvollen,
Jesus Kristus, vår Herre.

K | Amen.

3 | Salme

Alle går til plassane sine.

Hovudgudstenesta held fram med ledd 5 | **Syndsvedkjenning** eller ledd 6 | **Bønerop KYRIE**, jamfør lokal grunnordning.

DEN NORSKE KIRKE

Fremstilling med forbønn

1. Ansatte i lokalmenigheten som ikke er vigslet og alle som velges til kirkelige råd i lokalmenigheten, fremstilles for menigheten.

   Personer med andre tjenester kan fremstilles etter avtale med vedkommende sokneprest.

2. De som velges til bispedømmeråd fremstilles i Domkirken.

3. Fremstillingen ledes vanligvis av menighetens prest eller menighetsrådets leder ved hovedgudstjeneste i den kirke som passer best for anledningen.

4. Etter hovedgudstjenestens ledd 16 | **Kunngjøringer** går den som skal fremstilles, fram til lesepulten. Den som leder fremstillingen gjør kjent hvilken stilling, verv eller særskilte tjeneste medarbiederen har fått.

   Den som skal fremstilles, og presten/lederen i menighetsrådet blir i forveien enige om ordlyden på det som skal leses opp.

5. Forbønnen finner sted ved lesepulten eller ved alteret, som en egen bønn, eller som et tillegg på et passende sted i en av hovedgudstjenestens vanlige forbønner.

   Under bønnen kan den som fremstilles stå i koret, sitte på sin plass eller knele på alterringen.

Framstilling med forbøn

1. Tilsette i lokalkyrkjelyden som ikkje er vigsla og alle som vert valde til kyrkjelege råd i lokalkyrkjelyden, vert framstilt for kyrkjelyden.

   Personar med andre tenester kan framstillast etter avtale med soknepresten.

2. Dei som vert valde til bispedømerådet vert framstilt i Domkyrkja.

3. Presten i kyrkjelyden eller leiaren i soknerådet leier til vanleg framstillinga ved ei hovudgudsteneste i den kyrkja som er mest lagleg ved dette høvet.

4. Etter hovudgudstenesta sitt ledd 16 | **Kunngjeringar** går den som skal framstillast, fram til lesepulten. Den som leier framstillinga gjer kjent kva for stilling, verv eller særskild teneste medarbeiaren har fått.

   Den som vert framstilt, og presten/leiaren i soknerådet vert på førehand samde om ordlyden i det som skal lesast opp.

5. Forbøna vert lagt til lesepulten eller altaret, som ei eiga bøn eller som eit tillegg på ein høveleg stad i ei av dei vanlege forbønene i hovudgudstenesta.

   Medan kyrkjelyden bed, kan den som vert framstilt stå i koret eller sitja på plassen sin eller knela på altarringen.

DEN NORSKE KIRKE

Vigsling av kirkebygg

Alminnelige bestemmelser

1. Når tomten for en kirke er bestemt, kan en på et passende sted reise et enkelt kors og eventuelt henge opp en kirkeklokke, og leilighetsvis holde friluftsgudstjeneste, inntil den nye kirken skal bygges. I samiske områder kan det, i tråd med lokal tradisjon åpnes for særlige praksiser.

2. Grunnsteinsnedleggelse forrettes av biskopen eller den biskopen bemyndiger. Representanter for menigheten, kommunen/byggherren, byggmesteren/hovedentreprenøren og håndverkerne innbys til å ta del i høytideligheten.

3. Ved grunnsteinsnedleggelse mures vanligvis et kobberskrin inn i bygget. (Passende mål på skrinet er: lengde 31 cm, bredde 22 cm og høyde 15 cm.) Dette inneholder gjerne følgende: tegninger av kirken, skriftlig orientering om bygningen, kort orientering fra byggekomiteen, dagens avis, menighetsbladet, salmebok og bibel.

4. Skrinet plasseres helst i gulvet (gjerne under stedet for alteret) - enten i grunnmuren eller i utsparing i støpt dekke - eller ved inngangen, eller i et hjørne. Stedet markeres med en liten metallplakett eller steinhelle med innskriften «Grunnstein» og årstallet.

5. Vigsling av kirkebygg, rom og inventar skjer ved at menigheten tar dem i bruk for første gang ved en offentlig gudstjeneste og helliger dem ved Guds ord og bønn. Fra da av er de innviet til bruk i menighetens liturgiske liv.

6. En nybygd eller vesentlig ombygd/ominnredet/restaurert kirke vigsles ved en gudstjeneste på søn- eller helligdag. Gudstjenesten forrettes av biskopen eller den biskopen bemyndiger.

7. Søndagen før vigslingen skal en i alle prostiets kirker under «Forbønn for kirken og verden» be om Guds velsignelse over den forestående handlingen.

8. Kvelden før vigslingen ringes og kimes det en time med klokkene i den nye kirken - som før en høytidsdag - og likedan på vigslingsdagen.

9. Til å assistere ved gudstjenesten, blant annet som tekstlesere, tilsier biskopen prosten og så mange prester som hensiktsmessig, og et representativt utvalg fra soknet.

10. Biskopen anmoder menighetsrådet og representanter for forskjellige grupper i soknet (f.eks. barn, konfirmanter, tilsatte i menigheten) om å delta i prosesjonen.

11. På samme måte avgjør biskopen hvem av deltakerne i prosesjonen som skal bære og plassere de liturgiske gjenstander.

12. Liturgisk farge er rød.

13. Ved vigsling av kirkerom som er del av et flerbruksbygg justeres Ordning for vigsling av kirkebygg etter lokale forhold.

14. Ved gjenåpning av et kirkerom som har vært stengt, men ikke tatt ut av bruk, f.eks. etter restaurering, kan Ordning for vigsling av kirkebygg anvendes på egnede steder i gudstjenesten. Relevante deler av ordningen kan også anvendes når f.eks. nytt instrument eller inventar tas i bruk.

15. Når det feires kirkejubileum, kan en bruke kirkeårets tekster eller tekster fra Ordning for vigsling av kirkebygg.

16. Når et kirkerom ikke lenger skal anvendes til menighetens gudstjenester eller kirkelige handlinger feires gudstjeneste etter Ordning for avvigsling av kirkebygg.

Vigsling av kirkebygg

Allmenne føresegner

1. Når tomt til kyrkje er fastsett, kan ein på ein høveleg stad reisa ein enkel kross og eventuelt hengja opp ei kyrkjeklokke. Her kan ein halda friluftsgudsteneste når så høver, til dess den nye kyrkja kan byggjast. I samiske områder kan ein, i tråd med lokal tradisjon, opne for særlege praksisar.

2. Biskopen eller den han set til det, står for grunnsteinsnedlegginga. Representantar for kyrkjelyden, kommunen/ byggherren, byggmeisteren/hovudentreprenøren og for handverkarane vert innbedne til høgtida.

3. Ved grunnsteinsnedlegging vert eit koparskrin til vanleg mura inn i bygget. (Høvelege mål på skrinet er: lengd 31 cm, breidd 22 cm og høgd 15 cm.) I skrinet ligg det gjerne teikningar av kyrkja, skriftleg orientering om bygningen, kort orientering frå byggjekomiteen, avis for dagen, kyrkjelydsbladet, salmebok, bibel.

4. Skrinet set ein helst ned i golvet (gjerne under altaret) - anten i grunnmuren eller i utsparing i støypt dekke - eller ved inngangen, eller i eit hjørne. Staden vert diskret markert med ein liten metallplakett eller steinhelle med innskrifta «Grunnstein» og årstalet.

5. Kyrkjebygg, rom og inventar vert vigsla når kyrkjelyden høgtidsamt tek dei i bruk for fyrste gong ved ei offentleg gudsteneste og helgar dei ved Guds ord og bøn. Frå då av vert dei innvia til bruk i det liturgiske livet i kyrkjelyden.

6. Ei nybygd eller vesentleg ombygd/ ominnreidd/ restaurert kyrkje vert vigsla ved ei gudsteneste på sun- eller helgedag. Gudstenesta vert forretta av biskopen eller den han set til det.

7. Sundagen før vigsla skal ein i alle kyrkjene i prostiet under «Forbøn for kyrkja og verda» be om at Gud må signa den handlinga som står føre.

8. Kvelden før vigslinga skal det ringjast og kimast ein time med klokkene i den nye kyrkja - som før ein høgtidsdag - og like eins på vigsledagen.

9. Til å assistera ved gudstenesta, mellom anna som tekstlesarar, tilseier biskopen prosten og så mange prestar frå prostiet som han finn tenleg, og saman med dei eit høveleg tal leke representantar frå soknet.

10. Til å gå med i prosesjonen syter biskopen for å få med representantar for soknerådet og ulike grupper i soknet (t.d. born, konfirmantar, tilsette i kyrkjelyden).

11. På same måten avgjer biskopen kven det er i prosesjonen som skal bera og plassera dei liturgiske tinga.

12. Liturgisk farge er rød.

13. Ved vigsling av kyrkjerom som er del av eit fleirbruksbygg, vert Ordning for vigsling av kyrkjebygg justert etter lokale forhold.

14. Ved gjenopning av eit kyrkjerom som har vore stengt, men ikkje teke ut av bruk, til dømes etter restaurering, kan Ordning for vigsling av kyrkjebygg nyttast på høvelege stader i gudstenesta. Delar av ordninga kan òg nyttast når til dømes nytt instrument eller inventar vert teke i bruk.

15. Når det vert feira kyrkjejubileum, kan ein bruke kyrkjeårets tekstar eller tekstar frå Ordning for vigsling av kyrkjebygg.

16. Når eit kyrkjerom ikkje lenger skal brukast til gudstenester eller kyrkjelege handlingar, vert det halde gudsteneste etter Ordning for avvigsling av kyrkjebygg.

DEN NORSKE KIRKE

Ordning for vigsling av kirkebygg

1. Biskopen tillyser og er ansvarlig for vigslingsgudstjenesten. Biskopen er hovedliturg og leder vigslingsgudstjenesten fra starten av.

2. Ordning for vigsling av kirkebygg følger Ordning for hovedgudstjeneste med de endringer som går fram av det følgende. Kirkebygget og inventar vigsles ved gudstjenesten som helhet, ved å tas i bruk, og ved lesning og bønn.

3. Under ledd 2 | Inngangssalme, går prosesjonen inn i kirken under preludiet. Under prosesjonen kan det ringes med alle klokker eller det kan kimes.

   Prosesjonskors bæres først i prosesjonen. Lys, tekstbok, dåpskanne med vann, disk og kalk med brød og vin bæres også inn. Andre deler av interiøret som en finner hensiktsmessig kan også bæres inn, slik som tekstiler og egnede deler av teknisk utstyr. Liturgiske gjenstander settes på plass der de skal brukes.

4. Som medliturger og tekstlesere brukes et representativt utvalg fra menigheten.

5. I ledd 8 kan tekster og bønner utelates, byttes eller legges til. Rekkefølgen for de ulike lesningene og bønnene kan også endres. Dette gjelder dersom særskilte hensyn tilsier det, for eksempel hvordan kirkerommet er bygget, inndelt og brukes, om det er orgel eller faste instrumenter, tekstiler eller andre gjenstander av særskilt betydning.

   Det skal likevel alltid leses tekst og bes for alter, døpefont og prekestol.

6. I ledd 8 synges det ett eller to salmevers etter hver av lesningene og bønnene. Salmeversene kan være fra en eller flere passende salmer. Det er også mulig med korsang eller annen musikk mellom bønn og lesning, avhengig av lokale forhold.

7. Det er mulig å gå til angitte steder i rommet i ledd 8. Det er også mulig å be alle bønner fra alter og lesepult

   - Tekstleser kan lese tekstene fra lesepulten eller fra angitt sted (for eksempel inngangsdør, prekestol etc.)
   - Bønnene kan bes ved alteret eller fra angitt sted

8. Utgangsprosesjonen i ledd 24 markerer avslutningen av gudstjenesten før en eventuell samling i kirkerommet med hilsner.

I. Samling

1 | Forberedelse

Klokkene ringer.

2 | *Inngangssalme

Prosesjonen går inn under inngangssalmen eller en bibelsk salme med passende menighetsomkved.
Under prosesjonen kan det ringes med alle klokker eller det kan kimes.
Menigheten står mens prosesjonen går inn, under Inngangssalme og frem til etter ledd 3 Hilsen.

3 | *Hilsen

Hilsen holdes fra lesepult eller annet egnet sted

B/L | Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

ELLER
B/L | Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

ELLER
B/L | I Faderens og (+) Sønnens og Den hellige ånds navn.

ELLER
B/L | I Faderens og (+) Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Inngangsordene fortsetter:
All jorden er full av Guds herlighet. Dette huset vigsles i dag til et hellig sted for Gud og mennesker.

Menigheten setter seg.

4 | Samlingsbønn

Følgende samlingsbønn kan leses fra lesepult eller annet egnet sted.

L/ML | La oss be:

Gud, vi er sammen for ditt ansikt.
I skyggen av dine vinger søker menneskebarna ly.
I denne kirken/dette kirkerommet skal vi høre ditt ord og feire dåp og nattverd.
La dette være et hellig sted hvor mennesker møter din nåde og sannhet.
Hos deg er livet kilde. I ditt lys ser vi lys.
Kom med din Ånd til alle som søker deg og denne kirken.
Gud, vi ber.
A | Amen.

5 | Syndsbekjennelse

Følger her eller som ledd 14, jf. lokal grunnordning.

6 | Bønnerop KYRIE og 7 | Lovsang GLORIA

Gloria utelates ikke i vigslingsgudstjenesten, selv om gudstjenesten feires under fastetiden, og synges helst i fullstendig form.

II. Vigsling ved lesning og bønn

8 | Lesning og bønn

Biskopen går for alteret.
Menigheten sitter under lesningene og bønnene.

Under lesningene og bønnene er biskop/liturg vendt mot menigheten og stedet som det leses fra.
Biskop/liturg kan også be bønnene fra de angitte stedene i rommet.

Innledende bønn

B vendt mot menigheten | La oss be.

B vendt mot alteret | Gud, velsign denne kirken/dette kirkerommet og alle som kommer hit. Gjør den/det til et sted for tro og tilhørighet.

Salmevers eller annen musikk

Klokkene
Her kan følge lesning og bønn for klokkene.

Lesning

ML | Jesus sier: Den som kommer til meg og hører mine ord og gjør det de sier, jeg skal vise dere hvem han ligner. Han ligner et menneske som skulle bygge et hus, og som gravde dypt og la grunnmuren på fjell. Da flommen kom, brøt elven mot huset, men kunne ikke rokke det, for det var godt bygd. LUK 6, 47-48

Bønn

B/ML | La oss be:
Gud, la disse klokkene forkynne din kjærlighet.
La dem kalle oss sammen i gode og onde dager.
La dem lyde om det evige liv.

Salmevers eller annen musikk
Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til inngangsdøren.

Inngangsdør

Lesning

ML | Det står skrevet i Første Kongebok i det 8. kapittel:

[Da templet i Jerusalem skulle vigsles] ~~Så~~ sto Salomo for Herrens alter midt foran hele Israels menighet. Han bredte hendene sine ut mot himmelen og sa: Herre, Israels Gud! Det er ingen Gud som du, verken oppe i himmelen eller her nede på jorden.

Men bor Gud virkelig på jorden? Se, himmelen og himlers himmel kan ikke romme deg, langt mindre dette huset som jeg har bygd!

La dine øyne våke over dette huset natt og dag, over det stedet der du har lovet at navnet ditt skal bo.

Da skal alle folkeslag på jorden vite at Herren er Gud, han og ingen annen. 1. KONG 8, 22-23A.27.29A.60

Bønn

B/ML | Gud, kom med din hellige Ånd og åpne våre hjerter.

Salmevers eller annen musikk

Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til midtgangen.

Skipet

Lesning

ML | Det står skrevet hos evangelisten Matteus, i det 18. kapittel:

Jesus sier: Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem. MATT 18, 20

Bønn

B/ML | Gud, du er midt iblant oss. Gjør oss til en bolig for ditt nærvær.
La dette huset/dette rommet være et sted for tilhørighet og trygghet for alle som kommer hit.

Salmevers eller annen musikk

Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til prekestolen.

Prekestol

Lesning

ML | Det står skrevet hos evangelisten Matteus i det 4. kapittel:

Jesus svarte: «Det står skrevet: Mennesket lever ikke av brød alene, men av hvert ord som kommer fra Guds munn.» MATT 4, 4

Bønn

Under bønnen kan tekstbok eller bibel løftes.
B/ML | Gud, du er Ordet fra evighet som ble menneske.
La evangeliet lyde klart og rent fra denne prekestolen.

Salmevers eller annen musikk

Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til alteret.

Alter

Lesning

ML | Det står skrevet i Paulus' første brev til menigheten i Korint i det 10. kapittel:

Velsignelsens beger som vi velsigner, gir det ikke del i Kristi blod? Brødet som vi bryter, gir det ikke del i Kristi kropp? Fordi det er ett brød, er vi alle én kropp. For vi har alle del i det ene brød. 1 KOR 10, 16-17

Bønn

Under bønnen kan disk og kalk løftes.
B/ML | Gud, du tar imot våre bønner, våre sorger og gleder.
Du møter oss i nattverdens mysterium.
La dette alteret være et sted der vi får del i livets brød og velsignelsens beger.

Salmevers eller annen musikk

Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til orgelet eller annet fast instrument.

Orgel eller annet fast instrument

Lesning

ML | Det står skrevet i Salmenes bok, salme 150:

Lovsyng Gud i hans helligdom! Lov ham med gjallende horn. Lov ham med harpe og lyre. Alt som har ånde, skal love Herren. SALME 150, 1A.3.6

Bønn

B/ ML | Gud, du som lar lovsang lyde fra småbarns og spedbarns munn,
la oss spille og synge med kraft og glede,
og fylle denne kirken/dette kirkerommet med ny sang.

Salmevers eller annen musikk

Tekstleser og den som ber bønnen kan gå til døpefonten.

Døpefont

Lesning

ML | Det står skrevet i evangeliet etter Matteus, i det 28. kapittel:

Jesus [trådte fram og] talte til dem: «Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» MATT 28, 18-20

Bønn

Dåpsvann kan helles i døpefonten under bønnen.

B/ ML | Gud, du gir liv og ånd til stadig nye slekter.
Takk for at dåpens vann er en nådens kilde.
La de som døpes i denne døpefonten reises opp til det nye livet med Jesus Kristus.
I Jesu Kristi navn. Amen.

Salmevers eller annen musikk

Dersom biskopen har bedt bønnene rundt i rommet, går biskopen nå til alteret.

Avsluttende bønn

B | Gud, la denne kirken/dette kirkerommet og alt som hører til i den/det bli til glede, trøst og fellesskap, så det som skjer på dette helligstedet kan forkynne dine storverk, skape fred, vitne sant og bygge rettferd.

Gud, vi ber

A | Amen

Salmevers eller annen musikk

Alle som har lest tekst og bedt bønner setter seg under dette salmeverset.

III. Evangelium

9 | Hallelujaomkved og evangelielesning

Halleluja

Evangelielesning

L/ML | Det står skrevet i evangeliet etter …

Lesningen avsluttes med:
L/ML | Slik lyder det hellige evangelium.

Respons

10 | Preken

Biskopen preker over evangelieteksten eller annen høvelig tekst.

Prekenen kan avsluttes med en av disse lovprisningene:
B | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

Eller
B | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Etter prekenen følger musikk. Dersom det er nytt/nye instrument(er) til vigslingen, kan det med fordel synliggjøres her. Hvis det ikke er instrumenter i kirken, synges en a cappella-sang eller et korstykke.

Vigslingsgudstjenesten forsetter etter lokal grunnordning til ledd 23 | Slutningsord.

23 | Slutningsord

B | Kjære menighet. Denne kirken og alt som hører til i den er nå tatt i bruk. Ved Guds ord og bønn er det vigslet og helliget. Fred være med dette hus og med alle som går inn og ut av det.

Slutningsordene avsluttes med:
I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Her kan følge:
B | La oss gå i fred,
A | i Jesu Kristi navn.

Eller
B | Gå i fred. Tjen Herren med glede.

24 | Postludium/Utgangsprosesjon

Liturger og medvirkende går ut i prosesjon.
Utgangsprosesjonen markerer avslutningen av gudstjenesten før en eventuell samling i kirkerommet med hilsner.

Ordning for vigsling av kyrkjebygg

1. Det er biskopen som tillyser og er ansvarleg for vigsligsgudstenesta. Biskopen er hovudliturg og leier vigslingsgudstenesta frå byrjing til slutt.

2. Ordning for vigsling av kyrkjebygg følgjer Ordning for hovudgudsteneste med dei endringar som går fram i det som her følgjer. Kyrkjebygg og inventar vert vigsla gjennom heile gudstenesta, ved å verta teke i bruk, ved lesing og bøn.

3. Under ledd 2 | Inngangssalme, går prosesjonen inn i kyrkja under preludiet. Under prosesjonen kan alle klokkene ringja, eller det kan kimast.

   Prosesjonskrossen vert boren fremst i prosesjonen. Lys, tekstbok, dåpskanne med vatn, disk og kalk med brød og vin, vert også bore inn. Ein kan også bera inn andre deler av interiøret dersom ein finn det føremålstenleg, slik som tekstilar og høveleg teknisk utstyr. Liturgiske objekt vert sette på plass der dei skal brukast.

4. Eit representativt utval frå kyrkjelyden kan vera medliturgar og tekstlesarar.

5. I ledd 8 kan tekstar og bøner utelatast, bytast eller leggjast til. Rekkefølgja kan også endrast. Dette gjeld dersom særskilte omsyn tilseier det, slik som korleis kyrkjerommet er bygt, inndelt og vert brukt, om det er orgel eller andre faste instrument, tekstilar eller andre objekt som kan framhevast.

6. Under ledd 8 syng ein eitt eller to salmevers etter kvar av lesingane og bønene. Ein kan syngja frå same eller fleire høvelege salmar. Det kan også høva med korsong eller annan musikk mellom bøn og lesing, alt etter dei lokale forholda.

7. Ein kan gå til aktuelle stader i rommet under ledd 8. Men ein kan også be alle bøner frå altar eller lesepult.

   - Tekstlesaren kan lesa tekstane frå lesepulten eller frå annan stad (til dømes inngangsdøra, preikestolen etc.).
   - Ein kan be bønene ved altaret eller på annan oppgitt stad.

8. Utgangsprosesjonen i ledd 24 markerer avslutninga av gudstenesta før ei eventuell samling med helsingar i kyrkjerommet.

I. Samling

1 | Førebuing

Klokkene ringjer.

2 | Inngangssalme

Prosesjonen går inn under inngangssalmen eller ein bibelsk salme med høveleg kyrkjelydsomkved.
Under prosesjonen kan det ringjast med alle klokker eller det kan kimast.
Kyrkjelyden står medan prosesjonen går inn, under inngangssalmen og fram til etter ledd 3, Helsing.

3 | *Helsing

Helsinga vert halden frå lesepulten eller annan høveleg stad.

B/L | Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

ELLER
B/L| Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andes samfunn vere med dykk alle.

ELLER
B/L| I namnet åt Faderen og (+) Sonen og Den heilage ande.

ELLER
B/L| I namnet åt Faderen og (+) Sonen og Den heilage ande: Vår skapar, frigjerar og livgjevar.

Inngangsorda held fram:
All jorda er full av Guds herlegdom. Dette huset vert i dag vigsla til ein heilag stad for Gud og menneske.

Kyrkjelyden set seg.

4 | Samlingsbøn

Følgjande samlingsbøn kan lesast frå lesepulten eller annan høveleg stad.

L/ML| Lat oss be:

Gud, vi er her saman for ditt andlet.
I skuggen av dine venger søkjer menneskeborna ly.
I denne kyrkja/dette kyrkjerommet skal vi høyra ordet ditt og feira dåp og nattverd.
Lat dette vera ein heilag stad der menneske møter din nåde og di sanning.
Hos deg er livsens kjelde. I ditt lys ser vi lys.
Kom med din Ande til alle som søkjer deg og denne kyrkja.
Gud, vi ber,
A| Amen.

5 | Syndsvedkjenning

Kjem her eller som ledd 14, jamfør lokal grunnordning.

6 | Bønerop KYRIE og 7 | Lovsong GLORIA

Gloria skal vera med i vigslingsgudstenesta jamvel om gudstenesta vert feira i fastetida. Gloria skal helst syngjast i fullstendig form.

II. Vigsling ved lesing og bøn

8 | Lesing og bøn

Biskopen går for altaret.
Kyrkjelyden sit under lesinga og bønene.

Under lesing og bøn er biskop/liturg vend mot kyrkjelyden og den staden der det vert lese frå.
Biskop/liturg kan også be bønene frå dei aktuelle stadene i rommet.

Innleiande bøn

B vend mot kyrkjelyden | Lat oss be!

B vend mot altaret | Gud, velsign denne kyrkja/dette kyrkjerommet og alle som kjem hit. Lat henne / det vera ein stad for å tru og å høyra til.

Del av salme eller annan musikk

Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til inngangsdøra.

Klokkene

Her kan det koma lesing og bøn for klokkene.

Lesing

ML| Jesus seier: Den som kjem til meg og høyrer orda mine og gjer det dei seier, eg skal visa dykk kven han er lik. Han er lik eit menneske som ville byggja eit hus, og som grov djupt og la grunnmuren på fjell. Då flaumen kom, braut straumen mot huset, men kunne ikkje rikka det, for det var godt bygd. LUK 6, 47-48

Bøn

B/ML| Lat oss be:
Gud, lat desse klokkene forkynna din kjærleik.
Lat dei kalla oss saman i gode og vonde dagar.
Lat dei lyda det evige livet.

Del av salme eller annan musikk

Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til inngangsdøra.

Inngangsdør

Lesing

ML| Det står skrive i Første Kongebok i det åttande kapittelet:

[Då tempelet i Jerusalem skulle vigslast] ~~Så~~ stod Salomo fram for Herrens altar midt framfor heile Israels forsamling. Han breidde hendene ut mot himmelen og sa: Herre, Israels Gud! Det finst ingen Gud som du, korkje oppe i himmelen eller her nede på jorda.

Men bur Gud verkeleg på jorda? Sjå, himmelen og himlars himmel kan ikkje rømma deg, langt mindre dette huset som eg har bygd!

Hald auga dine opne over dette huset natt og dag. Vak over den staden der du har lova at namnet ditt skal bu.

Då skal alle folk på jorda sanna at Herren er Gud, han og ingen annan.1. KONG 8, 22-23A.27.29A.60

Bøn

B/ML| Gud, kom med din heilage Ande og opna hjarta våre!

Del av salme eller annan musikk.
Tekstlesaren og den som ber bøna, kan gå til midtgangen.

Skipet

Lesing

ML| Det står skrive hos evangelisten Matteus i det attande kapittelet:

Jesus seier: For der to eller tre er samla i mitt namn, der er eg midt iblant dei. MATT 18, 20

Bøn

B/ML| Gud, du er midt iblant oss. Gjer oss til ein bustad for ditt nærvær.
Lat alle som kjem til dette huset/rommet oppleva tryggleik og fellesskap!

Del av salme eller annan musikk
Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til preikestolen.

Preikestol

Lesing

ML| Det står skrive hos evangelisten Matteus i det fjerde kapittelet:

Jesus svara: «Det står skrive: Mennesket lever ikkje av brød åleine, men av kvart ord som går ut frå Guds munn.» MATT 4, 4

Bøn

Under bøna kan tekstbok eller bibel løftast.
B/ML| Gud, du er Ordet frå æva som vart menneske.
Lat evangeliet lyda klårt og reint frå denne preikestolen.

Del av salme eller annan musikk

Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til altaret.

Altar

Lesing

ML| Det står skrive i Paulus sitt første brev til kyrkjelyden i Korint, i det tiande kapittelet.

Velsignelsesbegeret som vi velsignar, gjev det ikkje del i Kristi blod? Brødet som vi bryt, gjev det ikkje del i Kristi kropp? Fordi det er eitt brød, er vi alle éin kropp. For vi har alle del i det eine brødet. 1 KOR 10, 16-17

Bøn

Under bøna kan disk og kalk løftast.
B/ML| Gud, du tar imot våre bøner, våre sorger og våre gleder. Du møter oss gjennom mysteriet i nattverden. Lat dette altaret vera ein stad der vi får del i livsens brød og velsignelsesbegeret.

Del av salme eller annan musikk

Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til orgelet eller anna fast instrument.

Orgel eller anna fast instrument

Lesing

ML| Det står skrive i Salmane (i Det gamle testamentet), Salme 150:

Lovsyng Gud i hans heilagdom! Lov han med gjallande horn. Lov han med harpe og lyre. Alt som har ande, skal lova Herren. SALME 150, 1A.3.6

Bøn

B/ ML| Gud, du som lar lovsongen tona frå munnen til småborn og spedborn,
lat oss spela og syngja med kraft og glede og fylla denne kyrkja/ dette kyrkjerommet med ny song.

Del av salme eller annan musikk

Tekstlesar og den som ber bøna, kan gå til døypefonten.

Døypefont

Lesing

ML| Det står skrive i evangeliet etter Matteus, i det tjueåttande kapittelet:

Då steig Jesus fram og tala til dei: «Eg har fått all makt i himmelen og på jorda. Gå difor og gjer alle folkeslag til læresveinar: Døyp dei til namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande og lær dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står.» MATT 28, 18-20

Bøn

Ein kan hella dåpsvatn i døypefonten under bøna.

B/ ML| Gud, du gir liv og ånd til stadig nye slekter.
Takk for at dåpsvatnet er ei nådekjelde.
Lat dei som vert døypte ved denne døypefonten, verta reiste opp til det nye livet med Jesus Kristus. I Jesu Kristi namn. Amen.

Del av salme eller annan musikk

Dersom biskopen har bedt bønene kringom i rommet, går biskopen no til altaret.

Avsluttande bøn

B| Gud, lat denne kyrkja / dette kyrkjerommet og alt som høyrer til her, bli til glede, trøyst og fellesskap, så det som skjer på denne heilage staden kan bera bod om dine storverk, skapa fred, vitna sant og byggja rettferd.

Gud, vi ber

A| Amen

Del av salme eller annan musikk

Alle som har lese tekst og bedt bøner set seg under denne salmesongen eller musikken. Dersom det er dåp i gudstenesta, kan dette musikalske leddet bytast ut med dåpssalme.

III. Evangelium

9 | Hallelujaomkved og lesing av evangeliet

Halleluja

Lesing av evangeliet

L/ML | Det står skrive i evangeliet etter …

Lesinga vert avslutta med:
L/ML| Slik lyder det heilage evangeliet.

Respons

10 | Preike

Biskopen held ei preike over evangelieteksten eller annan høveleg bibeltekst.

Preika kan avsluttast med ei av desse lovprisingane:
B | Ære vere Faderen og Sonen og Den heilage ande, som var og er og blir éin sann Gud frå æve til æve.

Eller:
B | Ære vere Faderen og Sonen og Den heilage ande: Vår skapar, frigjerar og livgjevar.

Etter preika følgjer musikk. Dersom det er eit nytt / nye instrument til vigslinga, kan det/dei med fordel få lyda her. Dersom det ikkje er instrument i kyrkja, syng ein a cappella eller lyttar til korsong.

Vigslingsgudstenesta held fram etter lokal grunnordning til ledd 23| Slutningsord.

23 | Sluttord

B | Kjære kyrkjelyd! Denne kyrkja (dette kyrkjerommet) og alt som høyrer til i den (det) er no teke i bruk; vigsla og helga ved Guds ord og bøn. Fred vere med dette huset (rommet) og med alle som går inn og ut her!

Sluttorda vert avslutta med:
I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande: Vår skapar, frigjerar og livgjevar.

Her kan følgja:
B | Lat oss gå i fred,
A | i Jesu Kristi namn.

Eller:
B | Gå i fred! Ten Herren med glede!

24 | Postludium/Utgangsprosesjon

Liturgar og medverkande går ut i prosesjon.
Utgangsprosesjonen markerer avslutninga av gudstenesta før ei eventuell samling i kyrkjerommet etterpå med helsingar.

DEN NORSKE KIRKE

GRUNNSTEINSNEDLEGGELSE

Følgende ordning kan benyttes, eventuelt med nødvendige tilpasninger, avhengig av om det først har vært gudstjeneste eller ikke.

Grunnsteinsnedleggelse forrettes av biskopen eller den biskopen bemyndiger. Representanter for menigheten, kommunen/byggherren, byggmesteren/hovedentreprenøren og håndverkerne innbys til å ta del i høytideligheten.

1 | Musikk til samling

2 | Innledning

Soknepresten eller lederen i byggekomiteen kan innlede ganske kort.

3 | Salme

4 | Bønn og skriftlesning

L | La oss be:

Gud, velsign dette stedet, vern arbeidet med denne vår kirke og de som er satt til å arbeide her. Gi oss å bygge vårt fellesskap og hele vår kirke på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus vår Herre.

A | Amen

Én eller flere av følgende tekster leses, eventuelt med denne eller en lignende innledning:

Kirken er Kristi kropp i verden og alle døpte er en del av den verdensvide kirken.

Den bygning vi i dag legger grunnsteinen til, skal tjene vår/(navnet nevnes) menighet, når vi i Jesu navn samles om Ord og sakrament.

A

Det står skrevet i Salmenes bok, Salme 84:

Hvor elskelige dine boliger er, Herre Sebaot!
Mitt indre lengtet, ja, fortærtes av lengsel
etter Herrens forgårder.
Nå jubler hjerte og kropp mot den levende Gud.

Spurven har funnet et hjem,
svalen har fått seg et rede
hvor den kan legge sine unger,
ved dine altere, Herre Sebaot,
min konge og min Gud.

Salige er de som bor i ditt hus,
de skal alltid love deg. SALME 84,2-5

B

Det står skrevet i Salmenes bok, Salme 118:

Steinen som bygningsmennene vraket,
er blitt hjørnestein.
Dette er Herrens eget verk,
underfullt er det i våre øyne.
Dette er dagen som Herren har gjort;
la oss juble og glede oss på den! SALME 118,22-24

C

Det står skrevet i Paulus' første brev til menigheten i Korint i det 3. kapittel:

Vi er Guds medarbeidere, og dere er Guds åkerland, Guds bygning. I kraft av den nåde Gud har gitt meg, la jeg grunnvollen som en klok byggmester; en annen bygger videre. Men hver enkelt må være nøye med hvordan han bygger. Ingen kan legge noen annen grunnvoll enn den som alt er lagt, Jesus Kristus. 1 KOR 3,9-11

D

Det står skrevet i Peters første brev i det 2. kapittel:

Kom til ham, den levende steinen, som ble vraket av mennesker, men er utvalgt og dyrebar for Gud, og bli selv levende steiner som bygges opp til et åndelig hus! Bli et hellig presteskap og bær fram åndelige offer, som Gud tar imot med glede ved Jesus Kristus. For det heter i skriftordet:

> Se, på Sion legger jeg en hjørnestein,
> utvalgt og dyrebar;
> den som tror på ham,
> skal ikke bli til skamme. 1 PET 2,4- 6

5 | Tale

6 | Trosbekjennelse

L | La oss bekjenne vår hellige tro.

A | Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

**Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd, født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.**

**Jeg tror på Den hellige ånd, en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det
evige liv. Amen.** DEN APOSTOLISKE TROSBEKJENNELSE

7 | Salme eller korsang

8 | Grunnsteinsnedleggelse

9 | Herrens bønn

L | La oss be Herrens bønn.

**A | Vår Far i himmelen!
La navnet ditt helliges.
La riket ditt komme.
La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød,
og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere.
Og la oss ikke komme i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt
og makten og æren i evighet.
Amen.**

10 | Velsignelse

L | Ta imot velsignelsen.

L | Herren velsigne deg og bevare deg.
Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.
Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. ✠

A | **Amen**.

11 | Salme

GRUNNSTEINSNEDLEGGING

Denne ordninga kan nyttast, eventuelt med naudsynleg tilmåting, alt etter om det fyrst har vore gudsteneste eller ikkje.

Biskopen eller den biskopen set til det, står for grunnsteinsnedlegginga. Representantar for kyrkjelyden, kommunen/byggherren, byggmeisteren/hovudentreprenøren og for handverkarane vert innbedne til høgtida.

1 | Musikk til samling

2 | Innleiing

Soknepresten eller leiaren i byggekomiteen kan ha ei stutt innleiing.

3 | Salme

4 | Bøn og skriftlesning

L | Lat oss be:

Gud, velsign denne staden, vern arbeidet med denne kyrkja vår og dei som er sett til å arbeide her. Gjev at vi bygger fellesskapet vårt og heile kyrkja vår på den eine sanne grunnvollen, Jesus Kristus vår Herre.

A | Amen

Ein eller fleire av tekstane nedanfor vert lesne, eventuelt med denne innleiinga eller ei som liknar:

Kyrkja er Kristi kropp i verda og alle døypte er ein del av den verdsvide kyrkja.

Den bygnaden vi i dag legg grunnsteinen til, skal tene vår/(navnet nevnes) kyrkjelyd, når vi i Jesu namn er samla om Ord og sakrament.

A
Det står skrive i Salmane, Salme 84:

Kor elskelege dine bustader er, Herre Sebaot!
Mitt indre lengta, ja, tærtest bort av lengsel
etter Herrens føregardar.
No jublar hjarte og kropp mot den levande Gud.

Sporven har funne ein heim,
svala har fått seg eit reir

der ho kan leggja sine ungar,
ved dine altar, Herre Sebaot,
min konge og min Gud.

Sæle er dei som bur i ditt hus,
dei skal alltid lova deg. SALME 84,2-5

B
Det står skrive i Salmane, Salme 118:

Steinen som bygningsmennene vraka,
har vorte hjørnestein.
Dette er Herrens eige verk,
underfullt er det i våre auge.
Dette er dagen som Herren har gjort;
lat oss jubla og gleda oss no! SALME 118,22-24

C
Det står skrive i Paulus' fyrste brev til kyrkjelyden i Korint i det 3. kapitlet:

Vi er Guds medarbeidarar; de er Guds åkerland, Guds bygning. Etter den nåde Gud har gjeve meg, har eg lagt grunnvoll som ein klok byggmeister, og andre byggjer oppå. Men kvar einskild må vera nøye med korleis han byggjer. For ingen kan leggja ein annan grunnvoll enn den som alt er lagd, Jesus Kristus. 1 KOR 3,9-11

D
Det står skrive i Peters fyrste brev i det 2. kapitlet:

Kom til han, den levande steinen, som vart vraka av menneske, men som er utvald og kosteleg for Gud. Ver de òg levande steinar. Bli oppbygde til eit åndeleg hus, til eit heilagt presteskap, og ber fram åndelege offer, som Gud tek imot med glede, ved Jesus Kristus. For det heiter i skriftordet:

> Sjå, på Sion legg eg ein hjørnestein,
> utvald og kosteleg;
> den som trur på han,
> skal ikkje bli til skamme. 1 PET 2,4-6

5 | Tale

6 | Truvedkjenning

L | Lat oss vedkjennast vår heilage tru.

A | Eg trur på Gud Fader, den allmektige, som skapte himmel og jord.

Eg trur på Jesus Kristus,
Guds einborne Son, vår Herre,
som vart avla ved Den Heilage Ande, fødd av Maria møy,
pint under Pontius Pilatus,
vart krossfest, døydde og vart gravlagd, f6r ned til dødsriket,
stod opp frå dei døde tredje dagen, f6r opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader, skal koma att derifrå
og døma levande og døde.

Eg trur på Den Heilage Ande, ei heilag, allmenn kyrkje,
eit samfunn av dei heilage, forlating for syndene,
oppstoda av lekamen og evig liv. Amen. DEN APOSTOLISKE TRUVEDKJENNINGA

7 | Salme eller korsong

8 | Nedlegging av grunnsteinen

9 | Herrens bøn

L | Lat oss be Herrens bønn.

A | Vår Far i himmelen!
Lat namnet ditt helgast.
Lat riket ditt koma.
Lat viljen din råda på jorda slik som i himmelen.
Gjev oss i dag vårt daglege brød,
og tilgjev oss vår skuld,
slik vi òg tilgjev våre skuldnarar.
Og lat oss ikkje koma i freisting,
men frels oss frå det vonde.
For riket er ditt,
og makta og æra i all æve.
Amen

10 | Velsigning

L | Tak imot velsigninga.

L | Herren velsigne deg og vare deg.
Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig.
Herren lyfte sitt åsyn på deg og gjeve deg fred. ✠

A| Amen

11 | Salme

DEN NORSKE KIRKE

Avvigsling av kirkebygg

1. Kirkebygg/kirkerom og fast inventar avvigsles ved gudstjenesten som helhet. Gudstjenesten forrettes av biskopen eller den biskopen bemyndiger og følger Ordning for hovedgudstjeneste så langt det er hensiktsmessig.

2. Når det er ringt sammen, går prosesjonen inn i kirken/kirkerommet under preludiet. Under prosesjonen kan det ringes med alle klokker.

3. Som ledd 4 | Samlingsbønn benyttes følgende bønn:

   L | Gud, vi er sammen for ditt ansikt.
   I skyggen av dine vinger søker menneskebarna ly.
   Hos deg er livets kilde. I ditt lys ser vi lys.
   Kom med din Ånd til alle som søker deg.
   Gud, vi ber.

   A | **Amen**.

4. På egnet sted i gudstjenesten bes følgende takkebønn:

   L | Gud, i dette hellige rommet har vi vært sammen for ditt ansikt.
   Her har vi tatt imot ditt ord og feiret dåp og nattverd.
   Vi har vært samlet i glede og sorg, i stillhet og sang.
   Vi takker for alle menneskene som har vært her
   og for alt det gode som har skjedd i denne kirken/kirkerommet.

5. Gudstjenestens ledd 26 | Utsendelse får følgende utforming:

   L | Kjære menighet. Denne kirken/dette kirkerommet og alt som hører til den er nå ikke lenger vigslet til kirkelig bruk.

   L | La oss gå i fred,
   A | i Jesu Kristi navn.

6. Utgangsprosesjonen markerer avslutning av gudstjenesten før en eventuell samling i kirkerommet med hilsener. Lys på alteret kan slukkes. Prosesjonskors bæres først i utgangsprosesjonen. Andre gjenstander som bæres ut kan være lys, tekstbok, dåpskanne, disk og kalk, og annet som signaliserer hva rommet er blitt brukt til. Det ringes med alle klokker.

Avvigsling av kyrkjebygg

1. Kyrkjebygg/kyrkjerom og fast inventar vert avvigsla gjennom gudstenesta som heilskap. Gudstenesta vert forretta av biskopen eller den biskopen gjev fullmakt, og følgjer Ordning for hovudgudsteneste så langt det er tenleg.

2. Når det er ringt saman, går prosesjonen inn i kyrkja/kyrkjerommet under preludiet. Under prosesjonen kan det ringast med alle klokkene.

3. Som ledd 4 | Samlingsbøn nyttar ein følgjande bøn:

   L | Gud, vi er samla for ditt andlet.
   I skuggen av dine venger søkjer menneskeborna ly.
   Hos deg er livsens kjelde. I ditt lys ser vi lys.
   Kom med din Ande til alle som søkjer deg.
   Gud, vi ber.

   A | **Amen**.

4. På høveleg stad i gudstenesta ber ein denne takkebøna :

   L | Gud, i dette heilage rommet har vi vore samla for ditt andlet.
   Her har vi teke imot ditt ord og feira dåp og nattverd.
   Vi har vore samla i glede og sorg, i stille og song.
   Vi takkar for alle menneska som har vore her
   og for alt det gode som har skjedd i denne kyrkja/kyrkjerommet.

5. Gudstenesteledd 26 | Utsending vert utforma slik:

   L | Kjære kyrkjelyd. Denne kyrkja/dette kyrkjerommet og alt som høyrer til henne er no ikkje lenger vigsla til kyrkjeleg bruk.

   L | Lat oss gå i fred,
   A | i Jesu Kristi namn.

6. Utgangsprosesjonen markerer avslutning av gudstenesta før ei eventuell samling med helsingar i kyrkjerommet med helsingar. Ljos på altaret kan sløkkjast. Prosesjonskrossen vert boren først i utgangsprosesjonen. Andre gjenstandar som vert borne ut kan vere ljos, tekstbok, dåpskanne, disk og kalk, og anna som signaliserer kva rommet har vore brukt til. Det vert ringt med alle klokkene.

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	011	26/02903-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
40/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Samråd 2027

Vedlegg:
Samråd mellom bispedømmeråd, fellesråd og menighetsråd 2027 - forhåndsvarsel om dato 9. februar

Saksorientering
I tråd med vedtatt møteplan for bispedømmerådet legges det opp til Samråd mellom bispedømmerådet og valgte ledere i menighetsråd og fellesråd **09. februar 2027**.

Dette er sammenfallende med møte i bispedømmerådet samme dag, og det legges opp til som i 2026 at samrådet har en tidsramme fra 12.00-15.30, og at bispedømmerådets eget møte blir før lunsj samme dag. Slik ble også samråd gjennomført i 202, da i Vennesla.

I tråd med møteplan er dette møtet, inkludert samråd, lagt til Skien i Telemark denne gangen. (Trolig Gulset kirke).

Dato, og foreslått tidsramme, er også avklart med «Nettverk for fellesrådsledere» i bispedømmet.

Aktuelle saker til Kirkemøtet som det er naturlig å behandle i samråd vil bli klargjort fra Kirkerådet senest etter deres møte i januar.

Forslag til vedtak
Saken tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd

Adresseinformasjon fylles inn ved
ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 19.11.2026 Vår ref: 26/02903-2 Deres ref:

Samråd mellom bispedømmeråd, fellesråd og menighetsråd 2027 - forhåndsvarsel om dato 9. februar.

Agder og Telemark bispedømmeråd har etter avtale med styret i «Nettverk for fellesrådsledere» i bispedømmet, besluttet å invitere til et fysisk samrådsmøte mellom det valgte bispedømmerådet og **valgte ledere** i menighetsråd og fellesråd.

Formålet med møtet er å etablere en arena med mulighet for samhandling mellom de folkevalgte organene og, legge til rette for innspill til bispedømmerådets medlemmer om saker til Kirkemøtet i forkant av dette. Sakspapirene til Kirkemøtet vil bli klare i slutten av januar/begynnelsen av februar. Selve Kirkemøtet finner sted 12.-15. mars 2027.

Tilsvarende møte ble i februar 2026 arrangert fysisk i Vennesla med god deltakelse. Tilbakemeldingene var så vidt positive at man igjen velger å gjennomføre dette som et fysisk møte, men denne gangen lagt til Telemark.

Foreløpig tenkt tidsramme er fra kl. 12.00 – 15.30.
Så i denne omgang, noter tidspunktet tirsdag 09.02.27 i Telemark (trolig i Skiensområdet), nærmere om program, lenke til saker og konkret sted kommer altså senere.

Med vennlig hilsen

Aslak Wegge
Stiftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Fjære menighetsråd, Vidar Øvland
Erik LundeVidar Øvland

Fjæreveien 185
Kuholmsveien 72 A

4885 GRIMSTAD
4632
KRISTIANSAND S

Postadresse:
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

E-post: agder.bdr@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 38 10 51 20
Telefaks:

Saksbehandler
Aslak Wegge

Mottakere:

Skien kirkelige fellesråd	Schweigaards gate 11	3717 SKIEN
Kristiansand kirkelig fellesråd	Gyldenløves gate 9	4611 KRISTIANSAND S
Grimstad kirkelige fellesråd	Bark Silas vei 5	4876 GRIMSTAD
Arendal kirkelige fellesråd	Postboks 1823	4858 ARENDAL
Kragerø kirkelige fellesråd	Postboks 128	3791 KRAGERØ
Valle og Hylestad kyrkjelege fellesråd	Kyrkjekontoret	4747 VALLE
Bamble kirkelige fellesråd	Rådhuset	3970 LANGESUND
Birkenes kirkelige fellesråd	Postboks 115	4795 BIRKELAND
Bygland kyrkjelege fellesråd	Sentrum 18	4745 BYGLAND
Bykle sokn		4754 BYKLE
Drangedal kirkelige fellesråd	Gudbrandsveien 7	3750 DRANGEDAL
Evje og Hornnes sokn	Ljosheimvegen 1	4735 EVJE
Farsund kirkelige fellesråd	Omlandsveien 8	4560 VANSE
Flekkefjord kirkelige fellesråd	Anna Wahlsgt 5	4400 FLEKKEFJORD
Froland kirkelige fellesråd	Frolandsveien 995	4820 FROLAND
Fyresdal sokn	Klokkarhamaren 6	3870 FYRESDAL
Gjerstad sokn	Niels Henrik Abelsplass 5	4980 GJERSTAD
Hægebostad kirkelige fellesråd	Birkeland	4595 TINGVATN
Hjartdal kyrkjelege fellesråd	Saulandsvegen 414	3692 SAULAND
Iveland sokn	Kommunehuset	4724 IVELAND
Kvinesdal kirkelige fellesråd	Nesgata 12	4480 KVINESDAL
Kviteseid sokn	Kviteseidgata 13	3850 KVITESEID
Lillesand kirkelige fellesråd	Postboks 29	4791 LILLESAND
Lyngdal kirkelige fellesråd	Postboks 265	4576 LYNGDAL
Nissedal kyrkjelige fellesråd	Kommunehuset	3855 TREUNGEN
Nome kirkelige fellesråd	Ringsevja 30	3830 ULEFOSS
Notodden kirkelige fellesråd	O. H. Holtasgt. 21	3678 NOTODDEN
Porsgrunn kirkelige fellesråd	Jernbanegata 3	3916 PORSGRUNN
Risør kirkelige fellesråd	Postboks 297	4953 RISØR
Seljord kirkelige fellesråd	Brøsløsvegen 13 A	3840 SELJORD
Siljan sokn	menighetskontoret@siljan.kirken.no	3749 SILJAN
Sirdal sokn	Postboks 133	4441 TONSTAD
Tinn kirkelige fellesråd	c/o Tinn kommune,Postboks 14	3661 RJUKAN
Tokke kirkelige fellesråd	Storvegen 60	3880 DALEN
Tvedestrand kirkelige fellesråd	Tjennaveien 35	4900 TVEDESTRAND
Vegårshei sokn	Kommunehuset,Molandsveien 11	4985 VEGÅRSHEI
Vennesla kirkelige fellesråd	Venneslavegen 282A	4700 VENNESLA
Vinje kyrkjelege fellesråd	Vinjevegen 1439	3890 VINJE
Åmli kyrkjelege fellesråd	Postboks 57	4864 ÅMLI
Åseral sokn	Gardsvegen 68	4540 ÅSERAL
Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd	Postboks 131	3833 BØ I TELEMARK
Lindesnes kirkelige fellesråd	Postboks 210	4503 MANDAL

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	23/03959-56	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
41/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Orienteringssaker 01.12.26

Saksorientering

Faste orienteringer;
• Orientering fra biskop
• Orientering fra bispedømmerådets medlemmer
• Orienteringer fra stiftsdirektør

Forslag til vedtak
Saken tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	23/03959-55	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
42/26	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	01.12.2026

Referatsaker 01.12.26

Vedlegg:
Protokoll frå bispevisitas i Bykle og Valle og Hylestad sokn 2026
Visitasprogram Valle og Hylestad og Bykle 2026
Visitasmelding 2026 Valle og Hylestad - og Bykle sokn
Visitasforedrag Valle og Hylestad og Bykle sokn 2026
Kirkebyggrapport Valle og Hylestad
Kirkebyggrapport Bykle
Visitasprotokoll fra bispevisitas Gulset og Skotfoss 2026
Kirkebyggrapport Gulset og Skotfoss 2026
Program visitas Gulset og Skotfoss 2026
Visitasmelding Gulset og Skotfoss sokn 2026
Visitasforedrag Gulset og Skotfoss 2026 red
Referat første møte i valgrådet 15.10.2027
Protokoll UT-konferansen 2026 Agder og Telemark bispedømme

Saksorientering
Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak
Referatsakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømme

Ungdomstinget 2026

PROTOKOLL

Ungdomstinget ble avholdt november 2026 på Evjetun leirsted.

13.-15. november samlet vi 57 ungdommer til UT-konferansen i Fyresdal (22 delegater og 35 observatører). I løpet av helgen hadde vi samlinger, seminarer, gruppesamlinger og sosialt fellesskap.

Under konferansen var det stand fra Sjømannskirken, NMSU, MF, KRIK og Jobb i kirken. Sjømannskirken bidro med vafler både fredag kvel og lørdag til lunsj. NMSU hadde seminar om misjon, MF hadde seminar om hvordan lage andakt og KRIK bidro med lokallagsseminar og en felles KRIK trening. Der var et seminar om stilletid med Gud og et seminar der man fikk muligheten til å prøve en bibelgruppe.

I løpet av UT-konferansen fikk deltakerne informasjon om ungdomsrådet, hva de gjør og hva de har jobbet med siden sist ungdomsting. På søndagen var det gjennomført valg. Da var det 3 pers som satt over fra det gamle rådet og 10 pers som stilte til valg på de resterende 3 plassene, samt de 3 varaplassene. Det ble et spennende valg, og til slutt ble det klart hvem som ble valgt inn i det nye rådet.

Påmelding

Meld din interesse til din lokale menighet. De fleste menigheter dekker deler eller hele reisen og oppholdet. Scann QR koden for mer informasjon og tilgang til påmeldingslenke

Pris

UT-konferansen koster **1400,- pr pers**, men om du er tidlig ute og bestiller innen **10.oktober** kan du sikre deg **tidligpris 1100,- pr pers**
Prisen dekker kost og losji hele helgen.
Transport må ordnes med lokalt i menigheten.

UT-konferansen 2026

13. – 15.November
Evjetun leirsted

DEN NORSKE KIRKE

Program

Fredag
18:00 Registrering
19:00 Middag
20:00 Gruppesamling
21:00 Åpningsmøte
22:00 Bli kjent kveld

Lørdag
08 - 09:00 Frokost
09:30 Morgensamling
11:00 Frokostseminar
12:00 Lunsj
13:00 Lunsjseminar
14:30 Sofaprat med biskop Stein
16:30 KRIK trening/Tur
18:30 Middag
19:30 Gruppesamling
20:30 Thomasmesse i Evje kirke
22:30 MusikkBINGO!

Søndag
09 - 10:00 Frokost
11:30 Avslutningsmøte og valg av nytt ungdomsråd
13:00 slutt

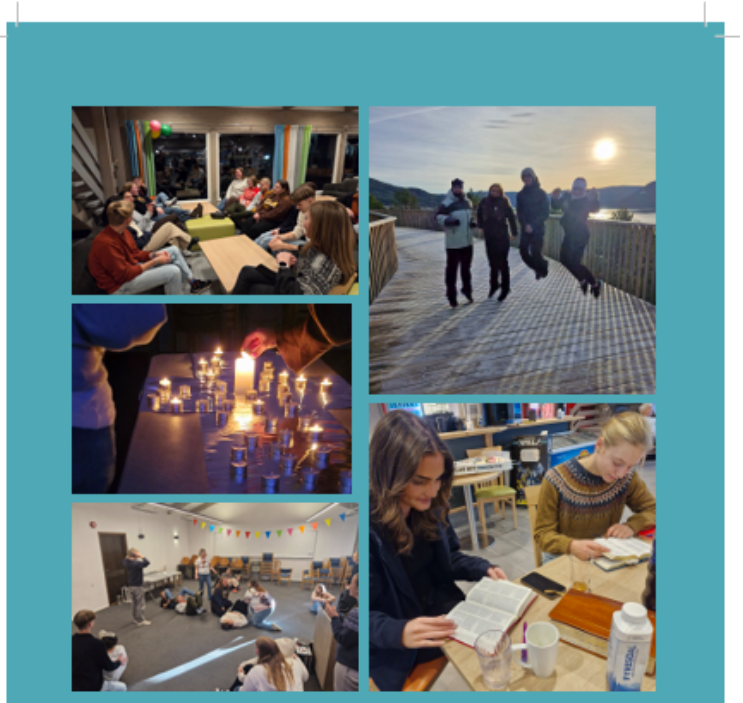

Valg av nytt ungdomsråd

Følgende fortsetter:
Tone Susanne Kvasjord (1998) – Fyresdal
Anna Margrethe Espegren (2010) - Høvåg
Kristine Sørensen Håstul (2008) – Eidanger

Følgende stilte til valg:
Sille Kjøstvedt (2008) - Bykle
Selina Hallaråker (2010) - Randesund
Tallak Skjerdal (2011) - Høvåg
Feliks Ravnevand (2011) - Vågsbygd
Annabel Bay Gundersen (2007) - Randesund
Linn Mari Amdal – Lillesand
Ingrid Helland Frøysnes - Vågsbygd
Andreas Eidjord – Høvåg
Hannah Emilie Hefte Svendsen(2010) – Eidanger
Isabella Uldal Erichsen – Fjære

Følgende ble valgt inn
Sille Kjøstvedt - Bykle
Selina Hallaråker (2010) - Randesund
Tallak Skjerdal - Høvåg
Annabel Bay Gundersen - Randesund (vara)
Feliks Ravnevand - Vågsbygd (vara)
Linn Mari Amdal - Lillesand (vara)

UNGDOMSRÅDET 2026
Tone Susanne Kvasjord (1998) – Fyresdal
Anna Margrethe Espegren (2010) - Høvåg
Kristine Sørensen Håstul (2008) - Eidanger
Sille Kjøstvedt - Bykle
Selina Hallaråker (2010) - Randesund
Tallak Skjerdal - Høvåg
Annabel Bay Gundersen - Randesund (vara)
Feliks Ravnevand - Vågsbygd (vara)
Linn Mari Amdal - Lillesand (vara)

Ungdomsrådet fra høyre: Tone Susanne, Linn Mari, Annabel, Anna Margrethe, Kristine, Sille, Selina, Tallak, Feliks. Forran: Steffen ungdomsrådgiver.

Delegater og observatører:

Eidanger menighet	2 delegater	14 observatører	2 ansatt
Evje og Hornes menighet	2 delegater	7 observatører	1 ansatt
Porsgrunn menighet	2 delegater	4 observatører	2 ansatt
Høvåg menighet	2 delegater	4 observatører	1 ansatt
Vågsbygd menighet	2 delegater	2 observatør	1 ansatt
Lillesand menighet	2 delegater	1 observatører	1 ansatt
Randesund menighet	2 delegater	1 observatører	1 ansatt
Fjære menighet	2 delegater	1 observatør	
Vegusdal menighet	2 delegater		
Bø menighet	1 delegat	1 observatør	
Fyresdal menighet	1 delegat		
Heddal menighet	1 delegat		
Bykle menighet	1 delegat		

Andre

Trond Magne Teistedal	Lyd
Margot Tangen	Frivillig
Torill Delin	Frivillig
Steffen Eikenæs	Ungdomsrådgiver

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømme

Referat Valg av Ungdomsråd Telemark og Agder bispedømme.

Dato: 15.11.2026 – Evjetun Leirstad

Sak 1: **Val av ordstyrer og referant**

Forsala til vedtak:

Ordstyrer : Tone Susanne

Referent: Henning

Vedtake: Tone Susanne er ordstyrar og Henning er referent

Sak 2: val av tellekorps

Forslag til vedtak: 3 ansatte blir tellekorps

Foreslår Moinca ,Anne Solveig og Margot

Vedtak: Monica, Anne Synnøve og Margot blir tellekord

Sak 3. Val av to delegater til og signere møtereferate

Møtereferatet skal signerast av ordstyrar, referent og to andre delegatar i møte

Ingrid Helland Frøysnes og Isak Ravnevand

Vedtak: møteprotokollen blir signer av Tone Susanne som er møteleder, Henning som er referent, og Ingrid og Isak som er delegater i møte

Sak 4: opprop

Vedtak: Det er 22 delegater med stemmerett, Delegat liste legge til som vedlegg i protokollen

Sak 5 : Delegatene som stiller på valg presenterer seg. Både de nye og gamle.

Kvar kandidat får inntil 2 minutter til og presentere seg

Disse presenterer seg

Andreas

Annabel

Feliks

Ingrid

Isabella

Linnea

Linn Mari

Selina

Sille

Tallak

Forslag til vedtak: Ut tar delegat presentasjonen til etterretning

Vedtak:

Nå får dykk 5 min til å diskutere kven dykk vil stemme på

Sak 6: VAL

Hver stemmeberettiget delegat sette 6 kryss på sin lapp og avgir på den måten sin stemme. De har anledning til å stemme på seg selv.

Vedtak:

De som velges som faste medlemmer er:

Selina

Tallak

Sille

Følgende medlemmer som sitter over er: Tone Susanne, Anna og Kristine

Vararepresentanter blir da:

Feliks

Linn Mari

Annabell

Ingrid Helland Frøysnes

Isak Ravnevand

TONE S KVASJORD

Tone Susanne Kvasjord ordstyrar

Henning Boklund Referent

Delegatliste 2026

Nr	Namn	Menighet	Opprop
1	Tone Susanne	Fyresdal Menighet	
2	Kajus	Heddal Menighet	
3	Sille	Bykle Menighet	
4	Alexsander	Bø Menighet	
5	Solveig	Randesund Menighet	
6	Annabel	Randesund Menighet	
7	Ingrid	Vågsbygd Menighet	
8	Isak	Vågsbygd Menighet	
9	Julia	Evje og Hornes Menighet	
10	Ariela	Evje og Hornes Menighet	
11	Linni	Lillesand Menighet	
12	Rebekka	Lillesand Menighet	
13	Jullie	Fjære Menighet	
14	Isabella	Fjære Menighet	
15	Daniel	Porsgrund Menighet	
16	Linnea	Porsgrund Menighet	
17	Liam	Vegusdal Menighet	
18	Linus	Vegusdal Menighet	
19	Knut	Håvåg Menighet	
20	Magnus	Høvåg Menighet	
21	Hanna	Eidanger Menighet	
22	Sander	Eidanger Menighet	

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd

Referat

Vår dato
15.10.2026

Vår referanse
26/02036-4
Vår saksbehandler
Margot Tangen

Til
Til flere mottakere

Kopi til

Til stede:
Alf Rose Sørgaard, Solveig Botnen Eide, Trond Engnes, Astrid Espegren, Terje Damman (vara)

Forfall: Per Øistein Rogstad

Referat første møte i valgrådet 15.10.2027

1. Presentasjonsrunde

2. Info om valgrådets oppgaver
   - styre valg til Kirkemøtet og bispedømmerådet i bispedømmet
   - sende oppfordring om å fremme forslag til kandidater (innen 15. des)
   - sørge for valg av nominasjonskomiteer (Valgmøter - januar)
   - godkjenne eller forkaste listeforslag ved valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd (30 april)
   - kunngjøre godkjente valglister på bispedømmets nettside, ved registrering i Den norske kirkes valgadministrative system og på annen måte valgrådet bestemmer (21.mai)
   - kunngjøre mulighet for supplerende nominasjon (30. april)
   - godkjenne eller forkaste forslag om supplerende nominasjon (18. mai)
   - lage presentasjon av lister og kandidater (21. mai)
   - godkjenne valgoppgjøret ved valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd (eter 14. september)
   - føre protokoll over valgoppgjøret og sende protokollen til Kirkerådet
   - informere valgte medlemmer og varamedlemmer
   - behandle klager og sende saker videre til Kirkerådet

   I år er det for første gang heldigitalt valg. Valgperiode fra 10. august til 13. september. Ikke forhåndsstemming før det.
   Det blir lagt ut en del webinar med informasjon, og sendes ut jevnlige nyhetsbrev. Margot legger inn valgrådet i nyhetsbrevet, så dere kan følge med på informasjon som kommer.

3. Konstituering
   - Velge leder.

   Leder vil være den som har tettest kontakt med sekretariatet, og den som innkaller og leder møtene i valgrådet. Vanligvis har valgrådet hatt 3 møter ila. perioden.
   Leder må velges blant de faste medlemmene.
   Alf ble foreslått og ble enstemmig valgt til leder.

4. Brev ut med oppfordring – det legges fram forslag
   - Se vedlegg

Vi diskuterte om vi skal sende ett eller flere brev til menighetsrådene. Landet på at vi prøver å lage ett overordnet brev med tydelig informasjon i 4 punkt, så eventuelt påminnelser etter dette.

- Informasjon om valg 2027 og hvor de finner mer informasjon om MR-valg (link til nyhetsbrev og ressursbank og kirkevalgreglene)
- Oppfordring til å foreslå kandidater til nominasjonskomitéen. Hva er nominasjonskomitéen? Hvem kan foreslås? Frist. Hvor skal forslag sendes?
- Innkalling til valgmøte i januar. En fra hvert MR. Dato/sted/digital lenke.
- Oppfordring til å fremme leke kandidater til nominasjonskomitéens liste. Forms-skjema?

Momenter som kom frem i samtalen:

- Viktig med tydelig oppfordring til menighetsrådene om å spille inn kandidater til nominasjonskomitéens liste.
- Sjekk hva kirkerådet har vedtatt om rekkefølge på bispedømmeråd/kirkeråd. Sørg for at brevene har riktig i forhold til vedtaket.
- Bra at de andre kirkepolitiske listene blir nevnt i brevet til menighetsråd.
- Start med en generell invitasjon til å engasjere seg. «Valgrådet oppfordrer menighetsrådene til å drøfte saken og komme med forslag til kandidater…» endre litt på den setningen så det blir et bredere engasjement. Oppfordre menighetsrådet til å engasjere seg i det kommende valget eller lignende.
- Det må konkretiseres hvor mange man skal foreslå, og hvem man kan foreslå.
- Bra at ordet Leke skal ut.
- Fint med en generell innledning. Menighetsrådene må gjøre mer motivasjonsarbeid når valgene nå er heldigitale.
- Få med at de som sitter i nominasjonskomitéen kan ikke stille til valg.
- Viktig å sikre seg at alle menighetsråd må svare ut flere punkt med ulike tidsfrister. Dette må komme tydelig frem.

Sekretariatet ble bedt om å henvende seg til kirkerådet for å sjekke om det kan komme et standardisert brev sentralt. Dette bør være likt i alle bispedømmer.
Hvis ikke standardisert brev foreligger, så lager sekretariatet et forslag til brev som så sendes ut til valgrådet. Valgrådet møtes igjen på teams **mandag 26. oktober kl. 20.00** for å gå gjennom dette/disse brevene før de sendes ut.

5. Møtedatoer og møteform for valgmøter – Det legges fram forslag

- Valgmøtene holdes vanligvis prostivis, eventuelt kan noen prosti slås sammen.
- Deltakerne i valgmøtet er en delegat fra hvert menighetsråd i prostiet.
  Innhold:
  Informasjon om valg
  åpning for spørsmål
  valg av to kandidater til nominasjonskommitéen (fast + vara)
- Flere bispedømmer har heldigitale valgmøter i år. Forarbeidet må gjøres godt, viktig at forslag må komme inn på forhånd. Fysiske møter har vært viktig om det ikke har foreligget forslag i forkant. Heldigitale valgmøter fordrer godt forarbeid.
- Valgrådet ble enige om at vi primært går for heldigitale valgmøter i år, men at det kan være mulighet for fysiske møter om noen prosti ønsker det. Hvis noen prosti ønsker fysiske møter, så organiserer prosten det. Geir og Margot blir uansett med digitalt, så det krever gode fasiliteter for teamsmøte om det skal være fysiske møter. Et heldigitalt valgmøte må forberedes godt.

6. Tidsfrister

a. Se egen liste (vedlagt)

7. Eventuelt

Vi bør allerede nå sette datoer for resten av møtene i valgrådet. Sekretariatet ble bedt om å komme med forslag til datoer som sendes ut før vi møtes mandag 26. oktober.

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark biskop

Visitasforedrag ved bispevisitasen i Gulset og Skotfoss sokn 22. – 27.september 2026

Kjære menighet!

Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Det har vært godt og meningsfylt å være sammen med dere i Gulset og Skotfoss under denne visitasen. Det har vært mange fine møteplasser preget av mennesker i alle aldre, av gode samtaler om tro, håp og hverdag, og av tydelige uttrykk for ansvar, engasjement og tilhørighet. Jeg er takknemlig for alt som skjer, for alle som finner sin plass i menigheten, og for at dere har som mål å vekke og nære det kristelige liv i Gulset og Skotfoss!
Vi har vært igjennom et veldig innholdsrikt og fint visitasprogram. Dere har latt meg få se menigheten slik den er – ikke bare i planer og dokumenter, men i levd liv, i praksis og i relasjoner.

Det ligger mye planlegging bak en visitasuke. Prosten har ledet prosessen sammen med ansatte og menighetsråd. Menigheten har levert en svært god visitasmelding før visitasen, som jeg håper mange av dere har lest eller vil lese! Programmet dere har laget viser mye av bredden i menighetslivet og de kontaktpunktene dere har ut i lokalsamfunnet.

Selve visitasuken startet med møte med staben og nestleder av menighetsrådet. Sammen gjennomgikk vi programmet for visitasuken.
Deretter var jeg til stede på «Åpent hus» som dere har stort sett hver tirsdag formiddag – også gjennom sommeren. Det er imponerende! Her er det fire team med frivillige som står på og har klart å skape et veldig flott treffsted der man kan møtes. Husdiakonen deres holdt en fin andakt, Oddmund Haugen leste noen av sine flotte dikt, og jeg fikk komme med en hilsen.

Jeg pleier å besøke skoler i løpet av visitasuken. Å møte 10c på Gulset ungdomsskole var en veldig fin opplevelse. Elevene var godt forberedt og stilte gode spørsmål. Hva ville dere svart på spørsmål som «Er det noen uenigheter i

bibelen» og «hvilke kristne morgenrutiner har du»? Det er spørsmål som viser hvor dypt de tenker. To av elevene tok oss med på en runde for å se den flotte Gulsetparken som nettopp ble åpnet, og Gulsethagen.

Jeg fikk også en omvisning i Gulset kirke og historien fra den ble planlagt bygget og slik den fremstår i dag. Det var et hyggelig gjensyn med Ole Martin Thelin som hadde tatt på seg dette oppdraget.

Det er mange gode folk i Gulset og Skotfoss, både ansatte frivillige og alle de andre! Det har vært veldig fint å komme tilbake til dere. Takk for gode samtaler og møter med dere i løpet av uken. I løpet av visitasen har jeg hatt enkelt samtaler med de ansatte. Jeg har møt ansatte som er svært dedikert til det arbeidet de gjør i menigheten, og jeg håper alle dere alle vet å sette pris på dem.

Tirsdag fikk jeg spise middag på Gulsetgrillen, som det ryktes at er et av de best besøkte stedene i Gulset. Rask servering, god – og ikke minst ganske mye mat.

Kvelden ble avsluttet med en tur innom G-vox. En flott gjeng som samles om øvelser, men også for å avslutte kvelden med prat og mat. Det var merkbart at dere har omsorg for hverandre!

I Skien har dere klart å få til noe som andre steder ikke har klart: Dere arrangerer en stor diakonikonferanse i et godt tverrkirkelig samarbeid. Jeg fikk gleden av å være til stede onsdag morgen, og jeg var faktisk ikke forberedt på hvor stor denne konferansen er og hvor mange som møter opp. Det er imponerende! Diakoni er bare mer og mer viktig; selvsagt først og fremst for de menneskene det gjelder. Men også for kirken. Hvis ikke kirken driver med diakoni; hvordan kan den da oppleves troverdig? Det var så fint det som ble sagt i kortfilmen som ble viste: Diakoni er noe som vi alle kan utøve.

Jeg har besøkt Lillefot barnehage som eies av menigheten. Der hadde barna laget kroner til seg selv og til meg, og så hadde de mange spørsmål om hva en biskop er. Det var en som lurte på om jeg var Jesus, og da jeg svarte nei, så lurte en annen på om jeg kanskje heller var Jesus Kristus. Noen var nok litt skuffet over at ikke Julius var i kofferten min der bispekåpa befant seg, siden jeg sa at jeg bodde i Kristiansand hvor også Julius bor. Jeg ble imponert over hvor flinke barna var til å synge! Menighetsbarnehager er svært god trosopplæring.

Fra barna i barnehagen gikk veien videre til Gulset sykehjem der soknepresten hadde dagens andakt og organist Torill Gjelstad Høimyr spilte. Det virket som et veldig hyggelig sted å være, og det var ganske så fullt på andakten. Margrete hold en fin andakt og Torill var i sitt ess når hun kunne utfolde seg på sykehjemmet.

Hver uke er det babytrall i Gulset kirke, og jeg hadde en hyggelig lunsj sammen med dem før turen gikk videre til Gulset Nærmiljøsenter. Der fikk jeg en grundig orientering om områdesatsingen Gulset 2028. Og for de av dere som nå lurer litt på hva en områdesatsing er, så er det rett og slett en intensjonsavtale med staten om en tidsavgrenset og helhetlig ekstrainnsats i et geografisk avgrenset område som har sammensatte utfordringer. Det er dermed gitt en økonomisk støtte som skal komme i tillegg til ordinær drift.
Jeg fikk også høre om noe av alt som drives i regi av frivillighetssentralen.

Det er ikke bare frivillighetssentralen som har frivillige; det har definitivt også Gulset og Skotfoss menighet! Det var hyggelig å treffe den såkalte «Mannegruppa» som møtes for det sosiale, men som også ikke minst bidrar praktisk i Gulset kirke sammen med kirketjeneren.

På kvelden hadde jeg møte med menighetsrådet, og det er fint å se at dere er opptatt av å belyse hvordan man kan mobilisere unge voksne og barnefamilier. Det er ingen lette svar på det; heller ikke for en biskop. Jeg er imidlertid svært glad for at dere snakker sammen om dette som er så viktig for å nå stadig nye generasjoner med evangeliet.
Vi snakket også om frivillighet som fremover vil være mer og mer viktig for kirken, og i den sammenhengen også givertjeneste. Kirkens medlemmer må være med og bidra dersom man skal klare å fylle alle de oppgavene som man ønsker at kirken skal gjøre.

Jeg pleier å spørre om menighetsrådet synes det kommer for mye post fra Kirkerådet eller fra mitt kontor, og jeg synes menighetsrådslederen svarte godt da han sa: Vi velger det som vi vil prioritere å gjøre noe med. Onsdagen ble avsluttet sammen med ungdommene på FOKUS. Tweens hadde forrige uke forberedt noen spørsmål som diakon Anders leste opp, og så dukket det opp noen spørsmål fra ungdommene.

Torsdag startet dagen med et besøk på Skotfoss oppvekstsenter. Her ble jeg hyggelig møtt allerede før jeg kom inn døren, og det var merkbart at dette må være et fint sted å være, enten man er blant de minste eller de litt større. Elevene var samlet i gymsalen, og en av de eldste ønsket velkommen og fortalte litt om skolen før det ble sunget. Jeg tror aldri jeg har hørt en skole synge så engasjert som det jeg opplevde der! Enten det var «Skotfoss-sangen» eller «Stopp! Ikke mobb kameraten min». Også her var det mange godt forberedte spørsmål jeg måtte svare på, som:

- Kan du snakke med Gud?
- Leser du mye i bibelen?
- Er du ofte på hotell?

- Har du ferie?

5. klasse hadde laget kirker i Mindcraft, og det var mange spennende måter å tenke kirke på. Neste gang det skal bygges en kirke i bispedømmet vet jeg hvem jeg kan kontakte!

Jeg møter alltid kommunens ledelse når jeg er på visitas, og det er bare å innrømme: Jeg gleder meg alltid ekstra til møtet med kontaktutvalget i Skien kommune. Det er en svært god tone mellom kommunen og kirken i Skien, mye takket en kirkeverge som over tid har pleiet relasjonene. Denne ukas møte med ordfører Marius og dere andre var ikke noe unntak; det var hyggelig, og vi fikk snakket om noen av sakene som ligger dere og meg på hjertet.
Blant annet ble det samtalt om beredskap i forbindelse med kongens død, der Skien fellesråd var raskt på banen og åpnet Skien kirke. Selv om det kun er én domkirke i hvert bispedømme, så er det for meg naturlig å regne også Trefoldighet i Arendal og Skien kirke som hovedkirker i bispedømmet.

Jeg vil gjerne når jeg er på visitas treffe andre kirkesamfunn i området, for vi er ikke flere enn at vi trenger å stå sammen i arbeidet med å nå ut med evangeliet. Det var fint å møte Skien felleskirkelige forum, som jeg forstår er et svært viktig møtepunkt for dere som er med. Fortsett å møtes slik dere gjør nå, og vise at dere kan stå sammen tross ulikhetene.

Torsdag kveld ble avsluttet i vakre Skotfoss kirke med en nydelig kulturkveld. De som ikke var der, gikk glipp av en veldig fin kveld i en flott kirke. Den satte et godt punktum for tre innholdsrike dager i menigheten, før jeg tok en snartur hjemom.

Det er så mye annet jeg kunne ha nevnt. Det er imidlertid slik at en visitas ikke er over når jeg drar, på en måte er det nå det begynner. Alt forarbeidet, møtene og samtalene peker ut en retning for veien videre. En retning for arbeidet med å vekke og nære det kristne liv menigheten. Jeg har derfor behov både for å bekrefte alt dere får til og oppmuntre til videre arbeid:

- Dere har en stor stab som står på og gjør en uvurderlig innsats dag etter dag. Ta vare på dem! Vis at dere ser dem og hva de gjør.
- Dere har mange frivillige som også stiller opp tidlig og sent, men mange har holdt på lenge og ønsker at nye kan overta. Fortsett å jobbe med frivilligheten; anerkjenn det som har vært – og våg å se fremover. Frivillighet og givertjeneste henger sammen; ja givertjeneste er frivillighet. Jobb med hvordan dere kan øke dagens givertjeneste, og se samtidig på:
- Dere har et høyt aktivitetsnivå og vil svært mye. Noen ganger må man stille spørsmålet: Hvor mye er det forsvarlig å holde på med av ulike

aktiviteter i Gulset og Skotfoss? Det er viktig at dere ikke sliter dere ut på å opprettholde aktiviteter som kan ha fungert tidligere, men som ikke nødvendigvis fungerer i dagens kirke. Hva fungerer og hva kan vi la ligge?

- Til kommunen, nærmiljøsenteret og andre aktører vil jeg si: Kirka ønsker å være med i områdesatsingen Gulset 2028. Inviter oss med på laget! Ha forventinger

Jeg drar fra visitasen i Gulset og Skotfoss sokn fylt med takknemlighet, og jeg hilser dere med Paulus sine ord til menigheten i Tessaloniki: Vi takker alltid Gud for dere alle når vi husker på dere i våre bønner. For vår Gud og Fars ansikt husker vi stadig på hvordan dere er virksomme i tro, arbeider i kjærlighet og holder ut i håp til vår Herre Jesus Kristus.

Agder og Telemark bispestol 27.september 2026
Stein Reinertsen, biskop

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark biskop

Adresseinformasjon fylles inn ved
ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 28.09.2026 Vår ref: 25/03694-3 THS Deres ref:

Visitasprotokoll fra bispevisitas Gulset og Skotfoss 2026

Biskopen takker igjen for flotte visitasdager i Gulset og Skotfoss sokn. Vedlagt er visitasprotokollen som inneholder:

- Biskopens visitasforedrag
- Menighetens visitasmelding
- Kirkebyggrapport
- Visitasprogram

Med vennlig hilsen

Stein Reinertsen
Biskop

Trine H Syvertsen
Kirkefagsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Kirkebyggrapport Gulset og Skotfoss 2026
Program visitas Gulset og Skotfoss 2026
Visitasmelding Gulset og Skotfoss sokn 2026
Visitasforedrag Gulset og Skotfoss 2026 red

Kopi til:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S

Mottakere:

Skien kirkelige fellesråd	Schweigaards gate 11	3717 SKIEN
Prosten i Skien prosti	Schweigaardsgt 11	3717 SKIEN

Postadresse:
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

E-post: agder.bdr@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 38 10 51 20
Telefaks:

Saksbehandler
Trine H Syvertsen

Soknepresten i Gulset og Skotfoss sokn	Gulsetvn 165	3726 SKIEN
Gulset og Skotfoss menighetsråd	Postboks 1810	3703 SKIEN
Skien kommune	Postboks 158	3701 SKIEN

Rapport om kirkebygg – Skotfoss og Gulset

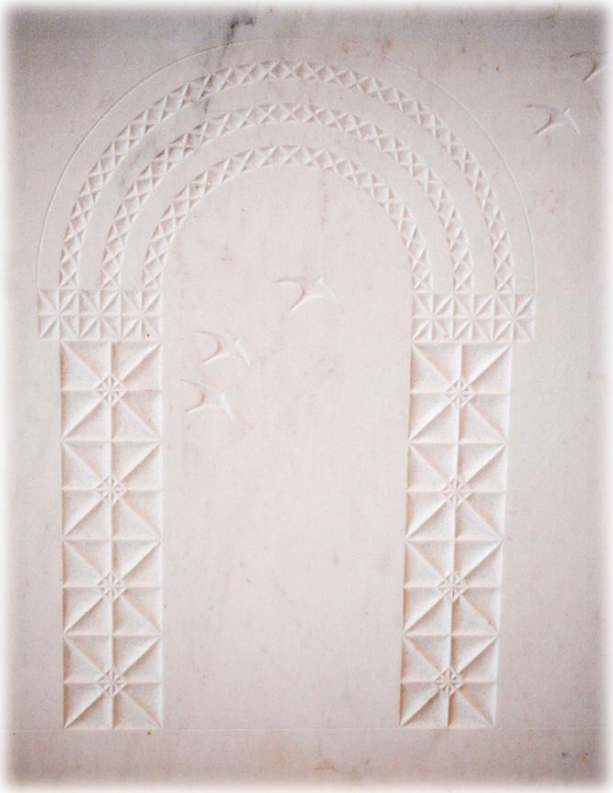

Innrapportering før visitas 2026

Om rapporten

Innrapporteringen bel gjort ved hjelp av skjema i Microsoft Forms som ble fylt ut i Teamssamtale 14.09.26 mellom Kristian Liland, Skien kirkelige fellesråd og Geir Myre, Agder og telemark bispedømmekontor

Befaringsrapport utgjør sammen med inventarlister fra kirkebyggdatabasen og referanse til saker som har vært behandlet av biskopen og bilder tatt under tidligere befaringer, rapporteringen til biskopen om kirkebyggene før visitasen. Sist visitas i var i 2017 og det foreligger befaringsrapport for kirkene fra denne gang.

Fokus på universell utforming

Etter Lov om likestilling og forbud mot diskriminering kapittel 3 har offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten, plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner. Kirkemøtet har i sak 7/23 satt et økt fokus på likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av kirken.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse.
Det finnes byggetekniske standarder som definere universell utforming. Byggets antikvariske verdi vil kunne gjøre at man i arbeidet med tilpasning i enkelte tilfeller må dispensere fra kravene.
Der det er gjort endringer eller fakta ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen, må dette oppdateres. Opplysninger om tilgjengelighet hentet fra kirkebyggdatabasen gjøres også tilgjengelig i publikumsdatabasen «Kirkesøk».

Fokus på inventarregistrering og oppdateringer i kirkebyggdatabasen

Etter § 20, 4. ledd i Kirkeordning for Den norske kirke, skal menigheten føre register over kirkens inventar. Dette er utdypet i Regler for inventar og utstyr (Fastsatt av Kirkemøtet 15 april 2015) Kap. 7 § 29: «Menighetsrådet har ansvar for at alt permanent og kirkelig inventar og utstyr registreres i et nasjonalt register. Ved visitas og prostebesøk gis det rapport om registreringen. Jfr. følgende § 30 skal registeret oppdateres med anskaffelser, endringer, avhendinger og større reparasjoner.»
Vi viser videre til Rundskriv om forvaltning og registrering av kirkeinventar (Rundskriv P-2/2010 fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet). Her omtales bl.a. bruken av Kirkebyggdatabasen (Ordna Eiendom) som kirkens offisielle verktøy for registrering i nasjonalt inventarregister.

For kirkekunst og kirketekstiler bør minimum årstall og navn på billedkunstner/ håndverker/ tekstilkunstner legges inn der dette fortsatt er kjent. Dette er kunnskap som lett kan gå tapt.
Det er viktig at inventardatabasen oppdateres ved nyanskaffelser, avhendinger og tap. Gjenstander tilhørende nåværende eller tidligere kirke som er donert eller utlånt til museér eller som man har kunnskap om finnes andre steder, bør føres inn inventarlisten med anmerkning om hvor det er oppbevart/donert.

Der antall sitteplasser eller forhold angående universell utforming ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen bør dette oppdateres.

Gulset

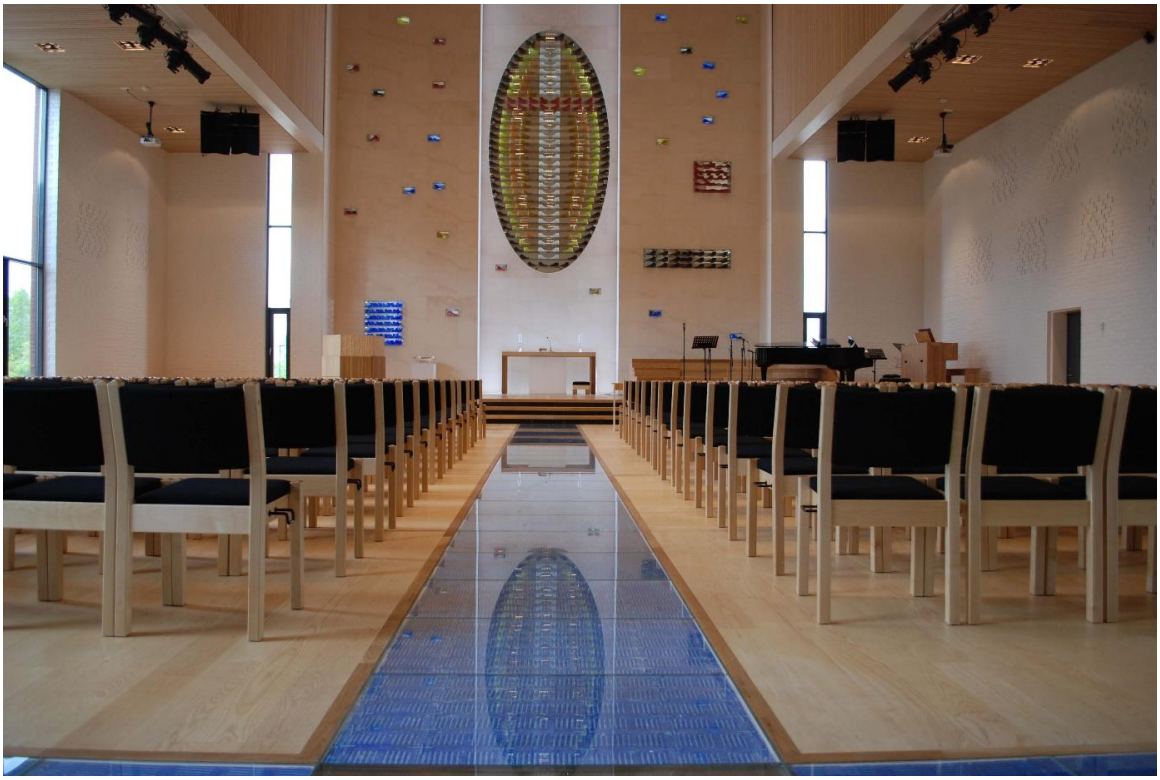

Gulset kirke ble bygget i Oppført 1986 - 2. byggetrinn 2009. Kirken er Ikke vernet. Arkitekt for byggetrinn 1 var Harald Hille.

Fondvegg og utsmykning av kirken var et samarbeid mellom arkitekt for byggetrinn 2, Reidar Aasen, Børve Borchsenius og kunstner Borgny Svalastog.

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger.

Antall sitteplasser:

Antall Sitteplasser oppgitt i OE er oppdatert.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE er oppdatert.

Tallet stemmer med oppgitt antall i historiske kilder.

Universell utforming:

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester: 5
- Familiegudstjenster: 5
- Bryllup: 5
- Gravferd: 5
- Konserter: 5

Kommentarer

God aktivitet God akkustikk

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Er inventarlister oppdatert i OE? Ja, med bilder og noe tekst

Messehagler

Kirken har messehagler i Grønn, Hvit, Fiolett og Rød

Liturgiske instrumenter

Orgel er bygget av Digitalt Johannus Monark Bach Sonate 31 stemmer i 2009

Har kirken: piano/flygel? Ja

Hvor godt fungerer orgelet (1-5): 4

Har kirken kororgel: Nei

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 12/1/2026

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Saker siden sist

Ungdomsrom renovert. Skifte av vindu i byggetrinn 1.

Videre planer:

Planer om utskifting av resterende vindu på gammel del. Forbedre lysforhold i kontordel. Har også plan om lys mot lesepult i koret. Menigheten har også et ønske om å montere lyddemping i taket. Fellesrådet har satt av beløp til varmepumper.

Skottfoss

Skotfoss kirke ble bygget i 1900. Kirken er Listeført (Etter 1850). Kirken er tegnet av arkitekt Haldor Larsen Børve, Porsgrunn. Kirken er bygget som reisverkbygning av tre.

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger.

Antall sitteplasser:

Antall Sitteplasser oppgitt i OE er oppdatert.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE er oppdatert.

Tallet stemmer med oppgitt antall i historiske kilder.

Universell utforming:

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester: 5
- Familiegudstjenster: 4
- Bryllup: 5
- Gravferd: 5
- Konserter: 4

Kommentarer

Det er blitt mye bedre lyd etter nytt lydanlegg desember 2025

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Er inventarlister oppdatert i OE: Ja, med bilder og noe tekst

Messehagler

Kirken har messehagler i Grønn, Hvit og Rød

Liturgiske instrumenter

Orgel er bygget av Norsk orgel og harmoniumsfabrikk, 21 stemmer i 1963

Har kirken: piano/flygel: Ja

Hvor godt fungerer orgelet (1-5): 3

Har kirken kororgel? Nei

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert? Nei

Saker siden sist

Det er montert automatisk slokke-anlegg heldekkende; ute og inne, inkludert fasader.

Lampe hovedinngang satt opp igjen. Nytt rekkverk er montert HC-rampe.

18/05424	Belysning
19/01924	Større vedlikeholdsarbeid - Råte-skader i diverse gulv-sviller er blitt byttet ut.
21/03750	Ombygging av HC-rampe + Varmekabler
23/02921	Utstyr og Inventar
24/00427	Slokkeanlegg
24/01332	Installering Av Trådløst Internett
24/02720	Agder og Telemark Bispedømme - Skotfoss Kirke - 125 År
25/02052	Utstillingsmonter
25/02850	Lydanlegg

Bevaringsfondet

Er det søkt om eller gjennomført overordnet forprosjekt? Nei

Begrunnelse for at det ikke er omsøkt midler: Den er godt vedlikeholdt.

Er det planer om å søke OF? Nei

Andre kommentarer

Kommentarer til biskopen: Det er behov for å utbedre orgel. Blir renovert i høst. Biskopen setter pris på å få tilsendt rapport fra orgelkonsulent.

pr 20.08

Tema for visitasen: Kirke – der livet leves

PROGRAM – Visitas i Gulset og Skotfoss 22.—24.sept. + 27.sept.2026

TIRSDAG

Start	Slutt	Programpost	Sted	Tema	Ansvar	Biskopens oppgaver	Medvirkende	Merknader
0900	1030	Oppstartsmøte	Gulset kirke	Åpning Gjennomgang av visitasprogrammet	Prost		Ansatte + rep fra menighetsrådet	
1100	1230	Åpent hus	Gulset kirke	Frivilligheten	Margrete	Hilsen	Åpent	Anders har andakten
1300	1400	Skolebesøk	Gulset ungdomsskole	Møte 10.klasse, Årets konfirmanter	Maria (ik.tilstede)	Svare spørsmål, fortelle om sin rolle	Biskopens følge, Margrete, Dorte Anders	Kontaktpers; Markus Moe
1415	1530	Samtaler m/ ansatte	Gulset kirke					
1545	1645	Omvisning og kirkens historie	Gulset kirke		Margrete		Biskopens følge, samt de som måtte ønske	
		Middag og prat	Gulsetgrillen					Odd kontakter driverne
1900	2000	Samtale m/ ansatt	Gulset kirke					
2030		Korøvelse G-vox	Gulset kirke		Odd (ik.tilstede)	Kveldstanker	Biskopens følge, Margrete	

ONSDAG

Start	Slutt	Programpost	Sted	Tema	Ansvar	Biskopens oppgaver	Medvirkende	Merknader
0900	0930	Åpning av Diakonikonferansen dag 2	Skien baptistkirke					
1000	1045	Barnehagebesøk og omvisning	Lillefot, Gulset kirke		Margrete	Hilse på de eldste barna	Biskopens følge, Margrete, Dorte	
1100	1135	Sykehjemsbesøk	Gulset sykehjem		Margrete	Hilsen	Biskopens følge, Margete	Margrete har andakten
1200	1230	Lunsj m/ Babytrallgruppa	Gulset kirke		Dorte, Anders		Biskopens følge, Dorte, Anders, Margrete	
1300	1430	Møte/ samtale	Gulset Nærmiljøsenter	Områdesatsning Gulset 2028	Margrete	Samtale	Biskopens følge, Margrete, Anders	
1445	1515	*'Mannegruppa'* møte med kirkens frivillige vaktmestere	Gulset kirke		Aleksander	Samtale	Biskopen	
1520	1600	Samtale m/ ansatt	Gulset kirke					
		Middag						
1800	1930	Møte menighetsråd	Gulset kirke	*Hvordan mobilisere unge voksne og barnefamilier? *Hvordan nå ut i det digitale samfunn? *Områdesatsning Gulset 2028.	Margrete	Delta i samtalen	Biskopens følge, Margrete, Dorte, Vigdis	
1930		FOKUS	Gulset kirke	'Grill en Biskop'	Dorte	Svare spørsmål	Biskopens følge, Dorte, Margrete	

TORSDAG

Start	Slutt	Programpost	Sted	Tema	Ansvar	Biskopens oppgaver	Medvirkende	Merknader
0900		Skole- og barnehagebesøk	Skotfoss oppvekstsenter		Maria (ik.tilstede)		Biskopens følge, Margrete, Dorte Anders	Kont.pers; kommer
1045	1130	Samtale m/ ansatt	Gulset kirke					
1200	1400	Møte med kommunen/Kontaktutvalget, m/lunsj	Rådhuset		Jorunn	Samtale rundt temaer for møtet	Kontaktutvalget Biskopens følge, Margrete MR leder (ev annen MR repr)	
1430	1530	Skien Felleskirkelig Forum	Gulset kirke	Tverrkirkelighet	Margrete	Delta i samtalen	Biskopens følge, Margrete	
1600	1700	Samtale m/ ansatt	Gulset kirke					
		Middag						
1830		Kulturkveld m/lokale aktører	Skotfoss kirke	Skotfoss frem i lyset	Torill, Odd (ik.tilstede)	Hilsen til avslutning	Åpent	Leder; Ole Ragnar Helgen

SØNDAG 27.9. KL 1100 – Visitasgudstjeneste i Gulset kirke – biskopen taler.
Visitasforedrag rett etter gudstjenesten.
Kirkekaffe.

DEN NORSKE KIRKE
Gulset og Skotfoss menighet

Visitasmelding

Gulset og Skotfoss menighet 2026

Innhold

1 Innledning 3
2 Soknet 4
2.1. Grenser, folketall og kirkemedlemskap 4
2.2. Lokalsamfunnet – kultur – og samfunnsliv 4
2.3 Gulset Nærmiljøsenter 5
3 Arbeidet i menigheten 6
3.1 Strategi og visjon 6
3.2 Generell vurdering av menighetslivet/menighetens åndelige situasjon 6
3.2.1 Gudstjenester 6
3.2.2 Kirkelige handlinger. 8
3.2.3 Barne- og ungdomsarbeid i Gulset og Skotfoss menighet 10
3.2.4 Voksenarbeid 12
3.2.5 Diakoni 12
3.2.6 Misjon/SMM 13
3.2.6 Givertjeneste 13
3.2.8 Kirkemusikalsk virksomhet 14
3.2.9 Integrering av mennesker med spesielle behov og nye nordmenn 14
3.2.10 Kultur, bl.a. samarbeid med det alminnelige kulturliv 14
3.2.11 Menighetsrådets arbeid – hvordan dette fungerer 14
3.2.12 Stabens arbeid – hvordan dette fungerer 15
4 Kirkelige råd og ansatte 16
4.1 Gulset og Skotfoss menighetsråd 16
4.2 Skien kirkelige fellesråd 16
4.3 Ansatte 16
4.4 Merknader til stillingsstrukturen 17
5 Kirkebygg, kapell og gravplasser 18
5.1 Kirkebygg 18
Gulset kirke 18
Skotfoss kirke 19
5.2 Andre bygg og gravplasser 20
Pollen kapell 20
Pollen kirkegård 20
Omdal kirkegård 20

5.3 Kort beskrivelse av tiltak gjort siden forrige visitas 21
6 Kommunen og kirken 23
6.1 Generelle vurderinger 23
6.2 Kirkene i kommuneplanene: økonomi, helse, oppvekst, kultur mm. 23
6.3 Nye prosjekter, planer 23
6.4 Samarbeid kirke – skole - barnehage 23
6.4.1 Skoler 23
6.4.2 Barnehager 24
7 Samarbeid med organisasjoner og menigheter 25
7.1 Samarbeid med kristne og humanitære organisasjoner/ institusjoner 25
7.2 Samarbeid/forsøksordninger med andre sokn og fellesråd 25
7.3 Samarbeid med andre kirkesamfunn 25
8 Konklusjoner/fremtidsperspektiv 26

1 Innledning

De strukturelle rammene har stort sett vært de samme siden forrige bispevisitas. Menighetene Gulset og Skotfoss ble slått sammen til et sokn i 2016, relativt kort tid før forrige visitas. Vi ser nå at vi har kommet inn en mer normal drift med denne virkeligheten. Det er ulik kultur på de ulike stedene i menigheten, men noe bevegelse på tvers.

Det har siden sist visitas vært en del utskiftninger blant de ansatte. For staben har denne perioden vært preget av flere langtidssykemeldinger og ustabil vikardekning. Stabssituasjonen, sammen med reduksjonen i presteressursen som kom i forlengelsen av soknesammenslåingen, har preget arbeidet i menigheten de siste årene. Arbeidet har vært stabilt, men ikke hatt mulighet til mye nyskapning og utvikling.

Det tok tid etter pandemien å bygge opp igjen arbeidet og samle folk igjen. Vi ser at det nå nærmer seg nivået rett før pandemien og det er flere positive trekk å se i at nye kommer til tro, i alle aldre, og at nye velger å finne sitt åndelige fellesskap i Gulset og Skotfoss menighet.

Gulset
Det er mye godt arbeid som gjøres i menigheten, både på barne-, ungdoms- og voksen- siden. Vi ser en fornyende vekst på de fleste arenaer i arbeidet. Det er mange som har en lengsel etter mer av Guds berøring i sitt liv. Tradisjonen i Gulset kirke med en tydelig bevissthet på Den Hellige Ånd har alltid vært et mål i arbeidet i menigheten. Dette er noe vi jobber mer bevisst med for tiden. Mange opplever besøk i vår gudstjeneste som annerledes enn i mange andre menigheter i Den norske kirke.

Skotfoss
Menighetsarbeidet på Skotfoss er av det mer tradisjonelle slaget. Der bæres arbeidet av de eldre, og det er de samme trofaste sliterne som vært med i mange år. Sammenslåingen med Gulset ble møtt med skepsis, men både ansatte og frivillige medarbeidere på Gulset har blitt møtt med åpne armer av frivillige medarbeidere på Skotfoss. Vi ser dessverre ikke det samme tilsiget av nye mennesker på Skotfoss.

2 Soknet

2.1. Grenser, folketall og kirkemedlemskap

Gulset og Skotfoss sokn er en del av Skien kommune. Det ligger ca. 4 km vest for Skien sentrum og strekker seg inn langs elv- og skogsterreng og har et stort friluftareal som benyttes av hele Skiens befolkning. Soknet grenser mot Skien, Gjerpen og Solum sokn. Folketallet pr. 19. mai 2026 er 9625 og registrerte kirkemedlemmer er 5364.

Befolkningen på Gulset og Skotfoss er sammensatt både i etnisitet og demografi. Det er en stor spredning i de økonomiske forutsetningene i soknet. Gulset har, i større grad enn Skotfoss, en befolkning med en sammensatt etnisitet. Dette preger også den religiøse sammensetningen i soknet.

Det merkes også godt at Gulset ikke lenger er en ung bydel. De store utbyggingsområdene var ferdig utbygd rundt 1980/1990, og vi merker at befolkningen er mer sammensatt aldersmessig. Det er stadig flere begravelser fra soknet selv om de fleste ikke går fra Gulset kirke. Siden vi ikke har en kirkegård på Gulset skjer de fleste begravelser og bisettelser fra andre kirker, fortrinnsvis Gjerpen kirke og Nordre kapell. På Skotfoss går de fleste gravferder fra Pollen kapell og tidvis Skotfoss kirke.

2.2. Lokalsamfunnet – kultur – og samfunnsliv

Gulset og Skotfoss er svært forskjellige lokalsamfunn. Skotfoss har en klar identitet og en lang stolt historie mye knyttet til Skotfoss bruk. I fordums tid var det et yrende liv på Skotfoss med mange butikker, menigheter og arbeidsplasser. Folk bodde og arbeidet på Skotfoss. Bruket er lagt ned for mange år siden (1986) og det har i lengre tid vært fraflytting fra stedet. Det som nå er igjen av møteplasser på Skotfoss er en skole, to barnehager og et lite sentrum med matbutikk, frisør og andre mindre forretninger som dukker opp og legges ned med jevne mellomrom. De har også et aktivt idrettslag og et flott idrettsanlegg. Flere bygninger fra Skotfoss bruk gjøres om til leiligheter og utbyggere satser på området rundt det gamle bruket.

Gulset har ikke noen lang historie, og det er mange gamle som forteller om at boligfeltene i dere barndom var turområder. De fleste på Gulset er innflyttere, og bydelen har i nyere tid ikke hatt mange arbeidsplasser. Derfor er det mange som bor på Gulset og jobber andre steder i Grenland. De fleste som har arbeidsplassen sin på Gulset har arbeid i skole, barnehage, butikker og sykehjem. Gulset har fire skoler, seks barnehager og et mindre kjøpesenter som strever med å tiltrekke seg kunder. Kirken ligger like ved kjøpesenteret og det er uten tvil gunstig for vårt daglige liv. Det har vokst frem andre områder i Skien som konkurrerer om handelen til Gulsets befolkning.

Under valgkampen i 2023 ble det lansert at Gulset bydel var tildelt områdesatsningsmidler. Satsningen kalles Gulset 2028, og har fått tildelt 25 millioner kroner i statlige midler over en 5-årsperiode for å bedre nærmiljø, boforhold og levekår. Hovedsatsningsområdene i prosjektet er:

- Inkluderende arbeidsliv
- trygg oppvekst
- nærmiljøkvalitet og attraktivitet

Kirken var involvert i startfasen av dette prosjektet, men er mindre involvert når prosjektet nå er i driftsfasen.

Gulset idrettsforening engasjerer mange fra alle generasjoner, og betyr mye i bydelen. De har et aktivt arbeid spesielt på fotballsiden, men har også en idrettshall med mye annen aktivitet. Skigruppa er svært aktiv og arbeider med en rulleskitrase i nærheten av eksisterende idrettsanlegg. For en del år siden åpnet Skotfoss hoppgruppe et fantastisk flott hoppanlegg i Hasselbakken på Vestre Gulset. Lang tids dugnadsarbeid har resultert i fire plastbakker fra 7 – 60 meter, og er et rekrutteringsanlegg for hoppsport som tiltrekker seg utøvere både fra inn- og utland. Turn er også en aktivitet som trekker til seg mange utøvere.

2.3 Gulset Nærmiljøsenter

En viktig aktør inn i lokalmiljøet på Gulset er Gulset Nærmiljøsenter. Menigheten tok initiativ til opprettelsen av senteret i forbindelse med byggetrinn 2 på kirka, og Nærmiljøsenteret hadde i lengre tid kontorplassene sine i den gamle delen av kirkebygningen. Etter hvert som driften har vokst har Nærmiljøsenteret hatt behov for større lokaler, og lokalene har man funnet i tomme butikklokaler på Gulsetsenteret. Gulsetsenteret så de hadde behov for den møteplassen som Nærmiljøsenteret skapte, og de har nå en avtale hvor Nærmiljøsenteret mottar fra Gulsetsenteret like mye i økonomisk støtte som de må ut med i husleie. Med andre ord får de gratis lokaler.

Kirken bidro med større økonomiske midler ved oppstarten, men nå drives senteret primært gjennom støtte fra det offentlige. Nærmiljøsenteret har et eget styre, hvor flere av representantene har en god tilknytning til menigheten.

Nærmiljøsenteret fungerer både som et samlingspunkt for annen frivillighet og de skaper selv møteplasser. De har også skapt et samarbeidsorgan for skolene hvor også kirken blir invitert, og tre ganger i semesteret arrangerer de samarbeidsmøter. Et av flere arrangementer som Nærmiljøsenteret er delaktige i er Gulsetdagen som samler både næring og frivillighet på Gulset. Kirken har alltid deltatt på Gulsetdagen og har de siste årene skapt en møteplass på kirkebakken med servering og mulighet for å besøke et åpent kirkerom.

3 Arbeidet i menigheten

Menighetsarbeidet har lidd under den ustabile ansattsituasjonen som menigheten har hatt siden forrige visitas.

Det har vært nødvendig å redusere på aktivitetsnivået for å ta vare på de som er i tjeneste. Det gledelige er at vi ser at dette gir rom for at nye ting kan vokse fram.

3.1 Strategi og visjon

Selv om soknet nå har fått to kirker som kulturelt sett ligger ganske langt fra hverandre er det viktig for oss at vi er en menighet. Vi har samme målsetting med arbeidet både på Gulset og Skotfoss.

Menigheten har ikke hatt en ny visjonsprosess og holder fortsatt på visjonen: «*Å leve med Jesus & lede til Jesus*». Bevisstheten rundt den eksisterende visjonen har ikke vært stor de siste årene, men den har ikke blitt formelt endret.

Arbeidet i menigheten er ganske tradisjonelt bygd opp både med noen store åpne fellesskap, og mindre lukkede fellesskap man må inviteres inn i. Den viktigste samlingen for stormenigheten er gudstjenesten.

Etter menighetsrådsvalget i 2023 har vi hatt årlige samlinger med råd og stab. Dette har vært viktige samlinger for å samkjøre ledelsen av menigheten og gi retning for arbeidet for tiden foran.

3.2 Generell vurdering av menighetslivet/menighetens åndelige situasjon

3.2.1 Gudstjenester

Det er stor forskjell på gudstjenestesøkningen i våre to kirker.

Skotfoss kirke har en gudstjenesteforordning der man i praksis har en gudstjeneste i måneden i tillegg til høytider og høytidsdager. Til gudstjenestene møter en liten, men svært trofast kjernemenighet opp. Dersom det ikke er dåp kan vi regne rundt 15 deltagende, og gjennomsnittsalderen er høy.

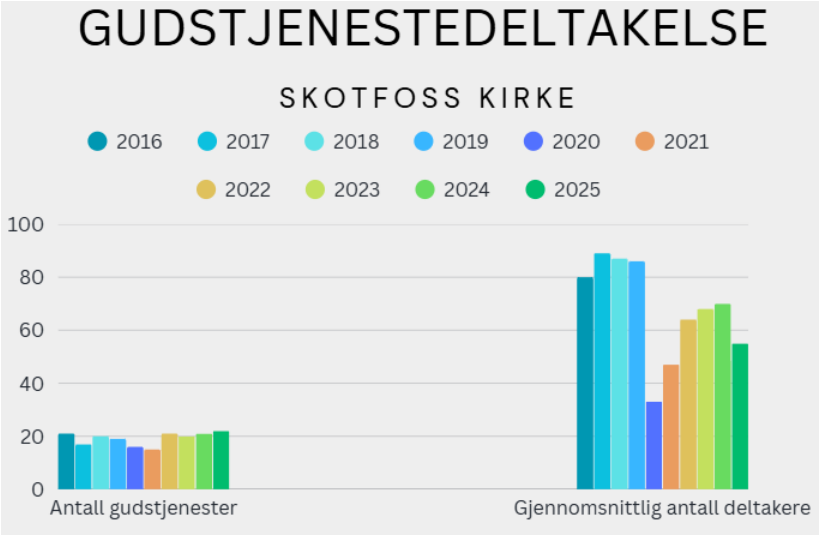

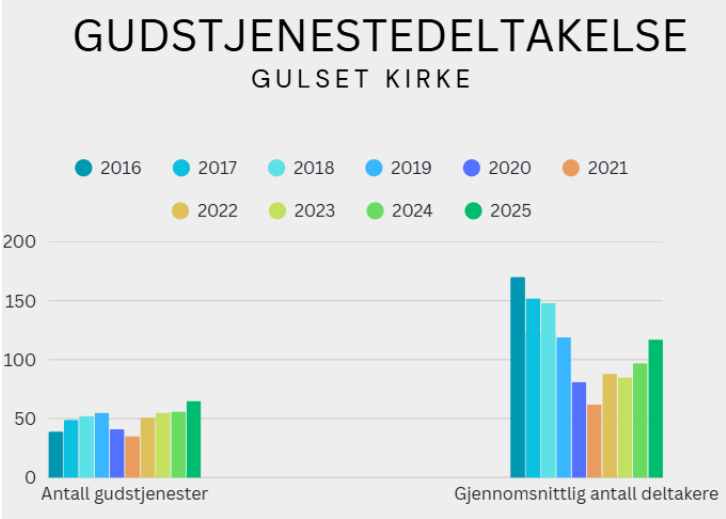

Gulset kirke har et mye mer aktivt gudstjenesteliv. Der er det gudstjeneste hver søndag, bortsett fra i sommerferien hvor det er annenhver søndag. Det var tungt å få gudstjenestelivet opp etter pandemien, men vi ser nå en stigende trend i gudstjenestedeltakelsen i Gulset kirke, og vi er tilbake på samme nivå som før pandemien.

I en periode ble det gjennomført kveldsgudstjenester. Hovedhensikten var å gi større rom for lovsang og tilbedelse, og å forsøke å nå de som ikke finner seg til rette på formiddagsgudstjenesten. Vi så at vi ikke nådde andre enn de vi vanligvis nådde og besluttet å slutte med disse og ha gudstjeneste til vanlig tid. Savnet etter samlinger med mer fokus på lovsang og tilbedelse har fortsatt vært til stede og det har de siste årene vokst fram, fra frivillige, en «Lovsang og fellesskapskveld» 2 ganger i semesteret, dette samler rundt 50 deltakere.

Menighetens liturgiske uttrykk er et sted mellom en tradisjonell høymesse og et evangelisk møte. Det er svært viktig for menigheten å være stedegen og videreføre og utvikle egen tradisjon. Vi ønsker ikke velkommen en innstramming i liturgien som går mot en tradisjonell retning. Det vil ikke styrke vår gudstjenestefeiring.

Vi ønsker å nå alle generasjoner i gudstjenestene våre, men vi strever spesielt med å nå ungdommene. Vi har et fokus på lovsang i gudstjenesten, noe ungdommen deler, men lovsangsuttrykket er endret de siste årene og vi savner å innimellom kunne ha et lovsangsband i gudstjenesten. Vi har de siste årene sett et tilsig av unge voksne, gjerne med barn, som kommer og blir en del av gudstjenestefellesskapet. Det er gledelig.

Søndagsskolen har vært et viktig bidrag for at barnefamilier skal komme på gudstjenester. Det er et arbeid som fortiden har utfordringer med å finne tilstrekkelig med voksenledere, med det resultat at vi ikke har kapasitet til å ha søndagsskole alle søndager det ikke er familiegudstjenester.

3.2.2 Kirkelige handlinger.

Dåp

Slik som resten av kirken opplever vi at dåpstallene synker.

Det er fortsatt slik at en del velger dåp utenfor soknet.

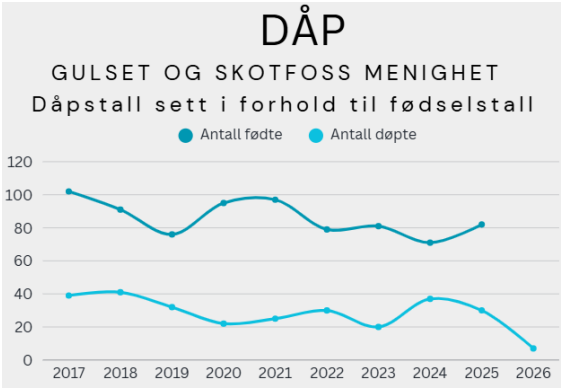

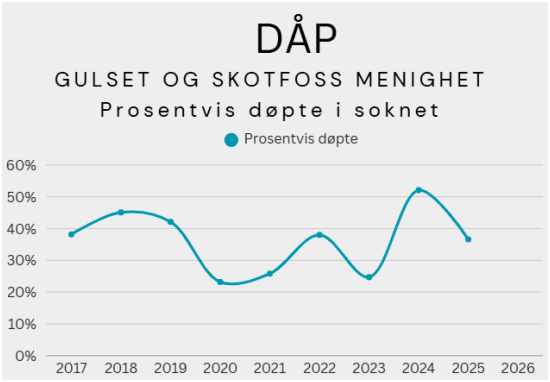

Dåpsprosenten er varierende i soknet. Om en ser bort fra pandemitiden ser det ut som det normale hos oss er at rundt 40 % av de fødte blir døpt.

Lokalt kan vi se at Gulset sliter mer med dåpsprosent enn Skotfoss. Siste år ble like mange døpt i Skotfoss kirke som i Gulset kirke, selv om innbyggertallet er i størrelsesorden 1:4. Noen Gulsetborgere finner veien til dåp i Skotfoss, men de fleste som døper på Skotfoss har bostedsadresse der.

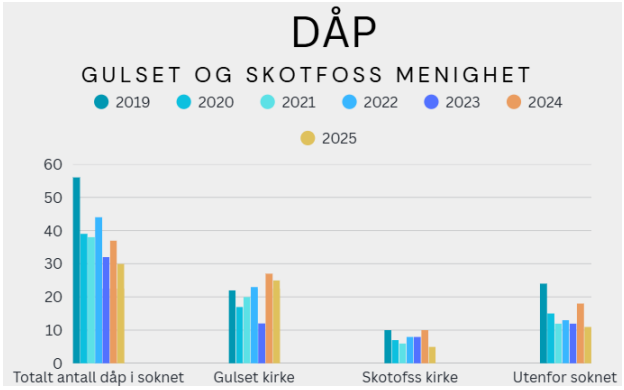

Konfirmasjon

Konfirmasjonstall vil alltid svinge, etter som ungdom følger hverandre. I mange år hadde menigheten et godt rykte for konfirmantarbeidet og vi hadde en god oppslutning. Vi ser at konfirmasjonsoppslutningen har lidd under den ustabile ansattsituasjonen.

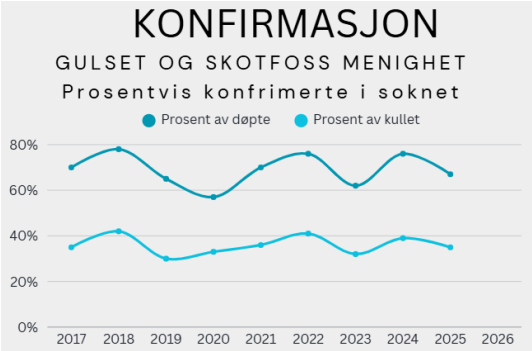

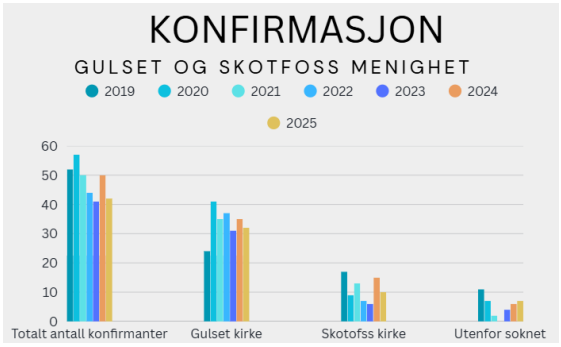

Vi ligger ganske greit an i forhold til den prosentvise deltakelsen blant medlemmer, og har en stabil, men lav andel av hele kullet.

Vigsler

Av kirkene våre er det Skotfoss som er mest ettertraktet som vigselskirke. Det er ikke mange vigsler og ligger mellom 3-6 hvert år. Gulset kirke brukes mest til vigsel av de som er godt kjent i menigheten.

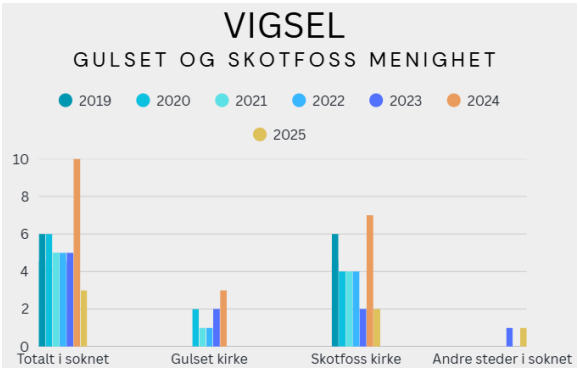

Gravferd

De fleste gravferdshandlinger i soknet utføres fra Pollen kapell. Skotfoss kirke ligger langt unna kirkegårdene på Skotfoss og den brukes lite til gravferd. Gulset har ingen kirkegård, og de fleste seremonier skjer i kirker i nærheten av gravplassen. Mange fra Gulset blir gravlagt på Nordre gravlund og Gjerpen kirkegård. Vi ser i all hovedsak to typer gravferd som går fra Gulset kirke. Det ene er gravferd hvor man avslutter med at kisten kjøres bort og går rett over i minnesamvær i andre delen av kirken, og den andre er gravferd hvor man har så store tekniske behov til seremonien at ingen andre kirker i Skien har mulighet enn Gulset.

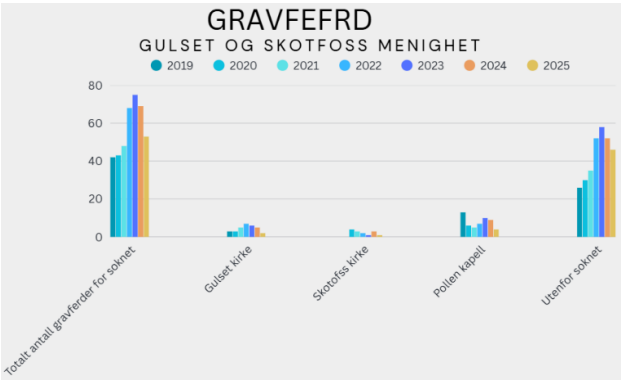

3.2.3 Barne- og ungdomsarbeid i Gulset og Skotfoss menighet

Trosopplæringstiltak

I 2012 ble trosopplæringsplanen for Gulset menighet vedtatt. Fra 01.01.16 ble Gulset og Skotfoss ett sokn og har i etterkant fulgt Gulset menighets trosopplæringsplan. Noen av arrangementene har det vært naturlig å gjennomføre i Skotfoss kirke, men flest har blitt gjennomført i Gulset kirke.

I trosopplæringsarbeidet i Gulset og Skotfoss menighet har de fleste av trosopplæringstiltakene 0-12 år blitt gjennomført hvert år. Etter å ha fått en mer stabil ansattsituasjon på trosopplærings fronten har de fleste tiltakene blitt gjennomført.

Tre viktige fokusområder

1. Barnet i fokus
   Vi har vært – og er – opptatt av barnets gudsrelasjon, og målet med trosopplæringen er at barnet skal få en indre motivasjon og verktøy for etterfølgelse av Jesus som herre og frelser.
2. Tro på hjemmebane
   Vi mener at foreldre er de beste trosformidlere til barna. Troen utvikles i relasjon til de menneskene som betyr noe for barnet. Derfor har vi ønsket å gi foreldre og barn muligheter til å praktisere tro på hjemmebane ved bøker, musikk, lære bønner m.m.
3. Trospraksis
   Vi har vært bevisst på at barnet skal få mulighet til å utvikle sin tro og troserfaring ut fra alder og modenhet. Derfor har vi vært opptatt av å legge til rette for trospraksiser i tiltakene som bønnevandring, lystenning, lovsang, bønnesanger, være en god venn, lese/undre oss over bibeltekster, være noe for andre m.m.

Oppslutning

Når det gjelder oppslutning på de punktuelle tiltakene har det variert mye fra år til år. Et tiltak som har hatt god oppslutning ett år, kan ha få deltagere det neste.

Vi ser disse tendensene:
I førskolealder er det foreldrene som bestemmer om de kommer. I skolealder er det ofte vennene som er avgjørende om de kommer eller ikke. Vi ser at påmeldingene kommer i siste liten når de har hørt om noen som har meldt seg på. Barna kommer fra 4 ulike barneskoler (3 kommunale og en privat). Ungdomstiltakene har det vært lav oppslutning om, og her prøver vi å tenke nytt når planen revideres.

I snitt kan vi si at det er 10-20 prosent av de døpte og tilhørende som slutter opp om tiltakene. Når det er mellom 10-20 deltagere synes vi det er bra, eller som forventet. Selv om mange av tiltakene har vært drevet lenge før trosopplæringsplanen ble vedtatt, ser det ut som om hvert kull hele tiden må nås. Vi er ikke fornøyde med disse tallene og vi vil fremover hele tiden jobbe med relasjonen til familiene og barna som døpes for å øke oppslutningen. Den siste tiden ser vi en gledelig økning i deltakelsen.

Det kontinuerlige

Da vi utarbeidet trosopplæringsplanen, hadde vi et ønske om å invitere til tiltak, og deretter invitere til å bli med i det kontinuerlige arbeidet. Eksempler: kor, søndagsskole, KRIK og Fokus.

Kor og søndagsskole har vært bærebjelken i det kontinuerlige barne- og ungdomsarbeidet i Gulset kirke gjennom mange år. Tidligere var det kor for barn og unge i alle aldre, ikke minst Gla'Vox (10-13) som sto som en bauta i arbeidet med «tweens» gjennom 28 år. Gla'Vox ble dessverre lagt ned etter pandemien.

Det er gledelig å se at et nytt barnekor – Soul Kids (1.-7. klasse)– har startet opp og har kommet inn i en god etableringsfase, hvor det er god drift samtidig som det stadig kommer nye til. Pr. i dag mangler det kortilbud for de under skolealder og for ungdommer. Det er mulighet for framvekst av et tilbud for ungdommer som en videreutvikling av Soul Kids.

Søndagsskolen har vært en viktig og naturlig del av gudstjenesten i Gulset kirke. Søndagsskolearbeidet har vært stabilt og godt, men er nå inne i en krevende fase med manglende voksenledere. Vi får derfor ikke til å ha søndagsskole hver søndag, hvor det ikke er familiegudstjeneste. Søndagsskolen er aldersinndelt: 3-6 år (Gullivergjengen) og 1.-4.klasse (Tårnagentene)

Det er allikevel mange barn som er innom, og søndagsskolen på Gulset hadde i 2025 74 barn innom, men samler rundt 10-15 barn på en vanlig samling.

For noen år siden startet menigheten søndagsskolearbeid for tweens, B-gjengen, annen hver fredag. Dette er et arbeid som er i vekst, det er 25 barn som har vært innom og rundt 10-15 som samles hver gang. Dette er et arbeid hvor det pr. i dag er nok frivillige til å drive arbeidet sammen med ansatte.

Siden forrige visitas har menigheten arrangert SUPERMANDAG, det foregikk annenhver mandag i kirken, for barnefamilier. Mellom kl. 16 og 17 ble det servert det en enkel middag, og deretter kan barna være med på ulike aktiviteter i timen etter. Det var et tilbud fra de er 1 år, til de går i 4 klasse. Ønsket var å legge flere tiltak til SUPERMANDAG, hvor foreldre har mulighet til å bygge relasjoner og bli kjent med hverandre. Dette tilbudet måtte legges ned av ulike årsaker, både at det var vanskelig å finne frivillige til å bidra og fordi stabssituasjonen tilsa at det ikke var forsvarlig å drive det videre. Flere av aktivitetene som var knyttet til SUPERMANDAG har blitt videreført, men som individuelle aktiviteter.

Vi er i ferd med å revidere planen for kirkelig undervisning og læring. Målet er at planen skal være realistisk og gjennomførbar, særlig at det kontinuerlige arbeidet for barn og ungdom blir en enda mer sentral del planen.

Lillefot barnehage

I forbindelse med byggingen av Gulset kirkes 2. byggetrinn ble det besluttet å bygge barnehage i kirkens underetasje.

Barnehagen eies og drives av menigheten. Menighetsrådet utnevner to av barnehagens styremedlemmer, som danner styret sammen med SU-leder, personalrepresentant og barnehagestyrer.

Arbeidet i Lillefot barnehage er viktig del av hvordan menigheten når barn i Gulset bydel. Det er rundt 75 barn som har sin hverdag i kirkebygget vårt. Og barnehagen drives med en utvidet formålsparagraf med fokus på formidling av Bibelfortellinger, kristen tro og praksis. Barnehagen inviterer hvert år de andre barnehagene og 1. klassene i bydelen til påskespill i kirkerommet, hvor de dramatiserer påskefortellingen og formidler denne på en flott måte. Det er også en forestilling for foreldre, foresatte og andre som ønsker å få dette med seg. Årlig når de rundt 200 besøkende.

Barnehagen deltar også på en gudstjeneste i løpet av høsten.

Ungdomsarbeidet

De siste årene har vært preget av utskiftninger av ansatte. I den samme tiden har det vært en nedgang i antall ungdommer og en endring i hvilke ungdommer som er en del av arbeidet. Nå ser vi en vekst og en større bredde i ungdommer som nås. Det er et viktig fokus å bygge bro fra tweensarbeidet i B-gjengen og inn i ungdomsarbeidet.

De siste årene har den faste pulsen i arbeidet vært onsdager KRIK (kl.17.30-19.00) og FOKUS (kl. 19.00-21.00) i Gulset kirke. FOKUS er kvelder med andakt, lek, mat og fellesskap.

Det er mange voksne og foreldre som involverer seg i ungdomsarbeidet. Dette er en stor styrke både for ungdommene og ansatte. Men vi ser at vi gjerne skulle hatt flere unge voksne som ledere i ungdomsarbeidet.

3.2.4 Voksenarbeid

Menigheten på Gulset er både glad i og forventer solid forkynnelse. Det merkes i gudstjenestene at man har forventning til prekenen, og prestene får ofte tilbakemeldinger på hvordan forkynnelsen er. Selv om ikke en preken utelukkende er undervisning, er gudstjenesten hovedplattformen for undervisningsarbeidet for voksne. Det er her vi møter flest tilhørere.

En bærebjelke i voksenarbeidet i menigheten er «Åpent Hus», formiddagstreff hver tirsdag som har hatt en gledelig vekst de siste årene, og som i dag samler rundt 50 stk. hver uke. Arbeidet drives av frivillige som går i teamturnus.

Siden forrige visitas har menigheten hatt ulike former for undervisning i tillegg til gudstjenestens forkynnelse og undervisning. Det har vært felles lesning og undervisning om Markusevangeliet og det siste tilskuddet har vært to runder med Alphakurs.

På Skotfoss skjer det også undervisning på Bedehuset. Den aktive menigheten i kirken og på bedehuset er de samme menneskene, og de arrangerer møter som blir annonsert i kirken. Det er også enkelte undervisningssamlinger på bedehuset.

3.2.5 Diakoni

Ansatte

Som en del av Skien kirkelige fellesråd har vi en ansatt diakon i 50% stilling (i hele fellesrådsområde). Hun jobber mye med sorgarbeid for unge.

Høsten 2019 fikk menigheten ansatt sin egen diakon i 50% stilling. Det ble en krevende oppstart med pandemiutbrudd før stillingen ble virkelig formet. Menighetsrådet ønsket et diakonalt fokus på familiearbeidet i soknet, sett i lys av den sosioøkonomiske situasjonen i soknet.

Samtidig blir befolkningen på Gulset eldre, og det diakonale behovet er stort på mange fronter.

Åpnet hus

«Åpent Hus», formiddagstreff hver tirsdag som har hatt en gledelig vekst de siste årene, og som i dag samler rundt 50 stk. hver uke. Arbeidet drives av frivillige som går i teamturnus. Her spises det vafler og drikkes kaffe, en samles rundt bordet for en god samtale og fellesskap. Det er også andakt/kåseri/miniforedrag hver gang.

Ved hjelp av staben klarer vi å holde åpent nesten alle uker i året, også gjennom sommeren med et forenklet opplegg.

Formiddagstreff på Skotfoss Bedehus

Hver tredje torsdag i måneden er det formiddagstreff for eldre på Skotfoss Bedehus. Det tradisjonelt opplegg, med sang, mat, kaffe & kake, andakt og åresalg.

Gulset sykehjem

Vi har et meget godt samarbeid med musikkterapeuten på Gulset sykehjem. Vi har de siste årene økt frekvensen på andaktene og endre tidspunkt. Nå har vi formiddagstreff annen hver fredag kl. 11.00.

Besøkstjeneste

I mange år hadde menigheten en stor og aktiv besøkstjeneste. Den er dessverre ikke fungerende.

Bønnearbeidet

Menigheten har en aktiv bønnetjeneste. Det er en gruppe som ber for menighetsråd og stab, i tillegg til bønnelapper som legges bønneskrinet under gudstjenesten. Denne gruppa praktiserer taushetsplikt på bønneemner som kommer inn og er en lukket gruppe.

Det er også en åpen bønnetime hver torsdag. Dette er en bønnetime som er åpen for de som ønsker å være med å be for menigheten og arbeidet som skjer.

Begge gruppene får innspill fra staben til bønneemner.

3.2.6 Misjon/SMM

Menigheten støtter misjonsprosjektet «Mamma Maggie» gjennom Stefanusalliansen. Det støttes både gjennom forbønn og gaver. Også barnehagen Lillefot er aktivt støttende.

I 2017 fikk trosopplæringen støttemidler til å lage et prosjekt knyttet til hennes arbeid. Grunnet sykdom ble prosjektet ikke fullført. Mamma Maggie var på besøk i menigheten og barnehage i slutten av mai 2018.

3.2.7 Givertjeneste

Menigheten har en trofast givertjeneste, med ca. 45 faste givere. Det er behov for å øke givertjenesten skal vi klare å opprettholde nivået på aktivitet i menigheten som vi har vært vant til.

Menigheten har også et høstlotteri og en julemesse som er viktige og gir store bidrag til menighetens økonomi.

3.2.8 Kirkemusikalsk virksomhet

Sang og musikk

Gulset menighet har et rikt sang- og musikkliv, og mange søker inn til menighetens gudstjenestefellesskap. Sang og tilbedelse er viktig når menigheten samles. Mangfold og variasjon i musikalske uttrykk er også viktig – orgel og flygel går side om side.

Vi har i flere år hatt enkelte sanggudstjenester i høymessetid. Dette er godt besøkte gudstjenester og som gir mange gode tilbakemeldinger.

Gulset kirke er en god kirke å musisere i. Menigheten har avholdt flere konserter, deriblant menighetens julekonsert som samlet fullt hus.
Kirken har blitt en populær konsertarena for andre som ønsker å leie kirken.

Soul Kids

Soul Kids øver hver mandag og er for sangere i 1.-7. klasse. Koret startet i 2023 og er fortsatt i oppbyggingsfasen, men det er gledelig å se veksten både i antall og i hvordan de synger.

Gla´ Vox

Gla'vox var i rundt 30 år en bærebjelke, både i det musikalske arbeidet i menigheten og i barnearbeidet. Koret ble dessverre lagt ned etter pandemien.

G-Vox

Menighetens voksenkor øver på tirsdagene – 48 medlemmer (ca 35 på øvelsene).
Koret har en viktig funksjon inn i gudstjenesten, og er også et viktig diakonalt arbeid. Det er et kor som samler sangere med ulik menighetsbakgrunn.

3.2.9 Integrering av mennesker med spesielle behov og nye nordmenn

Gulset kirke er universelt utformet og godt tilrettelagt for bruk uansett funksjonsgrad. Det merkes også i menighetslivet, og vi har flere aktive i menigheten som sitter i rullestol. Skotfoss kirke fikk rullestolrampe i 2017. Den mangler tilgjengelighet for rullestolbrukere opp til alteret. Toalettet på Skotfoss har to dørterskler som skaper utfordringer for rullestolbrukere.
Kirkerommet på Pollen kapell er lett tilgjengelig for alle, men mangler et handicaptoalett.

Nye nordmenn skulle vi gjerne sett mer av i Gulset og Skotfoss menighet. Vi har noen aktive i menigheten, men skulle gjerne hatt flere. Det er et samarbeid med Nærmiljøsenteret i forhold til integreringsarbeid i samfunnet, men vi kunne hatt godt av innspill som kan hjelpe oss med å integrere innvandrere bedre i vår menighet.

3.2.10 Kultur, bl.a. samarbeid med det alminnelige kulturliv

Gulset kirke brukes aktivt til konserter både av lokale og nasjonale aktører. Kirken er godt egnet til musikk. Skotfoss kirke brukes ikke mye til konserter, kun av lokale krefter, men har de siste årene fått en ny solidaritetsjulekonsert hvor inntektene går til Matutdelingen på Skotfoss.

3.2.11 Menighetsrådets arbeid – hvordan dette fungerer

På grunn av feil under gjennomføringen av valget høsten 2023, måtte en på Gulset og Skotfoss gjennomføre omvalg. Dette gjorde at en fikk en litt kronglete start.

Denne menighetsrådsperioden har vært preget av flere permisjonssøknader, flyttinger og et dødsfall, som gjør at rådet i realiteten ikke har noen vararepresentanter. Dette er en krevende situasjon for rådet.

Menighetsrådet har et arbeidsutvalg bestående av rådets leder og nestleder, i tillegg til soknepresten. I perioder har også sekretæren møtt i AU.

Menighetsrådet er arbeidsgivere for 4 personer i 1,5 årsverk. Dette har vært et viktig fokus for rådet, særlig i perioder med sykemeldinger.

De siste årene har menighetsrådet valgt å avholde regelmessige menighetsmøter, 1-2 i tillegg til årsmøtet. Dette har vært viktig for menigheten og vært med å skape en felles forståelse av den aktuelle situasjonen, og som lyttepunkt mellom råd og menighet.

3.2.12 Stabens arbeid – hvordan dette fungerer

Vi har en sammensatt stab, med ulik stillingsgrad, ulike typer arbeidsoppgaver og ulike arbeidssteder.

Staben samles til ukentlige stabsmøter hvor vi går igjennom sentrale deler av ukas aktiviteter og deler med hverandre ting vi er involvert i. Her samkjøres også informasjon og kommunikasjonsbehov.

I forkant av stabsmøtet samles de som har mulighet til bønn i absiden i kirkerommet.

Vi forsøker, så langt det er mulig, å sørge for at ingen kjenner seg alene med arbeidsoppgavene sine.

Vi prioriterer også å samles til sosiale samlinger for å bygge fellesskap.

4 Kirkelige råd og ansatte

4.1 Gulset og Skotfoss menighetsråd

Navn	Verv
Jostein Innerdal	Leder
Thomas Nees	Nesteleder
Ole Ragnar Helgen	Økonomiansvarlig
~~Laila Åreskjold~~	Flyttet
Margrethe Oldrup Olsen	
Thomas Tande – Halvorsen	Permisjon
Pål Haugerød	
~~June – Maria Ruud~~	Flyttet
Margrete Holmeide	Sokneprest
Hans Edvard Uleberg	1. vara Permisjon
~~Kari Ingebrigtsen~~	2. vara (Døde i januar 2025)
Marit Halvorsen	3. vara
Arne Nokevje	4. vara
Solveig Eikstad Mpgaze	5. vara

4.2 Skien kirkelige fellesråd

Menighet	Fast medlem	Funksjon	varamedlem
Borgestad	Terje Vinnes		Beate Lehne
Gimsøy og Nenset	Alexander Egeland	Leder	Heidi Skjellaug
Gjerpen	Jørn Arthur Nordeng		Daniel Landsverk
Gulset og Skotfoss	Arne Nokevje		Margrethe Oldrup Olsen
Kilebygda og Solum	Jorunn Haavind	Nestleder	Åse Matre Dalene
Melum	Aslaug Haugan		Ole Einar Amlie
Skien	Daniel Larsen		Gustav Søvde
Skien kommune	Anne Kydland		Ingeborg Heggheim Tappel
Oppnevnt av biskop	Liv Espeland Jettestuen		Sam Tore Bamle

4.3 Ansatte

Ansatte av bispedømmeråd og fellesråd

Margrete Holmeide	Sokneprest	Gulset og Skotfoss
Maria Terkelsen	Kapellan	Gulset og Skotfoss
Vigdis Green-Våga	Sekretær 45 %	Gulset og Skotfoss
Odd Sten Jakobsen	Organist 100 %	Gulset
Torill Gjelstad Høimyr	Organist 40 %	Skotfoss og Pollen
Dorte Axberg Frønes	Menighetsarbeider 50 %	Gulset og Skotfoss
Inger W Berg	Menighetspedagog 60 %	Gulset og Skotfoss (avslutter sin tjeneste 15.06)

Alexander Nordfjellmark	Kirketjener 100 %	Gulset og Skotfoss
Morten Barlaug	Kirketjener 5,33 %	Gulset
Joanna Miszta	Renholder 8 %	Gulset
Tom Johansen	Vikar kirketjener	Skotfoss
Arne Jonassen	Vikar gravplassarbeider	Pollen og Omdal
Siri Seltveit Danielsen	Diakon 50%	Hele Skien kirkelige fellesråd

Ansatte av menighetsrådet

Anders Berg	Diakon 50 %	
Dorte Axberg Frønes	Menighetsarbeider 50 %	
Inger W. Berg	Menighetspedagog 40 %	(avslutter sin tjeneste 15.06)
Vigdis Green-Våga	Sekretær 10 %	

4.4 Merknader til stillingsstrukturen

Menighetsrådet lønner pr 28.05.26 fire ansatte, i til sammen 1,5 årsverk. Det er et stort savn at det ikke er mer ressurser til det administrative arbeidet i menigheten. Det stilles stadig høyere krav til håndtering av økonomi og dokumentasjon, dette er krevende å dekke gjennom frivillige.

5 Kirkebygg, kapell og gravplasser

5.1 Kirkebygg

Gulset kirke

Adresse	Gulsetvegen 165, 3726 Skien
Byggeår	1986 1. byggetrinn 2009 2. byggetrinn
Arkitekt	Harald Hille 1. byggetrinn. Reidar Aasen, Børve Borchsenius 2. byggetrinn
Byggemateriale	Tegl
Byggekostnad	Kr. 4.000.000,00 1. byggetrinn, 55.000.000,- 2. byggetrinn
Finansiert av	Skien kommune og innsamlede midler i menigheten
Altertavle	På fondveggen i det nye kirkerommet er et Kristus-motiv dannet av glass-sko. Det formidler Jesu død for våre synder, soningen. Samtidig er korset nakent, noe som uttrykker Jesu oppstandelse og liv, hans nærvær hos oss. Dette understrekes av de gule skoene som omgir korset. Det blå feltet symboliseres livets elv og fødsel og danner bakgrunnen for døpefonten. Det røde feltet er pinsens felt , Den Hellige Ånd og guddommelig inspirasjon. Det sorte feltet formidler den menneskelige død I midt gangen har kunstneren gjennom egne monotypier fremstilt Livets elv som har fondveggen og alteret, Kristus, som kilde. Derfra renner det ut i brønnen og fordeles i alle retninger. Føttene som kristent symbol har forbindelseslinjer til pilgrimsvandring, men også i et videre perspektiv til selve livsvandringen. Kalksteien som danner bakgrunnen på fondveggen er hentet fra Caliza Capri i Spania. Kirken er utsmykket av Borgny Farstad Svalastog
Orgel	Digitalt Johannus orgel type Monarke Bach Sonate, 31 stemmer
Sitteplasser	270 - 500
Historier om kirken	Gulset kirke er en ”arbeidskirke”. Når kirken ble bygget i 1986-var det alt planer for utvidelse. I det 2. byggetrinn er det integrert menighetskontorer i en fløy og en barnehage i kirkens kjelleretasje. Den gamle bygningsmassen ble pusset opp av menigheten på dugnad.

Skotfoss kirke

Adresse	Kirkebakken 3, 3720 Skien
Byggeår	1900
Arkitekt	Børve , Porsgrunn
Byggematrialer	Trematerialer
Byggekostnad	
Finansiert av	På ekstraordinær generalforsamling i Union & Co ble det vedtatt at de opprinnelige stiftere av Union & Co skulle gi kr 1.000,- hver, og resten 38.000,- skulle deles på grosserer Th. Eger og rittmester Heftye. Tomten til kirken ble gitt av styret for Nordsjø – Skiens kanalen
Altertavle	Forestiller den kananeiske kvinne ved Jesu føtter. Malt av J. Nortvig
Orgel	Nytt orgel i 1963 fra Norsk orgel og harmoniumsfabrikk, 21 stemmer
Sitteplasser	Opprinnelig 600, men etter at det ble fjernet benker bakerst i kirken har den nå plass til i underkant av 400.
Restaurering	I 1924 endret kirken farge fra okergul til hvitt. I 1948 ble to lysekroner og åtte lampetter fra Parkbiografen overtatt for kr 250,-. Tårnet ble bygd om i 1952Kirkegulvet ble utbedret i 1953. Union & Co bevilget kr 15.000,- kommunen kr 7.000,. I 1987 ble kirken malt antikk hvit med beige stolper og karmer. Dørene ble grønne. I 1991 ble noen benker bakerst i kirken erstattet med bord og stoler. Det ble også satt opp en brystning.
Historier fra kirken	Det var arbeiderne ved Skotfoss bruk som utførte alt planerings- og snekkerarbeid på kirken. Dørbeslag og alterstaker ble støpt i brukets eget metallstøperi.

5.2 Andre bygg og gravplasser

Pollen kapell

Adresse	Løveidveien 18, 3720 Skien
Byggeår	1975
Arkitekt	
Byggemateriale	Tre
Byggekostnad	500.000,-
Finansiert av	Skien kommune
Altertavle	Veggteppe av Eva Brandt.
Orgel	Elektronisk orgel fra Allen organ Company - «Protégé by Allen» - Pennsylvania «Distelfink» og har 19 stemmer
Sitteplasser	100
Restaurering	
Historier	Pollen gamle kapell var kommet i en meget dårlig forfatning. Spørsmålet var hvor skulle det nye ligge. Bl.a. så en på muligheten for ombygging av Omdal skole. Den ville kunne tilfredsstille begravelser både til Pollen og Omdal. Det ble i 1968 vedtatt å legge et nytt kapell til Omdal. I 1969 vedtar MR etter en henvendelse fra helserådet å stenge Pollen kapell. Begravelsene går deretter fra Skotfoss kirke. Synet på hvor et nytt kapell skulle plasseres skiftet og i 1971 vedtar en å plassere det i den sydøstre enden av kirkegården på Nedre Pollen. Begrunnelsen var at langt de fleste ble gravlagt der. I 1975 ble det nye kapellet innviet og i 1976 ble det gamle revet.

Pollen kirkegård

Pollen kirkegård ligger lunt og vakkert til rett ovenfor Løveid. Pollen sammen med Omdal kirkegård er den lokale gravplassen for Skotfoss med Dalsbygda. Tidligere hørte eiendommen til gartner Christensen, men Solum kommune kjøpte eiendommen og la den ut til kirkegård og den blei innviet i 18.mars i 1904. Reinhart Caspersen Tonning var den første som blei gravlagt her. På gravplassens østre kant ligger Pollen kapell vakkert til blant furutrær, herfra går de fleste av begravelsene.

Omdal kirkegård

Opprinnelig var det bare en kirkegård for hele Melum, nemlig ved Melum kirke. Først i 1880 ble det anlagt en hjelpekirkegård på Omdal. Fri tomt ble skjenket av eieren av gården Omdal. Kirkegården ble snart for liten til tross for en liten utvidelse i 1903. Det ble derfor besluttet å anlegge en ny kirkegård på Pollen som ble innviet i 1904. Arbeidet med ny kirkegård på Omdal kom i gang midt på 1930 tallet, kirkegården ble innviet 27.nov 1937.

Det gamle klokketårnet på Omdal var vinteren 1948 flyttet fra den gamle kirkegården der. Det hadde en intim og karakteristisk form, men dessverre i en meget dårlig forfatning. Klokketårnet ble på slutten av 1960 tallet erstattet av et nytt kombinert klokketårn og oppholdsrom for kirketjener. Det gamle tårnet ble ikke revet før i 1971.

Pollen og Omdal kirkegård har til sammen ca. 14 dekar

5.3 Kort beskrivelse av tiltak gjort siden forrige visitas

2018
Gulset - Dette året ble taklekkasje på taket av Gulset kirke utbedret, og det ble remontert takstige.
Skotfoss kirke fikk nytt lydanlegg og det ble utført reparasjon av takrenner.

2019
Gulset kirke feiret sitt 10 års jubileum for 2.byggetrinn 21.-24.mars 2019.

På Skotfoss kirke ble det i 2019 avdekket store råteskader. Denne utfordringen ble løftet frem i Kontaktutvalget og fellesrådet sendte en henvendelse til kommunen med behov for økt kommunalt tilskudd for å istandsette disse kirkene. Bystyret i Skien kommune bevilget i desember 2019 et økt tilskudd og fellesrådet startet istandsettingsarbeidet i 2020.

Gulset - Fellesrådet har igjen fremmet behovet for gravplass på Gulset. Det er pr i dag ikke regulert et område til gravplass for denne bydelen. Bystyret fikk to alternativer til plassering av urnelund til behandling høsten 2019, henholdsvis ved kirken og Vestre Gulset. Bystyret forkastet begge alternativene. Fellesrådet vil fortsatt i samarbeid med Skien kommune arbeide for å få realisert en gravplass på Gulset.

2020
Gulset - Arbeidet med etablering av urnelund på Gulset har fortsatt. Et nytt tomtealternativ på Kollmyr ble foreslått. Befaring ble gjennomført og forslaget vil bli utredet i 2021. I budsjettbehandlingen avsatte kommunen midler til planlegging og realisering av urnelund.

Gulset - Utbedring av skader i teglsteins-overdekninger, og etablering av ekspansjonsfuger blant

Skotfoss - Utbedringer av råteskader startet opp. Det ble utført reparasjon, utskifting og vedlikeholdsarbeider av bunnsvill, nedre del av ytterveggene. Deler av gulvet i kirken ble lagt på nytt. HC-rampe til koret ble anlagt. Arbeidet med råteskadene viste seg å ikke være så omfattende som først antatt.

2021
Skotfoss – De utvendige vedlikehold og reparasjonsarbeidene med utskifting av råteskadde bygningsdeler fortsatte dette år. Det ble utført arbeider på utvendige trapper samtidig som utvendig HC-rampe ved sideinngangen ble etabler.

Gulset - Skien kirkelige fellesråd har bistått Skien kommune med arbeidet med en reguleringsplan for et egnet område til urnegravplass på Gulset. Dette reguleringsarbeidet skal være ferdig vinteren 2022/2023.

2022
Skotfoss – HC-rampen som var laget med Leca-sider med syrefast rekkverk ble omgjort til mere tidsriktig utgave med smijerns-rekkverk og skifertekking. Dette år ble også kirken på Skotfoss malt og fikk ny belysning utvendig.

Gulset – Her ble el-tavler bygget om til fordel for presis fordeling av strømforbruk og kostnader.

Tidligere ble strøm målt på en felles måler, men anlegget ble bygget om til 4 underfordelere, med fordeling mellom kirke og barnehage. Fellesområder deles etter avtalt fordelingsnøkkel.

2023
Gulset - Kirken fikk utskifting av halogenlamper i kirkeskipet.

2024
Gulset – Gulvet i kirken fikk ny oljebehandling.
Gulset urnelund - Arbeidet med å prosjektere urnelunden fram til forslag om utførelse startet opp, slik at vi kan søke statsforvalteren om godkjenning av plan for utførelse.

Skotfoss – Altertavlen ble restaurert. Kirken fikk installert heldekkende automatisk slokkeanlegg med innvendig sprinkler på loft, tårn og i kirkens ulike rom. Utvendig fasadesprinkler ble samtidig utført.

2025
Skotfoss - Nytt lydanlegg og nye høyttalere ble installert rett før jubileumsfeiring.

Skotfoss kirke feiret sitt 125 års jubileum den 7.desember. Denne vakre «tre-katedralen» er en langkirke, innviet i år 1900.
Menigheten feiret med en flott jubileumsgudstjeneste, der blant annet ordfører Marius Roheim Aarvold og mange av prestene som har og har hatt sin tjeneste ved kirken, deltok. Etterpå var det kirkekaffe på Skotfoss bedehus med flere hilsener og gode ønsker for framtida, krydret med historiske tilbakeblikk.

Den 11.desember behandlet Skien bystyre sitt handlingsprogram og økonomiplan for årene 2026-2029. I denne planen ble det ikke funnet finansieringsmidler til ny urnelund på Gulset.

Det kan bli behov for å arbeide videre med en nedskalering av dette prosjektet, slik at etableringen kan fremmes på nytt.

6 Kommunen og kirken

6.1 Generelle vurderinger

Skien kirkelige fellesråd har jevnlige kontaktmøter med Skien kommune hvor behov knyttet til kirkene og gravplassene i Skien blir drøftet. Menighetsrådet for Gulset og Skotfoss gir innspill til fellesrådets planer for vedlikehold og investering i forhold til kirkene og gravplassene i soknet.

6.2 Kirkene i kommuneplanene: økonomi, helse, oppvekst, kultur mm.

Det er ingen prosjekter i kirkebyggene som ligger inne i kommunedelplanen de neste fire årene.

Det har i mange år vært jobbet med å få en gravplass i nærheten av Gulset kirke. Skien kommune har nå regulert et område til urnelund ved Kollmyr skole. Etter at to av kirkene i kommunen ble en del av kirkebevaringsfondet er urnelunden kuttet fra kommunens langtidsplan for perioden 2026-2029. Det arbeides videre med en nedskalering av prosjektet slik at det kan være mulig å finansiere.

6.3 Nye prosjekter, planer

I Skotfoss kirke er det behov for å male benkene, rette opp gjerdet utvendig, ny løper og nytt teppe i korpartiet. Dette ligger ikke inne i budsjettet til fellesrådet i 2026.

På østre delen av Omdal kirkegård er ikke gravplassene tatt i bruk enda. Skulle denne delen tas i bruk må denne delen dreneres først. Dette ligger heller ikke inne i budsjettet til fellesrådet.

I Pollen kapell er det behov for å legge nytt gulvbelegg. Dette ligger ikke inne i budsjettet til fellesrådet.

6.4 Samarbeid kirke – skole - barnehage

6.4.1 Skoler

Gulset og Skotfoss menighet har tre offentlige barneskoler, Kollmyr, Stigeråsen og Skotfoss, samt en offentlig ungdomsskole, Gulset ungdomsskole. Elever fra Skotfoss har de siste ca. 10 årene gått på Gulset ungdomsskole. I tillegg er det en kristen privatskole, med elever i 1.-10 trinn. Siden sist visitas har denne privatskolen blitt en del av Oasen skolene, Oasen skole Grenland.

Det merkes godt at vi lever i en multireligiøs hverdag hvor kunnskap og kjennskap til kristendom er lavere både blant elever og lærere enn det var for noen år siden. Spesielt merker vi det i konfirmantundervisningen. Skolene har tydelige forskjeller i sin etniske sammensetning. Stigeråsen skole som befinner seg på øvre Gulset har en større multikulturell sammensetning enn Kollmyr og Skotfoss skole. Oasen skole henter sine elever fra hele byen, men har selvsagt en langt bredere kristendomsundervisning enn de andre skolene.

Vi har god kontakt med skolene, og det er tradisjon for at kirkens representanter møter i «Forum for nærmiljø og oppvekst» sammen med skolenes rektorer og miljøarbeidere, i tillegg til andre fra frivilligheten på Gulset.

Forholdet mellom kirke og skole er bra. Det avholdes gudstjenester i samarbeid med alle offentlige skoler før jul. Bystyret i Skien har vedtatt at alle skoler i Skien skal tilby skolegudstjenester, og dette følges opp både fra skolene og menigheten. Det er en viss lokal tilpasning i samarbeid med de ulike skolene etter som de er veldig ulike. Vi har ingen faste avtaler om besøk på skolene, men blir hentet inn innimellom for å være en ressurs for skolene.

Det har vært en endring i elevmassen på Oasen skole, elevtallet har steget jevnt siden forrige visitas, de rekrutterer bredere enn tidligere. Fortsatt skjer rekruteringen i stor grad i frimenighetene, men stadig flere finner Oasen skole som et godt valg for sine barn.

Vi har videreført samarbeidet med skolen etter at de fikk nye eiere og opplever at de har valgt Gulset kirke som sin kirke. Vi arrangerer både gudstjeneste før jul og før sommerferien sammen med skolen.

6.4.2 Barnehager

Alle barnehagene i området blir invitert til julevandringer før jul, og stort sett deltar alle barnehagene, noen med flere grupper - andre med bare en.

Barnehagen vi har mest samarbeid med er selvsagt vår egen – Lillefot barnehage. De har flere samlinger i kirken både før jul og før påske. Vi har likevel en del uforløst potensiale i vår relasjon til Lillefot. Vi ser ikke at det kommer så mange inn i gudstjenestemenigheten gjennom Lillefot barnehage.

7 Samarbeid med organisasjoner og menigheter

7.1 Samarbeid med kristne og humanitære organisasjoner/ institusjoner

Skien Diakonale Senter

Gulset og Skotfoss menighet er blant 18 av byens menigheter og organisasjoner sammen om stiftelsen Skien Diakonale Senter, som driver omsorgsarbeid blant rusavhengige i byen. Stiftelsen driver Kontaktsenteret, som i dag omfatter et dagsenter for rusavhengige, natthjem for hjemløse og et hybelhus med 12 boenheter. Flere av våre aktive medlemmer i kirken deltar frivillig i arbeidet på senteret.

Kirkens Nødhjelp.

Menigheten deltar i fasteaksjonen og gir takkoffer til Kirken Nødhjelp.

Kirkens SOS

Vi gir takkoffer til Kirkens SOS og noen av våre medlemmer er aktive i deres arbeid.

Normisjon Skotfoss

På Skotfoss foregår mye arbeid i regi av Normisjon på Skotfoss Bedehus. Vi slutter aktivt opp om det. Både med samarbeid om Formiddagstreff og som talere på møter i Bedehusets regi.

Vealøskapellet

Gulset og Skotfoss inngår i kapellrådet for Vealøskapellet som er et sportskapell på vei opp til Vealøstårnet. Pr. i dag feirer vi en av våre gudstjenester i kapellet.

7.2 Samarbeid/forsøksordninger med andre sokn og fellesråd

Det er samarbeid i prostiet om gudstjenester 1.nyttårsdag og pinsedag. Vi deltar også i konfirmantopplegget på Good Friday. På trosopplæringsfronten er det satt av midler og stillingsressurser til fellestiltak, disse deltar vi på både med ansattressurser og med deltakere.

7.3 Samarbeid med andre kirkesamfunn

Skien Felleskirkelige Forum (SFF)

Gulset og Skotfoss menighet deltar i et felleskirkelig arbeid i Skien by gjennom Skien Felleskirkelige Forum. Dette er et møtested for menighetsledere (i hovedsak prester og pastorer) fra frikirkene, de kristelige organisasjonene og Den norske kirkes menigheter i byen. Forumet har jevnlige kontakt- og inspirasjonsmøter, og arrangerer fra tid til annen fellesmøter. Det hender at samlinger blir lagt til Gulset kirke.

SFF er medarrangører for pinsegudstjenesten som er en tverrkirkelig gudstjeneste 1. pinsedag, vanligvis i Skien kirke.

Get together

Ungdomsarbeidet er med i et samarbeid som kalles Get Together. Det er et arrangementskonsept i samarbeid med en rekke ungdomsarbeid i hele Grenland. Get Together

arrangeres fire ganger i året, og inviterer alle ungdommer i Skien og Porsgrunn! Ønsket er å skape uforglemmelige kvelder, med Jesus i sentrum.

8 Konklusjoner/fremtidsperspektiv

Gulset og Skotfoss menighet har mye som mange menigheter drømmer om, to flotte kirker, en sentral plass i lokalsamfunnet, mennesker som har ønsker og forventninger om å møte Guds berøring. Ofte får vi høre at vi er heldige på Gulset, og det er vi – eller for å bruke andre ord; vi er velsignet.

For Gulset og Skotfoss menighet har pandemien preget menighetslivet i flere år. Vi ser nå at menigheten har i stor grad funnet sitt nye normalnivå. Det er oppleves som et solid fundament for drift og videre vekst.

Vi ser at de faste gudstjenestedeltakerne blir eldre. Det er ikke lenger slik at gudstjenestene er fulle av barnefamilier, ungdom og unge voksne. Men vi har de siste årene sett et tilsig av unge barnefamilier som blir en del av gudstjenestefellesskapet vårt, dette er gledelig. Vi ser at nye kommer til tro, både ungdommer og voksne. Dette utfordrer oss på en god måte.

I en tid hvor kunnskapen om kristen tro er mindre enn tidligere, blir et viktig fokus i arbeidet framover å skape fellesskap hvor vi kan gi undervisning i grunnleggende elementer i troen. En start på dette har vært Alphakursene vi har hatt i 2025/2026. Nå peker det seg ut et behov for å gå et steg dypere. Det er gledelig at den nye planen for undervisning og læring tar dette innover seg og peker på behovet for kirkelig undervisning for hele livet.

Vi har sett over tid at kulturen for frivillighet er i endring. Dette utfordrer oss. Dette er arbeid vi trenger å jobbe med i tiden fremover. Det er viktig for oss å klare å involvere foreldre/foresatte i barnearbeidet, slik at arbeidet kan nå hele familien og store deler av familiens liv.

Helt siden forrige visitas har stabssituasjonen vært ustabil. Dette har vært krevende for både stab, menighetsråd og menighet. Det er fortsatt, og vil alltid være, utfordringer i en stab, men igjen er det viktig at vi har tilstrekkelig med tid til å samkjøre oss og ha anledning til å samarbeide godt.

Menighetsrådet bruker mye tid og kapasitet på økonomi og arbeidsgiveri. Dette er et viktig og nødvendig arbeid, men tar bort noe av muligheten til visjonært fokus.

Vi har gleden av et godt samarbeid mellom menighetsråd og stab. De årlige fellessamlingene som vi har hatt har vært viktige for dette, og det er viktig for oss å kunne prioritere tid til dette.

Det er en utfordring, for både stab og råd, at det ikke er ressurser til en daglig leder. Mye av dette faller på soknepresten, som stabsleder og leder av prestetjenesten. Menighetsrådsleder er formelt daglig leder av menigheten, men denne oppgaven er det en utfordring å fylle da dette er et frivillig verv. Mye administrasjon må derfor foregå på fritiden. Sekretærens oppgaver er for det meste knyttet til Fellesrådet.

Kirkebygningene har forskjellige utfordringer. På Skotfoss begynner bygningene å bli gamle og det vil bli kostbart å vedlikeholde dem i årene som kommer. På Gulset trengs det også vedlikehold ikke bare utvendig, men også på våre tekniske løsninger, det stiller krav til kirketjeneren i Gulset kirke.

Fra å være en nystartet menighet på Gulset på 80-tallet og fram til i dag har menighetsfellesskapet endret seg. Menigheten er nå mer etablert, gjennomsnittsalderen øker og vi er nå, i enda større grad, en generasjonsmenighet. Det utfordrer oss til å skape et fellesskap som favner alle generasjoner og drive arbeid med enda større bredde en tidligere. Det er alltid en utfordring å gi velsignelsen videre. Vi er nå i en fase hvor vi fortsetter med det som er godt og som vi ser bærer frukt, men også våger å slutte med det som ikke ser ut til å bære frukt.

For lederne i menigheten er det avgjørende å selv leve i Gudsrelasjonen som beveger oss. Først da skapes motet, visdommen og kreftene som trengs for å respondere på det Gud gjør og lede menigheten. Det er fortsatt viktig for oss som menighet å bli beveget av Gud, bli berørt av han og satt i stand til å bygge Guds rike på Gulset og Skotfoss

DEN NORSKE KYRKJA
Agder og Telemark biskop

Dato: 17.09.2026 Vår ref: 25/03693-3 THS Dykkar ref:

Protokoll frå bispevisitas i Bykle og Valle og Hylestad sokn 2026

Biskopen takkar igjen for flotte visitasdagar i Valle og Hylestad sokn og Bykle sokn.

Her er visitasprotokoll som inneheld:

- Visitasforedrag frå biskop
- Visitasmelding
- Kyrkjebyggrapport Valle og Hylestad
- Kyrkjebyggrapport Bykle
- Visitasprogram

Med helsing

Stein Reinertsen
Biskop

Trine H Syvertsen
Kyrkjefagsjef

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ingen signatur.

Vedlegg:
Visitasprogram Valle og Hylestad og Bykle 2026
Visitasmelding 2026 Valle og Hylestad - og Bykle sokn
Visitasforedrag Valle og Hylestad og Bykle sokn 2026
Kirkebyggrapport Valle og Hylestad
Kirkebyggrapport Bykle

,

Postadresse:
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

E-post: agder.biskop@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 38 10 51 20
Telefaks:

Sakshandsamar
Trine H Syvertsen

VISITASPROGRAM VALLE OG HYLESTAD OG BYKLE UKE 37 2026

Tirsdag:
10.00 Åpningsmøte – felles
11.00 Besøke sauebonde, Helle
12.25 Valle ungdomskule
13.15 Kommuneleiinga Valle
14.45 Stavkyrkja, kommunehuset
15.15 Presentasjon minnelund
15.30 Samtale
16.00 Økumenisk møte
16.45 Middag Valle sokneråd
18.00 Kulturkveld kyrkjestoga Valle
19.30 Møte Bykle sokneråd

Torsdag:
08.00 Kyrkjeverjas frukost Hovedstøylen
09.00 Møte kommuneledelse Bykle
10.15 Fjellgardane barneskule
11.20 Hovden skigymnas
12.10 Samtale
12.40 Gjenbruksbutikken
13.10 Lunsj Fjellgardane kyrkje
14.15 Samtale
15.05 Om ny minnelund
15.20 Samtale
15.40 Samtale
16.00 Ung kyrkje
17.05 Hovden fjellbad
18.00 Samtale
18.30 Middag og samtale AU

Søndag
11.00 Visitasgudstjeneste
13.00 Kyrkjekaffe md kulturprogram

Visitasmelding

Valle og Hylestad sokn og Bykle sokn

Agder og Telemark bispedøme

9. – 13. september 2026

DEN NORSKE KYRKJA
Bykle, Valle og Hylestad

Innhald

1. Innleiing 4

1.2. Kort historisk riss sidan siste visitas 4

1.2.1 Stab 4

1.2.2 Kontorlokale 5

1.2.3 Kyrkjene 5

1.2.4 Minnelundar 5

1.2.5 Nye satsingar på Hovden 5

1.2.6 Bøneveggar i Valle og Hylestad kyrkjer 5

1.2.7 Ei ny tid i Bykle, Valle og Hylestad 5

2. Sokna 6

2.1. Grensar, folketal kyrkjemedlemskap 6

2.1.1 Grensar 6

2.1.2 Folketal 6

2.1.3 Kyrkjemedlemskap 6

2.2 Demografisk, sosiologisk skildring (levekårsutfordringar, trus- og livssynsmangfald) 6

2.2.1 Folketalsutvikling 6

2.2.2 Busetnad og lokalsamfunn 7

2.2.3 Levekår og utfordringar 7

2.2.4 Trus- og livssynsmangfald 7

2.2.5 Betydning for kyrkja 8

2.3 Lokalsamfunnet – kultur- og samfunnsliv 8

2.3.1 Kraftkommunar 8

2.3.2 Næringsvegar 8

2.3.3 Vidaregåande skular 9

2.3.4 Offentleg tenestetilbod 9

2.3.5 Turisme 9

3. Arbeidet i kyrkjelydane 10

3.1 Strategien og visjonen til kyrkjelydane 10

3.2 Generell vurdering av kyrkjelydslivet/den åndelege situasjonen for kyrkjelyden 10

3.2.1 Gudstenester: Utvikling av gudstenestelivet og gudstenestedeltaking 12

3.2.2 Kyrkjelege handlingar 12

3.2.3 Barne- og ungdomsarbeid 13

3.2.4 Vaksenarbeid 13
3.2.5 Diakoni 14
3.2.6 Misjon/SMM (Samarbeid Menighet og Misjon) 14
3.2.7 Givarteneste 14
3.2.8 Kyrkjemusikalsk verksemd 14
3.2.9 Integrering av menneske med spesielle behov og nye nordmenn 15
3.2.10 Kultur, bla. samarbeid med det alminnelege kulturlivet 16
3.2.11 Soknerådet – korleis arbeidet til dette fungerer 16
3.2.12 Staben – korleis arbeidet til dette fungerer 16
3.2.13 Informasjonsarbeid 17

4. Kyrkjelege råd og tilsette 18

4.1 Sokneråd / fellesråd, namneliste 18
4.2 Tilsette, namneliste – stilling, stillingsstorleik og arbeidsstad 19

5. Kyrkjebygg og kyrkjegardar 19

5.1 Kyrkjene – kort skildring og vurdering 20
5.2 Andre bygg – kort skildring av kyrkjelydshus og liknande 21
5.3 Kyrkjegardane 21
5.3.1 Minnelund 21
5.3.2 Verneplan for kyrkjegardane 22
5.4 Kort skildring av tiltak gjort sidan førre visitas 22

6. Kommunen og kyrkja 22

6.1 Generelle vurderingar 22
6.2 Kyrkja i kommuneplanane: Økonomi, helse, oppvekst, kultur mm. 23
6.3. Eventuelle nye kommunale prosjekt/planar/saker 23
6.4 Samarbeid kyrkje – skule – barnehage 23

7. Samarbeid med organisasjonar og kyrkjelydar 23

7.1 Samarbeid med kristne og humanitære organisasjonar/institusjonar 23
7.2 Samarbeid / forsøksordningar med andre sokn og fellesråd 24
7.3 Samarbeid med andre kyrkjesamfunn 24

8. Framtidsperspektiv 24

Vedlegg 24

1. Innleiing

1.2. Kort historisk riss sidan siste visitas

Førre bispevisitas var 8. – 12. februar 2017.
Då vart Bykle, Valle og Hylestad sokn vitja av biskop Stein Reinertsen.

1.2.1 Stab

Det har vore store endringar i stab sidan den gong. Terje Seilskjær, som var soknеprest då, gjekk av med pensjon i 2017. Prestetenesta har vore dekka etter det, men det har vore noko ustabilt med mykje utskiftingar. Dette gav ein del ekstra arbeid for andre tilsette og friviljuge. Noverande soknеprest, Toralv Frøysaa Lie, vart tilsett i desember 2022.

Kyrkjeverja i Valle og Hylestad vart alvorleg sjuk i november 2022. Dette var eit krevjande tid der fleire stilla opp for å avhjelpe situasjonen. Gunveig Kaarvann og Bjørgulv T. Berg hjelpte til då det kneip som verst. Det vart tilsett vikar for kyrkjeverja i eitt år frå august 2023, og frå september 2024 til september 2025 gjekk soknepresten inn i stillinga som kyrkjeverje i 60 %, med 40 % som soknеprest. Dette var etter avtale med bispedømet. Bispedømet tok då ansvar for å dekke inn 60 % stilling som prest. Det har òg vore ein del sjukemeldingar i Bykle. Soknerådsleiar og andre har måtte ta mykje ansvar. Bernt Einar Berntsen har vore kyrkjetenar i fleire år medan me ikkje har fått tilsett ny. Han stiller framleis opp når me er i beit.

Me er svært glade for at det no er tilsett nye kyrkjeverjer i begge sokn, Ina Kjøstvedt i Bykle og Ingunn Nordmo Sagland i Valle og Hylestad. Dei har 60 % stilling kvar som kyrkjeverjer, og 40 % som kyrkjelydsarbeidarar. Anne Kirsten «Sissa» Ringstad har vore tilsett sidan 1997, og etter over 25 år som kyrkjesjef (seinare kyrkjeverje) har ho no stilling som seniorrådgjevar, med særskild ansvar for å følgje opp ny kyrkjeverje, og arbeid med kyrkjeleg undervising og læring.

Etter at Henrik West slutta som organist har me kjøpt tenester av Knut Olav Uppstad, fram til Eirik Hodnemyr vart fast tilsett i full stilling frå 1. januar 2025. Hans arbeid er delt halvt om halvt mellom dei to sokna.

Etter mange år i tenesta takka Per Emanuelsen av som prostidiakon. Me er glade for at Åse Gudrun Thortveit er tilsett som prostidiakon i 50 % stilling frå august 2023. Stillinga er delt mellom Bygland og Årdal sokn, Valle og Hylestad sokn og Bykle sokn. Diakoniarbeidet er ein viktig del av tenesta i begge sokna våre.

Fleire har vore til stor hjelp i kyrkja sitt arbeid, og har strukke seg langt for å få det til å «gå rundt». Gunveig Kaarvann har som pensjonist hjelpt til som kyrkjeverje, og har òg vore klokkar og kyrkjetenar ved gudstenester og kyrkjelege handlingar. Ho er framleis viljug til å stille som kyrkjetenar ved einskilde høve.

Frå august er òg Anne Synnøve Ropstad tilsett som kateket i 20 % i Bykle, Valle og Hylestad, med særskild ansvar for konfirmantarbeidet.

1.2.2 Kontorlokale

I Valle og Hylestad sokn har kyrkja fått nye, flotte kontorlokale og kyrkjestoge gjennom ei leigeavtale med Valle kommune. Lokala ligg i bygget Sæbyggjen, som òg husar biblioteket i Valle. Kyrkjestoga er eit allbruksrom, og kyrkja nyttar dette til konfirmantundervising, temakveldar, møte og basarar.

I Bykle disponerer kyrkjeverja eit kontor på Bykle rådhus. Sakristiet i Fjellgardane kyrkje vert òg nytta til kontor.

Stabsmøter og anna vert fortrinnsvis haldne i kyrkja sine lokalar i Valle.

1.2.3 Kyrkjene

I 2019 vart det skipa til eit flott jubileumsarrangement for Valle kyrkje, som feira 175 år det året. All kyrkjekunsten i Valle og Hylestad kyrkjer har vorte restaurera med stønad frå Valle sparebank og bygdekvinnelaga i Valle og Hylestad.

I 2022 var det ei storstilt feiring av 400-årsjubileet for Bykle gamle kyrkje. Feiringa vart arrangera i samband med Bykledagane, helga 3. – 4. september. Sjølve gudstenesta vart leia av dåverande prost Gunnar Ellingsen, og Bernt Einar Berntsen ringde høgtidsamt inn til feiringa. Jubileet vart utsett grunna koronapandemien. Det er framleis regelbundne omvisingar i Bykle gamle kyrkje, kvart år gjennom sommaren. Det er Setesdalsmuseet som har ansvar for dette. I mars 2023 vitja kronprinsparet Bykle gamle kyrkje i samband med feiringa av deira felles 50-årsdagar det året.

1.2.4 Minnelundar

På Hylestad kyrkjegard er det etablert minnelund, godkjent av Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark våren 2025. I Bykle sokn er ein godt i gang med arbeidet for å etablere minnelundar på den nye kyrkjegarden i Bykle, og på Fjellgardane kyrkjegard.

1.2.5 Nye satsingar på Hovden

Med ny kyrkjeverje og kyrkjelydsarbeidar busett på Hovden, har det vorte eit større engasjement rundt kyrkja sitt arbeid der. Mellom anna har ein fått i gang ein gjenbruksbutikk, i samarbeid med Frivilligsentralen og Folkeakademiet i Bykle. Eit anna nytt konsept som har vorte starta opp den seinare tida er Ung kyrkje, med samlingar i Fjellgardane kyrkje frå tid til annan. Dette har vore stor suksess og har potensiale for utvikling.

1.2.6 Bøneveggar i Valle og Hylestad kyrkjer

Det er etablert bøneveggar i begge kyrkjene i Valle og Hylestad sokn. Her er det plass til namn og bilete av dei som vert døypte, informasjon om misjonsprosjektet, konfirmantarbeidet og andre aktuelle bøneemne og bøneuttrykk som vert nytta i bønevandringar. Noko tilsvarande kan òg vere aktuelt i Bykle sokn.

1.2.7 Ei ny tid i Bykle, Valle og Hylestad

Åra som ligg bak har på mange måtar vore utfordrande. Me har kome gjennom den tida, og ynskjer å ha fokuset retta på å utvikle arbeidet framover. Det er mange nye og dedikerte tilsette, og me er i gang

med å tenke strategisk om kyrkja sitt arbeid i åra som kjem. Sokna har kvar sine tankar og planer for dette, og vil samarbeide der det er naturleg og naudsynt.

2. Sokna

2.1. Grensar, folketal kyrkjemedlemskap

2.1.1 Grensar

Valle og Hylestad sokn og Bykle sokn ligg øvst i Setesdal, lengst nord i Otredal prosti, og er identiske med høvesvis Valle kommune og Bykle kommune. Båe sokneråda har òg fellesrådsansvar.

2.1.2 Folketal

kommune	per 1. januar 2016	per 1. januar 2025
Valle	1242	1217
Bykle	945	1056

2.1.3 Kyrkjemedlemskap

Sidan 2005 har kyrkja hatt ein nedgang i tal på medlemer i båe sokn. Denne utviklinga har halde fram sidan sist visitas. I Valle og Hylestad er 78,9 % medlemer, og i Bykle er 60,7 % medlemer.

sokn	per 1. januar 2016	per 1. januar 2025
Valle og Hylestad	1012	952
Bykle	686	641

2.2 Demografisk, sosiologisk skildring (levekårsutfordringar, trus- og livssynsmangfald)

2.2.1 Folketalsutvikling

Valle og Hylestad sokn ligg i ein distriktskommune med spreidd busetnad og om lag 1 200 innbyggjarar. Folketalet har over tid gått noko ned, men har dei siste åra vore relativt stabilt. Mange unge flyttar ut for utdanning og arbeid, men det er samstundes ein positiv tradisjon at fleire vender att til heimbygda i etableringsfasen. Dette bidreg til å styrkje lokalsamfunnet og gjev grunnlag for familiar, næringsliv og friviljug arbeid. Samstundes aukar delen eldre i befolkninga, noko som skaper utfordringar knytte til omsorg, rekruttering og generasjonsskifte.

Bykle sokn ligg òg i ein distriktskommune av relativt same storleik som Valle kommune, med om lag 1 050 innbyggjarar. Folketalet har auka dei siste åra, og har ein betydeleg høgare del flyktningar målt mot folketalet enn nabokommunen i sør. Medianalderen ligg rundt 43 år, noko som gjer innbyggjarmassen noko yngre enn nasjonalt snitt. Dette skuldast i stor grad rekruttering av arbeidskraft til turistverksemda på Hovden. Bykle kommune har teke i mot rundt 75 ukrainske flyktningar, noko som utgjer heile 7,5 % av folketalet i kommunen. Den relativt store auka i folketalet

har ført til noko kapasitetsutfordringar i mellom anna barnehage og helseteneste. Sjølv om folketalet no er relativt ungt, viser framskrivingar frå Statistisk Sentralbyrå at aldringa vil slå hardt inn over kommunen.

2.2.2 Busetnad og lokalsamfunn

Sokna omfattar eit stort geografisk område med spreidd busetnad. Valle og Rysstad er dei viktigaste bygdesentera i Valle kommune. Mange har sterke band til heimbygda gjennom slekt, gardar og kulturtradisjonar. Friviljuge er ein avgjerande ressurs i Valle og Hylestad sokn. Gjennom sitt engasjement er dei med på å halde oppe eit breitt kyrkjeleg arbeid og skape levande kyrkjelydar. Frivillige deltek mellom anna som kyrkjevertar, tekstlesarar, songarar og musikarar ved gudstenester, i praktisk tilrettelegging ved arrangement, i kyrkjekaffi, dugnadsarbeid og ulike omsorgs- og fellesskapstiltak.

Det er mange fellestrekk mellom utviklinga og miljøet i Bykle kyrkjebygd og i bygdene i Valle og Hylestad. Det relativt urbane miljøet rundt turiststaden Hovden skil seg markant frå resten av området. Kyrkja merker at hyttefolk og tilreisande tek større del i gudstenester og andre arrangement på Hovden, enn elles.

I dei smålokalsamfunna er samarbeidet mellom tilsette og friviljuge særleg viktig. Friviljuge bidreg med lokalkunnskap, erfaring og engasjement, og er med på å styrkje tilhøyrsla til kyrkja i bygdene. Mange legg ned ein stor innsats i samband med høgtider, konsertar, kyrkjegardsarbeid og kulturarrangement.

Kyrkja er avhengig av det friviljuge engasjementet for å kunne oppretthalde eit tilbod. Samstundes er det ei utfordring å rekruttere nye friviljuge og leggje til rette for at fleire kan finne si rolle i kyrkjelyden. Å ta vare på, inspirere og utruste friviljuge er difor ei viktig oppgåve for sokna i åra som kjem.

2.2.3 Levekår og utfordringar

Valle og Bykle kommunar er små distriktskommunar med mange kvalitetar knytt til nærleik, fellesskap og natur. Samstundes møter kommunen fleire utfordringar som er vanlege i distrikts-Noreg:

- fråflytting av ungdom og unge vaksne
- aldrande befolkning
- utfordringar knytte til rekruttering av arbeidskraft og fagkompetanse
- risiko for sosial isolasjon blant eldre og menneske som bur åleine
- psykiske helseutfordringar blant enkelte unge og vaksne

I små lokalsamfunn kan terskelen for å søkje hjelp vere høg, samstundes som nærleik mellom folk kan gje god omsorg og støtte.

2.2.4 Trus- og livssynsmangfald

Den norske kyrkja står historisk og kulturelt sterkt i både Valle og Bykle kommunar, men det demografiske skiftet dei siste åra har gradvis byrja å endre det religiøse landskapet. Kyrkja har høg oppslutning og fungerer som ein viktig kulturberar i lokalsamfunna. I motsetjing til kystkommunane på

Agder, har ikkje frikyrkjene det same fotfestet i Valle og Bykle. Innbyggjarar utanfor Den norske kyrkje har historisk sett oftare vore uorganiserte eller høyrd til Human-Etisk Forbund.

Flyktningstraumen har introdusert eit nytt trus- og livssynsmangfald i dei to kommunane. Med busetjinga av over 100 ukrainske flyktningar til saman i Valle og Bykle, har den austortodokse tradisjonen vorte den raskast voksande trusretninga utanfor Den norske kyrkja i regionen. Tidlegare flyktningbølgjer og arbeidsinnvandring har òg ført til at eit mindre tal av innbyggjarar med muslimsk, eller katolsk bakgrunn har busett seg i kommunane.

2.2.5 Betydning for kyrkja

Utviklinga utfordrar kyrkja til å vere både tradisjonsberar og møteplass. Kyrkjelydane har særleg høve til å bidra med fellesskap på tvers av generasjonar, støtte til born, unge og familiar, omsorg for eldre og einsame, og å vere ein arena for alle som bur i kommunen.

2.3 Lokalsamfunnet – kultur- og samfunnsliv

Kommunane har fire hovudbygder med eige postnummer: Rysstad, Valle (administrasjonssenter), Bykle (administrasjonssenter) og Hovden. Utover dette er det elles gardar og mindre grendesamfunn spreidd hovudsakleg langs riksveg 9.

Det naturlege samarbeidsområdet i dei fleste høve er setesdalskommunane. Desse er i tillegg til Bykle og Valle, Bygland, Evje og Hornnes og Åseral. I 2005 gjekk Iveland kommune ut av Setesdal regionråd og inn i Knutepunkt Sørlandet (seinare Region Kristiansand). I 2019 vart Åseral kommune del i Setesdal regionråd, som seinare har bytta namn til Setesdal interkommunale politiske råd.

Otredal prosti vert utgått av setesdalskommunane, samt Åseral, Vennesla og Iveland, kor Vennesla er sete for prosten.

2.3.1 Kraftkommunar

Før kraftverksutbygginga, som har halde fram i meir enn 100 år, var Valle og Bykle nokre av dei fattigaste områda i landet. Inntektene som fylgde med kraftutbygginga har vore særs viktig for utviklinga i øvre Setesdal. På grunn av høge overføringar i samband med sal av såkalla konsesjonskraft er offentleg infrastruktur og tenesteyting på eit høgt nivå.

2.3.2 Næringsvegar

Mange innbyggjarar arbeider med vasskraft, infrastruktur som vegar, bygg og anlegg, offentleg og privat tenesteyting, reiseliv og landbruk. Handverk av ulikt slag er òg ein viktig næringsveg.

Denne bispevisitasen vil me mellom anna ha eit fokus på sauehald. Det er ei tradisjonsrik og viktig næring i Setesdal, og handlar m.a. om matkultur, og ikkje minst om beredskap.

Når det gjeld primærnæringane er det som andre stader færre aktive bruk enn før. I Bykle var det i 2017 20 aktive bruk. Per i dag er det ti aktive bruk som søkjer om støtte; eitt bruk med mjølkeproduksjon, fem bruk med ammekyr og fire bruk med sauehald.

I Valle er det i overkant av 70 bruk som søker om produksjonstilskot i dag. Fordelt på mjølkeproduksjon, ammekyr, sau og grasproduksjon. I 2017 var det ni aktive mjølkebruk mot i dag tre. Det var elleve bruk som fekk tilskot til ammekyr i 2017. Talet me får oppgitt i dag er mellom ti og femten bruk (tala er ikkje endeleg klare). Når det gjeld sauehald var det i 2017 53 bruk som fekk landbrukstilskot. I dag er det 45 aktive sauebruk att i kommunen. Talet på vinterfôra sauer har ligge stabilt på mellom 3 500 og 3 800 dyr. Når ein reknar med lamma som vert fødde om våren er det kvart år slept ut i overkant av 9 000 – 1 0000 sauer og lam på sommardrift i dei rike utmarksbeitene i heiane rundt Valle.

2.3.3 Vidaregåande skular

Setesdal vidaregåande skule har ei avdeling i Valle, som tilbyr utdanning innan Gull- og sølvsmedhandverk. Det er eit yrkesfagleg løp som gjev praktisk og teoretisk kompetanse til å gå ut i lære i bedrift, med sikte på å gjennomføre fagprøve som gullsmed eller filigranssølvsmed.

På Hovden er det vidaregåande skule (tidlegare Hovden skigymnas) som tilbyr studiespesialisering kombinert med toppidrett.

Setesdal folkehøgskule var i drift i 15 år, frå oppstarten i 2010 og framt til skulen vart lagt ned våren 2025. Nedlegginga hendte etter at skulen mista statstilskotet grunna for lågt elevtal over fleire år.

2.3.4 Offentleg tenestetilbod

Tenestetilbodet i begge kommunar er godt, og ber preg av at kommunane har god økonomi og mykje ressursar. Som tidlegare nemnd er rekruttering av arbeidskraft ei utfordring, men tenestene held framleis eit høgt nivå.

Formålsbygg i kommunen, administrasjon, skular, barnehagar, sjukeheim, og anna, er relativt nye, og i god stand. Dei fire hovudbygdene i området har eigne grende- og samfunnshus; Hylestad soknehus på Rysstad, Valle kultursenter, Bykle samfunnshus og Hovden grendehus.

Kulturlivet er rikt og variert. Den lokale folkemusikktradisjonen og dansen er oppført på UNESCOs liste over immateriell kulturarv. Det er eit rikt folkemusikkmiljø, særskild i Valle og på Rysstad som er motoren i dette miljøet. Hovden var vertskap for Landskappleiken 24. – 28. juni 2026.

Hovden fjellbad (tidlegare Hovden badeland) vart opna i haustferien 2025.

2.3.5 Turisme

Båe kommunar er prega av reiseliv og mange fritidsbustadar. I ein rapport frå august 2025 står det at det er 1 615 hytter og fritidsbustadar i Valle kommune, og 2 837 i Bykle kommune. Det har vore ein gjennomsnittleg vekst på 44 hytter i Valle og 47 hytter i Bykle per år i perioden 2016 – 2025. Den største konsentrasjonen av turistbedrifter finnast på Hovden. I høgsesongen er det fleire titusen turistar i området.

3. Arbeidet i kyrkjelydane

3.1 Strategien og visjonen til kyrkjelydane

I førre visitasmelding skreiv ein slik på dette punktet:

> *Bykle sokneråd har vedteke eit eldre måldokument med desse formuleringane:*
> *Bykle kyrkjelyd - ein del av ei bekjennande, misjonerande, tenande og open folkekyrkje.*
> *Motto: Med beina på jorda og blikket mot himmelen*
> *Hovudmål: Å hjelpe menneske til Kristus, og take vare på dei i ein god, kristen fellesskap.*
> *Måldokumentet bør takast opp til fornya handsaming.*

Etter ein lang periode med manglande ressursar har ein måtte ha fokus på å gjennomføre dei grunnleggjande tenestene som gudstenester og kyrkjelege handlingar, samt trusopplæringstiltak. Diakonien har heile vegen stått sterkt og vore leia av diakoniutval og prostidiakon.

Våren 2026 fatta Bykle sokneråd fylgjande vedtak:

> *Bykle sokn startar arbeid med ny strategiplan 2027-2031 og set av tid til dette hausten 2026 og vår 2027. Ein set av middel til gjennomføring i detaljbudsjett 2026 og foreslår dekning på inntil 60 000 kroner frå disposisjonsfond.*

Valle og Hylestad sokn har sett i gang arbeid med å utforme ein strategiplan for dei komande åra. Arbeidet er framleis i ein innleiande fase, og strategiplanen er ikkje ferdigstilla. Målet er å utvikle eit felles grunnlag for prioriteringar og satsingsområde i arbeidet i soknet.

Strategiarbeidet skal ta utgangspunkt i kyrkja sitt oppdrag, lokale behov og dei ressursane som finst i kyrkjelydane. Mellom tema som vil stå sentralt i arbeidet, er:

- gudstenesteliv og kyrkjelege handlingar
- born, unge og trusopplæring
- friviljug engasjement
- kyrkja si rolle som samlande kraft i lokalsamfunnet
- samarbeid med kommune, organisasjonar og andre aktørar
- forvalting av kyrkjebygg og kulturarv

Sokna ynskjer at strategiplanen skal vere ein praktisk arbeidsreiskap som kan gje retning for kyrkjelydsarbeidet og bidra til vidare utvikling av kyrkja si verksemd i Valle og Hylestad.

3.2 Generell vurdering av kyrkjelydslivet/den åndelege situasjonen for kyrkjelyden

Ein har sidan førre visitas halde fram med ei gudstenesteforordning med to gudstenester annankvar sundag. Av praktiske omsyn har ein vald å samordne gudstenestetidpunkta med Bygland og Årdal sokn. Dette gjer det enklare å sikre organisttenester i alle dei tre sokna. Me har som hovudregel ei gudsteneste i månaden i kvar kyrkje.

Nytt no er at òg kateketen i Bykle, Valle og Hylestad samstundes er kyrkjeverje i Bygland og Årdal. Gudstenesteforordninga gjer det lettare òg for ho å vere med på einskilde gudstenester i Bykle, Valle og Hylestad når konfirmantane deltek.

I Valle og Hylestad sokn har det vist seg lettare at dei same deltakarane møter i begge kyrkjene til gudstenester. I Bykle sokn, med dei to kyrkjestadane i Bykle kyrkjebygd og på Hovden, er det, truleg grunna avstand, vanskelegare å få folk til å møte båe stadar. Dette er likevel ikkje eintydig.

Det er om lag 60 gudstenester i året, inkludert barnehage- og skulegudstenestene, og gudstenester på sjukeheimane. Vurderinga som vart gjort sist gjeld framleis: «For tilsette er forordninga grei. Utfordringa er at talet på gudstenester er for lågt for å byggje kyrkjelyd og samhald på ein best mogleg måte.»

I 2023 arbeidde me med og vedtok ei lokal grunnordning for hovudgudstenesta i begge sokn. Det er gjort einskilde endringar, og det er framleis ynskjeleg med nokre justeringar.

I fleirbruksrommet Kyrkjekjeddaren i Bykle kyrkje har Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM) og Normisjon avtale om å bruke lokalet til sine møter. Det det er naturleg har kyrkja eit samarbeid med desse organisasjonane.

På Nomeland bedehus i Hylestad har dei faste møte som samlar ei trufast forsamling. Samarbeidet med kyrkja er noko ein arbeider med, men det er som kjent frå andre plassar ulike syn på fleire ting. Av samarbeid kan me nemne at fast predikant gjennom fleire år, Viggo Wilhelmsen, gjerne er med som predikant på møta i Hylestad kyrkje når han sine møter er på dagar med gudstenester. Nomeland bedehus og Hylestad bedehuslag feira sitt 100-årsjubileum i 2024. Ein markerte òg at bygget deira var 50 år. Valle og Hylestad sokneråd gav då ei pengegåve til bedehuslaget som dei nytta som delfinansiering av nytt lydanlegg. Me har òg stått som felles arrangør av ein bibel- og bønedag saman med organisasjonen «Bønn for Den norske kirke».

På Flateland i Valle har Broderheimen (NLM) nokre møte i løpet av året. Hoslemo bedehus i Bykle (òg NLM) har òg einskilde møte gjennom året, og samlar inn mykje middel gjennom basarar.

I Bykle kyrkjebygd finnast og ei pinseforsamling kalla Klippen. Ein har god kontakt med dei frå kyrkja si side, og dersom det fell naturleg vil det vere fint å få til fellesmøte. Dei har òg hatt kontakt med organisasjonen Open Heart i mange år, og hatt besøk av Halvard Hasseløy jamleg på sine møte. Innsamlinga av klede vert organisera av høvesvis Sigrid Bjørgum i Bykle og Astrid Nomeland på Rysstad. Kleda vert sende med lastebil som leverer dei til trengjande i Ukraina.

Sundagsskulane i Valle og på Hovden er lagt ned. Det er framleis sundagsskule i kyrkjekjellaren i Bykle, som starta opp hausten 2023.

3.2.1 Gudstenester: Utvikling av gudstenestelivet og gudstenestedeltaking

Totalt tal på deltakarar ved gudstenester per år

sokn	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valle og Hylestad	2151	1729	798	617	1439	1128	1865	1906
Bykle	2833	2629	530	733	1618	1904	2090	2106
totalt	**4984**	**4358**	**1328**	**1350**	**3057**	**3032**	**3955**	**4012**

Gudstenestedeltakinga i sokna ligg no på mellom 55 – 60 deltakarar per gudsteneste. Det er ei nedgang frå førre visitas.

Koronapandemien, med dei restriksjonane som vart lagd på den kyrkjelege aktiviteten, gav sterke utslag i talet på både gudstenester og gudstenestedeltakarar. Ein grunn til at det tek tid å få same tal på deltakarar som før kan vere at folk ikkje lenger har for vane å gå til gudsteneste. Det har nok òg å gjere med ei sterkare sekularisering. Med den uroa som finnast i verda no, ser ein ikkje bort frå at trongen til å søkje til kyrkja vil gje større oppslutning om våre gudstenester.

Gudstenester som trekkjer statistikken opp er til dømes jolaftan, med om lag 1 000 personar til stades på dei tre gudstenestene i området. Ljosmesser og konfirmasjonsgudstenester, så vel som gudstenester med dåp trekkjer mange folk til kyrkjene.

3.2.2 Kyrkjelege handlingar

Kyrkjelege handlingar per år i Valle og Hylestad sokn

handling	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
døypte	11	12	10	12	18	12	8	15
konfirmantar	13	11	9	9	16	8	13	11
vigslar	1	3	2	2	0	2	4	3
gravferder	14	7	12	20	16	9	15	18

Kyrkjelege handlingar per år i Bykle sokn

handling	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
døypte	8	3	4	5	5	8	7	8
konfirmantar	8	9	10	9	3	8	9	7
vigslar	0	4	3	0	4	1	2	7
gravferder	6	6	3	7	4	6	4	5

Andaktar på sjukeheimane

Soknepresten, diakonen og organisten har andaktar kvar 14. dag på Bykleheimen, og ein gong kvar månad på Valle bygdeheim. Me har gjerne hatt nattverd to gonger i året på desse samlingane.

3.2.3 Barne- og ungdomsarbeid

Ein startar opp med babysang i Fjellgardane kyrkje hausten 2026. Det er førebels sett opp fem samlingar. Dette er eit samarbeid med barne- og ungdomshelsetenesta i Bykle kommune.

Når det gjeld trusopplæringsplanen for aldersgruppa 0 – 18 år har ein forsøkt å halde fast på dei tiltaka som er nedfelt i planen. Med den ustabile situasjonen i staben har det ikkje vore lett å få dette til. Stabile element har vore dåpssamtalar og teaterforestillinga med Kyrkjerottene. Lys Vaken og Tårnagentar har me ikkje klart å gjennomføre etter planen.

Konfirmantarbeidet er ein viktig del av arbeidet. Frå august i 2025 vart Anne Synnøve Ropstad tilsett som kateket. Kyrkjelydsarbeidar i Bykle, Ina Kjøstvedt, har og ein del av si stilling knytt til konfirmantarbeidet. Soknepresten har framleis hovudansvaret, og med desse to nye medarbeidarane er det ei styrking av arbeidet. Kateketen bygger opp ei teneste med ungdomsleiarar, og me har allereie hatt gleda av å ha ein gjeng leiarar med frå mellom anna Evje og Hornnes sokn dette siste året. Me har moglegheit til å dra veksel på ungdomsleiarane i heile den øvre delen av prostiet, av di kateketen har ansvar for leiartreninga i heile dette området. Konfirmantleiren konfACTION har vore ein del av arbeidet i fleire år no, og er eit høgdepunkt i løpet av konfirmantåret.

I satsinga mot unge og unge vaksne i soknet har ein og gjort eit arbeid for å motivere tidlegare konfirmantar til å delta i leiartrening og bidra inn i å byggje kyrkjelyden. For fyrste gong vil ein sende ungdommar på UT-konferansen i 2026.

Frå 2026 har me òg starta eit arbeid med Ung Kyrkje på Hovden. Dette gjennomførast annan kvar fredag for aldersgruppa mellom 13 – 18 år. Innhald desse kveldane er andakt og gjerne bønevandring, etterfylgja av sosialt samkvem med spel og aktivitet.

Av anna arbeid nemner me Allidretten, som er eit tilbod til ungdom i fleirbrukshallen Vallehalli. Her møtast ungdommar på fredagar om lag 3 – 4 gonger i semesteret til volleyball, mat og andakt. Ei gruppe med Ingunn Røysland i spissen har teke ansvar for dette arbeidet i mange år.

3.2.4 Vaksenarbeid

I 2024 – 2025 arrangerte kyrkja Alpha-kurs med 30 deltakarar. Dette heldt fram med bibelgrupper som samlast òg etter kurset er avslutta. Ein vurderer å fylgje opp dette når tida er moden for det.

Elles arrangerer me seminar og temakveldar. Diakoniutvala har vore gode til å lage arrangement som samlar folk. Kyrkja har stått for arrangement i kulturveka i Valle. Siste året kom Eyvind Skeie frå Stefanusalliansen, i samband med at me har misjonsavtale med dei. Han var med på gudsteneste med konfirmantane i Hylestad kyrkje og ein temakveld i kulturveka i Kyrkjestoga. Dette vart svært vellukka.

3.2.5 Diakoni

Me har to aktive diakoniutval i Bykle, Valle og Hylestad. Astrid Nomeland er leiar i diakoniutvalet i Valle og Hylestad, og Aud Standal Skagestad er leiar i Bykle. Dei arrangerer temakvelder, ordner med kyrkjeskyss og kyrkjekaffi med meir. Prostidiakonen har ei 50 %-stilling delt mellom sokna Bygland og Årdal, Valle og Hylestad, og Bykle. Ho har fylgja opplegget Per Emanuelsen bygde opp gjennom mange år, som i stor grad dreier seg om samtaler med enkeltmenneske og tilbod om sorggrupper når det legg seg til rette. Diakonen og organisten arrangerer jamleg Bøn for verda i kyrkjene. Diakon, organist og prest har faste andakter på sjukeheimane i båe kommunar.

Diakon og prest er med i psykososialt kriseteam i Bykle kommune. Diakonen deltok på eit dagskurs med kriseteamet hausten 2025. Me arbeider for å styrke samarbeidet med kommunen og med kriseteama i båe kommunane. Det vil vere ei prioritert oppgåve framover. Kjem det ei krise er det viktig at me kjenner kvarandre og saman kan gje eit tilbod til dei som vert råka.

3.2.6 Misjon/SMM (Samarbeid Menighet og Misjon)

Båe sokna har misjonsavtale med Stefanusalliansen, med fokus på menneske som bur på søppelberget i Kairo.

Misjonsprosjektet får pengar gjennom takkoffer på fleire gudstenester, mellom anna på jole- og påskegudstenestene. I konfirmantundervisninga har ein brukt materiell frå Stefanusalliansen som til dømes arbeid med iotakorset. Ein har og hatt basarar til inntekt for misjonsprosjektet. Førre året hadde me gjennom Stefanusalliansen besøk av Eyvind Skeie i kulturveka i Valle. Då var han òg med på gudsteneste i Hylestad kyrkje, og ei samling for tilsette i Otredal prosti på måndag føremiddag.

Misjonsutvala har ikkje vore aktive siste åra. Det er no tale om å finne eit nytt .

3.2.7 Givarteneste

Me har ikkje eigen givarteneste i nokon av sokna. Det som kjem inn gjennom gåver til kyrkja er i samband med gudstenester og andre arrangement.

Fordelinga av dei pengane som kjem inn mellom eige arbeid og andre organisasjonar var slik i 2025.

sokn	innsamla til eige arbeid	innsamla til andre org.	totalt
Valle og Hylestad	49 720 kr	73 815 kr	**123 535 kr**
Bykle	27 610 kr	48 329 kr	**75 939 kr**

3.2.8 Kyrkjemusikalsk verksemd

Det arbeidast med å gjere alle gudstenestlege samlingar til gode musikalske opplevingar. Me har eit godt samarbeid med det lokale musikkmiljøet både i Bykle og i Valle og Hylestad, kor mange utøvarar får moglegheiter til å bidra i kyrkjene eller ved andre høve. Særleg ved høgtidsgudstenester, eller særskilde gudstenester i konfirmanttida vert det engasjert lokale musikarar og songarar. Me har òg ein

del samarbeid med dei lokale kulturskulane, og dei bidreg spesielt på ljosmessene i adventstida. Organisten har ansvaret for å lage eit variert kulturelt uttrykk i kyrkja, og nyttar mykje tid på å hente ressursar både i form av middel som er søkt om og i form av relasjonar i lokalsamfunnet.

Dei siste åra har det vorte arrangert orgelkonsertseriar i Valle kyrkje i sommarferien. Konsertane er eit tilbod for fastbuande og for tilreisande, og er i all hovudsak gratis. Her har renommerte organistar frå heile landet delteke. I 2026 vart tilbodet noko redusert, men det arbeidast med å utvide tilbodet om klassiske konsertar til å gjelde både Bykle, Valle og Hylestad.

Kyrkjene vert òg leigd i samband med konsertar arrangerte av andre. Fleire artistar, både lokale og andre, nyttar særskild Bykle kyrkje til å halde til dømes jolekonsertar. Kyrkja har då avtale om fordeling av billettinntekter, slik at me kan tilby gratis lokale til artistane og samstundes ikkje gå i minus.

Bykle og Fjellgardane barnekor er eit samarbeid mellom Bykle sokneråd og kulturskulen. Koret feirar 40 år i 2026 og deltek på einskilde gudstenester i løpet av året.

Organisten i Bykle, Valle og Hylestad er samstundes òg fungerande organist i Bygland og Årdal og Evje og Hornnes sokn. Dette skapar mange moglegheiter til samarbeid på tvers av sokna og synergiar som til dømes samordning av orgel- og pianovedlikehald.

Alle kyrkjene har orgel og piano av god kvalitet. I Fjellgardane kyrkje er det eit orgel bygd av Venheim orgelbyggeri i 1996. Det har eitt manual og pedal med i alt sju stemmer. Kyrkja har òg eit Schimmel-piano, plassert i koret. I Bykle kyrkje er det eit orgel bygd av Venheim orgelbyggeri i 2006, som har to manualar og pedal med i alt 15 stemmer. Kyrkja har òg eit Schimmel-piano, plassert i koret. I Bykle gamle kyrkje er det eit lite orgel bygd av Nye orgelbyggeri i 1988. Dette orgelet vart installera i kyrkja i 1989. Orgelet har eitt manual med fire og ein halv stemme, og har ikkje pedal. I Valle kyrkje er det eit orgel bygd av Steendam Orgelbouw i 1997, med to manualar og pedal med i alt 18 stemmer, samt 4 transmisjonar. Kyrkja har òg eit Petrof-piano, plassert i koret. I Hylestad kyrkje er det eit orgel bygd av Brødrene Thorkildsen i 1991, med eitt manual og pedal med i alt 11 stemmer. Kyrkja har òg eit Yamaha-piano, plassert i koret. I kyrkjestoga i Valle er det eit Yamaha-konsertflygel som nyttast til mange høve. Dette er eit særskild godt instrument, og vert halden ved like av Valle kommune.

Det har vorte gjennomført nokre oppgraderingar av lydanlegga i alle kyrkjene, så dei er godt utstyrte til gudstenester og andre kyrkjelege arrangement, så vel som ved konsertar. Det er organisten som har oppgåva med å sørgje for at lydanlegga til ei kvar tid er i god stand.

3.2.9 Integrering av menneske med spesielle behov og nye nordmenn

Når det gjeld universell utforming er alle kyrkjene mogleg å vitje med rullestol, sett bort frå Bykle gamle kyrkje. Kyrkjene har gode lydanlegg for dei med dårleg høyrsel, òg her sett bort frå Bykle gamle kyrkje som ikkje har ordinært lydanlegg.

Det er ei ordning med kyrkjeskyss for dei som ynskjer det.

Nye nordmenn vert involvert av diakoniutvalet som arrangerer til dømes grilling og leiker etter gudstenester. Dei er gode til å invitere og integrere, særskild i samband med joletrefesten som vert arrangert i starten av januar.

3.2.10 Kultur, bla. samarbeid med det alminnelege kulturlivet

Kyrkja er ein aktiv bidragsytar i kulturlivet i området, og deltek med arrangement både i kulturveka i Valle og på Bykledagen. Det er viktig for kyrkja å vere ein arena der innbyggjarar, turistar og hyttefolk kan få gode kulturopplevingar gjennom heile året. Elles syner ein til det som er skriven under punkt *3.2.8 Kyrkjemusikalsk verksemd*.

Kyrkja har i Valle eit samarbeid om tenning av jolegrana i Valle sentrum. Det er eit arrangement fredag før fyrste sundag i adventstida. Det er først eit lite program i sentrum før ein går i folketog opp til Bygdeheimen. Det blir servert bollar og kakao og kulturskulen deltek med song. Ordførar og soknеprest har helsingar og m me syng jolesongar. Kyrkja, Valle bygdekvinnelag, Valle sentrumsforeining og Valle kommune samarbeider om dette arrangementet.

I 2025 starta ein ny festival på Rysstad som heiter Hylstringen. Dette er ein årleg festival, og her har kyrkja ved diakoniutvalet vore med båe åra. Her stiller kyrkja med enkelt opplegg for borna, sel kaffi og vaflar, og er tilgjengelege for publikum. I 2026 kjøpte ein inn eigne t-skjorter med kyrkja sitt merke for å synleggjere at me er med på arrangementet.

Open kyrkje

Me har i mange år hatt Open kyrkje i båe kyrkjene i Valle og Hylestad. Dette vert driven på friviljug basis, og er eit tilbod for fastbuande og tilreisande gjennom heile sommaren. Bykle gamle kyrkje er òg open gjennom sommaren. Dette er det Setesdalsmuseet som driv, med eigne guidar. I Fjellgardane kyrkje har ein gjerne opna kyrkja i samband med påske, eller når det er arrangement som til dømes Landskappleiken.

3.2.11 Soknerådet – korleis arbeidet til dette fungerer

Det har vore krevjande tider med ein del ekstra arbeid i samband med sjukdom og anna. Ein har måtte fokusere på grunnleggjande tenester. Samstundes har det vorte gjennomført ein betydeleg innsats på både rekruttering, men òg andre prosjekt som til dømes minnelundar. Det vert no viktig å kome i gang med eit målretta strategiarbeid i båe soknerád.

3.2.12 Staben – korleis arbeidet til dette fungerer

Med ein ny og større stab treng me tid til å arbeide oss saman. Dette vert eit samvirke mellom stab og råd der ein i strategiarbeidet legg samla planar for kyrkjelydane, og at staben får tid til å kome inn i sine arbeidsoppgåver. I tillegg til strategiarbeidet i rådssamanheng har det vore tale om å nytte ressursar på stabsutvikling.

Staben møtast jamleg ein gong i månaden til stabsmøte, fortrinnsvis i kontorlokala til kyrkja i Sæbyggjen.

3.2.13 Informasjonsarbeid

Heimesida er felles for begge sokn. Her ligg ein kalender over gudstenester og andre arrangement i kyrkjene. På heimesida kan ein melde på dåp og vigsel. Når det er tid for konfirmantpåmelding ligg skjema på denne sida. Det er og artiklar og informasjon om ulike tema. Misjonsprosjektet, arrangement og informasjon me ynskjer å orientere om ligg her.

Facebooksida til kyrkja er og felles mellom begge sokn. Her ligg informasjon om komande gudstenester og arrangement. Oppslag med bilde av dåp blir mykje sett. Det har vore ein relativt kraftig vekst av dei som følgjer sida.

Plakater blir i nokon grad brukt. Det er plass til oppslag ved alle kyrkjene. Før jol og påske lager me til plakater som blir sett opp på butikker og oppslagstavler slik at programmet blir best mogeleg kjent.

Valle Radio er ein god samarbeidspartnar. Dei har omtale av program og intervjuer gjerne personer som har er med i det lokale arbeidet, også i kyrkjeleg samanheng. Jole- og 17. mai gudstenestene i Valle kyrkje blir sendt direkte på Valle radio. Dei ligg og i opptak på radioen si heimeside.

Setesdølen har vore ein god plass å legge inn omtale av, og annonsere for arrangement.

Fædrelandsvennen har gitt god omtale av arbeidet i dalen. På fleire sider vart organisten vår Eirik Hodnemyr presentert i avisa og på nettet første tida han var tilsett her. Bruktbutikken på Hovden og påskearrangement i Fjellgardane har fått gode omtaler.

Agderposten, Fædrelandsvennen og Setesdølen er dei næraste lokalavisane. Me sender informasjon om konfirmasjon og bileter av konfirmantane til dei, i tillegg til at me legg det ut på Facebook. Det gjeld dei som godkjenner bruk av bilde i media.

Vegleiaren var i mange år kyrkjelydsbladet i Valle prestegjeld. Det vart lagt ned i 2015. Mange sakna bladet, kanskje spesielt den faste spalta «Ætt skal fylgje ætterad». Soknepresten har tatt ansvar for å lage ei forenkla utgåve på fire sider ei til to gonger i året. Første utgåve kom ut som jolenummer i 2024. I Valle blir det etter avtale med kommunen distribuert til alle husstander saman med bladet bygdenytt. I Bykle leverer ein det til butikker, og enkelte andre stader det samlast folk i bygda.

Informasjonsarbeid er viktig og ei stor utfordring. Ein kjem ikkje utanom å tenke kost – nytte. Det kostar mykje, og krev mykje arbeid å lage eksempelvis eit kyrkjeblad.

Som ein del av strategiarbeidet må me søke å finne gode og tenlege måter å nå ut med informasjon.

4. Kyrkjelege råd og tilsette

4.1 Sokneråd / fellesråd, namneliste

Valle og Hylestad sokneråd

namn	oppgåve
Torstein Bjørgum	leiar
Gudrun Sagneskar	nestleiar
Kristine Kleiveland	medlem
Liv Gunn Viki	medlem
Knut Olav Uppstad	medlem
Arne Tronsen	medlem
Margit Homme	1. vara
Torleif B. Harstad	2. vara
Karin Bøe	3. vara
Olav Brokka	4. vara
Knut Hagen	kommunal representant i fellesrådssaker
Steinar Nomeland	kommunal vararepresentant i fellesrådssaker
Toralv Frøysaa Lie	sokneprest

Bykle sokneråd

namn	oppgåve
Else Gyro Rysstad	leiar
Bernt Einar Berntsen	nestleiar
Aud Hanna Standal Skagestad	medlem
Bjørg-Sissel Tveiten	medlem
Marianne Breivegen	medlem
Jan Sverre Kjøstvedt	1. vara
Ole Morten Egeland	2. vara
Anne Grete Breive	3. vara
Thor Bernard Sagland	kommunal representant i fellesrådssaker
Signe Lillemo Mundal	kommunal vararepresentant i fellesrådssaker
Toralv Frøysaa Lie	sokneprest

4.2 Tilsette, namneliste – stilling, stillingsstorleik og arbeidsstad

Tilsette, Valle og Hylestad sokn

namn	stilling	stillingsstorleik
Ingunn Nordmo Sagland	kyrkjeverje	60 %
	kyrkjelydsarbeidar	40 %
Eirik Hodnemyr	organist	50 %
Anne Kirsten «Sissa» Ringstad	seniorrådgjevar	30 %
Åse Gudrun Thortveit	prostidiakon	16,6 %
Astrid Nomeland	reinhaldar	16 %
Anne Synnøve Ropstad	kateket	10 %

Tilsette, Bykle sokn

namn	stilling	stillingsstorleik
Ina Kjøstvedt	kyrkjeverje	60 %
	kyrkjelydsarbeidar	40 %
Eirik Hodnemyr	organist	50 %
Åse Gudrun Thortveit	prostidiakon	16,6 %
Anne Synnøve Ropstad	kateket	10 %
Ryszard Gosciniak	kyrkjetenar	4 %
Russland Khalakhan	kyrkjetenar	timebasert

I kvart sokn har soknerådet òg fellesrådsansvar og er arbeidsgjevarar for kyrkjeleg tilsette. Soknepresten har eigen arbeidsgjevar (rettsubjektet Den norske kyrkja). Ut over dette er det utstrakt tenesteyting frå kommunane. Ein får tenester knytt til løn og økonomi, kyrkjegardsprogram, vaktmeistertenester i kyrkjene og arbeid på kyrkjegardane.

Organisten og kateketen er tilsett i Valle og Hylestad sokn, men arbeidet er delt med Bykle sokn. Prostidiakonen er tilsett i Bygland og Årdal sokn, og arbeidet er delt mellom Bygland og Årdal, Valle og Hylestad og Bykle sokn med ein tredjedel kvar av den halve stillinga.

5. Kyrkjebygg og kyrkjegardar

Kyrkjene er jamt over i godt stand. Ut over sjølve kyrkjebygga, er det ikkje særskilde aktivitetshus, berre tilhøyrande bårehus ved kyrkjene.

Ein viser her til arbeidet kyrkjeverjene har gjort saman med rådgjevar kyrkjebygg Geir Myre.

5.1 Kyrkjene – kort skildring og vurdering

Felles for alle kyrkjene er at dei er godt haldne ved like, både innvendig og utvendig. Varmestyring er no installera og teken i bruk i alle kyrkjene.

Hylestad kyrkje

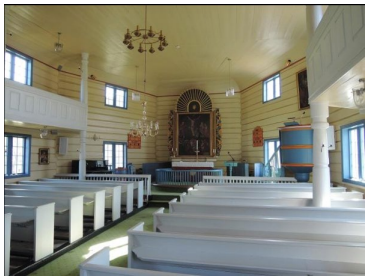

Hylestad kyrkje på Rysstad vart innvigd i 1839. Ho vart bygd i 1839 som erstatning for ei eldre kyrkje som lå på andre side av Otra. Kyrkja er eit åttekanta laftebygg med om lag 150 sitjeplassar.

Det mest spesielle med kyrkja er Hylestadportalane. Det står kopiar av dei opphavelege portalane i våpenhuset.

Valle kyrkje

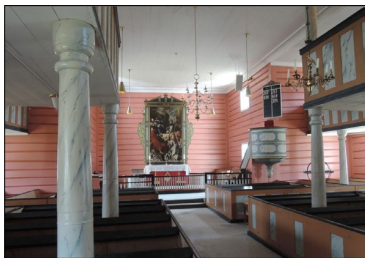

Kyrkja står på Vaddarhaugen, midt i Valle-bygda, og vart innvigd i 1844. Den gamle kyrkja, som vart bygd i 1660-åra, vart då riven. Kyrkja er ei krosskyrkje som er bygd etter typeteikningar av slottsarkitekt Linstow. Kyrkja har om lag 400 sitjeplassar.

Bykle kyrkje

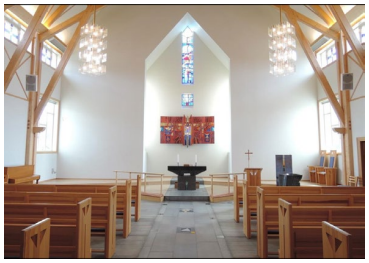

Bykle kyrkje blei vigsla av biskop Olav Skjævesland 5. september 2004 og er ei moderne arbeidskyrkje med fleire bruksområde og har om lag 220 sitjeplassar.

Kyrkjerommet er vakkert og liturgisk, og blant dei beste konsertlokala i området.

Bykle gamle kyrkje

Bykle gamle kyrkje har vore i bruk frå 1620. Kyrkja har om lag 80 sitjeplassar. Dette legg strenge restriksjonar på bruk og vedlikehald av kyrkja. Ho er rosemåla på veggane innvendig i 1826. Samanlikna med andre, gamle, freda kyrkjer er Bykle gamle kyrkje i god stand.

Fjellgardane kyrkje

Fjellgardane kyrkje fekk namnet sitt i 2002. Ho vart vigsla i 1957 og heitte då Hovden kapell. Den har om lag 110 sitjeplassar. Kyrkja er for lita til å romme alle som vil feire store høgtider der. Jolegudstenesta må haldast på Hovden grendehus.

Kjøkken og andre fasilitetar er ikkje store nok og godt nok eigna for å drive eit allsidig arbeid for ulike aldersgrupper.

5.2 Andre bygg – kort skildring av kyrkjelydshus og liknande

Det er bårehus ved Valle, Hylestad og Fjellgardane kyrkjer. Desse vert òg brukt ved syning. I Bykle kyrkje er det tilsvarande bårerom i kyrkja. Her er det òg ein driftsbygning ved Bykle gamle kyrkje.

I Valle har kyrkja avtale med Valle kommune om å nytte lokalet Kyrkjestoga i Sæbyggjen. Dette er eit fleirbruksrom som nyttast til forskjellige høve i kyrkjelyden.

5.3 Kyrkjegardane

Båe sokna har tenesteytingsavtale med kommunane. Dei fører kyrkjegardsprogrammet Ecclesia for oss. Dei tekniske driftseiningane tek seg i stor grad av praktisk arbeid og vedlikehald av gravplassane.

I samband med opparbeiding av minnelund på Hylestad vart gravplassvedtektene i Valle og Hylestad oppdatert. Dei ligg på Lovdata og er gjeldande frå 1. mai 2025. Dette arbeidet er òg undervegs i Bykle sokn.

Gravplassane er jamt over i god stand. Gjenbruk av graver er vanleg, når dei etterletne ynskjer det.

Hylestad kyrkjegard

Hylestad kyrkjegard vart oppgradert og utvida i 2005 og vigsla 26. juni same år. Kyrkjegarden ligg om lag 500 meter sør for kyrkja, og i samband med gravferda må riksvegen stengast når følgjet går frå kyrkja til kyrkjegarden. Rundt kyrkja er det berre einskilde graver av eldre dato.

Valle kyrkjegard

Valle kyrkjegard består av ein eldre og ein nyare del. Det minkar på gravplassane på den nyare delen. Det er nok gravplassar dersom ein nytter seg meir av gjenbruk.

Bykle kyrkjegard

Gravplassen består av ein eldre og ein nyare del nær Bykle gamle kyrkje. 26. mai 2013 vart det vigsla ein heilt ny gravplass ved Bykle kyrkje. Den nyaste gravplassen har eit ikkje-vigsla område for avlidne som tilhøyrar andre religionar. Det er satt i gang arbeid med minnelund med tilhøyrande monument på den nyaste gravplassen i Bykle.

Fjellgardane kyrkjegard

Gravplassen skifta namn i samband med at bygget skifta namn frå Hovden kapell til Fjellgardane kyrkje i 2002. Her er ein i gang med eit arbeid for å etablere minnelund.

5.3.1 Minnelund

På Hylestad kyrkjegard er det ein minnelund godkjent av Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark i 2025.

Arbeidet med minnelund er i gang i Bykle. Der vil ein ha minnelund på den nye kyrkjegarden ved Bykle kyrkje og på Fjellgardane kyrkjegard.

Minnelunden på Hylestad kyrkjegard - bilde frå vårstell juli 2025

5.3.2 Verneplan for kyrkjegardane

I Bykle vart det utvikla ein verneplan for fleire år sidan. Han er ikkje formelt vedteken av soknerådet. I Valle og Hylestad har ein etter eit grundig arbeid vedteke ein verneplan. Den inneheld og ein handlingsplan for vidare arbeid. Verneplanen ligg ved visitasmeldinga.

5.4 Kort skildring av tiltak gjort sidan førre visitas

Når det gjeld kyrkjebygg syner ein til arbeidet som kyrkjeverjene har gjennomført saman med rådgjevar kyrkjebygg Geir Myre. Ut over det som allereie er skildra om opparbeiding av minnelundar, kan ein nemne at Ringeautomatikken i Hylestad kyrkje er oppgradert. Det gjeld og fjernkontrollen til klokkestøpulen på Hylestad kyrkjegard.

6. Kommunen og kyrkja

6.1 Generelle vurderingar

Båe sokna har tenesteytingsavtale med kommunane. Tenesteytingsavtalane omfattar i hovudsak områda økonomi, personalforvalting, kontorstøtte og bygg, eigedom og anlegg. Tenesteytingsavtalane gjev sokna tilgang til fagkompetanse sokna sjølv ikkje har nok oppgåver til å ha fast tilsett kompetanse på. På den andre sida oppfattar kyrkja at arbeidsoppgåvene for sokna er med å fylle opp stillingar i kommunane. Totalt sett gjev det god ressursutnytting for båe partar.

Pengane me får frå kommunen er avgjerande for å drifte kyrkja. Me vil gjerne synleggjere kva kyrkja gjer, og at det er gode investeringar for kommunen. Kommunane har signalisert at den økonomiske situasjonen har endra seg noko. Siste året har ein fått overført same kronebeløp som året før. Ein har ikkje fått justert for løns- og prisvekst. Dette inneber ei reell nedgang. Som kyrkje må me forvalte pengane på ein god måte.

I Bykle skildrast samarbeidet mellom kommune og kyrkje som godt. I samband med utarbeiding av planar for minnelund har det kommunale samarbeidet vore svært verdifullt.

I Valle og Hylestad er det òg eit godt samarbeid. Ein har siste to åra forsøkt å finne ein god rytme med møter mellom kyrkja og kommuneadministrasjon. Dette gjeld i forhold til tenesteytingsavtale, økonomi og anna. Eit møte på våren for å ha ein god dialog i budsjettarbeidet er viktig. Kyrkja ynskjer òg å vere lagspelar i forhold til det arbeidet kommunen gjer i forhold til beredskap.

Ved Valle kyrkje er det bygd ny sykkelsti langs kyrkjegardsmuren. Då mista kyrkja ein del parkeringsplassar. Ein vart lova at dette skulle leggjast inn nord for kyrkja. Det viste seg at omsyn til landbruket la band på dette området. I dialog med kommunen som har arbeidd med denne saka opp mot Statsforvaltaren har ein no funne ei noko betre løysing enn ein fyrst frykta.

Valle og Hylestad sokneråd fekk nyleg eit nabovarsel om eit næringsbygg bak Hylestad kyrkje. Soknerådet var ikkje klår over at området var regulert til næring. Etter innspel er fasaden på bygget tilpassa noko slik at det ikkje vert så dominerande.

6.2 Kyrkja i kommuneplanane: Økonomi, helse, oppvekst, kultur mm.

Ut over nemninga av overføring til sokneråd i budsjettdokumenta er ikkje kyrkja nemnd i kommuneplandokumenta.

6.3. Eventuelle nye kommunale prosjekt/planar/saker

Den store saka siste åra har vore arbeidet med minnelundar. I Valle og Hylestad har ein kome i mål med dette. I Bykle er ein midt i prosessen. På Hylestad kyrkjegard trengs nye planter og årleg stell. Ein har samtaler om korleis dette skal gjerast.

Kyrkjegardsmuren ved Valle kyrkje treng opprusting. Ein har i eit samarbeid med fylkeskommunen og teknisk etat hatt eit kurs med Eystein Greibrokk, der me i fellesskap kom eit stykkje på vegen med restaureringa. Arbeidet er i gong, men det er eit langsiktig arbeid.

Grunnmurane på Valle og Hylestad kyrkjer vart vurdert å ha estetiske skader.

Det er sett av penger til begge desse prosjekta i budsjettet.

6.4 Samarbeid kyrkje – skule – barnehage

Det er gudsteneste kvart år for barnehagane og skulane før jul. Dei finn stad i Valle, Bykle og Fjellgardane kyrkjer. Det har vore eit godt samarbeid med skulane. Fjerdeklassingane har vore i kyrkja nokså fast i Valle for omvising.

I november 2025 hadde ei gruppe tilsette og friviljuge frå kyrkja i Bykle, Valle og Hylestad eit møte om kyrkje-skulesamarbeidet i Bykle kyrkje. Frå bispedømekontoret kom Mia Markussen og Tone Klev Furnes. Markussen hadde ei innleiing om korleis ein avtale mellom skulen og kyrkja kan utformast. Det vart semje om å gå vidare med dette. Våren 2026 la ein fram forslag om kva vi i kyrkja kan levere i ein slik avtale. Det gjeld mellom anna julevandring, sorg og gravferd, omvising i kyrkjene med historie, kunst og kultur, samt Bibelsporet. Bibelsporet er eit opplegg for gjennomgang av det gamle og nye testamente, lagt opp etter læreplanen.

7. Samarbeid med organisasjonar og kyrkjelydar

7.1 Samarbeid med kristne og humanitære organisasjonar/institusjonar

I Valle samarbeider me med Allidretten som er knytt til Misjonssambandet – NLM. Kyrkja dekker annonser og fleire frå kyrkja er leiarar. Me samarbeider og med Folkeakademiet i samband med Valle kulturveke der me har eigne arrangement.

Diakoniutvalet samarbeider med Helselaget og samlar inn klede som blir sendt til Ukraina gjennom Open Hearts.

I Bykle har ein i diakonien samarbeid med Brynjeprosjektet og frivillighetssentralen.
Frivillighetssentralen er og inne som samarbeidspartner i gjenbruksbutikken.

7.2 Samarbeid / forsøksordningar med andre sokn og fellesråd

Når prest og organist er felles for båe sokn, samt at diakon og kateket arbeider i båe sokn, er det heilt naturleg at det blir mykje samarbeid.
Konkret får det fylgjande uttrykk:

- Årleg 1-2 felles soknerådsmøte for å drøfte fellessaker
- Felles/synkronisert gudstenesteplanlegging
- Felles arrangement i trusopplæringa og svært like trusopplæringsplanar.
- Felles stabsmøte om lag kvar månad
- Felles nettside/heimeside

Innafor Otredal prosti samarbeider alle sokneråda om prostidiakonstillinga.
Innafor prostiet er det også jamlege prestesamlingar og det har vore kyrkjeverjesamlingar.

Hausten 2025 kom Eyvind Skeie til Valle for å delta på Kulturveka. Bakgrunnen er hans engasjement i Stefanusalliansen. Vårt misjonsprosjekt er for tida «Stefanusborna». Måndagen ville han gjerne treffe tilsette i kyrkja. Me fekk då til ei felles samling i kyrkjestoga for alle tilsette i Otredal prosti.

Organisasjonar som driv kristent arbeid er velkomne til å bruke kyrkjene til dette.

7.3 Samarbeid med andre kyrkjesamfunn

Valle frikyrkje har lokale og ein god tradisjon i bygda. Dei har ikkje aktivitet for tida.

I Bykle kyrkjebygd er pinseforsamlinga Klippen. Ein har eit felles engasjement for innsamling til Ukraina gjennom Open Heart.

8. Framtidsperspektiv

Sjå pkt 3.1

Vedlegg

- Årsmelding for Valle og Hylestad sokn 2025
- Årsmelding for Bykle sokn 2025
- Strategiplan Valle & Hylestad sokneråd 2023-2027
- Diakoniplan for Valle og Hylestad sokn 2026
- Diakoniplan for Bykle sokn 2026
- Verneplan for gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune.
  Vedteken i Valle og Hylestad sokneråd november 2025.

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark biskop

Visitasforedrag ved bispevisitasen i Valle og Hylestad og Bykle sokn uke 37 2026

Kjære menighet!

Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Det har vært godt og meningsfylt å være sammen med dere her i Valle og Hylestad sokn, og i Bykle sokn under denne visitasen. Det har vært mange fine møter med mennesker i alle aldre; og mange gode samtaler om tro, håp og hverdagsliv. Jeg sitter igjen med et sterkt inntrykk av et lokalmiljø preget av ansvar, engasjement og tilhørighet. Jeg er dypt takknemlig for alt som skjer her, for alle som finner sin plass i menighetene, og for at dere har som mål å vekke og nære det kristelige liv i Valle og Bykle kommuner!

Vi har vært igjennom et innholdsrikt og spennende visitasprogram. Dere har latt meg få se menighetene slik de er – ikke bare i planer og dokumenter, men i levd liv, i praksis og i relasjoner.
Visitasen skulle vært tirsdag, onsdag, torsdag og i dag, men ting ble litt annerledes da jeg ble invitert til å delta i kong Hans Majestet Kong Haralds begravelse.
Det var mye som måtte endres underveis da det ble klart, og jeg er svært imponert over hvordan både ansatte og frivillige har stått på og klart å justere programmet underveis.

Det ligger mye planlegging bak en visitasuke. Prost Rune Stormark har vært prosjektleder for visitasen, og sammen med ansatte og sokneråd ble det laget et variert program. Menigheten leverte en svært god visitasmelding før visitasen, og det er første gang jeg har fått en visitasmelding som omhandler to sokn i to nabokommuner. Det gjorde det ekstra spennende å lese, og sier noe om hvordan dere ønsker å samarbeide. Jeg anbefaler alle å lese denne rapporten! Dere har også laget et fint program som viser mye av bredden i menighetslivet og kontaktpunktene dere har ut i lokalsamfunnene.

Tirsdag startet med gjennomgang av visitasprogrammet sammen med stab og representanter fra soknerådene. Det er alltid nyttig med en slik felles gjennomgang, slik at vi får avklart praktiske detaljer. Jeg ble blant annet møtt av to kirkeverger som stilte i bunad, og en prest med Setesdalskofte, og opplevde en god tone rundt bordet. En god start på uka!

Etter oppstartsmøtet gikk turen til sauebonde Tor Espen Helle på Helle der jeg både fikk høre Sigrid Jore fremføre «Den ville sauen» fra stabburstrappa, og et veldig interessant foredrag om arbeidet med spælsau som Helle driver. Dette var lærerikt!

Fra Helle gikk ferden til Valle ungdomskule, der jeg opplevde usedvanlig høflige elever. De var godt forberedt og hadde mange spørsmål. Jeg skulle ønske dere som er her i dag og som er foreldre hadde fått et lite innblikk i de gode spørsmålene som ungdommene stiller. Ofte stiller de mye bedre og dypere spørsmål enn voksne gjør!
Det ble et veldig fint besøk, og med spørsmål som jeg ikke kommer til å glemme.

Jeg møter alltid kommunens ledelse når jeg er på visitas, og i Valle møtte jeg både kommunedirektør, ordfører og flere fra kommunens ledelse. Jeg merket meg at de fremmøtte hadde lest visitasmeldingen, og vi hadde en god og nyttig prat om hvilke utfordringer kommunen står overfor, om det gode samarbeidet mellom kirke og kommune – og jeg utfordret kommunen på å huske på kirken som en ressurs, og skrive oss inn i planene sine.

Jeg fikk også se den flotte stavkirkekopien som er utstilt på rådhuset, og fikk møte de som står bak planene med å få reist en stavkirke i naturlig størrelse på Rysstad. Det var artig å få se denne modellen som jeg har hørt så mye om, og høre hvordan de har jobbet for å få det til – med blant annet stavkirkene Borgund og Hopperstad som inspirasjon.

I Valle har dere jobbet lenge og godt med prosjektet minnelund, og soknepresten gav meg en nyttig innføring i arbeidet med dette. Minnelunder er etterspurt, og vil bli mer og mer viktig fremover.

Når jeg er på visitas, er det viktig for meg å møte ledere fra andre kirkesamfunn i området, og snakke om hva man kan være felles om, - som er det meste. Vi står sterkere når vi står sammen, på tross av uenigheter. Slik har det alltid vært i kirken.
Det var fint å møte representanter fra litt ulike sammenhenger, også fra Bykle. Det var også godt at vi sammen kunne avslutte møtet vårt med å be den bønnen som Jesus lærte oss: Fader Vår.

Middag med soknerådet er en viktig tradisjon når biskopen er på besøk. På Bergtun fikk vi en hyggelig stund, der latteren satt løst – og der det var merkbart at dere har god vilje til å få til ting sammen. Jeg skal her hverken nevne hvem som hadde glemt det og kom litt seint, eller hvem som tok ansvar for at ikke noe mat gikk til spille …

Det var heldigvis kort vei fra Bergtun til Kyrkjestoga, der det var planlagt kulturkveld. Helt fullt og vel så det var det, med folk i alle aldre. Programmet var planlagt og satt sammen av den flinke organisten dere har, og her var det leikarring, sang og variert musikk fra kulturskolen, og basar til inntekt for misjonsprosjektet dere har til Stefanusbarna - og enda mer. Ja, og selvsagt; et ikke så rent lite kakebord!

Kvelden var ikke slutt selv om det var mørkt ute. Soknerådet i Bykle var fleksible og tok turen til Valle, slik at jeg fikk et fint møte med dem, der de satte ord på hva de er opptatt av.

For min del gikk ferden videre til Oslo etterpå, og det ble derfor en pause i visitasen. Det er ikke visitas når ikke biskopen er til stede, men jeg har hørt rykter om at det var en veldig fin kveld med «Salmar og song» i Bykle kyrkje onsdag, og at det er annonsert en ny fin kveld i november. Kongens gravferd ble vist på storskjerm i Bykle kyrkje.

Torsdag startet i Bykle på Hovdestøylen med noe jeg aldri har vært med på, og som jeg hadde gledet meg til: Det var satt av tid til «kirkevergens frokost», og kirkevergen hadde invitert

noen av kirkas samarbeidspartnere. Dette var en fin måte å synliggjøre at kirken ikke kan stå alene, men er en del av det samfunnet den befinner seg i.

Som tidligere nevnt møter jeg alltid kommunens ledelse når jeg er på visitas, og med to sokn i hver sin kommune stod også et møte med Bykle kommuneledelse på programmet. Vanligvis møter jeg både kommunedirektør og ordfører med flere, men denne gangen ble det bare ordfører Hans Blattmann – som til gjengjeld både var med på kirkevergens frokost, og et eget møte etterpå. Det ble også her en prat om hva kommunen er opptatt av, og hvordan kirka kan regnes med i kommunens planer. Kirken har mye å bidra med når det gjelder kultur, frivillighet, sorgarbeid, barne- og ungdomsarbeid, beredskapsarbeid og mye annet.

To skoler fikk jeg besøke på Hovden; Fjellgardane barneskule og Hovden skigymnas. På barneskolen var det både fremføring av Bli me-dansen, elever som fortalte om hva de gjør – og masse spørsmål til meg om alt fra favoritt kjæledyr til kappa jeg har på meg.
På Hovden skigymnas imponerte to av elevene med sine kunster på den nye trampolinen ute, og så ble det en liten prat med noen fra staben om arbeidet de gjør på skolen. Vi kunne ha snakket sammen mye lenger, men jeg måtte videre.

Jeg fikk besøke gjenbruksbutikken som jeg har hørt mye om, og dette er et arbeid der dere viser viktigheten av å samarbeide! Her er flere aktører gått sammen om å få til dette viktige arbeidet, som på en fin måte involverer frivillighet, diakoni, bærekraft – og sikkert enda mer! Praten om dette fikk fortsette under lunsjen i Fjellgardane kyrkje.

Når jeg er på visitas ønsker jeg å ha personlige samtaler med flest mulig ansatte, og det var fint at jeg fikk møte mange av dere i ro og fred under fire øyne. Fordi visitasen ble litt forkortet er det flere jeg ikke har fått snakket med, så det må vi få til en annen gang.

Ung kyrkje er et tiltak dere har satt i gang, og med egne ungdomsledere. Dere hadde laget en egen samling under visitasen på en annen ukedag enn vanlig, så jeg skulle få se litt av arbeidet. Så flott dere gjør det! Jeg er stolt av at i dette bispedømmet er det ikke bare de største menighetene som satser på arbeid med ungdom, - men også her hvor dere er færre innbyggere får dere det til! Noen av dere ser jeg igjen i november på UT-konferansen på Evjetun. Det ser jeg frem til!

Ja, visitasprogrammet var virkelig variert. I Valle fikk jeg høre om sauehold, mens i Bykle fikk jeg omvisning på Hovden fjellbad, og fikk høre fra Torvald Gautland om hvordan de driver der. For et flott anlegg det har blitt! Jeg håper mange bruker stedet flittig.

En innholdsrik dag ble avsluttet med nydelig middag på Hovdestøylen, etterfulgt av en viktig prat hvor vi sammen reflekterte over hvordan dagene har vært.

Utfordringer og veien videre
En visitas er ikke over når jeg drar. På en måte er det nå det begynner. Alt forarbeidet, møtene og samtalene peker ut en retning for veien videre. En retning for arbeidet med å vekke og nære det kristne liv menigheten. Jeg har derfor behov både for å bekrefte alt dere får til og oppmuntre til videre arbeid:

- Dere har ikke lagt skjul på at dere over tid har hatt noe ustabile forhold i begge sokna. Nå er stab på plass begge steder, og det er merkbart at det råder en god optimisme blant både ansatte, råd og frivillige.

- I en verden som kan oppleves ustabil for mange, vil kirkebyggene være noe man gjerne søker til, og som betyr mer enn for dem som jevnlig oppsøker dem.
  Selv om jeg denne gangen ikke har rukket innom alle kirkebyggene, så vet jeg fra rapportene dere har utarbeidet sammen med min kirkebyggrådgiver at kirkene er godt vedlikeholdt.
- Dere har gode sokneråd som gjør en viktig innsats forkirkas arbeid, og dere jobber godt både diakonalt og kirkemusikalsk.

- Dere er opptatt av å gi gode tilbud til barn og unge, og jeg hører at dere strekker dere langt for å få det til.

Jeg vil oppmuntre dere til å fortsette alt det gode dere allerede gjør, og så har jeg noen utfordringer til dere:

- Selv om det er mye dere drømmer om, så vil jeg si: Ikke gap over for mye for fort! Dere gjør allerede så mye bra i begge sokn, og det er viktig at dere bruker tid på å finne veien videre uten at dere sliter dere ut. Bygg stein på stein.

- Dere har jobbet bra med strategiarbeid. Fortsett med dette; gi dere selv tid til å sjekke ut: Hvor er vi nå? Det er også viktig å feire dere selv for hva dere har fått til.

- Til kommunene vil jeg gjenta det jeg allerede har sagt: Regn med kirken, og skriv den inn i planene deres. Kirka har mye å bidra med enten det gjelder beredskap, sorgarbeid, samarbeid med skolene og flere andre ting.

- Vi har i løpet av uken snakket litt om økonomi. Fremover vil menighetene i større grad merke at de selv må bidra på dette området, og jeg vil derfor utfordre dere til å jobbe med muligheten for en formalisert givertjeneste, som en del av det frivillige arbeidet. Mange av menighetene i Agder og Telemark har god erfaring med hva det kan betyr for arbeidet de driver, men også for den enkelte giver som på denne måten kan være med og bidra på sitt vis til menighetens arbeid.

Jeg drar fra visitasen i Valle og Hylestad og Bykle sokn fylt med takknemlighet, og jeg hilser dere med Paulus sine ord til menigheten i Tessaloniki: Vi takker alltid Gud for dere alle når vi husker på dere i våre bønner. For vår Gud og Fars ansikt husker vi stadig på hvordan dere er virksomme i tro, arbeider i kjærlighet og holder ut i håp til vår Herre Jesus Kristus.

Agder og Telemark bispestol 13.september 2026
Stein Reinertsen, biskop

Rapport fra befaring før Visitas i Valle og Hylestad

26. juni 2026

Om befaringen og befaringsrapporten

Befaringen fant sted 26.06.26. Med på befaringen var Ingunn Nordmo Sagland kirkeverge, sokneprest Toralf Lie og Geir Myre, rådgiver kirkefag fra biskopens kontor.

Befaringsrapport utgjør sammen med visitasmeldingens del om kirkebygg, inventarlister fra kirkebyggdatabasen og bilder tatt under befaringen, rapporteringen til biskopen om kirkebyggene før visitasen. Rapporten er laget med utgangspunkt i skjema kirkevergen har fylt ut i forkant og samtaler under befaringen. Sist visitas i var i 2015 og det foreligger befaringsrapport for kirkene fra denne gang.

Fokus på universell utforming

Etter Lov om likestilling og forbud mot diskriminering kapittel 3 har offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten, plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner. Kirkemøtet har i sak 7/23 satt et økt fokus på likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av kirken.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse.
Det finnes byggetekniske standarder som definere universell utforming. Byggets antikvariske verdi vil kunne gjøre at man i arbeidet med tilpasning i enkelte tilfeller må dispensere fra kravene.
Der det er gjort endringer eller fakta ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen, må dette oppdateres. Opplysninger om tilgjengelighet hentet fra kirkebyggdatabasen gjøres også tilgjengelig i publikumsdatabasen «Kirkesøk».

Fokus på inventarregistrering og oppdateringer i kirkebyggdatabasen

Etter § 20, 4. ledd i Kirkeordning for Den norske kirke, skal menigheten føre register over kirkens inventar. Dette er utdypet i Regler for inventar og utstyr (Fastsatt av Kirkemøtet 15 april 2015) Kap. 7 § 29: «Menighetsrådet har ansvar for at alt permanent og kirkelig inventar og utstyr registreres i et nasjonalt register. Ved visitas og prostebesøk gis det rapport om registreringen. Jfr. følgende § 30 skal registeret oppdateres med anskaffelser, endringer, avhendinger og større reparasjoner.»
Vi viser videre til Rundskriv om forvaltning og registrering av kirkeinventar (Rundskriv P-2/2010 fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet). Her omtales bl.a. bruken av Kirkebyggdatabasen (Ordna Eiendom) som kirkens offisielle verktøy for registrering i nasjonalt inventarregister.
For kirkekunst og kirketekstiler bør minimum årstall og navn på billedkunstner/ håndverker/ tekstilkunstner legges inn der dette fortsatt er kjent. Dette er kunnskap som lett kan gå tapt.
Det er viktig at inventardatabasen oppdateres ved nyanskaffelser, avhendinger og tap. Gjenstander tilhørende nåværende eller tidligere kirke som er donert eller utlånt til muséer eller som man har kunnskap om finnes andre steder, bør føres inn inventarlisten med anmerkning om hvor det er oppbevart/donert.
Der antall sitteplasser eller forhold angående universell utforming ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen bør dette oppdateres.

Hylestad

Hylestad ble bygget i 1839. Kirken er Automatisk listerført (1650 - 1850).

Fra kulturminnesøk:

Nåværende kirke står på gården Rysstad hvor den ble nybygd 1838 De to første kirkene i Hylestad sto på Kyrkjemo, på østsida av elva. Der sto den gamle stavkirken hvor Hylestadprotalene kommer fra. Der stod også en kirke bygd i 1664 og som ble revet da den nye kirken ble bygd.

Hylestad nåværende kirkegård har derfor ingen fredning.

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Laft. Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger.

Antall sitteplasser:

Kirkeleksikon: 300

Antall Sitteplasser oppgitt i OE må oppdateres.

Tallet stemmer ikke med kjente historiske kilder.

Universell utforming:

Kirken har rullestolrampe til hovedinngang. Denne fungerer ikke optimalt. Terskelen er blitt borte, men dette kan lett repareres som et rent vedlikehold. Likevel er det trangt når dørene åpnes og rullestol skal inn. Så lenge døren er helt åpen går det bra, men om døren skal åpnes når rullestol kommer. Dersom man skal gjøre et større reparasjonsprosjekt på kirkemur, og man ønsker å søke om midler gjennom bevaringsfondet, er det viktig å tenke ny rullestolrampe og trapp inn i et forprosjekt.

Det er ikke tillagt faste plasser inne i kirkerommet, men det er plass ved lysgloben og på motsatt side bakerst i kirkerommet.

Det er to trinn opp til koret og gelender på begge sider av midtgang.

Kirken har for øvrig

- Sangbok med stor skrift
- HC tolaett i kirkebygget eller i tilbygg

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester: 4
- Familiegudstjenster: 3
- Bryllup: 3
- Gravferd: 3
- Konserter: 3

Kommentarer

Det er trangt ved gravferd. Midtgangen er smal.

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Alterbilde er malt av Ole Chr. Neuwerth, fra Kristiansand og stammer fra forrige kirke, der det ble gitt i 1781 av Tarie Olsen Bjørgum. Øverst er det et klassisk europeisk korsfestelsesmotiv fra 1700 tallet og nederst et nattverdmotiv. På ene sideveggen henger et bilde av Nedtakelsen, uten signatur og årstall. Trolig en kopi av et sent 1700 talls, tidlig 1800 tallsmotiv. Det samme gjelder for et Mariamotiv. Begge ble gitt av privatpersoner til 100 årsjubileet i 1939.

Dagens innramming, ble utskåret av Olav Torgeirson Berg og ble først rosemalt, men i 1880 ble den hvitmalt. Den ble tilbakeført under ledelse av Finn Kraft i 1939. (Bygdesogeskrifter frå Valle og Hylestad)

Innføring av inventar

Inventarlister er oppdatert i OE med bilder og noe tekst.

Messehagler

Kirken har messehagler i Grønn, fiolett, Rød.

Liturgiske instrumenter

Orgel er bygget av Brødrene Torgelsen i 1991

Kirken har i tillegg piano.

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 8/31/2026

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Redningsplan foreventes ferdigstilt innen:12/31/2026

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Opplysninger planlegges oppdatert innen: 6/30/2026

Saker siden sist

25/01032 Utbedring av grunnmur

24/00695 Utlån av hylestad-portalene

Det er laget til bønnekrok nederst i kirkerommet. Det er ikke omsøkt. Men bordet i hjørnet er godt tilpasset i form og farge. Applikasjonsbildene har farger som for det meste finnes igjen ellers i kirkerommet eller som ligger nær kirkerommets farger.

Gulvteppet er fjernet. Vi ber dere kontakte konservator (for eksempel i KA) for å høre alternative behandlingsmåter. Nye tepper i ull er også mer slitesterke og gjerne noe bedre med tanke på akustikk.

Annet under befaring

Det er ønske om mer lagringsplass i kriken. Det har vært snakk om å få laget et kott under trappa på høyre side når man kommer inn. Det vil medføre noen endringer og dette vil være søknadspliktig. På andre siden av våpenhuset er der et kott i dag. Det vil kunne gi noe mer lagringsplass og menigheten oppfordres til å søke.

Det er et ønske om å få til en hylleseksjon bak bakerste benk med plass til ulike materiell til kirkekaffe, og opplegg for barn i gudstjenesten eller andre ting. VI ber om en søknad. Det kan være lurt om en tenker litt som på andre siden.

Når det gjelder skinn på alterring og stoff på prekestol kan en også kontakte konservator i KA for råd. Ellers er dette noe som vil være naturlig å se på om en velger et overordnet forprosjekt.

Salmetavlene har en farge som enkelt opplever noe fremmed i forhold til interiørfargene ellers. Mer kunnskap om når sist de er malt, om de er malt i helt riktig farge (jf altertavlen) vil være nyttig kunnskap. Det vil være lurt å få en konservator til å uttale seg både om dem om tilstand på maleriene i kirken. Maling med annen farge eller annen type maling vil være tiltak utover vanlig vedlikehold og være søknadspliktig. Det vil derfor være nyttig å vite hva slags maling den er malt med.

I forhold til å ta ut safen (jf punkt i forhåndsendt skriv fra soknepresten) viser vi til § 23 i Liturgisk inventar og utstyr. For øvrig mottar vi gjerne en søknad om ny innredning av rommet.

Vedlikehold og Bevaringsfondet

De er ikke søkt om eller gjennomført overordnet forprosjekt. (Se under Valle kirke – tema å ta opp med kommunen)

Det oppfordres til å tå i bruk vedlikeholdsmodulen i OE. Generelt oppleves kirken godt vedlikeholdt, men det er viktig at eventuelle lekkasjer f.eks. i gradrenner og beslag.

Klokker

Klokken er automatisert. Selve klokken er fra 1901.

Trapp/stige opp til klokkene er bratte og smale.

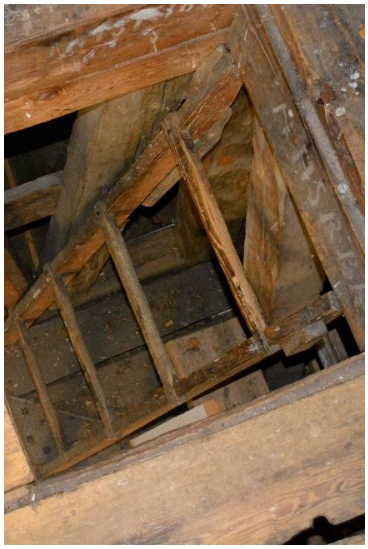

Besvarelse

Skjema er besvart av: Ingunn Nordmo Sagland (Ingunn.Nordmo.Sagland@valle.kyrkja.no)
6/3/2026 11:49:44 AM

Litteratur:

Hylestad kyrkje 150 år: 1839 – 1989 – Soknerådet, 1989 #¤

 # Tilgjengelig digitalt i Nasjonalbiblioteket

Valle kirke

Valle kirke ble bygget i 1844. Kirken er Automatisk listerført (1650 - 1850). Byggmester/Arkitekt Anders Torson Syrtveit

Fra kulturminnesøk:

Nåværende kirke er en tømmerkirke med korsformet grunnplan bygd 1844. Eldste omtale av en kirke på (gnr. 42) Valle prestegard er i 1328 (ecclesia de Wal, PN 24). Rundt 1620 var Valle hovedkirke med Hylestad som anneks (St.S. 168). Samtidig dro presten tiende av Bykle sogn, uten at Bykle omtales som anneks (St.S. 172f). Dette hadde sin bakgrunn i at Bykle kirke en periode rundt 1600 sto til forfalls, og i 1619 inngikk bygdefolket et forlik med biskopen: de fikk tre prekener i året mot å nybygge kirken samt svare presten «tiende, rettighed og skyds» (Blom 1896:127). Middelalderkirken på Valle var en stavbygning. Ny kirke i 1790. Revet ved bygging av dagens kirke i 1844.

Utstrekning på middelalderkirkegård:

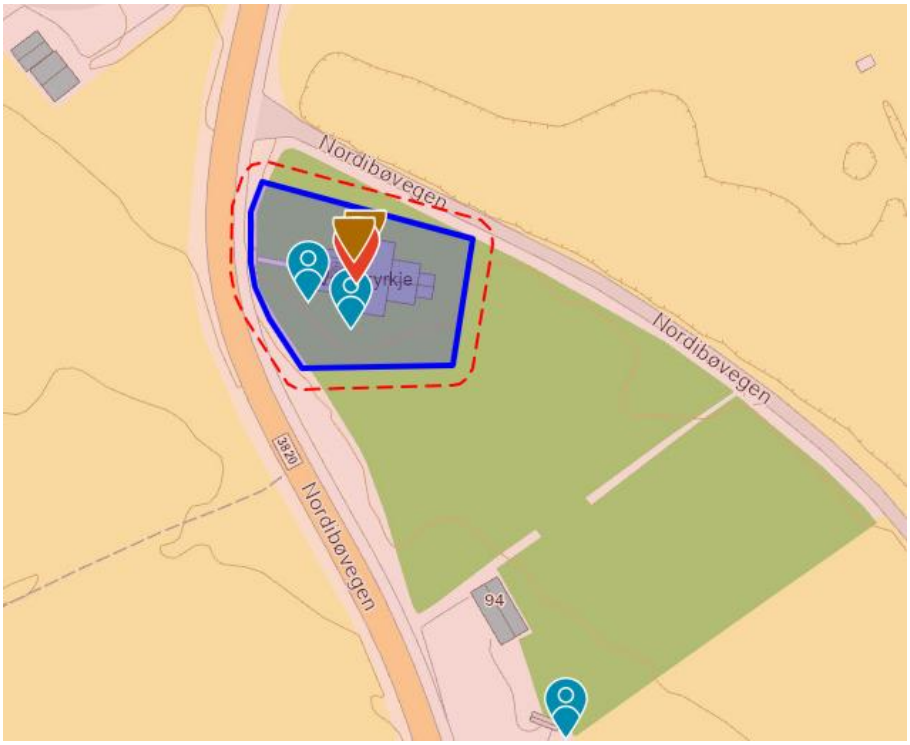

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger. Laftet tre

Antall sitteplasser:

Godkjent kapasitet 400 (OE)

Antall Sitteplasser oppgitt i OE må oppdateres.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE må oppdateres.

Tallet stemmer med oppgitt antall i historiske kilder: 500 (Våre kirker: Norsk kirkeleksikon, Alf Henry Rasmussen, 1993).

Universell utforming:

Portalen som er rullestolvennlig og fører til HC rampe på nordsiden av kirken. Servicebygg, med HC toaletter ligger tilknyttet parkering på sørsiden av kirken. Det gir lang vei for folk med rullestol til toalettet

Gjennomførte tiltak

- Fast rampe slik at rullestolbrukere kan komme inn hovedinngang
- HC tolaett i kirkebygget eller i tilbygg (Se kommentar under bilder)
- Fast tillaget plass for rullestol (eventuelt løse stoler som kan rigges til)
- Sangbok med stor skrift

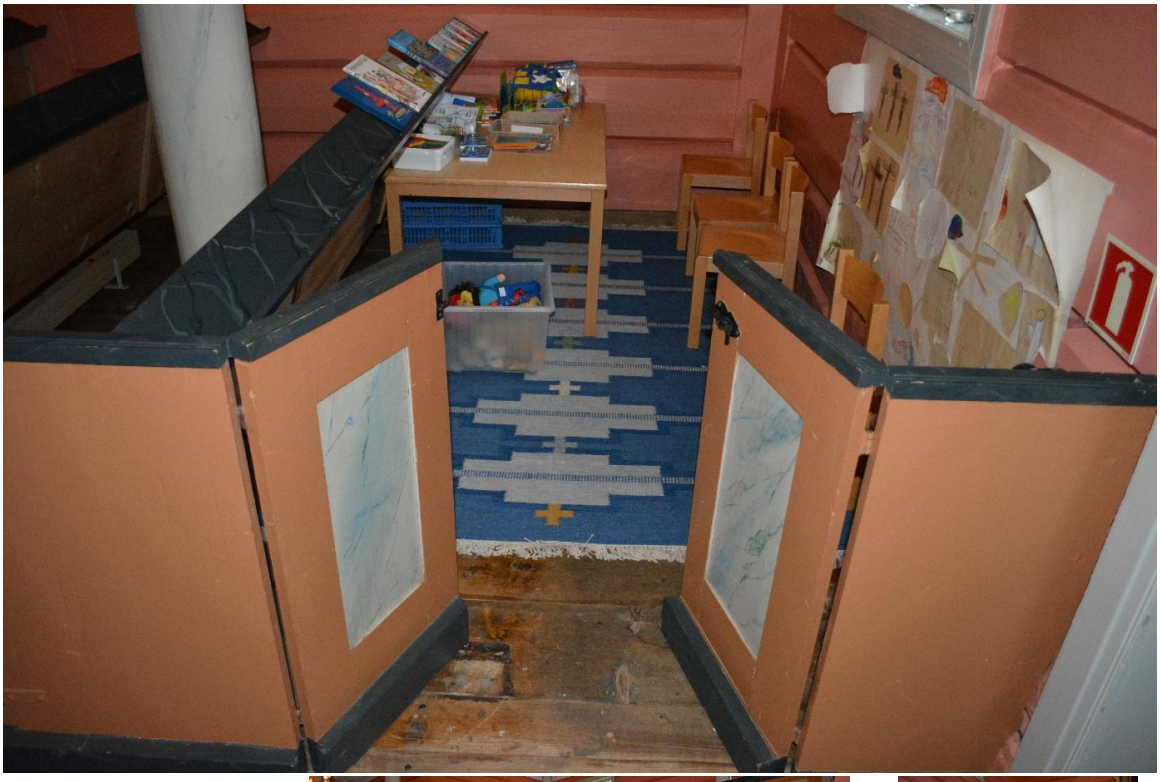

a) *Det er laget en «barnekrok» og et bønnealter i nordre sideskip. Dette er også plassen der en med rullestol kan sitte. Det er ikke sikkert dette lar seg kombinere så bra. Det er viktig at rullestolbrukere ikke blir sittende og føle seg i veien. B) korset tilknyttet bønneplassen har sterke farger. c) Det ble preket om å gjøre lesepulten justerbar i høyden under befaringen.*

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester: 4
- Familiegudstjenster: 3

- Bryllup: 3
- Gravferd: 3
- Konserter: 3

Kommentarer

Trangt i forhold til bæring av kiste. Trang der kista står. Trangt for musikere og kor.

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Inventarlister er lagt inn i OE med bilder og noe tekst

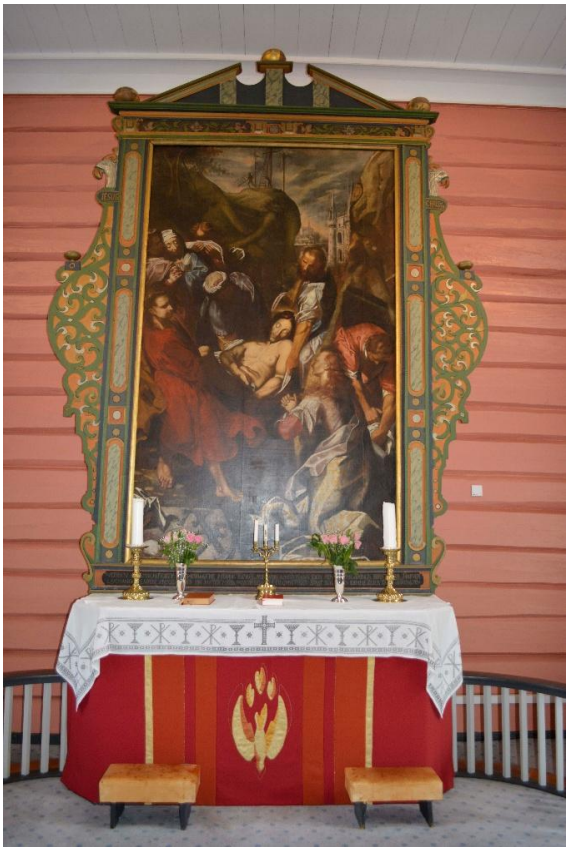

Altertavle er fra med Federigo Baroccis motiv *Nedtagelsen fra korset*. Stephan Tschudi Madsen mener det kan være holdepunkt for at det er en nederlansk maleri med utgagnspunkt i Egidius Sadlers andre stikk av originalen, laget mellom 1598 og 1629. Maleriet er trolig fra midten av 1600 tallet og foræret kirken av Laugmanden Laurits Anderssøn 1669-71. (Valle kyrkje i Setesdal 1844-1894 / Fortidsminneforeningens årbok 1977)

Dåpsfat fra 1692.

Messehagler

Kirken har messehagler i Grønn, Fiolett og Rød

Liturgiske instrumenter

Orgel er bygget av «Orgelmakerij Steendam» i Nederland 1997. (23/2+p)

Kirken har i tillegg et piano.

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 8/31/2026

Redningsplan foreventes ferdigstilt innen:12/31/2026

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Opplysninger planlegges oppdatert innen: 6/30/2026

Saker siden sist

25/01043 - 25/01032 Utbetring av grunnmur - Valle og Hylestad kyrkje

23/00715 Nytt fortau ved inngangspartiet

20/03038 Alterring - omtrekking av lær

Utbering av grunnmur står for tur. Riksantikvaren har gitt råd i saken. Biskopens rådgiver har etter befaring vært i kontakt med murer. Arbeidet starter en av de første ukene etter befaringen.

Biskopen var sammen med fylkeskommunen på befaring i mars 2023 i forbindelse med omregulering av vei og fortau.

Tekking av lær. RA gav råd i saken i 2020 og konkluderer da med at man kan prøve med Lederbalsam, men at man trolig må bytte ut læret.

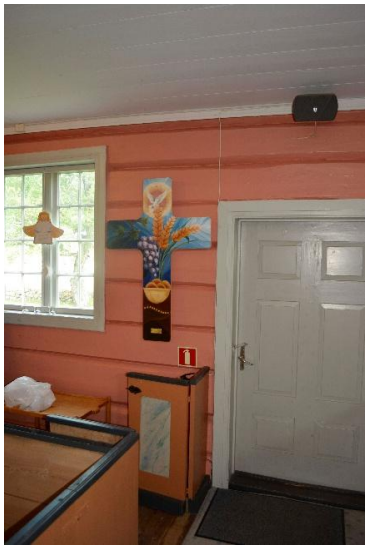

Det er ønskelig å lage et tilsvarende bønnested som i Hylestad kirke. Bildene er forsøksvis hengt opp. Biskopen vil gjerne behandle søknaden etter § 24 i Regler om liturgisk inventar og utstyr

Bevaringsfondet

Er det søkt om eller gjennomført overordnet forprosjekt? Nei

Er det planer om å søke OFØnsker å få mer informasjon

Andre kommentarer

Det er ønske om å kjøpe puter til benkene. Anbefales at det er faste/tykke nok slik at de ligger stødig. Ønskelig å fjerne teppe. Bør vurdere å erstatte med ny vevd løper. Skal søkes om.

Ønske om salmehyller som i Hylestad. Skal omsøkes. Kan gjenre søke om samme løsning som i Hylestad.

Murene blir fikset av Garbrokk i sommer. Biskopens saksbehandler kontakter ham. Foreligger rettledning fra Riksantikvar.

Det er installert digital varmestyring i kirken. Oppdateres i OE.

Skjema er besvart av: Ingunn Nordmo Sagland (Ingunn.Nordmo.Sagland@valle.kyrkja.no)
6/3/2026 11:38:50 AM

Til kommunemøtet: Bevaringsfondet kan brukes i forhold til overordnet forprosjekt og forprosjekt for brannvern. Ellers er det mye kultur knyttet til kirkene der bevaringsfondet gir gode muligheter

for støtte til formidling og aktivitet (Innsatsområde 3 og 4). Ivaretagelse av håndtverkstradisjoner med gode lokale tilknytninger er også et innsatsområde i bevaringsfondet.

Litteratur:

Valle kyrkje 1844 – 1944 – Festskrift, Røyland og Åkre, 1944 #¤

Orgelinnviinga i Valle kyrkje 25, mai 1997, Soknerådet, 1997 #

Kykja på Vaddarhaugen 1844-1994: Valle kyrkje i Setesdal #¤

 # Tilgjengeleg digitalt i Nasjonalbiblioteket ¤ I vårt bibliotek

Befaringsrapport Bykle 2026

Fra befaring av kirken i Bykle i forkant av bispevisitas 2026

Om befaringen og befaringsrapporten

Befaringen fant sted 26.05.26. Med på befaringen var Ina Kjøstvedt, kirkeverge i Bykle, I Bykle (Bykle kyrkje og Bykle gamle kyrkje) Stian Gill, vaktmester Bykle kommune, I Fjellgardane kyrkje – Leif Berglund, vaktmester Bykle kommune og Geir Myre, rådgiver kirkefag fra biskopens kontor. Befaringsrapport utgjør sammen med visitasmeldingens del om kirkebygg, inventarlister fra kirkebyggdatabasen og bilder tatt under befaringen, rapporteringen til biskopen om kirkebyggene før visitasen. Rapporten er laget med utgangspunkt i skjema kirkevergen har fylt ut i forkant og samtaler under befaringen. Sist visitas i var i 2017 og det foreligger befaringsrapport for kirkene fra denne gang.

Fokus på universell utforming

Etter Lov om likestilling og forbud mot diskriminering kapittel 3 har offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten, plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner. Kirkemøtet har i sak 7/23 satt et økt fokus på likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av kirken.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse.
Det finnes byggetekniske standarder som definere universell utforming. Byggets antikvariske verdi vil kunne gjøre at man i arbeidet med tilpasning i enkelte tilfeller må dispensere fra kravene.
Der det er gjort endringer eller fakta ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen, må dette oppdateres. Opplysninger om tilgjengelighet hentet fra kirkebyggdatabasen gjøres også tilgjengelig i publikumsdatabasen «Kirkesøk».

Fokus på inventarregistrering og oppdateringer i kirkebyggdatabasen

Etter § 20, 4. ledd i Kirkeordning for Den norske kirke, skal menigheten føre register over kirkens inventar. Dette er utdypet i Regler for inventar og utstyr (Fastsatt av Kirkemøtet 15 april 2015) Kap. 7 § 29: «Menighetsrådet har ansvar for at alt permanent og kirkelig inventar og utstyr registreres i et nasjonalt register. Ved visitas og prostebesøk gis det rapport om registreringen. Jfr. følgende § 30 skal registeret oppdateres med anskaffelser, endringer, avhendinger og større reparasjoner.»
Vi viser videre til Rundskriv om forvaltning og registrering av kirkeinventar (Rundskriv P-2/2010 fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet). Her omtales bl.a. bruken av Kirkebyggdatabasen som kirkens offisielle verktøy for registrering i nasjonalt inventarregister.

For kirkekunst og kirketekstiler bør minimum årstall og navn på billedkunstner/ håndverker/ tekstilkunstner bør legges inn der dette fortsatt er kjent. Dette er kunnskap som lett kan gå tapt.
Det er viktig at inventardatabasen oppdateres ved nyanskaffelser, avhendinger og tap. Gjenstander tilhørende nåværende eller tidligere kirke som er donert eller utlånt til museér eller som man har kunnskap om finnes andre steder, bør føres inn inventarlisten med anmerkning om hvor det er oppbevart/donert.

Der antall sitteplasser eller forhold angående universell utforming ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen bør dette oppdateres.

Bykle gamle kyrkje

Bykle gamle kyrkje ble bygget i 1619. Kirken er fredet og står på fredet kirketomt.

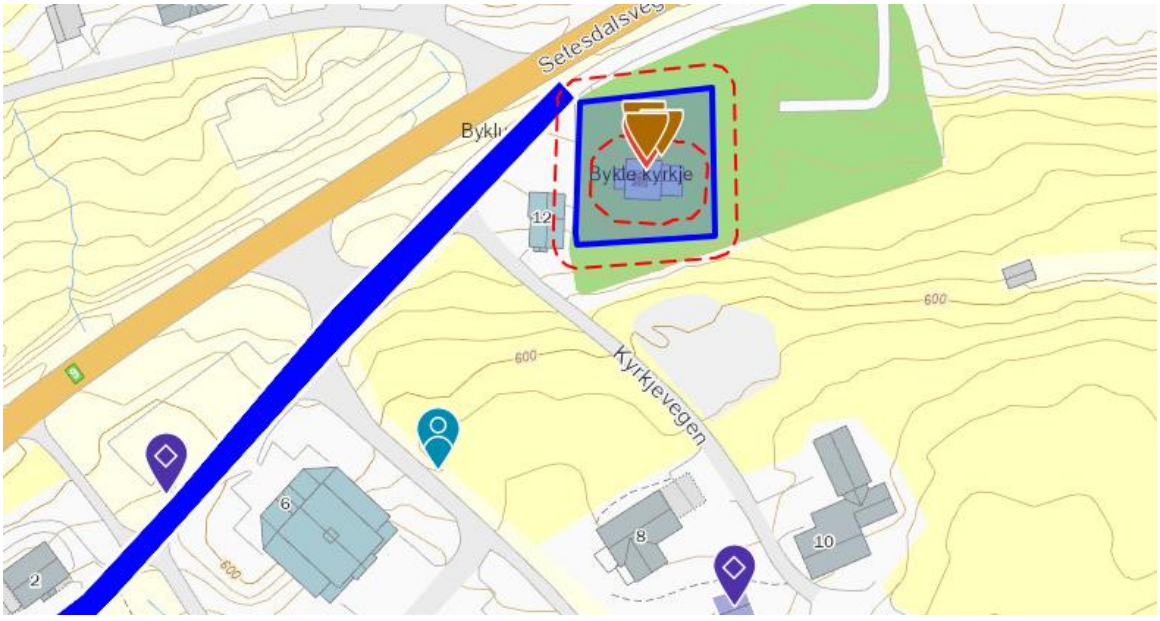

Fredet kirketomt o g kirkegård med sikringssone:

Eldste omtale av en kirke er i 1328. Dette var en stavkirke. Det ble inngått en avtale om ny kirke i 1619 etter at kirken i løpet av periode rundt 1600 hadde ligget til forfall. Avtale var at dersom bygdefolket reiste kirken skulle biskopen holde tre prekener.

Det er i hovedsak kirken slik den var fra 1620 som står i dag. Det var likevel en større reparasjon rundt 1800, da ble tårnet revet og erstattet med en takrytter. (Kulturminnesøk.no) Taket ble også skiftet.

I en artikkel i Agder tidende 2. aug 1924 skriver Knut Hoslemo at den gamle kirken ble revet i 1600 på grunn av at den var forfallen og at folket da var uten kirke i nesten 20 år. De som bodde nærmest Valle, gikk til den, mens de som bodde øverst gikk til Suldal eller Mo. Videre forteller han at en bonde fant rester av kirkeklokke når han pløyde åker på garden Skorg, som styrker tradisjonen om at den gamle kirke stod der. Hoslemo forteller også at en teori om at kirken ble revet ned i 1803-06 men ble bygd opp igjen med stort sett samme materialer og vigd i 1804.

Kirken ble malt i 1826 av tinndølen A.A. Washus, forteller han videre.

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger.

Presisering

Antall sitteplasser:

Antall Sitteplasser oppgitt i OE må oppdateres.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE er oppdatert.

Tallet stemmer ikke med kjente historiske kilder.

Universell utforming:

Det er toaletter i servicebygget ved den gamle kirken

- HC tolaett i kirkebygget eller i tilbygg
- Sangbok med stor skrift

Det kan legges ut skinner til rullestol. Ellers trang og litt mørk kirke. Brukes sjeldent til gudstjenester. Utfordringer med UU knyttes gjerne mer til bryllup og omvisning.

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester:2
- Familiegudstjenster:1
- Bryllup:1
- Gravferd:1
- Konserter:4

Kommentarer

Kirken er liten og noe begrenset i bruk, men særlig sjarmerende pga alder og utsmykking. Soknerådet har åpnet for vigsel for lokale og mange ønsker å benytte seg av den i og med at den er så sjarmerende og av historisk lokal betydning. Den åpnes hele sommerferien for omvisning, sammen med Lisletun (Setesdalsmuseet er ansvarlig). Kirken er ikke i bruk i vinterhalvåret, da den ikke skal varmes opp når det er minusgrader ute (grunnet vern). Det er god akustikk i kirken og passer fint til mindre konserter og musikalske arrangement.

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Er inventarlister oppdatert i OE: Ja, med bilder og noe tekst

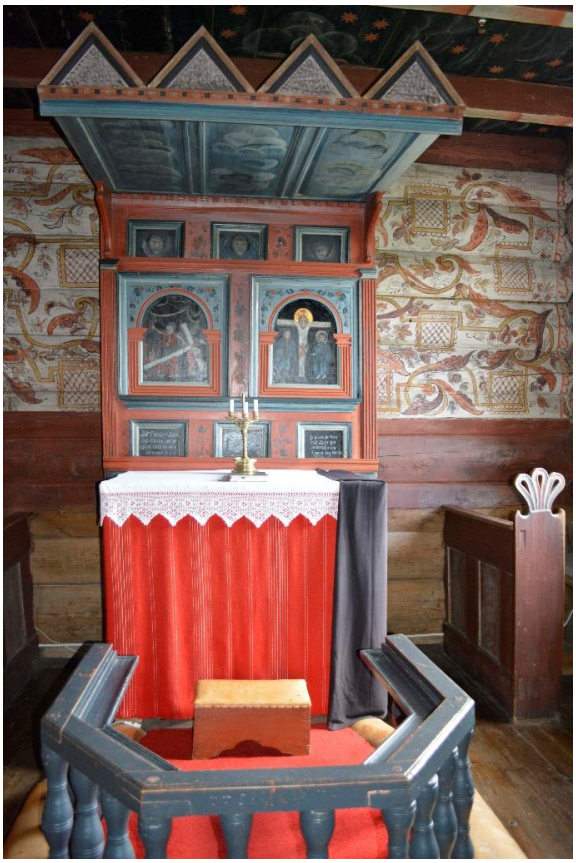

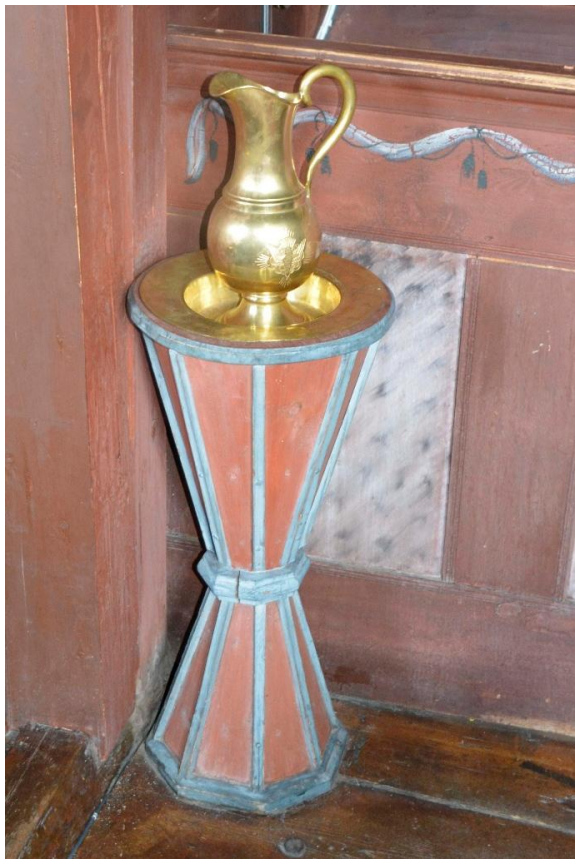

Altertavlen: Alter og prekestol skal være et renessansearbeid fra begynnnelsen av 1600 tallet (Bykle kyrkje ca 1620) Døpefat er nevnt i inventarlister i 1722.

Messehagler

Kirken har ikke egne messehagler.

Liturgiske instrumenter

Orgel er bygget av Nils Olof Berg og Ulf Oldaeus 1989 (5/1+p).

Hvor godt fungerer orgelet (1-5): 3

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 1/9/2026

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Redningsplan foreventes ferdigstilt innen:1/9/2026

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Opplysninger planlegges oppdatert innen: 1/9/2026

Bevaringsfondet

Er det søkt om eller gjennomført overordnet forprosjekt? Nei

Aktuelle søkeområder: Behov for vedlikehold/reparasjon av tak

Andre kommentarer

Til kommunemøtet: Økonomi for å sikre bevaring (vernet kyrkje)

Litteratur:

Bykle kyrkje ca. 1620, 2001, Alfred Rynningen og Leonhard Jansen (Bykle sokneråd) #¤

Bykle kyrkje 375 år 1620-1995, 1995, Bykle sokneråd #¤

Bykle kyrkje, 1986, Knut Gjerden

Bykle kyrkje

Bykle kyrkje ble bygget i 2004. Kirken er Ikke vernet.

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer dårlig med våre opplysinger.

Antall sitteplasser:

Antall Sitteplasser oppgitt i OE er oppdatert.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE er oppdatert.

Tallet stemmer med oppgitt antall i historiske kilder.

Universell utforming:

- Fast rampe slik at rullestolbrukere kan komme inn hovedinngang skrift

- Fast rampe slik at rullestolbrukere kan komme inn annen inngang (sideinngang)
- Teleslynge (Fungerende)
- Tilstrekkelig lys mot lesepult (for å kunne lese på munn)
- Sangbok med stor skrift
- Sangbok med blindeskrift
- Fast tillaget plass for rullestol (eventuelt løse stoler som kan rigges til)
- HC tolaett i kirkebygget eller i tilbygg
- Heis mellom etasjer

Det er ikke rullestolrampe opp til korpartiet. Det er et ønske om å få gjort noe med dørterskler til fellesrom og toaletter som er noe høye.

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester:5
- Familiegudstjenster:5
- Bryllup:5
- Gravferd:5
- Konserter:5

Kommentarer

Kirken har hovedetasje med gode fasiliteter for kontor sakristi og relativt fleksibelt kirkerom. I kjeller er det både møtesal med border og møterom med sofa samt ungdomsrom og lagerrom. Det har vært luftet tanker om å gjøre denne kirken til beredskapskirke.

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Er inventarlister oppdatert i OE: Ja, med bilder og noe tekst

Messehagler

Kirken har messehagler i grønn og rød.

Liturgiske instrumenter

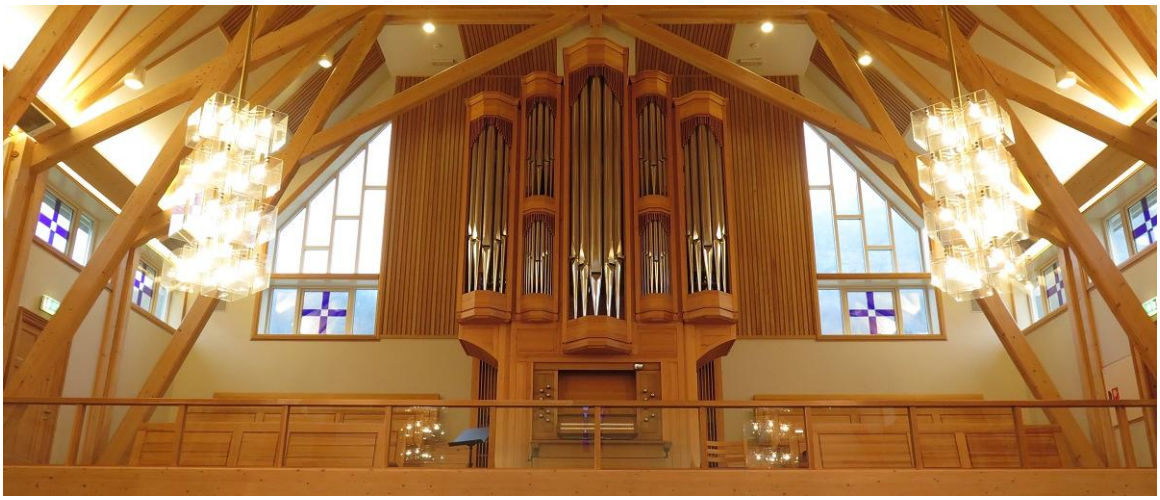

Orgel er bygget av Venheim orgelbyggeri, 2005

Har kirken piano/flygel: Ja

Hvor godt fungerer orgelet (1-5): 5

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 1/9/2026

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Redningsplan foreventes ferdigstilt innen:1/9/2026

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Opplysninger planlegges oppdatert innen: 1/9/2026

Saker siden sist

Reparasjon av utvendig mur / steingjerde. Ellers mindre vedlikehold utvendig.

Andre kommentarer

Varmestyringen har fungert noe dårlig. Det blir for varmt opp under taket og på orgelgalleriet. Dette kan trolig rettes på ved å prioritere gulvvarme og bruke varmepanelene opp under taket som tilleggsvarme. Dersom dette ikke akan løses med varmestyring er dette en kirke der man

kan vurdere å søke om varmevifte som frakter varmluften ned til gulvplan. Det kan eventuelt være lurt å høste erfaring fra noen andre slike installasjoner vi har gjort i to av bispedømmets kirker.

Møterom i kjelleren

Ungdomsrommet i kjelleren

Fjellgardane kyrkje

Fjellgardane kyrkje ble bygget i 1955. Kirken er Ikke vernet. Arkitekt: Torjus Bjåen.

> *Hovden kapell blei vigsla av biskop i Agder bispedøme, Johannes Smidt, den fine haustdagen 22. september 1957. Kostnadene med å føre opp kyrkja var fram til*

sommaren 1958 på vel 58.000 kr. Gratis tømmer, tallause dugnadstimar og gåver gjer at dei reelle kostnadane nok var mykje høgare.

Frå 2002 er namnet endra til Fjellgardane kyrkje. (Setesdalssida.no)

Opplysninger om bygget i Ordna Eiendom

Konstruksjon

Oppgitt konstruksjon i OE stemmer med våre opplysinger.

Antall sitteplasser:

Antall Sitteplasser oppgitt i OE er oppdatert.

Tallet for Godkjent kapasitet i OE er oppdatert.

Tallet stemmer med oppgitt antall i historiske kilder.

Universell utforming:

- Fast rampe slik at rullestolbrukere kan komme inn hovedinngang;
- Tilgang for rullestol til korparti (rampe, flatt gulv…)
- Teleslynge (Fungerende)
- Tilstrekkelig lys mot lesepult (for å kunne lese på munn)
- Sangbok med stor skrift
- Sangbok med blindeskrift
- Fast tillaget plass for rullestol (eventuelt løse stoler som kan rigges til)
- HC tolaett i kirkebygget eller i tilbygg

Kirkens funksjonalitet på en skale fra 1 – 5 (1 er lite brukervennlig - 5 er Utmerket)

- Vanlige høytidsgudtjenester:4
- Familiegudstjenster:4
- Bryllup:3
- Gravferd:3
- Konserter:3

Kommentarer

Kirken er liten men fleksibel, slik at en enkelt kan ommøblere innvendig etter arrangement. Kirken er spesielt brukt til ungsommer/Ung kirke på fredagskvelder og fungerer bra til det. Lite og upraktisk kjøkken. Kirken er bygget på i to omganger og bærer preg av det, eks. flere elektriske kurser, flere rørsystem. Dårlig eller ingen lagringsplass. Dårlig/ingen isolering og kald på vinter (høyt strømforbruk).

Liturgisk inventar og utstyr samt kirkekunst

Innføring av inventar

Er inventarlister oppdatert i OE: Nei, de er ikke tilgjengelige i OE

Inventarliste forventes levert innen: 1/9/2026

Else Marie Jakobsen har laga eit antependium på 70 x 200 cm til kyrkja med tittel «Skal dei verta som den kvite ull».

Kunstnaren Finn Emanuel Olsen har laga altarmåleriet (1959). Dreng Lien frå Valle hadde ansvaret for altar og altarring, døypefont og talarstol. Dette var på plass i løpet av våren 1959. Dr. Barstad og kona gav i 1960 kyrkja eit praktfullt krusifiks og to store lysestakar. Torbjørg Bjåen kom samstundes med ein ny golvløpar. (Setesdalswiki)

Liturgiske instrumenter

Orgel

Har kirken: piano/flygel: Ja

Hvor godt fungerer orgelet (1-5): 4

Har kirken kororgel: Nei

Brannvern

Er opplysninger om brannern oppdatert i OE? Nei

Opplysningene i OE forventes oppdatert innen: 1/9/2026

Er det laget egen redningsverdiplan: Nei

Redningsplan foreventes ferdigstilt innen:1/9/2026

Åpen kirke

Er opplysningene i OE om åpen kirke oppdatert: Nei

Opplysninger planlegges oppdatert innen: 1/9/2026

Saker siden sist

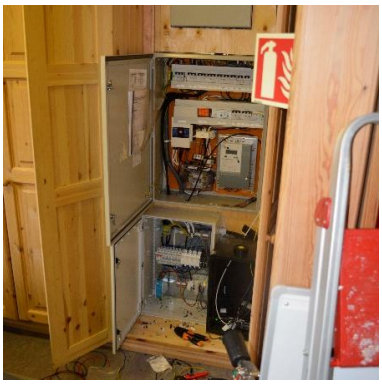

Det installeres strømstyring i kirken. Gjennomgang av elektrisk anlegg. Oppdatering av varmepumpe.

Andre kommentarer

Behov for å fikse trapp/rampe. Rent vedlikehold.

Til kommunemøtet

Tilskudd økonomisk ifht ungdomsarbeidet i kirken - Den allsidige bruken av kirken til andre arrangement enn bare gudstjeneste, og betydning av det lokalt.

Litteratur:

Frå Hovden kapell til Fjellgardane kyrkje : 1957 – 50 år – 2007 : jubileumsskrift #¤

Skjema er besvart av: Ina Kjøstvedt (ina.kjostvedt@bykle.kyrkja.no) 9/6/2026 1:40:19 PM